ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: «ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»

«Κράτηση από NSAGs: Εξέταση Τρόπων και Στρατηγικών για την Εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου και του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου»

«Detention by Non-State Armed Groups: Considering Ways and Strategies for the Implementation of International Law and International Humanitarian Law»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Βασίλειος Παπαδόπουλος

Αθήνα, Μάρτιος 2024

Τριμελής Επιτροπή

Μαρία - Ντανιέλλα Μαρούδα, Επίκουρη Καθηγήτρια (Επιβλέπουσα)

Ελένη Κουτσουράκη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Δρ. Γεώργιος Ανεψιού

Copyright © Βασίλειος Παπαδόπουλος, 2024

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνωμών του συγγραφέα.

Αφιερώνεται σε Όλους !!!

Ευχαριστίες

Η επίτευξη των προσωπικών στόχων με την προσπάθεια τόσο της ανάπτυξης δεξιοτήτων, όσο και της αυτοπραγμάτωσης, αποτελεί διαδικασία, που συναρτάται με την προσπάθεια και άλλων ανθρώπων, τους οποίους και οφείλουμε να ευχαριστήσουμε, ως ελάχιστη αναγνώριση για την πολύτιμη βοήθεια και καθοριστική συμβολή τους, ώστε το ευκταίο να καταστεί πραγματικότητα. Έτσι, η παρούσα ενότητα αφιερώνεται σε όλους όσοι αφιέρωσαν προσωπικό χρόνο με διάθεση ουσιαστικής βοήθειας για την επιτυχημένη ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας.

Με τις σκέψεις αυτές, πρώτα και πάνω από όλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Μεγαλοδύναμο, Φιλεύσπλαχνο και Άγιο Θεό μας, ο οποίος, χαρίζοντάς μου δύναμη, υπομονή, φώτιση και ελπίδα, με αξίωσε να ολοκληρώσω την εργασία αυτή.

Στο σημείο αυτό και κατά προτεραιότητα, ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω στην Επίκουρη Καθηγήτρια κυρία Μαρία - Ντανιέλλα Μαρούδα, η οποία ως επιβλέπουσα, όχι μόνο με εμπιστεύτηκε, αλλά παράλληλα με κατηύθυνε, ασκώντας ουσιαστική κριτική και παρέχοντας πολύτιμες συμβουλές για την έγκαιρη συγγραφή της παρούσας.

Θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφερθώ στα άλλα δύο εξαίρετα μέλη της Τριμελούς Επιτροπής, που με τις εύστοχες επισημάνσεις τους συνέβαλαν αποφασιστικά στην εκπόνηση της εργασίας αυτής. Τους ευχαριστώ θερμά!

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς όλους εκείνους τους «αφανείς συνοδοιπόρους» στη διαδρομή αυτή, που με υπομονή, αγάπη και μη φειδόμενοι χρόνου, έγιναν αρωγοί στην προσπάθειά μου, έργω και λόγω, με ανιδιοτέλεια, συμβάλλοντας στην ευόδωση της προσπάθειάς μου.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες 4

Περιεχόμενα 5

Πίνακας Συντμήσεων 7

Περίληψη 8

Abstract 10

Εισαγωγή 13

Κεφάλαιο 1. NSAGs και Διεθνές Δίκαιο: Θεωρητικές και Εννοιολογικές Προσεγγίσεις 21

1.1. Γενικά 21

1.2. NSAGs: Ορισμός, Νομική Προσωπικότητα και Τυπολογία 21

1.3. NSAGs και Ένοπλες Συγκρούσεις Μη Διεθνούς Χαρακτήρα 41

1.4. NSAGs και Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (IHL) 42

1.4.1. Κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ'49 43

1.4.2. Πρόσθετο Πρωτόκολλο ΙΙ του '77 48

1.4.3. Νομική Βάση Συμμόρφωσης των NSAGs 50

1.5. NSAGs και Διεθνές Δίκαιο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (IHRL) 55

1.6. NSAGs και Εθιμικό Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (IHL) 60

1.7. Η Κράτηση από NSAGs κατά το Διεθνές Δίκαιο 63

1.7.1. Γενικά 63

1.7.2. Με Βάση το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (IHL) 66

1.7.3. Με Βάση το Εθιμικό Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (IHL) 80

1.7.4. Με Βάση το Διεθνές Δίκαιο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (IHRL) 84

1.8. Περιορισμοί στην Κράτηση από NSAGs 88

1.9 Απόκριση της Διεθνούς Κοινότητας σε Δραστηριότητες Κράτησης από NSAGs 92

1.10. Αντί Επιλόγου 100

Κεφάλαιο 2. NSAGs και Κράτηση: Μελέτη Περιπτώσεων, Τρόποι Συμμόρφωσης, Κίνητρα και Διδάγματα 103

2.1. Γενικά 103

2.2. Απαγορευμένες Πρακτικές Κράτησης από NSAGs 106

2.2.1 Λογοδοσία των NSAG για παραβιάσεις των κανόνων κράτησης 107

2.3. Απόψεις της ΔΕΕΣ για τη Στέρηση της Ελευθερίας από NSAGs 115

2.3.1. Ματιές της ΔΕΕΣ στο Μέλλον 121

2.4. Παραδείγματα Κράτησης από NSAGs 123

2.4.1. «Αυτόνομη Διοίκηση της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας» 127

2.4.2. «Ομάδα της Ένοπλης Αντιπολίτευσης»: Το FARC-EP 136
2.4.3. «Militia» APCLS 145
2.5. Διδάγματα από Πρακτικές Κράτησης από NSAGs 150
2.6. Κίνητρα NSAGs στην ανάπτυξη του IHL 154
2.7. Στρατηγικές Συμμόρφωσης των NSAGs με το IHL 156
2.7.1 Νομικά πλαίσια που ισχύουν για NSAGs 156
2.7.2 Πρακτικά Εργαλεία Αύξησης του Σεβασμού Ανθρωπιστικών Κανόνων από NSAGs 157
2.7.3 Διεθνής δέσμευση με NSAGs 167
2.7.4 Τάσεις μεταξύ Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Προστασίας 168
2.7.5 Διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις 170
2.7.6 Χορηγοί Ξένων Κρατών 170
2.7.7 Επιπτώσεις της Αντιτρομοκρατικής και της Αντιεξέγερσης 171
2.8 Αντί Επιλόγου 173
Συμπεράσματα 176
Προτάσεις 185
Βιβλιογραφία 190
Ξενόγλωσση 190
Ελληνόγλωσση 218
Ιστότοποι 219
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 221
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I 221
32nd International Conference of the Red Cross and Red Crescent, Strengthening international humanitarian law protecting persons deprived of their liberty 221
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II 225
Κατάλογος Εθιμικών Κανόνων του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου [List of Customary Rules of International Humanitarian Law] 225
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III 241
International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) 241

Πίνακας Συντμήσεων

ΓΣΑΥ / OCHA	Γραφείο Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων
ΓΣ/ΗΕ	Γενική Συνέλευση Ηνωμένων Εθνών
ΓΓ/ΗΕ	Γενικός Γραμματέας Ηνωμένων Εθνών
ΓΧΣ	Γιατροί Χωρίς Σύνορα
ΔΑΔ /IHL	Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο
ΔΔ / IL	Διεθνές Δίκαιο / International Law
ΔΔΔΑ / IHRL	Διεθνές Δίκαιο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
ΔΔΧ	Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης
ΔΕΑΔ	Διαμερικανική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
ΔΕΕΣ / ICRC	Διεθνής Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού
ΔΠΔ	Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο
ΔΠΔΓ	Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία
ΔΠΔΡ	Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Ρουάντα
ΔΣΑΠΔ	Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
Εθιμικό ΔΑΔ	Εθιμικό Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο
ΚΑ	Κοινό Άρθρο
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΠΠ ΄77	Πρόσθετα Πρωτόκολλα του 1977
ΠΠ Ι ΄77	Πρόσθετο Πρωτόκολλο Ι του 1977
ΠΠ ΙΙ ΄77	Πρόσθετο Πρωτόκολλο ΙΙ του 1977
ΣΑ/ΗΕ	Συμβούλιο Ασφαλείας Ηνωμένων Εθνών
ΣΓ	Σύμβαση της Γενεύης
ΣΓ ΄49	Συμβάσεις της Γενεύης του 1949
AP ΄77	Additional Protocols 1977
AP I ΄77	Additional Protocol I 1977
AP II ΄77	Additional Protocols II 1977
CA	Common Article
Customary IHL	Customary International Humanitarian Law
GC	Geneva Convention
GC ΄49	Geneva Conventions 1949
HRC	Human Rights Council (Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων)
HRW	Human Rights Watch (Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων)
IACHR	Inter-American Commission on Human Rights
IACs	International Armed Conflicts / Ένοπλες Συγκρούσεις Διεθνούς Χαρακτήρα
ICCPR	International Covenant on Civil and Political Rights
ICRC	International Committee of the Red Cross
IL	International Law
ILAC	International Legal Assistance Consortium
MSF	Medicines Sans Frontieres
NIACs	Non-International Armed Conflicts / Ένοπλες Συγκρούσεις Μη Διεθνούς Χαρακτήρα
NSAs	Non-State Actors / Μη Κρατικοί Δρώντες
NSAGs	Non-State Armed Groups / Μη Κρατικές Ένοπλες Ομάδες

Περίληψη

Η κράτηση τόσο από κράτη, όσο και από NSAGs, όπου επικεντρώνεται η παρούσα, αποτελεί πραγματικότητα στις ένοπλες συγκρούσεις, κατά τη διάρκεια των οποίων, άτομα ή ομάδες ατόμων στερούνται της ελευθερίας τους, επειδή συλλαμβάνονται· οι δε συλλήψεις και πράξεις κράτησης από NSAGs είναι συχνά αυθαίρετες και επομένως παράνομες αποτελώντας το προοίμιο μιας σκληρότερης μεταχείρισης - Όπως επιβεβαιώνεται από πρόσφατα παραδείγματα (Συρία, Λιβύη, Κολομβία, κ.α.), η στέρηση της ελευθερίας ατόμων ή ομάδων ατόμων κατά τη διάρκεια ενόπλων συγκρούσεων μη διεθνούς χαρακτήρα από NSAGs, δεν είναι καινοφανής. Η έρευνα έδειξε ότι η σύλληψη και κράτηση ατόμων από NSAGs, συμβαίνει ιδίως σε περιπτώσεις που διατηρούν τον έλεγχο εδαφών. Αναφέρεται ότι, πολλές από τις ομάδες αυτές, όπως αυτές που δραστηριοποιούνται στη Συρία, ανεξαρτήτως μεγέθους και πολυπλοκότητας, κρατούν κρατούμενους σε προσωρινές φυλακές και κέντρα κράτησης σε όλη τη χώρα. Παρότι δεν υφίσταται ενιαία τυπολογία, αρκετοί ταξινομούν τους NSAGs, ανάλογα με τους στόχους, την επιχειρησιακή και οργανωτική τους δομή. Βασιζόμενοι στα διάφορα στοιχεία που προβλέπει το ΔΔ, ιδίως τη νομολογία των διεθνών ποινικών δικαστηρίων, καθώς και τις πολιτικές επιστήμες, οι NSAGs ταξινομούνται σε τρεις τύπους: (i) όσους ασκούν «de facto» εξουσία και έλεγχο σε έδαφος και πληθυσμό (ii) όσους έχουν χαμηλότερο βαθμό οργάνωσης και ελέγχου και αναφέρονται επίσης ως «ένοπλες ομάδες αντιπολίτευσης» και (iii) όσους έχουν βασικό επίπεδο ελέγχου σε μια περιοχή και έναν πληθυσμό, που χαρακτηρίζονται «πολιτοφυλακές».

Η υπόθεση πίσω από αυτήν την επιλογή είναι ότι οι ομάδες αυτές αποτελούν ενδεικτικά τους κύριους τύπους δρώντων, που δραστηριοποιούνται στις σύγχρονες ένοπλες συγκρούσεις και θα πρέπει να ενθαρρύνονται να αναφέρουν περιοδικά τη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις του ΔΑΔ. Ερωτήματα σχετικά με το εάν, υπό ποιες προϋποθέσεις και σε ποιο βαθμό δεσμεύονται από νομικά καθεστώτα, ιδίως το IHRL, παραμένουν αμφισβητούμενα από τη διεθνή νομική κοινότητα. Σε έναν κόσμο όπου οι NSAGs στερούν συνεχώς την ελευθερία από άτομα, η παρούσα εργασία έχει αναγνωρίσει την ανάγκη να διερευνηθεί το νομικό πλαίσιο που προστατεύει τους κρατούμενους σε NIACs ως θέμα διεθνούς ενδιαφέροντος. Τέτοιοι «κανόνες», που μπορεί να λάβουν τη μορφή κωδίκων δεοντολογίας και συμφωνιών που συνάπτονται με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, πρέπει να ακολουθούν ορισμένες απαιτήσεις. Ειδικότερα,

θα πρέπει: (i) να είναι προσβάσιμοι, (ii) να διαθέτουν βαθμό ακρίβειας που να επιτρέπει επαρκή προβλεψιμότητα και (iii) να παρέχουν επαρκή και αποτελεσματική προστασία έναντι της αυθαιρεσίας. Εάν τα παραπάνω προβλεφθούν, θα είναι δύσκολο να υποστηριχθεί ότι οι NSAGs δεν δύναται να στερήσουν την ελευθερία ατόμων νομίμως (ή, τουλάχιστον, όχι αυθαίρετα). Φυσικά, η σκέψη αυτή δεν έχει στόχο να αγνοήσει τις δραστηριότητες κράτησης από τα κράτη, αλλά μάλλον επιδιώκει να αντιμετωπίσει ορισμένες νομικές, κανονιστικές και πρακτικές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα σε μεγάλο βαθμό από άλλες οντότητες στη σφαίρα των ένοπλων συγκρούσεων ,πέραν της παραδοσιακής κρατοκεντρικής προοπτικής του διεθνούς δικαίου, προς μια άλλη, προσανατολισμένη περισσότερο στην πολιτική.

Λέξεις-Κλειδιά: *Μη Κρατικές Ένοπλες Ομάδες, ΔΑΔ, Διεθνές Δίκαιο, Εθιμικό ΔΑΔ, Δικαιώματα του Ανθρώπου, Κράτηση, Στρατηγικές, Τεχνικές, Κανόνες*

Detention by Non-State Armed Groups (NSASs): Considering Ways and Strategies for the Implementation of International Law and International Humanitarian Law

Papadopoulos Vasileios

Abstract

Detention by both States and NSAGs constitutes a reality in armed conflicts, during which, individuals or groups of individuals are deprived of their liberty because they are arrested; and arrests and detentions by NSAGs are often arbitrary and therefore illegal, constituting the prelude of harsher treatment As it is confirmed by recent examples (Syria, Libya, Colombia, etc.), the arrest and detention of people by NSAGs, mostly in cases they retain control of lands, is not a new phenomenon. It has been reported that many of these groups, such as those operating in Syria, regardless of size and sophistication, are holding prisoners in temporary prisons and detention centers across the country. Although no common typology has been widely accepted, several classify NSAGs in terms of their objectives, operational and organizational structure. Based on the various sources of international law, especially case law, as well as political science, NSAGs are classified into three types: (i) those who exercise “de facto” power and control over territory and population (ii) those who have lower degree of organization and control also referred to as "armed opposition groups" and (iii) those who have a basic level of control over an area and population, labeled "militias".

The assumption behind this choice is that these groups represent indicatively the main types of actors active in modern armed conflicts and should be encouraged to periodically report on their compliance with IHL obligations. Questions about whether, under which conditions and to what extent NSAGs are bound by legal regimes, in particular IHRL, remain contested by the international legal community. In a world where NSAGs continually deprive individuals of their freedom, this paper has recognized the need to explore the legal framework protecting detainees in NIACs as a matter of international concern. Such "rules", which can take the form of codes of conduct, and agreements with other stakeholders, must follow certain requirements. In particular, they should: (i) be accessible, (ii) have a degree of accuracy that allows for sufficient predictability, and (iii) provide adequate and effective protection against arbitrariness. If the above is provided for, then it would be very difficult to argue that NSAGs cannot deprive individuals of their liberty legally (or, at least, not arbitrarily).

Of course, this consideration is not intended to ignore detention activities by States, but rather seeks to address certain legal, regulatory and practical processes largely taking place, involving other entities in the sphere of armed conflict, beyond the traditional state-centric perspective of international law towards a more policy-oriented one.

Key-Words: *Non-State Armed Groups, IHL, International Law, Customary IHL, Human Rights, Detention, Strategies, Techniques, Rules*

«Inter arma silent enim leges»

«εν μέσω των όπλων, ο νόμος σιωπά»

Marcus Tullius Cicero[1]

(3 Ιαν 106 π.Χ. – 7 Δεκ 43 π.Χ.)

Εισαγωγή

Πολλά έχουν γραφτεί για το καθεστώς των NSAGs υπό το ΔΔ, τη δυνατότητα εφαρμογής του ΔΑΔ και τη λογοδοσία τους στο πλαίσιο αυτών. Ωστόσο, ελάχιστα έχουν γραφτεί για την κράτηση υπό τον έλεγχο NSAGs, που, τα τελευταία χρόνια, έχουν αναχθεί σε βασικό θέμα ανάλυσης και συζήτησης, προκειμένου να κατανοηθεί καλύτερα η δυναμική του ΔΑΔ. Παρότι είναι αρκετοί εκείνοι που εξακολουθούν να θεωρούν ότι το σύγχρονο Δημόσιο ΔΔ είναι, κατά κύριο λόγο, προσανατολισμένο στο κράτος, αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι, τις τελευταίες δεκαετίες, οι NSAGs διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διεθνή σφαίρα,[2] με συνέπεια το κρατοκεντρικό σύστημα του διεθνούς δικαίου, αναφορικά με τη χρήση βίας, να εμφανίζεται ασαφές ή ανεπαρκές.[3]

Η κράτηση τόσο από κράτη, όσο και από NSAGs, αποτελεί πραγματικότητα στις ένοπλες συγκρούσεις,[4] κατά τη διάρκεια των οποίων, άτομα ή ομάδες ατόμων στερούνται της ελευθερίας τους, επειδή συλλαμβάνονται· οι δε συλλήψεις και πράξεις κράτησης από NSAGs είναι συχνά αυθαίρετες και επομένως παράνομες, αποτελώντας το προοίμιο σκληρότερης μεταχείρισης.[5] Όπως επιβεβαιώνεται από πρόσφατα παραδείγματα (Συρία, Λιβύη, Κολομβία, κ.α.), η στέρηση της ελευθερίας ατόμων ή ομάδων ατόμων κατά τη διάρκεια ενόπλων συγκρούσεων μη διεθνούς χαρακτήρα από

---

[1] Marcus Tullius Cicero (3 Ιανουαρίου 106 π.Χ. - 7 Δεκεμβρίου 43 π.Χ.), γνωστός και ως Κικέρων. Ρωμαίος φιλόσοφος, πολιτικός, δικηγόρος, ρήτορας, και ακαδημαϊκός σκεπτικιστής, που προσπάθησε να υποστηρίξει τις βέλτιστες αρχές κατά τη διάρκεια των πολιτικών κρίσεων που οδήγησαν στην ίδρυση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Καταγόταν από πλούσια οικογένεια.

[2] J. Klabbers, '(I Can't Get No) Recognition: Subjects Doctrine and the Emergence of Non-State Actors', in J. Petman & J. Klabbers (eds), *Nordic Cosmopolitanism. Essays in International Law for Martti Koskenniemi* (2003), σ. 351, 354-357

[3] Trapp, Kimberley Natasha, Can Non-State Actors Mount an Armed Attack? (March 11, 2014), στο *The Oxford Handbook of the Use of Force in International law*, M. Weller, ed., OUP (Forthcoming), Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=2407477, 679 (τελευταία πρόσβαση 5 Αυγούστου 2023)

[4] ICRC, (2023). *Detention by Non-State Armed Groups: Obligations Under International Humanitarian Law and Examples of How to Implement Them*, ICRC, Geneva, 2023, σ. 8

[5] Fortin, K. (2018). Which legal framework applies to deprivation of liberty by non-State armed groups and do they address the particular challenges when detention is conducted by non-State armed groups? *41st Round Table on Current Issues of IHL. «Deprivation of liberty and armed conflicts: exploring realities and remedies».* International Institute of Humanitarian Law. Sanremo, 6-8 September 2018, σ. 1

NSAGs, δεν αποτελεί καινοφανές γεγονός.[6] Μόνο το έτος 2021, η ΔΕΕΣ υπολόγισε ότι πάνω από 100 NSAGs κρατούσαν παρανόμως κρατούμενους.[7]

Η κράτηση θέτει τους ανθρώπους σε ευάλωτη κατάσταση, καθώς η ζωή και η αξιοπρέπειά τους εξαρτάται από την αρχή που τους θέτει σε καθεστώς κράτησης. Αυτή η ευπάθεια επιδεινώνεται από παράγοντες, όπως: οι πόροι που διαθέτει η αρχή κράτησης, το πλαίσιο στο οποίο κρατείται ένα άτομο, καθώς και οι λόγοι κράτησής του, ενώ, όταν η αρχή αυτή είναι NSAGs, παρατηρούνται επιπλέον νομικές και πρακτικές δυσχέρειες, λόγω έλλειψης γνώσης των διεθνών κανόνων και προτύπων για την προστασία των κρατουμένων - ιδίως εκείνων που προβλέπει το ΔΑΔ -, απουσίας ανθρώπινων συνθηκών κράτησης, καθώς και παροχής ουσιαστικών δικαστικών εγγυήσεων για άτομα που αντιμετωπίζουν ποινικές διώξεις.[8]

Αδιαμφησβήτητα, οι NSAGs σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις μπορούν δυνητικά να προστατεύσουν ή να θέσουν σε κίνδυνο αμάχους. Ο αριθμός και η ποικιλομορφία τους έχει πολλαπλασιαστεί τις τελευταίες δεκαετίες, παρουσιάζοντας νέες προκλήσεις για την ανθρωπιστική προστασία και τη δέσμευση της διεθνούς κοινότητας. Ενώ οι NSAGs πρέπει να σέβονται τους βασικούς κανόνες του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου (ΔΑΔ), οι μηχανισμοί για την ανάληψη ευθύνης για παραβιάσεις του ΔΑΔ είναι λιγότερο ανεπτυγμένοι από εκείνους για τα κράτη.

Η έρευνα έδειξε ακόμα ότι, NSAGs προβαίνουν στη σύλληψη και κράτηση ατόμων, ως επί το πλείστον, σε περιπτώσεις που διατηρούν τον έλεγχο εδαφών, όπως, επί παραδείγματι αυτές που δραστηριοποιούνται στη Συρία, οι οποίες, ανεξαρτήτως μεγέθους και πολυπλοκότητας, κρατούν κρατούμενους σε προσωρινές φυλακές και κέντρα κράτησης σε όλη τη χώρα.[9] Στη Λιβύη, οι δυνάμεις κατά του Καντάφι (Thuwar, Θούαρ), όταν καταλάμβαναν τις πόλεις, προέβαιναν συχνά σε μαζικές συλλήψεις πρώην στρατιωτικών, αστυνομικών και υποστηρικτών του, ενώ, κρατούσαν τους κρατούμενους εκτός του εσωτερικού νομικού πλαισίου, συχνά σε ανομολόγητους

---

[6] Heffes, E. (2022). *Detention by non-state armed groups under international law.* Cambridge University Press, University Printing House, Cambridge CB2 8BS, United Kingdom, σ. 1

[7] Περιλαμβάνει τόσο μη κρατικούς ένοπλους φορείς που συμμετέχουν σε ένοπλες συγκρούσεις, όσο και ομάδες που εμπλέκονται σε άλλες καταστάσεις βίας

[8] ICRC, (2023). *Detention by Non-State Armed Groups: Obligations Under International Humanitarian Law and Examples of How to Implement Them*, ICRC, Geneva, 2023, σ. 8

[9] Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (2018). *Detention in the Syrian Arab Republic: A Way Forward*, March 2018, 4-6

χώρους κράτησης, βασανίζοντας μεγάλο αριθμό αυτών.[10] Επίσης, οι FARC, επί τακτικής βάσης, κρατούσαν άτομα, συμπεριλαμβανομένων πολιτών, αστυνομικών και μελών του στρατού της Κολομβίας.[11]

Ωστόσο, η σύγχρονη πραγματικότητα αποτελεί πρόκληση για τη διεθνή κοινότητα, δοθέντος ότι πάνω από 100 NSAGs έχουν κρατούμενους,[12] όπως προαναφέρθηκε, εγείροντας ερωτήματα ως προς τη νομιμότητα και τα κίνητρά τους σχετικά με την στέρηση της ελευθερίας.[13] Οι αναφορές για αυθαίρετη κράτηση συχνά συνοδεύονται από αναφορές βασανιστηρίων, θανάτων, σεξουαλικής βίας, κακομεταχείρισης κατά την κράτηση ή εξαναγκαστικών εξαφανίσεων· ομοίως, είναι σύνηθες, κρατούμενοι να πεθαίνουν ή να αρρωσταίνουν, επειδή οι συνθήκες κράτησης είναι ανεπαρκείς, με ελάχιστη έως μηδαμινή πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη.[14] Αυτό συχνά σημαίνει ότι μπορεί ένας μικρός αριθμός κρατουμένων να κρατείται σε ένα εγκαταλελειμμένο σπίτι σε κάποιο απομακρυσμένο χωριό, όμως, σε άλλες περιπτώσεις, πολλοί περισσότεροι ή και χιλιάδες αιχμάλωτοι στρατιώτες και πολίτες κρατούνται σε κεντρικές φυλακές ή αυτοσχέδιες εγκαταστάσεις κράτησης σε πόλεις υπό τον έλεγχο NSAGs.[15]

Τα ζητήματα που ανακύπτουν στη διάρκεια ένοπλων συρράξεων, διεθνούς ή μη χαρακτήρα, σχεδόν στο σύνολό τους, αντιμετωπίζονται από το ΔΑΔ, το οποίο αφορά σε ένα σύνολο κανόνων και αρχών συμβατικού και εθιμικού χαρακτήρα, που έχουν ως στόχο την επίλυση ζητημάτων ανθρωπιστικής φύσεως· κατά τη διάρκεια ένοπλης σύρραξης, άτομα που δεν μετέχουν ή δεν μετέχουν πια στις εχθροπραξίες, όπως: άμαχοι, τραυματίες, ασθενείς, ναυαγοί ή αιχμάλωτοι, προστατεύονται στη βάση του του ΔΑΔ. Παράλληλα, στο πλαίσιο αυτό περιορίζονται τα μέσα και οι μέθοδοι διεξαγωγής πολέμου, που τα «Μέρη» μιας σύρραξης μπορούν να επιλέγουν. Επί της ουσίας, πρόκειται για ένα δίκαιο απλό, που ισορροπεί ανάμεσα στη λογική και την

---

[10] *Report of the International Commission of Inquiry on Libya*, UN Doc. A/HRC/19/68, 28 January 2014, p. 9. See also Amnesty International, *The Battle for Libya: Killings, Disappearances and Torture*, 2011, pp. 74-78

[11] The Guardian (2012). *Colombian FARC rebels release hostages after decade of jungle captivity*, 3 April 2012. Επίσης, στο *Colombia's FARC rebels free eight hostages: ICRC*, Reuters, 25 July 2008

[12] ICRC, (2023). *Detention by Non-State Armed Groups: Obligations Under International Humanitarian Law and Examples of How to Implement Them*, ICRC, Geneva, 2023, σ. 8

[13] Heffes, E. (2022). *Detention by non-state armed groups under international law.* Cambridge University Press, University Printing House, Cambridge CB2 8BS, United Kingdom, σ. 1

[14] Fortin, K. (2018). Which legal framework applies to deprivation of liberty by non-State armed groups and do they address the particular challenges when detention is conducted by non-State armed groups? *41st Round Table on Current Issues of IHL. «Deprivation of liberty and armed conflicts: exploring realities and remedies».* International Institute of Humanitarian Law. Sanremo, 6-8 September 2018, σ. 1

[15] ICRC, (2023). *Detention by Non-State Armed Groups: Obligations Under International Humanitarian Law and Examples of How to Implement Them*, ICRC, Geneva, 2023, σ. 8

ηθική, πλην όμως και πολύπλοκο, καθώς μόνο οι τέσσερεις ΣΓ΄49 και τα ΠΠΠΠ΄77 περιλαμβάνουν αρκετές εκατοντάδες διατάξεων.[16]

Παρόλο που όλα τα «Μέρη» και στις NIACs, κρατικοί δρώντες και NSAGs, δεσμεύονται από το ΔΑΔ, εντούτοις, ο όρος «ένοπλες ομάδες» δεν ορίζεται στο δίκαιο των Συνθηκών· τα «Μέρη» σε μια ένοπλη σύγκρουση διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό ως προς τον χαρακτήρα, ενώ, σύμφωνα με την ΔΕΕΣ, οι NSAGs είναι εξαιρετικά διαφορετικές, καθώς κυμαίνονται από πολύ καλά οργανωμένες και συγκεντρωτικές, με ισχυρή ιεραρχία, αποτελεσματική αλυσίδα διοίκησης, ικανότητες επικοινωνίας, κ.λπ., έως εκείνες που είναι αποκεντρωμένες, με ημιαυτόνομες ή διασπασμένες φατρίες, που λειτουργούν κάτω από μια ακαθόριστη ηγετική δομή.[17] Περαιτέρω, οι ομάδες μπορεί να διαφέρουν ως προς την έκταση του εδαφικού τους ελέγχου, την ικανότητά τους να εκπαιδεύουν τα μέλη τους, καθώς και τα πειθαρχικά ή τιμωρητικά μέτρα που λαμβάνουν κατά των μελών τους και τα οποία παραβιάζουν το ΔΑΔ.[18]

Τα ευρήματα της εργασίας αυτής θα βοηθήσουν στην προώθηση της προστασίας των θυμάτων NIACs, στην προκειμένη περίπτωση, των κρατουμένων υπό την εξουσία των NSAGs, ο χειρισμός των οποίων συχνά αμαυρώνεται από παραβιάσεις της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, χρήση βίας, και προσβολής του δικαιώματος στη ζωή. Μέσα από τη μελέτη, επιχειρείται η διάδοση στο ευρύ κοινό των υποχρεώσεων των NSAGs έναντι των κρατουμένων που βρίσκονται υπό κράτηση.

Βασική Υπόθεση της εργασίας είναι ότι η επίτευξη της υιοθέτησης στρατηγικών και τρόπων εφαρμογής των κανόνων του ΔΑΔ, από τις NSAGs, θα συμβάλει θετικά στην εκπλήρωση των νομικών τους υποχρεώσεων και τη δέουσα μεταχείριση των κρατουμένων τους.

Στόχος είναι να φωτιστούν τα πεδία του διεθνούς δικαίου που παρέχουν τη βάση και την εξουσιοδότηση στις NSAGs να διεξάγουν δραστηριότητες κράτησης. Κατά συνέπεια, η εργασία ερευνά τις ειδικές διαδικασίες και κανόνες που σχετίζονται με τις

---

[16] Μαρούδα, Μ. Ντ., (2022). Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο των Ενόπλων Συρράξεων, στο Κ. Αντωνόπουλος, και Κ. Μαγκλιβέρας (επιμ.), *Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας*, 4η εκδ: Νομ. Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2022, σ. 786-787. Βλ. Επίσης στο Μαρούδα, Μ. Ντ. (2014), «Το ανθρωπιστικό δίκαιο των ενόπλων συρράξεων» (Κεφ. 17), στο Κ. Αντωνόπουλος, και Κ. Μαγκλιβέρας (επιμ.), *Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας*, 2η εκδ: Νομ. Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2014, σ. 517

[17] Rondeau, S., (2011). Participation of armed groups in the development of the law applicable to armed conflicts, *International Review of the Red Cross (IRRC)*, Volume 93 Number 883 September 2011, σ. 650

[18] Mack, M. (2008). Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-international Armed Conflicts, *International Committee of Red Cross (ICRC)*, Geneva, February 2008, p. 11, διαθέσιμο στο: http://www.icrc.org/eng/resources/documents/publication/p0923.htm (τελευταία πρόσβαση 08 Αυγούστου 2023).

διάφορες φάσεις της (μη ποινικής) κράτησης, ξεκινώντας από τον εντοπισμό των έγκυρων λόγων σύλληψης, τις συνθήκες διαβίωσης, τη μεταχείριση των κρατουμένων και τις εγγυήσεις απελευθέρωσής τους.

Βασικό Ερώτημα της εργασίας είναι εάν το ΔΑΔ και άλλα πεδία του Διεθνούς Δικαίου έχουν θεσπίσει κανόνες που θα μπορούσαν δικαιολογημένα να ισχύουν επί NSAGs, ώστε να διέπουν επαρκώς τις παραπάνω δραστηριότητές τους. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνονται τρόποι και στρατηγικές που δύναται να αυξήσουν την πειθαρχία και την πειθώ τέτοιων ομάδων στην εφαρμογή αυτών των κανόνων και αρχών.

Η εργασία βασίζεται στο συμπέρασμα ότι το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ΄49 και το ΠΠ ΙΙ ΄77 αποτελούν αδιαμφισβήτητο πλαίσιο για τις υποχρεώσεις των NSAGs σε καταστάσεις NIACs, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών υποχρεώσεων που σχετίζονται με την κράτηση, όπως π.χ. ανθρώπινη μεταχείριση κρατουμένων, ρύθμιση των συνθηκών κράτησης και των ελάχιστων δικαστικών προτύπων, κ.α.

Συναφώς, για την επιβεβαίωση ή απόρριψη της *Βασικής Υπόθεσης*, αλλά και για την απάντηση του *Βασικού Ερωτήματος*, τίθενται επιπροσθέτως τα ακόλουθα *ερευνητικά ερωτήματα*:

- Ποιες πηγές του ΔΔ διέπουν τις δραστηριότητες κράτησης των NSAGs;
- Πώς και γιατί οι NSAGs δεσμεύονται από τους κανόνες/αρχές του ΔΔ και του ΔΑΔ; Σε ποια βάση επιτρέπεται στις NSAGs να προβαίνουν σε μη ποινική (διοικητική/administrative) κράτηση στις ένοπλες συγκρούσεις;
- Ποιες είναι οι υποχρεώσεις των NSAGs σε σχέση με τις δραστηριότητες κράτησης; Πώς μπορούν να πεισθούν ως προς την εφαρμογής τους;
- Πώς το ΔΑΔ και το ΔΔ γενικότερα, διασφαλίζουν την προστασία των κρατουμένων υπό την εξουσία NSAGs;

Υπό αυτό φως των ανωτέρω, θα διερευνηθούν και θα προταθούν τρόποι και στρατηγικές εφαρμογής κανόνων ΔΔ και ΔΑΔ, που αφορούν στη διαδικασία της μη ποινικής κράτησης (administrative detention) από NSAGs, τα μέσα και τους μηχανισμούς που επιτρέπουν την εφαρμογή τους, καθώς και την ερμηνεία και διαμόρφωση κανόνων, από την εφαρμογή των οποίων προκύπτει προστιθέμενη αξία στην υιοθέτηση των στρατηγικών και τεχνικών πειθούς.

Μεθοδολογικά, η εργασία αξιοποιεί την επαγωγική μέθοδο, καθώς η έρευνα κινείται από το επιμέρους και ειδικό προς το γενικό, μέσω της αναζήτησης και συγκέντρωσης δεδομένων (πρωτογενών ή και δευτερογενών πηγών),που οδηγούν σε

χρήσιμα συμπεράσματα προς διατύπωση κατάλληλων προτάσεων. Με άλλα λόγια, επιχειρείται ένα διανοητικό άλμα, μια μετάβαση από τα πολλά στα λίγα.

Από τα συμπεράσματα και τις προτάσεις στα οποία καταλήγει, η εργασία επιδιώκει να διευρύνει την προστασία των κρατουμένων μέσω της πειθούς των NSAGs στην εφαρμογή των κανόνων και αρχών του ΔΑΔ και του ΔΔ γενικότερα.

Προϋποθέσεις – Περιορισμοί

Για την εκπόνηση της παρούσας, λήφθηκαν υπόψη οι παρακάτω προϋποθέσεις - περιορισμοί:

- Κατά την περίοδο της συγγραφής της, διάφορες τοπικές εντάσεις και στρατιωτικές διαμάχες μεταξύ κρατικών και NSAGs σε διάφορες περιοχές του κόσμου εξακολουθούσαν να υφίστανται με συνέπεια την αύξηση της ανασφάλειας και τη συνεχιζόμενη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εξαιτίας κυρίως της περιορισμένης ικανότητας των κρατών και άλλων διεθνών δρώντων να λάβουν αποφάσεις ή να διεξάγουν κατάλληλες επιχειρήσεις για τον περιορισμό των συγκρούσεων αυτών.
- Το ζήτημα της κράτησης από NSAGs σε NIACs δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς. Οι NSAGs ποικίλουν από πολλές απόψεις, γεγονός που δυσκολεύει την εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την πρακτική των διαφόρων ομάδων – «μερών» σε μια σύγκρουση. Οι διαφορές μεταξύ των NSAGs μπορεί να είναι ακραίες, από τους στόχους, τη δομή, μέχρι και την καθημερινή τους συμπεριφορά. Επομένως, τα συμπεράσματα που προκύπτουν, πιθανώς να μην αφορούν όλες τις NSAGs ή όλες τις καταστάσεις NIAC.
- Είναι γενικώς αποδεκτό ότι υφίσταται αντικειμενική δυσκολία στην αναζήτηση δεδομένων για την κράτηση από NSAGs.
- Η Μέση Ανατολή, η Κεντρική και Λατινική Αμερική, καθώς και η Αφρική, συνεχίζουν να αποτελούν περιοχές με έντονη στρατιωτική και παραστρατιωτική δράση, αλλά και πεδία παρατεταμένης ένοπλης αντιπαράθεσης.
- Η συμπεριφορά και οι πρακτικές κράτησης των NSAGs, που έλαβαν μέρος στη σύγκρουση Ισραήλ - Χαμάς δεν αναλύονται στην παρούσα.
- Η αναφορά στην κράτηση/περιορισμό της ελευθερίας από NSAGs αφορά μόνο σε NIACs.
- Τέλος, ο όρος «κράτηση» δεν αφορά στην ποινική κράτηση, αλλά στην έννοια που αποδίδεται με τον αγγλικό όρο «administrative detention».

Προς την κατεύθυνση του σεβασμού του ΔΑΔ από τις NSAGs, διάφορα νομικά και πρακτικά εργαλεία μπορούν να συνδράμουν, συμπεριλαμβανομένων ειδικών συμφωνιών, μονομερών δεσμεύσεων, εσωτερικών κανονισμών, διάδοσης και εκπαίδευσης και πειθαρχικών συστημάτων. «Κώδικες Δεοντολογίας» εναρμονισμένοι με το ΔΑΔ, αποτελούν ιδιαιτέρως σημαντικό μέσο για την προώθηση του σεβασμού του από τις NSAGs, ειδικά εάν υποστηρίζονται από ηγέτες και συνοδεύονται από διάδοση, εκπαίδευση και κυρώσεις.

Συνολικά, η δέσμευση της διεθνούς κοινότητας προς τους NSAGs ήταν περιορισμένη και συνήθως επικεντρωνόταν περισσότερο στον διάλογο για ανθρωπιστική πρόσβαση και ανακούφιση παρά στη νομική προστασία. Εκτός από τις πρακτικές δυσκολίες, η δέσμευση των NSAGs δύναται να παρεμποδιστεί από τις αντιτρομοκρατικές πολιτικές, την επιλογή του ανθρωπισμού από στρατιωτικούς στόχους και τις ανταγωνιστικές προτεραιότητες στις αποστολές του ΟΗΕ. Οι φορείς που παρέχουν ανακούφιση και βοήθεια μπορούν να ασκήσουν αυτόν τον μοχλό για να εμπλακούν άμεσα οι NSAGs σε ευρύτερα ζητήματα ανθρωπιστικής προστασίας. Οι Διεθνείς δρώντες επικεντρώθηκαν περισσότερο στην παρακολούθηση των παραβιάσεων των NSAGs, αντί στην παρακίνησή τους μέσω ηθικής πειθούς και δημόσιας ντροπής, ώστε να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωσή τους με το ΔΑΔ. Η δέσμευση των NSAGs δεν αλλοιώνει το νομικό καθεστώς ή τη νομιμότητά τους και, παρότι δύναται να ενισχύσει την αντιληπτή πολιτική νομιμότητά τους, αυτός ο κίνδυνος συχνά αντισταθμίζεται από το υψηλό ανθρωπιστικό τίμημα της αποτυχίας από την άρνηση συνεργασίας μαζί τους. Ενώ μερικές ομάδες είναι αρνητικά διακείμενες, εντούτοις, υπάρχουν πολλές ομάδες που είναι ικανές και πρόθυμες να εμπλακούν εποικοδομητικά με κάποιο τρόπο. Σε κάθε περίπτωση, οι NSAGs πρέπει να παρακολουθούν έως την κατάλληλη χρονική στιγμή, προκειμένου να εξασφαλιστεί μια γόνιμη δέσμευσή τους.

Στη βάση των παραπάνω, η εργασία, εκτός από την εισαγωγή, *δομείται* σε δύο (2) κεφάλαια, ακολουθούμενα από συμπεράσματα και προτάσεις. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται διάφορες θεωρητικές και εννοιολογικές προσεγγίσεις, θέτοντας, εν πολλοίς, το πλαίσιο της ανάλυσης που ακολουθεί και διέπει τις NSAGs στη βάση του ΔΔ. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση διαφόρων περιπτώσεων μελέτης προς εξαγωγή διδαγμάτων, με σκοπό να εντοπιστούν τα κίνητρα που θα βοηθήσουν τις NSAGs να συμμορφωθούν με το ΔΑΔ και το ΔΔ, γενικότερα. Τέλος, συνοψίζονται τα

κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από την μελέτη του θέματος, καθώς και χρήσιμες προτάσεις για την αλλαγή της υφιστάμενης κατάστασης.

Κεφάλαιο 1. NSAGs και Διεθνές Δίκαιο: Θεωρητικές και Εννοιολογικές Προσεγγίσεις

1.1. Γενικά

Η συνθήκη της Βεστφαλίας το 1648 σηματοδότησε την αρχή του σύγχρονου ΔΔ, με ακρογωνιαίο λίθο την έννοια της κρατικής κυριαρχίας. Το ΔΔ αφορούσε στις σχέσεις μεταξύ ανεξάρτητων κυρίαρχων κρατών, τα οποία ήταν τα μόνα υποκείμενα του νομικού συστήματος. Οι εξεγερμένοι δεν είχαν θέση σε αυτό, μέχρι τον 19ο αιώνα, οπότε έγιναν οι πρώτες προσπάθειες να εφαρμοστούν οι νόμοι του πολέμου στις σχέσεις μεταξύ κρατών και ένοπλων ομάδων που πολεμούσαν.

Η κατάσταση του εμπόλεμου εισήχθη στη διεθνή πρακτική κυρίως ως πράξη κυρίαρχου κράτους, αντιμετωπίζοντας σημαντικές προκλήσεις αναφορικά με πρακτικές εφαρμογές· ωστόσο, ήταν ένα σημαντικό βήμα που οδήγησε στη ρύθμιση της κατάστασης των NIACs, αρχικά βάσει του ΚΑ 3 της ΣΓ49 και αργότερα του ΠΠ ΙΙ΄ 77. Η ΔΕΕΣ ανησυχούσε ιδιαιτέρως για τις NIACs, λόγω των αυξανόμενων περιπτώσεων και του αυξανόμενου αριθμού θυμάτων, πλην όμως, οι κρατικές επιφυλάξεις έκαναν τον δρόμο προς το ΚΑ 3 των ΣΓ ΄49 και το ΠΠ ΙΙ ΄77, μακρύ και επώδυνο.[19]

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται το εννοιολογικό πλαίσιο της φύσης των NSAGs και η σχέση τους με το ΔΑΔ, το ΙΗΡΛ και το Εθιμικό ΔΑΔ, προκειμένου να καθοριστεί η θέση και η βάση τους στους τομείς αυτούς του ΔΔ.

1.2. NSAGs: Ορισμός, Νομική Προσωπικότητα και Τυπολογία

Είναι γεγονός ότι, μέχρι σήμερα, δεν έχει υιοθετηθεί ορισμός για τις NSAGs, στη βάση κάποιας συνθήκης, είτε σε ακαδημαϊκό επίπεδο. Ο τεράστιος αριθμός τους, η ρευστή φύση της σύνθεσης ή της δομής τους, καθώς και οι ταχέως μεταβαλλόμενοι στόχοι τους, καθιστούν δύσκολη τη συμφωνία σε έναν ορισμό κοινώς αποδεκτό.[20]

Ωστόσο, τρεις (3) ανθρωπιστικές οργανώσεις παραθέτουν τους ακόλουθους ορισμούς:[21]

---

[19] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). *Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, ICRC, (1987), σ. 1320-1323.

[20] Hofmann, C., (2006). 'Engaging Non-State Armed Groups in Humanitarian Action', *International Peacekeeping*, Vol. 13, No. 3 (September 2006), σ. 396, διαθέσιμο στο http://www.die-gdi.de (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

[21] Οι οργανισμοί που παρέχουν τον ορισμό ενός NSAG οι οποίοι αναφέρονται παραπάνω θεωρούνται αρμόδια πηγή στο θέμα αυτό. Το Διεθνές Συμβούλιο για την Πολιτική Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (The International Council on Human Rights Policy) είναι ένας μη κυβερνητικός οργανισμός που παρέχει έρευνα για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ η πρόσκληση της Γενεύης (The Geneva Call) είναι

- Το Διεθνές Συμβούλιο για την Πολιτική Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων[22] ορίζει ότι:[23] «*Οι NSAGs είναι ομάδες που είναι οπλισμένες και χρησιμοποιούν βία για να επιτύχουν τους στόχους τους και δεν βρίσκονται υπό κρατικό έλεγχο*».
- Το Geneva Call (Κάλεσμα της Γενεύης) ορίζει τις NSAGs ως τις ομάδες που εμπλέκονται σε καταστάσεις ένοπλης σύγκρουσης και λειτουργούν εκτός αποτελεσματικού κρατικού ελέγχου, υποκινούμενες κυρίως από πολιτικά κίνητρα.
- Στο εγχειρίδιο του Γραφείου των ΗΕ για τον Συντονισμό Ανθρωπιστικών Υποθέσεων (UNOCHA), οι NSAGs ορίζονται ως «*ομάδες που έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν όπλα με τη χρήση βίας για την επίτευξη πολιτικών, ιδεολογικών ή οικονομικών στόχων. δεν ανήκουν στην επίσημη στρατιωτική δομή των κρατών, των κρατικών συμμαχιών ή διακυβερνητικών οργανισμών· και δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχο του κράτους(-ων) στο οποίο λειτουργούν*».[24]

Στους ορισμούς αυτούς αναγνωρίζονται σαφώς τρία κύρια στοιχεία: έλλειψη κρατικού ελέγχου, χρήση βίας και πολιτική ατζέντα. Έτσι, η ορολογία αποκλείει εγκληματικές οργανώσεις, όπως μαφία και καρτέλ ναρκωτικών, ιδιωτικές εταιρείες ασφαλείας και μισθοφόρους.

Το άρθρο 1 παράγραφος 1 του ΠΠ΄ ΙΙ ορίζει το πεδίο εφαρμογής της συνθήκης και σε ένοπλες συγκρούσεις που περιλαμβάνουν «...άλλες οργανωμένες ένοπλες ομάδες οι οποίες, υπό υπεύθυνη διοίκηση, ασκούν τέτοιο έλεγχο σε τμήμα της επικράτειάς της, ώστε να τους επιτρέψει να διεξάγουν συνεχείς και συντονισμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις…».[25]

Μολονότι δεν παρέχει αποκλειστικό ορισμό, χρησιμοποιώντας φράσεις όπως «οργανωμένες ένοπλες ομάδες», «υπεύθυνη διοίκηση» και «έλεγχος ενός τμήματος

ένας οργανισμός με έδρα τη Γενεύη της Ελβετίας, ο οποίος συνεργάζεται ειδικά με τους NSAGs για την προώθηση της συμμόρφωσης αυτών με το ΔΑΔ.

[22] Το Διεθνές Συμβούλιο για την Πολιτική Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων/The International Council on Human Rights Policy (ICHRP) είναι ένας μη κυβερνητικός οργανισμός που παρέχει έρευνα και συστάσεις πολιτικής.

[23] International Council on Human Rights Policy (ICHRP) (2000). *Trends and Means: Human Rights Approaches to Armed Groups*, σ.5, διαθέσιμο στο http://www.ichrp.org/files/reports/6/105_report_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

[24] Βλ. Gerard McHugh and Manuel Bessler, *'Humanitarian Negotiations with Armed Groups: A Manual for Practitioners'*, OCHA, Ηνωμένα Έθνη, (Ιανουάριος 2006), διαθέσιμο στη διεύθυνση https://www.unocha.org/publications/report/world/humanitarian-negotiations-armed-groups-manual-practitioners.pdf (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023), σ. 6.

[25] Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II). Article 1.-Material field of application '… *other organised armed groups which, under responsible command, exercise such control over a part of its territory as to enable them to carry out sustained and concerted military operations* …'. Διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/protocol2.pdf (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023)

εδάφους», το ΠΠ΄ ΙΙ ΄77 περιγράφει τα κύρια χαρακτηριστικά ενός NSAG που είναι συμβαλλόμενο μέρος σε NIAC, εξαιρώντας εμμέσως ομάδες, όπως εγκληματικές συμμορίες, ιδιωτικές εταιρείες ασφαλείας και μισθοφόρους.

Στην πράξη, ο όρος NSAG αναφέρεται σε ένοπλες ομάδες, που δεν επιδιώκουν την ικανοποίηση ιδιωτικών σκοπών (ιδιωτική ατζέντα), αλλά μάλλον πολιτικούς ή οικονομικούς στόχους. Στο πλαίσιο αυτό, περιλαμβάνει ομάδες ανταρτών, απελευθερωτικά κινήματα και de facto κυβερνήσεις. Αυτή η ορολογία είναι ωστόσο αμφιλεγόμενη, επιδεινούμενη από την έντονα πολιτική φύση της δραστηριότητας και των ίδιων των ομάδων, λόγω του διαφορετικού χαρακτήρα τους, είτε ως προς την οργανωτική τους ικανότητα, τον εδαφικό έλεγχο είτε τη σαφήνεια των στόχων τους. Η διαφορετικότητά τους έχει αναγκάσει τους αντιπάλους τους (δηλ. τα κράτη) να τους χαρακτηρίσουν με διαφορετικούς τρόπους. Ορισμένοι NSAGs αποκαλούνται «τρομοκράτες» ή «εγκληματίες» από κάποιους και «μαχητές της απελευθέρωσης» ή «επαναστάτες» από άλλους.[26]

Αν και φαίνεται λογικό να ορίζονται οι NSAGs με βάση τις σχέσεις διοίκησης, τον εδαφικό έλεγχο, τη σχέση με το κράτος και τα πολιτικά κίνητρα, υπάρχουν ελλείψεις σε αυτή την προσέγγιση, αφού:

- Πολλές NSAGs δεν έχουν σαφώς καθορισμένη δομή διοίκησης, λειτουργούν ως χαλαρά οργανωμένες ομάδες ή τμήματα και ο έλεγχός τους στην επικράτεια είναι σε μεγάλο βαθμό περιορισμένος.[27]
- Ο βαθμός πειθαρχίας και ελέγχου είναι εξαιρετικά δύσκολο να μετρηθεί, ειδικά όταν οι NSAGs παρέχουν περιορισμένη δημόσια πληροφόρηση ή πρόσβαση στην ομάδα.[28]
- Ορισμένοι NSAGs ελέγχουν επαρκή περιοχή για να λειτουργούν παρόμοια με ένα κράτος, παρέχοντας δημόσια ασφάλεια και υπηρεσίες, εισπράττοντας ακόμη και φόρους.[29] Για παράδειγμα, το Free Aceh Movement (Gerakan Aceh Merdeka: GAM),

---

[26] Βλ. Orla Marie Buckley, «Unregulated Armed Conflict: Non State armed Groups, International Humanitarian Law, and Violence in Western Sahara», *North Carolina Journal of International Law and Commercial Regulation*, Vol. 37 (Spring 2012) p. 797, διαθέσιμο στο https://scholarship.law.unc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1960&context=ncilj (τελευταία πρόσβαση 12 Αυγούστου 2023).

[27] Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ. 1

[28] Hofmann, C., (2006). 'Engaging Non-State Armed Groups in Humanitarian Action', *International Peacekeeping*, Vol. 13, No. 3 (September 2006), σ. 398-399, διαθέσιμο στο http://www.die-gdi.de (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

[29] Για παράδειγμα, η Χεζμπολάχ στον Λίβανο ή το FARC στην Κολομβία.

το οποίο δεν είναι πλέον NSAG, καθώς αποτελεί μέρος της κυβέρνησης της Ινδονησίας,[30] ήλεγχε εμφανώς μεγάλα τμήματα της επικράτειας στο Aceh της Ινδονησίας και χρηματοδότησε τις δραστηριότητές της μέσω ενός εκτεταμένου φορολογικού συστήματος.[31]

- Άλλοι NSAGs επηρεάζουν την επικράτεια με μη φυσικά μέσα, όπως: στρατολόγηση μελών, διακίνηση φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, εγκατάσταση ναρκών ξηράς, παρεμπόδιση της παράδοσης βοήθειας και συμμετοχή σε σειρά άλλων δραστηριοτήτων.[32]

Σε αντίθεση με τις απαιτήσεις του άρθρου 1 παράγραφος 1 του Πρωτοκόλλου ΙΙ, όλοι οι NSAGs δεν ενεργούν αυστηρώς αντίθετα προς την κυβέρνηση.[33] Για παράδειγμα, στη Σομαλία, όπου δεν υπάρχει εθνικά αναγνωρισμένη κυβέρνηση, ένοπλες ομάδες πολεμούν μεταξύ τους.[34] Στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ), ένοπλες ομάδες πολεμούν την κυβέρνηση αλλά και μεταξύ τους.[35] Άλλοι NSAGs χρηματοδοτούνται ή ελέγχονται σε κάποιο επίπεδο από την κυβέρνηση, αν και μια κυβέρνηση μπορεί να αρνηθεί τον έλεγχο της ομάδας και να αποσύρει την υποστήριξή της στις δραστηριότητες της ομάδας.[36] Κατόπιν των παραπάνω, καθίσταται αντιληπτό ότι δεν είναι πάντα σαφές αν οι NSAGs είναι πραγματικά «*μη κρατική οντότητα*» ή είναι

---

[30] Harris, A. (2010). Separatist insurgency, Objective referents and autonomy. *Cooperation and Conflict*, 45(4), 387–405. http://www.jstor.org/stable/45084617 (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023)

[31] Schulze, K., (2004). The Free Aceh Movement (GAM): Anatomy of a Separatist Organization, East-West Center Washington, σελ.27 Διαθέσιμο στο: https://www.eastwestcenter.org/sites/default/files/private/PS002.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023)

[32] Geneva Call (2007), Armed Non-State Actors and Landmines. Volume III: Towards Holilstic Approach to Armed Non-State Actors?, p.1, Geneva (2007). Διαθέσιμο στο: https://www.files.ethz.ch/isn/46887/2007_11.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

[33] Πρόσθετο Πρωτόκολλο ΙΙ '77, άρθρο 1; Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ. 139· International Council on Human Rights Policy (ICHRP), (2000). "*Ends and Means: Human Rights Approaches to Armed Groups*", σ.6, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/ends-and-means-human-rights-approaches-armed-groups (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

[34] Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ. 139

[35] International Council on Human Rights Policy (ICHRP), (2000). "*Ends and Means: Human Rights Approaches to Armed Groups*", σ.6, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/ends-and-means-human-rights-approaches-armed-groups (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

[36] International Council on Human Rights Policy (ICHRP), (2000). "*Ends and Means: Human Rights Approaches to Armed Groups*", σ.8, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/ends-and-means-human-rights-approaches-armed-groups (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023). Για παράδειγμα, οι Ηνωμένες Δυνάμεις Αυτοάμυνας της Κολομβίας συνεργάζονται με τον κρατικό στρατό και την αστυνομία, αν και η κυβέρνηση αρνείται ότι έχει οποιονδήποτε έλεγχο στην ομάδα και καταγγέλλει τις δραστηριότητές τους. Η έκθεση υποστηρίζει ότι δεν είναι πάντα εύκολο να γίνει διάκριση μεταξύ των NSAGs που έχουν «σιωπηρή κρατική υποστήριξη από μια πραγματικά αυτόνομη ένοπλη ομάδα». Η έκθεση παρουσιάζει πρόσθετα παραδείγματα από τη Β. Ιρλανδία, Τουρκία, Σιέρα Λεόνε και Κονγκό.

εντελώς αποσυνδεδεμένες από τον κυβερνητικό έλεγχο.[37] Τέλος, ενώ μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμος ο προσδιορισμός τους με βάση τους στόχους τους, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένες NSAGs δεν έχουν σαφώς αναγνωρίσιμους πολιτικούς στόχους, ενώ, δύναται να συνδυάσουν πολιτικούς στόχους με εγκληματικές δραστηριότητες.[38]

Η δυσκολία καθιέρωσης ορισμού επιδεινώνεται από την άκρως πολιτική φύση του θέματος και των ίδιων των NSAGs.[39] Η ορολογία που τους περιβάλλει είναι συχνά πολιτικά φορτισμένη, αφού οι ένοπλες ομάδες συχνά χαρακτηρίζονται ως «τρομοκράτες» ή «εγκληματίες» από κάποιους και «μαχητές της απελευθέρωσης» ή «επαναστάτες» από άλλους.[40] Ωστόσο, για τις ανάγκες της παρούσας, οι NSAGs θα ορίζονται με τον τρόπο που υπαγορεύει το ΠΠ ΙΙ ΄77, όπου δεν υπάρχει απαίτηση οι ομάδες αυτές να έχουν πολιτικούς, θρησκευτικούς ή άλλους συγκεκριμένους στόχους για να χαρακτηρίσουν την οργάνωσή τους και τον ένοπλο αγώνα που διεξάγουν κατά των κρατών.

Αν και η φύση, η οργάνωση και η συμπεριφοράς των NSAGs αποτελούν ζητήματα αυξανόμενης ανησυχίας για τη διεθνή κοινότητα, ιδίως λόγω της συμμετοχής τους στην πλειονότητα των ένοπλων συγκρούσεων, σχετικά λίγα είναι γνωστά για αυτές εντός του νομικού πλαισίου. Σε σύγκριση με άλλους φορείς, που επηρεάζουν ή επηρεάζονται από διαφορετικά νομικά καθεστώτα, οι μελέτες που ασχολούνται με τον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρονται αυτές οι μη κρατικές οντότητες φαίνεται να είναι σπάνιες. Αυτό, με

---

[37] Sassbli, M., (2006). «Transnational Armed Groups and International Humanitarian Law», *Program on Humanitarian Policy and Conflict Research, Harvard University Occasional Paper Series* (Winter 2006), διαθέσιμο στο: https://hhi.harvard.edu/publications/transnational-armed-groups-and-international-humanitarian-law (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023). Ο Marco Sassoli υποστηρίζει ότι οι περισσότερες ένοπλες συγκρούσεις σήμερα ορίζονται σαφώς ως διεθνείς ή εσωτερικές και οι περισσότερες ένοπλες ομάδες δεν είναι διεθνικές. Ωστόσο, μελετητές όπως ο Τζέιμς Στιούαρτ υποστηρίζουν ότι είναι δύσκολο να γίνει διάκριση διεθνών και εσωτερικών ένοπλων συγκρούσεων, καθώς οι εσωτερικές συγκρούσεις συνήθως «διεθνοποιούνται». Αυτό το σχόλιο επικεντρώνεται σε NSAGs που εμπλέκονται σε εσωτερικές ένοπλες συγκρούσεις και η διάκριση αυτή είναι κρίσιμη για τον καθορισμό του ΔΑΔ που ισχύει για τους NSAGs.

[38] International Council on Human Rights Policy (ICHRP), (2000). "*Ends and Means: Human Rights Approaches to Armed Groups*", σ.6, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/ends-and-means-human-rights-approaches-armed-groups (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

[39] Hofmann, C., (2006). 'Engaging Non-State Armed Groups in Humanitarian Action', *International Peacekeeping*, Vol. 13, No. 3 (September 2006), σ. 396, διαθέσιμο στο http://www.die-gdi.de (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

[40] International Council on Human Rights Policy (ICHRP), (2000). "*Ends and Means: Human Rights Approaches to Armed Groups*", σ.6, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/ends-and-means-human-rights-approaches-armed-groups (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

μια πρώτη ματιά, μπορεί να εκπλήσσει, πλην όμως, μπορούν να δοθούν εξηγήσεις που σχετίζονται με τη φύση αυτού του πλαισίου.[41]

Μια πρώτη εξήγηση είναι ότι το δίκαιο που εφαρμόζεται στους NSAGs είναι μέρος του δημόσιου διεθνούς δικαίου, το οποίο ήταν πάντα κρατοκεντρικό από τη φύση του.[42] Από την σκοπιά του κράτους, οι NSAGs περιγράφονται συχνά ως εγκληματικές ή τρομοκρατικές οργανώσεις.[43] Η ύπαρξή τους, στην πραγματικότητα, αψηφά την εκάστοτε κυβέρνηση και το νόμιμο μονοπώλιό της στη χρήση βίας, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο, αποτελώντας έτσι «παράνομο» φαινόμενο.[44] Αυτή η αντίληψη για τους NSAGs έχει επηρεάσει τον τρόπο που αντιμετωπίζονται, για παράδειγμα, στα εγχειρίδια του δημόσιου διεθνούς δικαίου. Εκεί, ενίοτε εξετάζονται με υποκειμενικότητα, συνήθως για να εξηγήσουν τη δύναμη των κρατών, σύμφωνα με το ΔΔ, προβάλλοντας τις διάφορες υποχρεώσεις των NSAGs βάσει αυτού.[45] Οι οντότητες αυτές θα πρέπει να εμπλέκονται στην ανάπτυξη του ΔΑΔ, που εφαρμόζεται σε NIACs, ώστε να προκαλείται έμμεσα ο σεβασμός του από αυτές, δεσμεύοντας τες ποικιλοτρόπως να συμμορφωθούν στους ανθρωπιστικούς κανόνες.[46]

Τι ισχύει όμως όταν μη κρατικοί δρώντες, όπως η Αλ Κάιντα, που δεν ελέγχονται από κανένα κράτος, αποτελούν το «αντίπαλο μέρος» σε μια ένοπλη σύγκρουση; Η εφαρμογή του ΔΕΣ στις αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις ήταν πάντοτε ιδιαιτέρως προβληματική. Οι τρομοκρατικές ομάδες είναι συνήθως εγκληματικές οργανώσεις, ουσιαστικά μια ποικιλία ένοπλων ομάδων αντιπολίτευσης, μέχρι να επικρατήσουν των κυβερνητικών δυνάμεων και να γίνουν κυβέρνηση. Δεν είναι κράτη και, επομένως, δεν

---

[41] Sivakumaran, S., (2012). *The Law of Non-international Armed Conflict*, Oxford University Press (2012), σ. 2

[42] Sivakumaran, S., (2012). *The Law of Non-international Armed Conflict*, Oxford University Press (2012), σ. 3. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα τελευταία δέκα χρόνια παρατηρείται μια εκθετική αύξηση μελετητών που ασχολούνται με τους NSAGs, τόσο από την πλευρά της πολιτικής επιστήμης, όσο και από την πλευρά της νομικής άποψης. Ωστόσο, η βιβλιογραφία δεν έχει ακόμη συζητήσει την πλήρη έκταση των προκλήσεων που παρουσιάζουν αυτοί οι NSAs στα διάφορα πεδία στα οποία λειτουργούν; Cassese, A., (2005). *International Law* (second edition), Oxford University Press (2005), σ. 71, σημειώνοντας ότι τα κράτη είναι «η ραχοκοκαλιά της [διεθνούς] κοινότητας»; Cismas, I., (2014). *Religious Actors and International Law*, Oxford University Press (2014), σ.72

[43] Mastorodimos, K., (2017). *Armed Non-State Actors in International Humanitarian and Human Rights Law: Foundation and Framework of Obligations and Rules on Accountability*, Routledge, σ. 9. Ο Μαστορόδημος, με αυτή την έννοια, εξηγεί σωστά ότι «*ορισμένες ομάδες ανταρτών έχουν χαρακτηριστεί τρομοκρατικές οργανώσεις σε μια προσπάθεια, συνήθως από τους αντιπάλους τους, να απονομιμοποιήσουν τους στόχους τους*».

[44] Krieger, H., (2018). 'International Law and Governance by Armed Groups: Caught in the Legitimacy Trap?', *Journal of Intervention and Statebuilding*, Vol. 12(4), 563–583, διαθέσιμο στο: https://doi.org/10.1080/17502977.2018.1504489 (τελευταία πρόσβαση 03 Σεπτεμβρίου 2023), σ.563, 564

[45] Shaw, N. M., (2008). *International Law* (sixth edition), Cambridge University Press, σ.245

[46] Sassòli, M., (2019). *International Humanitarian Law: Rules, Controversies, and Solutions to Problems Arising in Warfare*, Edward Elgar Publishing, σ.593.

μπορούν να είναι συμβαλλόμενα μέρη στις ΣΓ΄49, στα ΠΠ΄77 ή σε οποιαδήποτε πολυεθνική συνθήκη. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις, εφόσον είναι επαρκώς βίαιες και παρατεταμένες και αν οι τρομοκράτες έχουν επαρκή οργάνωση, δύναται να αποτελέσουν NIAC, βάσει του κοινού άρθρου 3 των ΣΓ΄49. Σε αντίθετη, περίπτωση, συντρέχουν εγκληματικές ενέργειες, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο της εκάστοτε χώρας.[47]

Άλλη εξήγηση, σχετίζεται με την αναλυτική παρουσίαση των NSAGs. Αν και έχουν προταθεί ορισμένες τυπολογίες, αυτή η κατηγορία μη κρατικών δρώντων περιλαμβάνει ποικιλία οντοτήτων με διαφορετικές δυνατότητες, τρόπους λειτουργίας, στόχους[48] ή και διεθνείς υποχρεώσεις.[49] Ωστόσο, ο εντοπισμός και η κατηγοριοποίηση των κοινών συστατικών στοιχείων των NSAGs, προς τον σκοπό της εφαρμογής ενός συνόλου διεθνών κανόνων, έχει αποδειχθεί δύσκολο έργο. Στο δίκαιο, οι λέξεις και ό,τι αυτές περιγράφουν, έχει σημασία, συνεπώς, η συσχέτιση μιας οντότητας ή των συμπεριφορών της με μια συγκεκριμένη κατηγορία θα συνδεθεί αναπόφευκτα με τους ισχύοντες κανόνες διεθνούς δικαίου· έτσι, η επιβεβαίωση ότι μια ομάδα ατόμων έχει φτάσει σε κάποιο βαθμό οργάνωσης δύναται να προκαλέσει την εφαρμογή του ΔΑΔ και, ενδεχομένως, του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, επηρεάζοντας την προστασία των ατόμων με τουλάχιστον δύο τρόπους:[50] (i) θα υποχρεώσει τις NSAGs να μην τους στερούν αυθαίρετα την ελευθερία τους και, (ii) θα διασφαλίζονται ορισμένα δικαιώματά τους έναντι των NSAGs, ως αρχών κράτησης.

Προκειμένου να προσδιοριστούν οι νομικές υποχρεώσεις των NSAGs, σύμφωνα με το ΔΔ σε σχέση με τις δραστηριότητες κράτησης, είναι απαραίτητο πρώτα να προσδιοριστεί ο τρόπος με τον οποίο οι NSAGs, αποκτούν γενικώς υποχρεώσεις, βάσει

---

[47] Solis, D. S., (2010). The Law of Armed Conflict: International Humanitarian Law in War, Cambridge University Press, σ.157

[48] Krieger, H., (2018). 'International Law and Governance by Armed Groups: Caught in the Legitimacy Trap?', *Journal of Intervention and State-building*, Vol. 12(4), 563–583, διαθέσιμο στο: https://doi.org/10.1080/17502977.2018.1504489 (τελευταία πρόσβαση 03 Σεπτεμβρίου 2023), σ.566

[49] Ακόμη και το ΔΑΔ, το οποίο αδιαμφισβήτητα ισχύει για τις NSAGs, προβλέπει ότι οι άκρως οργανωμένες οντότητες θα δεσμεύονται από τις περισσότερες διεθνείς συμβάσεις. Προκειμένου να εφαρμοστεί, το Πρόσθετο Πρωτόκολλο ΙΙ του 1977 (ΠΠ ΙΙ) απαιτεί από τις οργανωμένες NSAGs, που βρίσκονται υπό υπεύθυνη διοίκηση, «*να ασκούν τέτοιο έλεγχο σε ένα τμήμα [της] επικράτειας ώστε να μπορούν να διεξάγουν συνεχείς και συντονισμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις εφαρμογή [του] Πρωτοκόλλου*».

[50] Bellal, A., (2020). 'What Are "Armed Non-State Actors"? A Legal and Semantic Approach' in E. Heffes, M. Kotlik and M. Ventura (eds), *International Humanitarian Law and Non-State Actors*, TMC Asser Press, σ.23

αυτού.[51] Χαρακτηριστικό του διεθνούς δικαίου είναι ότι, με βάση τον εδαφικό έλεγχο,[52] τις διεθνείς νομοθετικές και εκτελεστικές λειτουργίες,[53] τα κράτη είναι οι κυρίαρχοι δρώντες που καθορίζουν τον τρόπο αντιμετώπισης των υπόλοιπων οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των NSAGs.[54] Σε αυτό το πλαίσιο, η κυριαρχία συνιστά «κεντρικό αξίωμα» της διακρατικής κοινωνίας.[55]

Οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ αυτών των μερών γίνονται όλο και πιο πολυεπίπεδες και λαμβάνουν χώρα σε ποικίλα περιβάλλοντα με διαφορετικό βαθμό τυπικότητας· τα άτομα, οι τελικοί συμμετέχοντες σε κάθε νομική διαδικασία, αλληλοεπιδρούν με αυξανόμενη συχνότητα και ένταση, πέρα από τα κρατικά σύνορα, με ποικίλες μορφές. Οι διεθνείς οργανισμοί συχνά συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων, συμβάλλοντας έτσι στη διαμόρφωση των στάσεων και των συμπεριφορών άλλων παραγόντων και παρέχοντας χώρους για τη δημιουργία δικτύων, όπου οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των NSAGs αυξάνονται σε ποσότητα και πολυπλοκότητα. Αυτές οι δυναμικές συχνά σχετίζονται με την εφαρμογή, την ερμηνεία, την παράβλεψη ή ενίσχυση του διεθνούς δικαίου, επηρεάζοντας έτσι τις ζωές ατόμων σε όλο τον κόσμο. Παρά την αδιαμφισβήτητη συνάφεια των NSAGs, η μεγαλύτερη σημασία αποδίδεται στα κράτη.[56]

Η ποικιλία των οντοτήτων με διαφορετικά χαρακτηριστικά καθορίζει ότι, κάθε θεωρία που εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους οι NSAGs αποκτούν δικαιώματα και υποχρεώσεις, βάσει του διεθνούς δικαίου, πρέπει να έχει έναν ορισμένο βαθμό ευελιξίας. Αυτό επιβάλλεται διότι δεν έχουν όλοι οι NSAGs τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις και δεν επιβάλλονται όλα αυτά τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις με παρόμοιο τρόπο. Για παράδειγμα, δεν αμφισβητείται ότι οι NSAGs έχουν υποχρεώσεις

---

[51] Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, έχουν διεξαχθεί διάφορες μελέτες σχετικά με τη διεθνή νομική προσωπικότητα των NSAGs και τον τρόπο με τον οποίο αυτές οι οντότητες μπορούν να αποκτήσουν διεθνείς υποχρεώσεις, ουσιαστικά εδώ αναφέρονται συνοπτικά ορισμένα από αυτά τα ζητήματα χωρίς απαραίτητα να αξιολογούνται σε βάθος. Αντίθετα, ο στόχος είναι απλώς να καθοριστεί το πεδίο εφαρμογής γενικά. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα, βλ Murray, D., (2016). *Human Rights Obligations of Non-State Armed Groups*, Hart Publishing, σ.23–81; Fortin, K., (2017). *The Accountability of Armed Groups under Human Rights Law*, Oxford University Press, σ.71–173.

[52] Chen, L., (2015). *An Introduction to Contemporary International Law: A Policy Oriented Perspective* (third edition), Oxford University Press, σ.25

[53] Cassese, A., (2005). *International Law* (second edition), Oxford University Press (2005), σ. 71

[54] Cassese, A., (2005). *International Law* (second edition), Oxford University Press (2005), σ. 71; Jennings R., and Sir Watts, W., (2008). *Oppenheim's International Law: Volume 1 Peace* (ninth edition), Oxford University Press, σ.120; Cismas, I., (2014). *Religious Actors and International Law*, Oxford University Press (2014), σ.72; Chen, L., (2015). An Introduction to Contemporary International Law: A Policy Oriented Perspective (third edition), Oxford University Press, σ.23.

[55] Nijman, E. J., (2004). *The Concept of International Legal Personality: An Inquiry into the History and Theory of International Law*, TMC Asser Press, σ.10

[56] Chen, L., (2015). *An Introduction to Contemporary International Law: A Policy Oriented Perspective* (third edition), Oxford University Press, σ.3-4.

ΔΑΔ, αλλά δεν έχουν την ικανότητα να απολαμβάνουν ορισμένα από τα προνόμια των κρατών, όπως το δικαίωμα στην εδαφική ακεραιότητα ή στην αυτοάμυνα, σύμφωνα με το ΔΔ.[57] Σε μεγάλο βαθμό, το εδαφικό κράτος παραμένει ο βασικός πρωταγωνιστής της νόμιμης ικανότητας των NSAGs να αναζητούν βοήθεια ή συνεργασία από τρίτους. Το περιορισμένο καθεστώς των NSAGs έχει ρητά αναγνωριστεί στο κοινό άρθρο 3 των Συμβάσεων της Γενεύης του 1949.[58] Η τελική φράση αυτής της διάταξης επιβεβαιώνει, υπό αυτή την έννοια, ότι η εφαρμογή της «*δεν επηρεάζει το νομικό καθεστώς των μερών στη σύγκρουση*», γεγονός που έχει ερμηνευτεί ως άρνηση αναγνώρισης ότι οι NSAGs ενδέχεται να έχουν υποχρεώσεις εκτός του πεδίου του ΔΑΔ.[59] Παράλληλα, η επιβολή των υποχρεώσεων των NSAGs έχει αποδειχθεί δύσκολο έργο, ιδίως λόγω της απουσίας διεθνών δικαστηρίων, αλλά και δικαστηρίων που έχουν γενική δικαιοδοσία επί των NSAGs.[60]

Λαμβάνοντας υπόψη τα σημεία αυτά, κατά καιρούς έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες, ώστε οι NSAGs να ενταχθούν στην ευρεία διεθνή νομική δομή.[61] Το παραδοσιακό «δόγμα των υποκειμένων» υποχρεώθηκε να συμπεριλάβει ορισμένες από αυτές τις οντότητες, είτε σχετικοποιώντας τα υποκείμενα, είτε υποκειμενοποιώντας

---

[57] Αυτό συμβαίνει ακόμη και όταν αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ότι οι ένοπλες επιθέσεις των NSAG μπορούν να ενεργοποιήσουν αυτό το δικαίωμα εκ μέρους των κρατών. Για πρόσφατες συζητήσεις σχετικά με το θέμα, βλ O'Connell, E.M., Christian J Tams, J.C., and Tladi, D., (2019). Self-defence against Non-State Actors (first edition), Cambridge University Press.

[58] 1949 Σύμβαση της Γενεύης (I) για τη Βελτίωση της Κατάστασης των Τραυματιών και των Ασθενών στις Ένοπλες Δυνάμεις στο πεδίο (1949), 12 Αυγούστου 1949, 75 UNTS 31; 1949 Σύμβαση της Γενεύης (II) για τη βελτίωση της κατάστασης των τραυματιών, ασθενών και ναυαγών μελών των ενόπλων δυνάμεων στη θάλασσα (1949), 12 Αυγούστου 1949, 75 UNTS 85; Σύμβαση της Γενεύης (III) του 1949 σχετικά με τη Μεταχείριση των Αιχμαλώτων Πολέμου (1949), 12 Αυγούστου 1949, 75 UNTS; Σύμβαση της Γενεύης (IV) του 1949 σχετικά με την προστασία των πολιτών σε καιρό πολέμου (1949), 12 Αυγούστου 1949, 75 UNTS 287. Διαθέσιμο στο: https://treaties.un.org/pages/cumulativeindexes.aspx?clang=_en (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023)

[59] Sandoz, Y., Swinarski C. and Zimmermann B., (eds), (1987). *Commentary on the Additional Protocols of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, International Committee of the Red Cross & Martinus Nijhoff, σ.1372. Βλ. επίσης στο: Zegveld, L., (2002). *The Accountability of Armed Opposition Groups in International Law*, Cambridge University Press, σ.151. Βασιζόμενος σε ορισμένους μελετητές, ο Moir σημείωσε επίσης ότι αυτή η φράση «*πρέπει να προσδίδει ένα μέτρο διεθνούς νομικής προσωπικότητας στους εξεγερμένους, τουλάχιστον στο βαθμό που γίνονται κάτοχοι δικαιωμάτων και υποχρεώσεων βάσει του άρθρου*». Moir, L., (2002). *The Law of Internal Armed Conflict*, Cambridge University Press, σ.65–66

[60] Cismas, I., (2014). *Religious Actors and International Law*, Oxford University Press (2014), σ.70. Παρόμοια επιχειρήματα έχουν υποστηριχθεί σε σχέση με διεθνείς οργανισμούς

[61] Noortmann M. and Ryngaert C. (eds), (2010). Non-State Actor Dynamics in International Law: From Law-Takers to Law-Makers, Ashgate Publishing Co.; Jean d'Aspremont J. (ed.), (2011). Participants in the International Legal System: Multiple Perspectives on Non-State Actors in International Law, Routledge; Noortmann, M., Reinisch A. and Ryngaert, C. (eds), (2015). Non-State Actors in International Law, Hart.

τους δρώντες.[62] Η ικανότητα των NSAGs να απολαμβάνουν δικαιώματα και υποχρεώσεις, σύμφωνα με το ΔΔ, αποτελεί για πολλούς μελετητές μια εναλλακτική άποψη· οι διαφορετικές αυτές προσεγγίσεις περιγράφονται συχνά ως μια διαρκής ταλάντευση του εκκρεμούς μεταξύ δύο αντίθετων πόλων.[63]

Τελικά τι συνιστά μια «Μη κρατική ένοπλη ομάδα» (NSAG) για τη διεθνή κοινότητα;

Είναι γνωστό ότι, το ΔΔ δεν παρέχει ορισμό των «μη κρατικών ένοπλων ομάδων» (NSAGs). Ωστόσο, ορισμένες ειδικές διατάξεις των Συμβάσεων της Γενεύης του 1949, όταν καθορίζουν το δικό τους πεδίο εφαρμογής, αναφέρουν ορισμένες προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί μια οντότητα για να θεωρείται NSAG. Η Τρίτη ΣΓ΄49, για παράδειγμα, ισχύει για «κάθε Μέρος» σε ένοπλη σύγκρουση «μη διεθνούς χαρακτήρα», που συνεπάγεται τη συμμετοχή τουλάχιστον ενός NSAG.[64] Αυτό είναι διαφορετικό από όσα βεβαιώνουν άλλες διατάξεις των ΣΓ΄49, όπου απαιτείται μια αντιπαράθεση μεταξύ «*δύο ή περισσότερων Υψηλών Συμβαλλόμενων Μερών*». Κατά συνέπεια, η διάκριση μεταξύ NIAC και διεθνών ένοπλων συγκρούσεων στηρίζεται στις αντίπαλες οντότητες.[65]

Οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για να καταστεί η τρίτη ΣΓ΄49 εφαρμοστέα σε μη κρατική οντότητα έχουν προβλεφθεί και από τη διεθνή νομολογία. Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία (ΔΠΔΓ) στην υπόθεση Εισαγγελέας κατά Τάντιτς έχει αποφανθεί ότι αυτοί οι δρώντες πρέπει να διαθέτουν έναν ελάχιστο βαθμό οργάνωσης, προκειμένου να διαφοροποιούνται από «*ληστείες, ανοργάνωτες και βραχύβιες εξεγέρσεις ή τρομοκρατικές δραστηριότητες. που δεν υπόκεινται στο ΔΑΔ*».[66]

---

[62] Bianchi, A., (2009). «Introduction: Relativizing the Subjects or Subjectivizing the Actors: Is That the Question?» in Andrea Bianchi (ed.), *Non-State Actors and International Law,* Ashgate Publishing Co., xii

[63] Clapham, A., (2006). *Human Rights Obligations of Non-State Actors,* Oxford University Press, σ.71

[64] Pictet, S.J., (1958). *The Geneva Conventions of 12 August 1949 Commentary - IV Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*, ICRC (1958), διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/7d971f/pdf (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023) σ. 49 (Είναι ενδιαφέρον ότι κατά τη διάρκεια των διπλωματικών διασκέψεων που οδήγησαν στην υιοθέτηση των ΣΓ΄49, η έννοια της ένοπλης σύγκρουσης «*όχι διεθνούς χαρακτήρα*» ήταν ένα «*φλέγον ζήτημα που αναδύθηκε ξανά και ξανά». «Η έκφραση ήταν τόσο γενική, τόσο ασαφής*», σημειώνει σχόλιο του ICRC, «*που πολλές από τις αντιπροσωπείες φοβήθηκαν ότι θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι κάλυπτε οποιαδήποτε πράξη διαπράττεται με τη βία των όπλων – οποιαδήποτε μορφή αναρχίας, εξέγερσης ή ακόμη και απλής ληστείας*»… Βλ. επίσης, Rodenhäuser, T., (2018). *Organizing Rebellion: Non-State Armed Groups under International Humanitarian Law, Human Rights Law and International Criminal Law,* Oxford University Press, σ.39.

[65] ΔΠΔΓ, (1995). Εισαγγελέας κατά Dusko Tadić a/k/a 'Dule', Απόφαση επί της πρότασης άμυνας για παρεμπίπτουσα έφεση επί της δικαιοδοσίας, IT-94-1-T, T.Ch. II [Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία (ICTY)] παράγρ.70.

[66] ΔΠΔΓ, (1997). Εισαγγελέας κατά Dusko Tadić a/k/a 'Dule' Opinion and Judgment (1997) IT-94-1-T (ICTY, Trial Chamber) παράγρ. 562.

Μια «*τυχαία ομάδα λεηλατών και ταραχοποιών*», σύμφωνα με τα λόγια του Moir, «*είναι αναμφίβολα δύσκολο να γίνει αποδεκτό ως μέρος σε μια σοβαρή σύγκρουση*».[67] Η συνάφεια αυτού του οργανωτικού στοιχείου για την εφαρμογή ενός συνόλου κανόνων αποδεικνύεται επίσης στις αποφάσεις του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για τη Ρουάντα (ΔΠΔΡ) και του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ).[68] Ενδεικτικά, ένας κατάλογος μη εξαντλητικών παραγόντων που πρέπει να ληφθούν υπόψη και έχει παρασχεθεί από το ΔΠΔΓ στην απόφαση Boškoski, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την: (i) ύπαρξη δομής διοίκησης, (ii) στρατιωτική (επιχειρησιακή) ικανότητα της ένοπλης ομάδας,, (iii) υλικοτεχνικές δυνατότητες, (iv) ύπαρξη εσωτερικού πειθαρχικού συστήματος και ικανότητα εφαρμογής του ΔΑΔ και (v) ικανότητά του να μιλά με μία φωνή.[69] Φυσικά, δεν χρειάζεται να πληρούνται όλοι οι παράγοντες και αυτοί δεν αποτελούν οριστική λίστα, αν και παρέχουν έναν χρήσιμο και πρακτικό οδηγό.[70]

Η ΔΕΕΣ, το 1958 στο σχολιασμό της για την τέταρτη ΣΓ΄49 σημείωσε ότι μια «*χούφτα ατόμων*» που ξεσηκώθηκαν σε εξέγερση ενάντια στο κράτος δεν θα αρκούσε. Αντίθετα, διευκρίνισε ότι οι NSAGs πρέπει να διαθέτουν «*μια οργανωμένη στρατιωτική δύναμη, μια αρχή υπεύθυνη για τις πράξεις της, που ενεργεί εντός μιας καθορισμένης επικράτειας και διαθέτει τα μέσα σεβασμού και διασφάλισης του σεβασμού των*».[71] Σε αντίθεση με το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ΄49, το Πρόσθετο Πρωτόκολλο ΙΙ του 1977 (ΠΠ'77), το οποίο ισχύει και στις NIACs, κάνει λόγο για «*αντιφρονούσες ένοπλες δυνάμεις ή άλλες οργανωμένες ένοπλες ομάδες*», χωρίς να ορίζει τους όρους αυτούς.[72] Ωστόσο, οι όροι αυτοί αντανακλούν τον συλλογικό χαρακτήρα μιας αντιπαράθεσης και

---

[67] Moir, L., (2002). *The Law of Internal Armed Conflict*, Cambridge University Press, σ.36.

[68] Εισαγγελέας κατά Akayesu (1998) ICTR-96-4-T (Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για τη Ρουάντα) [παράγραφος 620]; Εισαγγελέας κατά Lubanga, Απόφαση για την επιβεβαίωση των κατηγοριών (2007) ICC-01/04-01/06-803-tEN (Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο) [παράγραφος 233].

[69] Εισαγγελέας κατά Boškoski και Tarcˇulovski (2008) IT-04-82-T (ICTY) [197–203]. Εισαγγελέας κατά Fatmir Limaj, Haradin Bala & Isak Musliu (2005) IT-03-66-T (ICTY) [90]; Εισαγγελέας κατά Ramush Haradinaj et al. (2008) IT-04-84-T (ICTY) [60]. Για περαιτέρω ανάλυση, βλ. Fortin, K., (2017). *The Accountability of Armed Groups under Human Rights Law*, Oxford University Press, σ.127-137.

[70] Εισαγγελέας κατά Boškoski και Tarcˇulovski (2008) IT-04-82-T (ICTY) [193].

[71] Pictet, S.J., (1958). *The Geneva Conventions of 12 August 1949 Commentary - IV Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*, ICRC (1958), διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/7d971f/pdf (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023) σ. 35

[72] Αν και η συνθήκη δεν ορίζει τις «*οργανωμένες ένοπλες ομάδες*», περιλαμβάνει περαιτέρω όρους σχετικά με το πιο περιορισμένο πεδίο εφαρμογής της. Το ΠΠ ΙΙ ΄77, υπό αυτή την έννοια, εφαρμόζεται σε εκείνες τις συγκρούσεις «*που λαμβάνουν χώρα στην επικράτεια ενός Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους μεταξύ των ενόπλων δυνάμεών του και των ενόπλων δυνάμεων των αντιφρονούντων ή άλλων οργανωμένων ενόπλων ομάδων που, υπό υπεύθυνη διοίκηση, ασκούν τέτοιο έλεγχο σε ένα μέρος του έδαφος ώστε να μπορούν να διεξάγουν συνεχείς και συντονισμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις και να εφαρμόζουν [το] Πρωτόκολλο*». Για περαιτέρω ανάλυση, βλ. Rodenhäuser, T., (2018). *Organizing Rebellion: Non-State Armed Groups under International Humanitarian Law, Human Rights Law and International Criminal Law*, Oxford University Press, σ.49–54.

δύσκολα μπορεί να αποτελείται από μεμονωμένα άτομα χωρίς επαρκή και αποτελεσματική οργάνωση.[73] Επίσης, η ερμηνευτική δήλωση της ΔΕΕΣ το 2009 σχετικά με την έννοια της άμεσης συμμετοχής στις εχθροπραξίες ανέφερε ότι, για τους σκοπούς της εφαρμογής της αρχής της διάκρισης, οι οργανωμένες ένοπλες ομάδες αποτελούν τις ένοπλες δυνάμεις ενός Κράτους, το οποίο είναι συμβαλλόμενο μέρος στη σύγκρουση και αποτελείται μόνο από άτομα των οποίων η βασική αποστολή είναι η άμεση συμμετοχή στις εχθροπραξίες.[74]

Αρκετοί Διεθνείς Οργανισμοί και ΜΚΟ έχουν προσαρμόσει ορισμένα από αυτά τα στοιχεία για να κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει μια ομάδα ατόμων, προκειμένου να θεωρηθεί NSAG. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), για παράδειγμα, έχει ορίσει αυτούς τους φορείς ως εκείνους που «*διατηρούν τη δυνατότητα να αναπτύξουν όπλα για πολιτικούς, οικονομικούς και ιδεολογικούς στόχους, οι οποίοι στην πράξη συχνά μεταφράζονται σε ανοιχτή αμφισβήτηση της εξουσίας του κράτους*».[75] Το Γραφείο Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων (OCHA) του ΟΗΕ, στο εγχειρίδιό του για την «ανθρωπιστική διαπραγμάτευση με ένοπλες ομάδες», περιγράφει τα κύρια χαρακτηριστικά των NSAGs ως εξής:[76] «*έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν όπλα με τη χρήση βίας για την επίτευξη πολιτικών, ιδεολογικών ή οικονομικών στόχων, δεν ανήκουν στις επίσημες στρατιωτικές δομές των κρατών, των κρατικών συμμαχιών ή των διακυβερνητικών οργανισμών και δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχο του (των) κράτους (ων) στο οποίο δραστηριοποιούνται*».

Άλλες Οργανώσεις ορίζουν τις ένοπλες ομάδες ως φορείς, που δρουν κυρίως εντός των κρατικών συνόρων, οι οποίοι εμπλέκονται σε βίαιες προσπάθειες, προκειμένου να αμφισβητήσουν ή να μεταρρυθμίσουν την ισορροπία και τη δομή της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας, με σκοπό να εκδικηθούν ή να υπερασπιστούν ή να ελέγξουν

---

[73] Sandoz, Y., Swinarski C. and Zimmermann B., (eds), (1987). *Commentary on the Additional Protocols of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, International Committee of the Red Cross & Martinus Nijhoff, σ.1351.

[74] Melzer, N., (2009). Interpretive Guidance on the Notion of Direct Participation in Hostilities under International Humanitarian Law, ICRC, σ.27, διαθέσιμο στο: https://shop.icrc.org/interpretive-guidance-on-the-notion-of-direct-participation-in-hostilities-under-international-humanitarian-law.html?___store=en (τελευταία πρόσβαση 09 Αυγούστου 2023)

[75] European Union (EU), (2012), «*Mediation and Dialogue in Transitional Processes from Non-State Armed Groups to Political Movements/Political Parties, Factsheet – EEAS Mediation Support Project*», διαθέσιμο στο: https://ecdpm.org/wp-content/uploads/2013/11/2011-Transitional-Processes-Non-state-Armed-Groups-Political.pdf (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023)

[76] Mc Hugh, G., and Bessler, M., (2006). «Humanitarian Negotiations with Armed Groups: A Manual for Practitioners» (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, *OCHA*, p.6, διαθέσιμο στο: www.unocha.org/sites/unocha/files/HumanitarianNegotiationswArmedGroupsManual.pdf (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

πόρους, εδάφη και θεσμούς προς όφελος μιας συγκεκριμένης εθνικής ή κοινωνικής ομάδας. Οι φορείς αυτοί διαθέτουν επαρκή και αποτελεσματική ένοπλη δύναμη, δεν βρίσκονται υπό τον ουσιαστικό έλεγχο του κράτους, ενώ είναι σε θέση να αποτρέψουν, εμποδίσουν ή θέσουν σε κίνδυνο την ανθρωπιστική δράση ή την ειρηνευτική διαδικασία.[77]

Τα περισσότερα από τα προαναφερθέντα απεικονίζουν μια προφανή σχέση μεταξύ των στόχων των NSAGs (πολιτικών, οικονομικών ή κοινωνικών), του τρόπου με τον οποίο είναι δομημένες και των μέσων τους (χρήση βίας). Αυτή η συσχέτιση, με τη σειρά της, επέτρεψε την ανάπτυξη ορισμένων τυπολογιών, οι οποίες μπορούν να είναι χρήσιμες στην κατανόηση της συμπεριφοράς ενός συγκεκριμένου δρώντα, την αποκρυπτογράφηση της φύσης του και την παροχή ευρετικών μεθόδων για την περαιτέρω ανάλυση αυτού.[78] Φυσικά, αυτές οι τυπολογίες μπορεί να μην είναι σημαντικές, όμως ορίζουν, οριοθετούν, εν πολλοίς, τα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτουν οι οντότητες αυτές, προκειμένου να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΑΔ, χωρίς απαραίτητα να διαφοροποιούνται ανάλογα με τους στόχους και τα μέσα τους ή ακόμη και με βάση τον τρόπο οργάνωσης τους.[79]

Ποια είναι όμως η τυπολογία των μη κρατικών ένοπλων ομάδων NSAG; Αν και καμία ενιαία τυπολογία δεν έχει γίνει ευρέως αποδεκτή,[80] αρκετοί είναι εκείνοι που ταξινομούν τους NSAGs, ως προς τους στόχους, τη επιχειρησιακή και οργανωτική τους δομή.[81] Η υπόθεση πίσω από αυτήν την επιλογή είναι ότι οι ομάδες αυτές αποτελούν

---

[77] Conciliation Resources, (2005). «Accord: An International Review of Peace Initiatives. Choosing to Engage Armed Groups and Peace Processes», σ.98, διαθέσιμο στο: https://rc-services-assets.s3.euwest-1.amazonaws.com/s3fs-public/Choosing_to_engage_Armed_groups_and_peace_processes_Accord_Issue_16.pdf, (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[78] Thompson, G. P., (2014). *Armed Groups: The 21st Century Threat*, Rowman & Littlefield, σ.75. Ομοίως, έχει δηλωθεί ότι *«[εάν] μια ομάδα θεωρείται ότι αποτελείται από αντάρτες ή κοινούς εγκληματίες, μια άλλη ως αποτελούμενη από αντάρτες ή τρομοκράτες είναι συχνά – κυρίως λόγω των διαφορετικών κανονιστικών επιπτώσεων σε κάθε περίπτωση – πρωτίστως ζήτημα προοπτική και μερικές φορές απλώς ζήτημα χρόνου, όπως δείχνει η ανάπτυξη και η εξωτερική αντίληψη πολλών NSAG σε παρατεταμένες βίαιες συγκρούσεις»*.

[79] Αυτή είναι η περίπτωση, για παράδειγμα, του άρθρου 4, παράγραφος 1 του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σχετικά με τη συμμετοχή παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις, το οποίο αναφέρεται απλώς σε «ένοπλες ομάδες».

[80] Thompson, G. P., (2014). *Armed Groups: The 21st Century Threat*, Rowman & Littlefield, σ.75-96; Holmqvist, C., (2005). «Engaging Armed Non-State Actors in Post-conflict Settings» in A. Bryden and H. Hänggi (eds), *Security Governance in Post-conflict Peacebuilding*, Geneva Centre for the Democratic Control of the Armed Forces (DCAF), σ.46.

[81] Bellal, A., Bongard, P. and Heffes, E., (2019). «*Research Brief: From Words to Deeds: A Research of Armed Non-State Actors' Practice and Interpretation of International Humanitarian and Human Rights Norms*», σ.4, διαθέσιμο στο: www.geneva-academy.ch/joomlatools-files/docman-files/From%20Words%20to%20Deeds%20A%20Research%20of%20Armed%20Non-

ενδεικτικά τους κύριους τύπους δρώντων, που δραστηριοποιούνται στις σύγχρονες ένοπλες συγκρούσεις. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθούν ορισμένες μεθοδολογικές επιφυλάξεις, καθώς υπάρχουν εγγενή προβλήματα σε κάθε προσπάθεια ανάπτυξης μιας εμπειρικά ακριβούς τυπολογίας των NSAGs. Συγκεκριμένα, τρεις είναι οι προκλήσεις που αναδεικνύονται: (i) Συνήθως είναι δύσκολο να ληφθούν ακριβή δεδομένα για τα χαρακτηριστικά μιας ομάδας. (ii) Οι ομάδες μπορεί να είναι ενεργές ως προς τα διάφορα χαρακτηριστικά, καθώς είναι συχνά αδύνατο να περιοριστούν οι πραγματικές NSAGs σε έναν κύριο αντίπαλο, μια σαφή εδαφική μονάδα αναφοράς ή μια τυπική μορφή χρήσης βίας και (iii) Οι ομάδες μπορεί να αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου και έτσι μπορούν να μεταβούν από το ένα τυπολογικό στάδιο στο άλλο για κάποια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.[82]

Με βάση αυτές τις δυσκολίες, οι προτεινόμενες κατηγορίες θα πρέπει να θεωρηθούν ως ιδανικοί τύποι και όχι ως μια ολοκληρωμένη περιγραφή των υπό ανάλυση παραγόντων. Ο στόχος αυτής της ταξινόμησης είναι πρακτικός, καθώς οι ομάδες, που περιλαμβάνονται σε συγκεκριμένους τύπους, ενδέχεται να παρουσιάζουν παρόμοιες προσεγγίσεις στην κράτηση.[83]

Αν και δεν υπάρχει συμφωνία σχετικά με τα κριτήρια αξιολόγησης αυτής της προσπάθειας, μια καλή τυπολογία θα πρέπει να πληροί τουλάχιστον τις ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:[84]

- Θα πρέπει να προσδιορίζει την παραλλαγή που έχει σημασία είτε επειδή είναι ένα σχετικό φαινόμενο από μόνο του, είτε επειδή μπορεί να διαμορφώσει σχετικά φαινόμενα.
- Η διακύμανση μεταξύ των ομάδων να μεγιστοποιείται.
- Τέλος, θα πρέπει να προσδιορίζει όσο το δυνατόν λιγότερους τύπους, ενώ έχει τη μεγαλύτερη περιγραφική και επεξηγηματική δυνατότητα.

State%20Actors%E2%80%99%20Practice%20and%20Inter.pdf, (τελευταία πρόσβαση 08 Αυγούστου 2023); Οι NSAGs μπορούν να ταξινομηθούν διαφορετικά. Για παράδειγμα, σε μια πρόσφατη μελέτη, η ICRC ταξινόμησε τους NSAGs ανάλογα με το επίπεδο οργάνωσής τους, κάνοντας διάκριση μεταξύ κεντρικών, αποκεντρωμένων και ενσωματωμένων στην κοινότητα ομάδων. Περισσότερα βλ. ICRC, (2018). «*The Roots of Restraint in War*», ICRC, σ.46

[82] Grävingholt, J., Hofmann, C. and Klingebiel, S., (2007). *Development Cooperation and Non-State Armed Groups*, German Development Institute, σ.25.

[83] Doty, D. H., & Glick, W. H. (1994). Typologies as a Unique Form of Theory Building: Toward Improved Understanding and Modeling. The Academy of Management Review, 19(2), 230–251. Διαθέσιμο στο: https://doi.org/10.2307/258704 (τελευταία πρόσβαση 5 Αυγούστου 2023), σ,230,232

[84] Arjona, A., (2016). *Rebelocracy: Social Order in the Colombian Civil War*, Cambridge University Press, σ.29

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η οργανωτική δομή των NSAGs είναι σημαντικός και καθοριστικός παράγοντας της συμπεριφοράς τους,[85] η τυπολογία που ακολουθείται στην παρούσα εργασία είναι αντιπροσωπευτική των συνθηκών αυτών, ενώ χρησιμεύει επίσης και στον προσδιορισμό μιας σειράς συνεπών προσδοκιών, ειδικά όσον αφορά στην κράτηση.[86] Τρεις είναι οι τύποι των NSAGs που μπορούν να αναγνωριστούν υπό αυτή την έννοια:[87]

- NSAGs, που ασκούν «de facto» εξουσία και έλεγχο σε έδαφος και πληθυσμό.
- NSAGs με χαμηλότερο βαθμό οργάνωσης και ελέγχου, οι οποίες αποκαλούνται επίσης και «*ομάδες ένοπλης αντιπολίτευσης*».
- NSAGs, που σχεδόν δεν ασκούν έλεγχο επί της επικράτειας και του πληθυσμού, ή τουλάχιστον όχι πέρα από τις περιοχές εμβέλειάς τους, και κατηγοριοποιούνται ως «*πολιτοφυλακές*».

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, οι πιθανές συμπεριφορές θα ποικίλλουν ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο οργανώνονται οι NSAGs και ο διαχωρισμός τους σε τρεις μεγάλες κατηγορίες μπορεί να αντικατοπτρίζει καλύτερα την πραγματικότητα των ένοπλων συγκρούσεων, παρά μια προσέγγιση «*ένα μέγεθος για όλους*», η διάκριση αυτή μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση σχετικά με τις νομικές υποχρεώσεις που έχουν οι NSAGs, όσον αφορά στην κράτηση και στην προστασία των ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους.[88] Επίσης, μπορεί να χρησιμεύσει στον προσδιορισμό

---

[85] ICRC, (2018). «*The Roots of Restraint in War*», ICRC, σ.46. Αυτό δεν παραβλέπει το γεγονός ότι οι συμπεριφορές των NSAGs μπορεί επίσης να επηρεάζονται από άλλους παράγοντες, όπως η σχέση τους με άλλα μέρη στη σύγκρουση ή διεθνείς και άλλους ανθρωπιστικούς οργανισμούς.

[86] Αυτή είναι μια πρόκληση που εντοπίστηκε σε μια διαδικασία διαβούλευσης υπό την ηγεσία της ΔΕΕΣ για τη μεταχείριση των ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους στις NIACs. Εκεί, τα κράτη προειδοποίησαν ότι «*η ικανότητα των μη κρατικών μερών στα NIAC μπορεί να ποικίλλει πάρα πολύ, καθιστώντας δύσκολο τον εντοπισμό μιας σειράς συνεπών προσδοκιών όσον αφορά την κράτηση*». Περισσότερα στο: ICRC, (2015). «*32nd International Conference of the Red Cross and Red Crescent. Strengthening International Humanitarian Law Protecting Persons Deprived of Their Liberty: Concluding Report*», σ.33, διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/case-study/32nd-international-conference-red-cross-and-red-crescent-strengthening-international, (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023).

[87] Ορισμένοι συγγραφείς έχουν συμπεριλάβει στις τυπολογίες τους για τους NSAGs, «*οργανωμένες εγκληματικές οργανώσεις*», «*τρομοκρατικές οργανώσεις*» καθώς επίσης και «*ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρείες και εταιρείες ασφαλείας (PMSC)*». Περισσότερα στο: Thompson, G. P., (2014). *Armed Groups: The 21st Century Threat, Rowman & Littlefield*, σ.85–89, 93–94, καθώς και στο Bellal, A., (2020). 'What Are "Armed Non-State Actors"? A Legal and Semantic Approach' in E. Heffes, M. Kotlik and M. Ventura (eds), *International Humanitarian Law and Non-State Actors*, TMC Asser Press, σ.29–32.

[88] Ο αντίκτυπος που μπορεί να έχει αυτή η παραλλαγή σε σχέση με τις δραστηριότητες κράτησης των NSAGs έχει ρητά αναγνωριστεί από τη ΔΕΕΣ. Βλέπε, υπό αυτή την έννοια, ICRC, (2015). «*32nd International Conference of the Red Cross and Red Crescent. Strengthening International Humanitarian Law Protecting Persons Deprived of Their Liberty: Concluding Report*», διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/case-study/32nd-international-conference-red-cross-and-red-crescent-

των βασικών μέτρων προστασίας, τα οποία όλες οι ομάδες αναμένεται να παρέχουν σε κάθε περίσταση και, ταυτόχρονα, διασφαλίζεται ότι οι ομάδες που είναι ικανές για πιο αυξημένες καταστάσεις προστασίας απολαμβάνουν μεγαλύτερο σεβασμό.[89] Η κατηγοριοποίηση συνεπάγεται επίσης τον προβληματισμό σχετικά με την πιθανότητα ότι ορισμένες από τις συμπεριφορές εκείνων των ομάδων με χαμηλό βαθμό οργάνωσης και ελέγχου θα μπορούσαν να αναπαραχθούν από ομάδες με μεγαλύτερες ικανότητες. Για παράδειγμα, εάν οι NSAGs, που δεν ασκούν έλεγχο σε μια επικράτεια και σε κάποιο πληθυσμό, κρατούν εχθρικές δυνάμεις, αναμένεται επίσης ότι πραγματοποιούνται και από εκείνες που ασκούν «de facto» εξουσία ή αποτελούν ένοπλες ομάδες αντιπολίτευσης. Όπως διαφαίνεται, οι NSAGs διακρίνονται ανάλογα με το εάν και σε ποιο βαθμό ασκούν έλεγχο στην περιοχή και τον πληθυσμό, μαζί με τους στόχους και τις εσωτερικές οργανωτικές δομές τους και πώς αυτά τα στοιχεία χρησιμεύουν ως καθοριστικοί παράγοντες της συμπεριφοράς τους.[90]

Σε αυτό το πλαίσιο, οι «de facto» αρχές είναι μη κρατικές οντότητες που εμφανίζουν κρατικές δομές. Ασκούν αποτελεσματική εξουσία σε κάποια επικράτεια, ανεξάρτητα από το αν εμπλέκονται σε πόλεμο με το κυρίαρχο κράτος ή απλά διαμένουν σε περιόδους ειρήνης. Ανεξάρτητα από το αν υπάρχει πράγματι κατάσταση ένοπλης σύγκρουσης, το «*de facto καθεστώς*» σημαίνει γενικά πολιτικά καθεστώτα που ασκούν τουλάχιστον κάποια αποτελεσματική πολιτική εξουσία σε μια επικράτεια εντός ενός κράτους.[91] Επιπλέον, αυτή η κατηγορία ομάδων συχνά, αν και όχι πάντα, φιλοδοξεί να γίνει ή να θεωρηθεί/αναγνωριστεί ως κράτος και ισχυρίζεται ότι εκπροσωπεί ένα

---

strengthening-international, (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023) (Περισσότερα στο Παράρτημα Ι της παρούσης).

[89] ICRC, (2015). «*32nd International Conference of the Red Cross and Red Crescent. Strengthening International Humanitarian Law Protecting Persons Deprived of Their Liberty: Concluding Report*», διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/case-study/32nd-international-conference-red-cross-and-red-crescent-strengthening-international, (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023) (Περισσότερα στο Παράρτημα Ι της παρούσης).

[90] Mastorodimos, K., (2017). *Armed Non-State Actors in International Humanitarian and Human Rights Law: Foundation and Framework of Obligations and Rules on Accountability*, Routledge, σ.39. Και άλλοι όροι έχουν χρησιμοποιηθεί και αναφέρονται σε παρόμοιο τύπο ομάδων· ο Μαστορόδημος, για παράδειγμα, χρησιμοποιεί τον όρο «de facto οντότητες», σημειώνοντας ότι αυτό είναι στην πραγματικότητα εμπνευσμένο από «de facto καθεστώτα». Επίσης, βλ. van Essen, J. (2012). De Facto Regimes in International Law. *Merkourios. Igitur, Utrecht Publishing & Archiving Services*, 28(74), σ.33 διαθέσιμο στο: https://www.researchgate.net/publication/256014527_De_Facto_Regimes_in_International_Law (τελευταία πρόσβαση 18 Ιουλίου 2023).

[91] van Essen, J. (2012). De Facto Regimes in International Law. *Merkourios. Igitur, Utrecht Publishing & Archiving Services*, 28(74), σ.34 διαθέσιμο στο: https://www.researchgate.net/publication/256014527_De_Facto_Regimes_in_International_Law (τελευταία πρόσβαση 18 Ιουλίου 2023).

συγκεκριμένο τμήμα των κατοίκων της χώρας.[92] Τελικά φαίνεται ότι οι «de facto» αρχές διαθέτουν πολλά από τα χαρακτηριστικά ενός κράτους, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητάς τους να ασκούν εξουσία σε ανθρώπους και εδάφη. Αριθμός NSAGs μπορεί να ταξινομηθεί σε αυτήν την κατηγορία, όπως η Αυτόνομη Διοίκηση της βορειοανατολικής Συρίας και η LTTE στη Σρι Λάνκα. Επιπλέον, το 2015, το ISg ήλεγχε de facto τμήματα της Συρίας και του Ιράκ, λειτουργώντας «*τόσο μια πολιτική όσο και μια στρατιωτική διοίκηση, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ενός δικαστικού συστήματος*».[93]

Η δεύτερη κατηγορία NSAGs είναι οι λεγόμενες «*ένοπλες ομάδες της αντιπολίτευσης*». Αυτοί οι παράγοντες στοχεύουν συχνά στο να μεταρρυθμίσουν ή να αντικαταστήσουν μια κυβέρνηση ή ένα πολιτικό σύστημα ή να ασκήσουν πολιτικό έλεγχο σε μέρος της επικράτειας ενός κράτους. Τέτοιες NSAGs αντιπροσωπεύουν «*την πρωτότυπη ένοπλη ομάδα*», καθώς θεωρούνται απειλή για τη νομιμότητα του κράτους, «*είτε λόγω παραβίασης του κράτους δικαίου είτε λόγω αδυναμίας παροχής διακυβέρνησης σε περιοχές υπό τον έλεγχο των ανταρτών*».[94] Οι παρατεταμένοι αγώνες τους «*συνδυάζουν πολιτικές ψυχολογικές και στρατιωτικές επιχειρήσεις προκειμένου να αυξηθεί η νομιμότητα σε βάρος της νομιμότητας του κράτους*». Παραδείγματα αυτού του τύπου ομάδων περιλαμβάνουν τους Ταλιμπάν σε διάφορες επαρχίες του Αφγανιστάν, τουλάχιστον μέχρι τον Ιούλιο του 2021, το Κομμουνιστικό Κόμμα του Νεπάλ-Μαοϊκού (CPN-M), το Εθνικό Δημοκρατικό Μέτωπο των Φιλιππίνων/Νέος Λαϊκός Στρατός (NDFP/NPA), την Εθνική Ένωση Karen/Εθνικός Απελευθερωτικός Στρατός Karen της Μιανμάρ, τη Fuerzas Armadas Revolucionarias de Κολομβία–Ejército del Pueblo (FARC-EP) και το Ejército de Liberación Nacional (ELN) επίσης από την Κολομβία.[95]

Ο τρίτος αναγνωρίσιμος τύπος NSAGs είναι οι λεγόμενες πολιτοφυλακές, που αναφέρονται επίσης ως «*παραστρατιωτικές ομάδες*», «*ομάδες αυτοάμυνας*» και

---

[92] Mastorodimos, K., (2017). *Armed Non-State Actors in International Humanitarian and Human Rights Law: Foundation and Framework of Obligations and Rules on Accountability*, Routledge, σ.40.

[93] Human Rights Council (HRC), (2015). «*Report of the Special Rapporteur on the Promotion and Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms While Countering Terrorism*», A/HRC/29/51, (ed.) Ben Emmerson, [παράγραφος 30], διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G15/127/02/PDF/G1512702.pdf?OpenElement, (τελευταία πρόσβαση 19 Ιουλίου 2023). Επίσης, βλ. στο: Ekman, M., (2017). «*ILAC Rule of Law Assessment Report: Syria 2017*», International Legal Assistance Consortium (ILAC), σ.129, διαθέσιμο στο: https://ilacnet.org/publications/syria-rule-of-law-assessment/ (τελευταία πρόσβαση 16 Ιουλίου 2023).

[94] Thompson, G. P., (2014). *Armed Groups: The 21st Century Threat, Rowman & Littlefield*, σ.77. Ο Thompson, ωστόσο, αναφέρεται σε «εξεγερμένους» και όχι σε «κίνημα ένοπλης αντιπολίτευσης». Βλ. επίσης, στο: Moir, L., (2002). *The Law of Internal Armed Conflict*, Cambridge University Press, σ.3–18; Sivakumaran, S., (2012). *The Law of Non-international Armed Conflict*, Oxford University Press, σ.9–20.

[95] Thompson, G. P., (2014). *Armed Groups: The 21st Century Threat, Rowman & Littlefield*, σ.78.

«*επαγρύπνησης*».[96] Αυτές οι ομάδες εμφανίζονται συχνά σε περιοχές «*περιορισμένου κράτους*»[97] και έγιναν πιο πολυάριθμες κατέχοντας εξέχουσα θέση στη δεκαετία του 1990.[98] «*Πολιτοφυλακές*» έχουν οριστεί ως μια αναγνωρίσιμη παράτυπη ένοπλη δύναμη που δρα εντός της επικράτειας ενός αδύναμου ή/και αποτυχημένου κράτους. Τα μέλη των πολιτοφυλακών προέρχονται συχνά από κατώτερες τάξεις και τείνουν να αποτελούνται από άτομα νεαρής ηλικίας, που παρασύρονται σε αυτό το περιβάλλον επειδή τους δίνει πρόσβαση σε χρήματα, πόρους, δύναμη και ασφάλεια. Πολλές φορές αναγκάζονται να ενταχθούν, ενώ σε άλλες περιπτώσεις θεωρείται ευκαιρία ή καθήκον. Οι πολιτοφυλακές μπορούν να αντιπροσωπεύουν συγκεκριμένες εθνοτικές, θρησκευτικές, φυλετικές, φυλές ή άλλες κοινοτικές ομάδες. Μπορεί να λειτουργούν υπό την αιγίδα ενός ηγέτη φατρίας, μιας φυλής ή μιας εθνοτικής ομάδας, ή μόνοι τους μετά τη διάσπαση των δυνάμεων του κράτους. Μπορεί επίσης να βρίσκονται στην υπηρεσία του κράτους, είτε άμεσα, είτε έμμεσα. Γενικά, τα μέλη των πολιτοφυλακών δεν λαμβάνουν επίσημη στρατιωτική εκπαίδευση.[99]

Με βάση τα παραπάνω αναγνωρίζονται τρεις τύποι «πολιτοφυλακής»:[100]

- Ο πρώτος περιλαμβάνει τόσο παράτυπες μονάδες μάχης που συνήθως ενεργούν για λογαριασμό ή τουλάχιστον προς υποστήριξη των κρατικών αρχών, αν και όχι απαραίτητα υπό τον έλεγχό τους, όσο και μονάδες που αποτελούνται από ένοπλους πολίτες που στοχεύουν να υπερασπιστούν τις δικές τους κοινότητες από τις επιθέσεις των εχθρικών δυνάμεων.
- Ο δεύτερος τύπος «πολιτοφυλακής» προκύπτει από την απουσία κεντρικής κυβερνητικής εξουσίας και ενεργεί με πιο ανεξάρτητο και αυτόνομο τρόπο από τον πρώτο. Οι ομάδες αυτές μπορεί να λεηλατούν τον τοπικό πληθυσμό, συλλέγοντας

---

[96] Bellal, A., (2020). 'What Are "Armed Non-State Actors"? A Legal and Semantic Approach' in E. Heffes, M. Kotlik and M. Ventura (eds), *International Humanitarian Law and Non-State Actors*, TMC Asser Press, σ.28

[97] Αυτά έχουν οριστεί ως «*εκείνα τα μέρη μιας χώρας στα οποία οι κεντρικές αρχές δεν έχουν την ικανότητα να εφαρμόζουν και να επιβάλλουν κανόνες και αποφάσεις στις οποίες, κατά συνέπεια, λείπει το νόμιμο μονοπώλιο στα μέσα βίας*». Risse T., and Börzel, A.T., (2012). 'Human Rights: The New Agenda', Working Paper No. 7, *Transworld: Transatlantic Relations and the Future Global Governance*, σ.10. Διαθέσιμο στο: https://www.iai.it/sites/default/files/TW_WP_07.pdf (τελευταία πρόσβαση 15 Ιουλίου 2023).

[98] Shultz, H.R., Farah, D., and Lochard, V.I., (2004). «*Armed Groups: A Tier-One Security Priority*», USAF Institute for National Security Studies, INSS Occasional Paper 57 σ.22, διαθέσιμο στο: www.files.ethz.ch/isn/49704/2004-09_OCP57.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Ιουλίου 2023).

[99] Shultz, H.R., Farah, D., and Lochard, V.I., (2004). «*Armed Groups: A Tier-One Security Priority*», USAF Institute for National Security Studies, INSS Occasional Paper 57 σ.23, διαθέσιμο στο: www.files.ethz.ch/isn/49704/2004-09_OCP57.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Ιουλίου 2023).

[100] Thompson, G. P., (2014). *Armed Groups: The 21st Century Threat, Rowman & Littlefield*, σ.90-91.

φόρους ή με άλλο τρόπο εκμεταλλευόμενοι τους ανθρώπους «*για να πληρώσουν για τις στρατιωτικές τους υπηρεσίες το Κράτος*».

- Ο τρίτος τύπος είναι αυτό που συχνά αναφέρεται ως «*πολέμαρχοι*» και οι οποίοι ορίζονται ως οι ηγέτες μιας πολιτοφυλακής που λειτουργούν ανεξάρτητα και αυτόνομα από το κράτος. Αυτή η τελευταία κατηγορία δεσμεύεται από μια κοινή ομαδική ταυτότητα και σπάνια επιδιώκει να προστατεύσει τον πληθυσμό· αντιθέτως, ασχολείται με τη λεηλασία και την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και τη χρήση τους για να «*προάγει ένα σύστημα πατροναρίσματος*».

Παραδείγματα «πολιτοφυλακών» αποτελούν οι ομάδες σουνιτικής αφύπνισης στο Ιράκ, οι σιιτικές πολιτοφυλακές στη Συρία, οι φιλοουκρανικές πολιτοφυλακές που μάχονται ενάντια στους φιλορώσους αυτονομιστές, η πολιτική κοινή ομάδα δράσης στη βόρεια Νιγηρία, κ.α..[101] Άλλες NSAGs που μπορούν να θεωρηθούν ότι ταιριάζουν με τα χαρακτηριστικά αυτού του τύπου είναι η Autodefensas Unidas de Colombia (AUC), η LRA στην Ουγκάντα, η Alliance du Peuple pour un Congo Libre et Souverain (APCLS) και άλλες ομάδες που έχουν επίσης κάποια από τα χαρακτηριστικά αυτά.[102]

Τελικά, όπως εύκολα μπορεί κανείς να αντιληφθεί, η αξιολόγηση της θέσης και της ρύθμισης των NSAGs στο διεθνές νομικό πεδίο δεν είναι απλή υπόθεση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι κάθε προσπάθεια εξέτασης του τι επιτρέπεται να κάνουν αυτές οι οντότητες, ή μάλλον περιορίζεται να κάνουν, αντιμετωπίζεται από διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με την περιορισμένη διεθνή «*υποκειμενικότητά*» τους, τον τρόπο με τον οποίο αποκτούν διεθνείς υποχρεώσεις και το πραγματικό περιεχόμενο αυτών των κανόνων. Το ΔΔ είναι πράγματι ένα σύστημα που επινοήθηκε από τα κράτη για τα δικά τους συμφέροντα και αναμφισβήτητα μεγάλο μέρος της δυναμικής του αποσκοπεί στη διαρκή διατήρηση μιας τέτοιας κατάστασης πραγμάτων. Ταυτόχρονα, τις τελευταίες δεκαετίες, μια ποικιλία από NSAGs έχουν διαδραματίσει αρκετά σημαντικό ρόλο, προκαλώντας πολλές και περίπλοκες συζητήσεις, μερικές από τις οποίες δεν έχουν ακόμη τελειώσει. Σε αυτό το πλαίσιο, ο αυξημένος αριθμός των

---

[101] Carey, C.S., and Mitchell, J.N., (2016). «*Pro-government Militias and Conflict*», Oxford Research Encyclopedia of Politics, Oxford University Press, διαθέσιμο στο: http://oxfordre.com/politics/view/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-33 (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

[102] Mapping Militants Organizations. (2018). «The United Self-Defense Forces of Colombia, AUC», Stanford University, διαθέσιμο στο: https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/united-self-defense-forces-colombia (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023); Global Security, '*The Lord's Resistance Army (LRA)*' www.globalsecurity.org/military/world/para/lra.htm (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

NIACs είχε ως αποτέλεσμα οι NSAGs να γίνουν ένας πρακτικά ακίνητος παράγοντας στη διεθνή σκηνή.[103]

Όταν ασχολούμαστε με NSAGs στη σφαίρα του ΔΑΔ, αυτό αντικατοπτρίζεται στην τελευταία φράση του κοινού άρθρου 3 των ΣΓ΄49, η οποία έχει γίνει κατανοητή ως άρνηση αναγνώρισης ότι ενδέχεται να έχουν υποχρεώσεις πέρα από αυτές που περιλαμβάνονται σε συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο. Ως αποτέλεσμα, το αν δεσμεύονται από άλλα νομικά καθεστώτα, όπως το ΔΔ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, δεν είναι απολύτως αποδεκτό. Η νομική προσωπικότητα των NSAGs θα προέκυπτε από μια διαδικασία δύο σταδίων, η οποία συνεπάγεται την εξαγωγή των διεθνών υποχρεώσεών τους από το συμβατικό και εθιμικό δίκαιο, μαζί με αξιολόγηση της «λειτουργικής» ικανότητάς τους, δηλαδή, της ικανότητας των NSAGs να εφαρμόζουν αυτές τις ίδιες υποχρεώσεις.

Συνοψίζοντας, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι υφίστανται τρεις τύποι NSAGs: εκείνοι που ασκούν «*de facto*» εξουσία και έλεγχο επί της επικράτειας και του πληθυσμού, εκείνοι με χαμηλότερο βαθμό οργάνωσης και ελέγχου, που κατηγοριοποιούνται ως «*ομάδες ένοπλης αντιπολίτευσης*» και NSAGs που σχεδόν δεν ασκούν έλεγχο σε κάποια περιοχή ή/και πληθυσμό και ονομάζονται επίσης «*πολιτοφυλακές*». Όπως μπορεί να διαφανεί, οι φορείς αυτοί διαφέρουν πολύ ως προς το μέγεθος, το καθεστώς, τους στόχους, τη δομή, τους πόρους, τον εδαφικό έλεγχο και τη βάση υποστήριξης. Ωστόσο, μοιράζονται ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά:[104]

- Είναι παράνομα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους, αν και ορισμένα μπορεί να λαμβάνουν κρατική υποστήριξη.
- Δεν αποτελούν επίσημα μέρος των κυβερνητικών ενόπλων δυνάμεων.
- Έχουν την πραγματική ικανότητα να χρησιμοποιούν ένοπλη βία για την επιδίωξη των στόχων τους.
- Δεν έχουν την ικανότητα να γίνουν συμβαλλόμενα μέρη σε σχετικές διεθνείς συνθήκες. Μοιράζονται επίσης μια μάλλον χρονική κατάσταση. Πιθανότατα θα πάψουν να υπάρχουν στο τέλος της σύγκρουσης, είτε επειδή θριάμβευσαν, εξαλείφοντας έτσι

---

[103] Mapping Militants Organizations. (2018). «The United Self-Defense Forces of Colombia, AUC», Stanford University, διαθέσιμο στο: https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/united-self-defense-forces-colombia (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023); Global Security, '*The Lord's Resistance Army (LRA)*' www.globalsecurity.org/military/world/para/lra.htm (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

[104] Υπάρχουν διαφορετικά παραδείγματα NSAGs, που σχηματίζουν πολιτικά κόμματα και μάλιστα γίνονται η νέα κυβέρνηση, όπως στο Μπουρούντι το 2005, στο Νεπάλ το 2009 και στην Κολομβία το 2016.

την ανάγκη να πολεμήσουν, επειδή ηττήθηκαν και διαλύθηκαν, είτε επειδή έγιναν ένας διαφορετικός παράγοντας, όπως ένα πολιτικό κόμμα. Οι «πολιτοφυλακές» μπορούν επίσης να ενταχθούν στις τακτικές ένοπλες δυνάμεις.[105]

Οι NSAGs δεν αντιπροσωπεύουν «τις ιδέες ενός ατόμου», αλλά εκείνες «μιας οργάνωσης που αποτελείται από μέλη που το καθένα παίρνει διαφορετικές θέσεις, όπως διοικητής ή στρατιώτης βαθμοφόρος». Αυτή η προσέγγιση δεν αρνείται τη σημασία της αξιολόγησης σε δραστηριότητες μεμονωμένων μελών, τα οποία ενδέχεται να διαπράξουν παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου, μερικές φορές ακόμη και των εσωτερικών κανονισμών των NSAGs των οποίων είναι μέλη. Ομοίως, μεμονωμένα μέλη μπορούν να αποφασίσουν να κρατήσουν κατά παράβαση της θέσης της ομάδας. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η ηγεσία μπορεί να ανταποκριθεί με διάφορους τρόπους, που κυμαίνονται από την παράβλεψη της παραβίασης έως τη δίωξη και την τιμωρία του μεμονωμένου ατόμου.[106]

1.3. NSAGs και Ένοπλες Συγκρούσεις Μη Διεθνούς Χαρακτήρα

Αδιαμφισβήτητα σήμερα, η πλειονότητα των ένοπλων συγκρούσεων λαμβάνει χώρα στο εσωτερικό διαφόρων κρατών και περιλαμβάνει μία ή περισσότερες NSAGs.[107]

Οι ομάδες αυτές, κατά τη διάρκεια εχθροπραξιών, στερούν, σε πάρα πολλές περιπτώσεις και επαλειμμένα, την ελευθερία ατόμων ή ομάδων ατόμων, αυξάνοντας, με τον τρόπο αυτό, την ανησυχία της διεθνούς κοινότητας για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. από την άλλη μεριά, το ΔΑΔ δεν αντιμετωπίζει ρητά τέτοιες ενέργειες· αφήνει φαινομενικά το εσωτερικό δίκαιο των κρατών να ρυθμίζει την κατάσταση συνολικά. Έτσι, τα κράτη προβαίνουν σε συλλήψεις ατόμων εξουσιοδοτώντας μόνο τις δικές τους κρατικές ένοπλες δυνάμεις. Κατά συνέπεια, οι NSAGs δεν θα μπορούσαν

---

[105] ICRC, (2018). '*The Roots of Restraint in War'*, ICRC, σ.46, διαθέσιμο στο: https://shop.icrc.org/the-roots-of-restraint-in-war-pdf-en.html (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023): Οι αποκεντρωμένες ομάδες έχουν οριστεί από τη ΔΕΕΣ ως εκείνες που «*αποτελούνται από συμμαχίες μικρότερων ομάδων, των οποίων οι μεμονωμένοι υποδιοικητές διατηρούν σημαντική εξουσία. Αν και εμφανίζονται ως ενιαία ομάδα, στην πράξη αυτές οι συμμαχίες λειτουργούν ως ομοσπονδίες μικρών αυτόνομων ομάδων*».

[106] Jo, H., (2015). "*Compliant Rebels: Rebel Groups and International Law in World Politics*", Cambridge University Press, κριτική βιβλίου (book review) από E. Heffes (2016), *International Review of the Red Cross* (IRRC) (2016), 98(3), 1103–1109. Detention: addressing the human cost, doi:10.1017/S1816383117000492.

[107] Buckley, M.O., (2011). Unregulated Armed Conflict: Non-State Armed Groups, International Humanitarian Law, and Violence in Western Sahara, 37(3), *UNC School of Law, North Carolina Journal of Int'l Law*, 793-845, σ. 794. Διαθέσιμο στο: https://scholarship.law.unc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1960&context=ncilj (τελευταία πρόσβαση 17 Ιουλίου 2023).

ποτέ να στερήσουν νόμιμα την ελευθερία ατόμων σε Μη Διεθνείς ένοπλες Συγκρούσεις (NIACs).[108]

Ωστόσο, αυτό μπορεί να είναι ασυνεπές με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των εμπόλεμων, η οποία επιβεβαιώνει ότι όλα τα μέρη σε μια εσωτερική ένοπλη σύγκρουση έχουν το ίδιο εύρος δικαιωμάτων ανεξάρτητα από την αιτία τους. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστεί το εννοιολογικό πλαίσιο που αφορά στη συμμετοχή των NSAGs σε NIACs και θα καταδειχθεί πως, παρά το γεγονός ότι δεν είναι απολύτως σαφές, οι NSAGs εξουσιοδοτούνται σιωπηρά από το ΔΑΔ να συλλαμβάνουν άτομα που εμπλέκονται σε ένοπλη σύγκρουση εναντίον τους.[109]

1.4. NSAGs και Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (IHL)

Αντιδρώντας στη σκληρή πραγματικότητα των ένοπλων συγκρούσεων και στον διευρυνόμενο χώρο για NIACs μεταξύ κρατών και οργανωμένων ένοπλων ομάδων εντός των συνόρων της, η ΔΕΕΣ προσπάθησε να επηρεάσει τα κράτη να αναπτύξουν ένα καθεστώς συνθηκών που θα ρυθμίζει τις μη διεθνείς συγκρούσεις υπό την ομπρέλα του ΔΑΔ.[110]

Το ΔΑΔ συνιστά τους εφαρμοστέους κανόνες διεθνούς δίκαιου στην περίπτωση των ενόπλων συγκρούσεων με επιδιωκόμενο σκοπό τον περιορισμό των συνεπειών τους, προστατεύοντας τα άτομα που δεν συμμετέχουν ή δεν συμμετέχουν έτι περαιτέρω στις εχθροπραξίες, περιορίζοντας, με τον τρόπο αυτό, τα δικαιώματα των «μερών» στη σύγκρουση να χρησιμοποιούν μεθόδους και μέσα πολέμου της επιλογής τους. Οι Τέσσερις ΣΓ του 1949 και τα δύο ΠΠ αυτών του 1977, οι Συμβάσεις της Χάγης του 1899 και 1907 και άλλες εξειδικευμένες συμβάσεις, όπως το εθιμικό ΔΑΔ κ.λπ.

---

[108] Heffes, E., (2015). Detentions by Armed Opposition Groups in Non-International Armed Conflicts: Towards a New Characterization of International Humanitarian Law. *Journal of Conflict & Security Law* (2015), Vol. 20 No. 2, 229–250. Oxford University Press, σ. 229

[109] Heffes, E., (2015), όπ. παρ. σ. 229

[110] Το 1912, κατά τη διάρκεια της διάσκεψης ενός κράτους μέλους στη Σύμβαση της Γενεύης του 1864, η ΔΕΕΣ παρουσίασε ένα σχέδιο συνθήκης για τον ρόλο της στην NIACs, το οποίο δεν συζητήθηκε καν. Αλλά αξιοσημείωτα το 1921 μια Διάσκεψη του Ερυθρού Σταυρού ενέκρινε ένα πρώτο ψήφισμα για την παροχή ανθρωπιστικής προστασίας και βοήθειας στα θύματα εσωτερικών αναταραχών και εμφυλίων πολέμων. χρησιμεύοντας ως βάση για τις δραστηριότητες της ΔΕΕΣ κατά τη διάρκεια του ισπανικού εμφυλίου πολέμου. Οι προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση συνεχίστηκαν μέχρι τη Διπλωματική Διάσκεψη του 1948 στη Στοκχόλμη, όταν μια πρόταση συζητήθηκε εκτενώς και εγκρίθηκε το 1949 ως μέρος των αναθεωρημένων ΣΓ. Αργότερα κατά τη διάρκεια των ετών, η προσπάθεια του ICRC υλοποιήθηκε με την υιοθέτηση του ΠΠ I και II το 1977, για τη ρύθμιση περαιτέρω NIACs όπου οι NSAG εμπλέκουν τις κρατικές αρχές. Βλ. Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1323 – 1324 και σ. 1327 – 1330.

αποτελούν την απαραίτητη νομική βάση ως προς την εφαρμογή των κανόνων του ΔΑΔ κατά τη δράση των NSAGs στις NIACs.

Οι ΣΓ ΄49 τέθηκαν σε διεξοδική αναθεώρηση κατά τη διάρκεια της Διπλωματικής Διάσκεψης το 1949, κατά την οποία εισήχθη το άρθρο 3, κοινό και στις τέσσερις ΣΓ ΄49, καθώς για πρώτη φορά επιχειρείται η ρύθμιση των προκλήσεων που ανακύπτουν στις ένοπλες συγκρούσεις μη διεθνούς χαρακτήρα.

1.4.1. Κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ'49

Σύμφωνα με το άρθρο 3 που είναι κοινό στις ΣΓ της 12ης Αυγούστου 1949, οι μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις είναι ένοπλες συγκρούσεις στις οποίες εμπλέκονται μία ή περισσότερες NSAGs. Ανάλογα με την κατάσταση, ενδέχεται να συμβούν εχθροπραξίες μεταξύ κυβερνητικών ενόπλων δυνάμεων και μη κρατικών ενόπλων ομάδων ή μόνο μεταξύ τέτοιων ομάδων. Καθώς οι τέσσερις ΣΓ ΄49 έχουν πλέον επικυρωθεί παγκοσμίως, η απαίτηση ότι η ένοπλη σύγκρουση πρέπει να λάβει χώρα «στο έδαφος ενός από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη» έχει χάσει τη σημασία της στην πράξη. Πράγματι, οποιαδήποτε ένοπλη σύγκρουση μεταξύ κυβερνητικών ενόπλων δυνάμεων και ενόπλων ομάδων ή μεταξύ τέτοιων ομάδων δεν μπορεί παρά να λάβει χώρα στο έδαφος ενός από τα Μέρη της Σύμβασης. Επιπλέον, δύο προϋποθέσεις είναι απαραίτητες για να χαρακτηριστούν τέτοιες καταστάσεις ως μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις:[111]

- Οι εχθροπραξίες πρέπει να φτάσουν σε ένα ελάχιστο επίπεδο έντασης. Αυτό μπορεί να συμβαίνει, για παράδειγμα, όταν οι εχθροπραξίες έχουν συλλογικό χαρακτήρα ή όταν η κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να χρησιμοποιήσει στρατιωτική βία κατά των εξεγερμένων, αντί για απλές αστυνομικές δυνάμεις.
- Οι μη κυβερνητικές ομάδες που εμπλέκονται στη σύγκρουση πρέπει να θεωρούνται ως «μέρη στη σύγκρουση», που σημαίνει ότι διαθέτουν οργανωμένες ένοπλες δυνάμεις. Αυτό, για παράδειγμα, σημαίνει ότι, αυτές οι δυνάμεις πρέπει να βρίσκονται κάτω από μια συγκεκριμένη δομή διοίκησης και να έχουν την ικανότητα να συντηρούν στρατιωτικές επιχειρήσεις.

---

[111] Περισσότερα στον Ιστότοπο: How does law protect in war? Non-international armed conflict. διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/a_to_z/glossary/non-international-armed-conflict (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023)

Από την άλλη μεριά, το κοινό άρθρο 3 είναι ευρέως γνωστό και ως «μίνι - σύμβαση»· αποτελεί το πρώτο πραγματικό νομικό μέσο για την προστασία των θυμάτων ενόπλων συγκρούσεων μη διεθνούς χαρακτήρα. Προβλέπει ότι:[112]

«*Σε περίπτωση ένοπλης σύγκρουσης μη διεθνούς χαρακτήρα που λαμβάνει χώρα στην επικράτεια ενός από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, κάθε «Μέρος» στη σύγκρουση υποχρεούται να εφαρμόζει, τουλάχιστον, τις ακόλουθες διατάξεις*:

(1) Πρόσωπα που δεν δραστηριοποιούνται ως «μέρος» στις εχθροπραξίες, συμπεριλαμβανομένων των μελών των ενόπλων δυνάμεων που έχουν καταθέσει τα όπλα τους και εκείνων που έχουν τεθεί «hors de combat» λόγω ασθενείας, πληγών, κράτησης ή οποιασδήποτε άλλης αιτίας, θα αντιμετωπίζονται, σε κάθε περίπτωση, με ανθρωπιά, χωρίς καμία δυσμενή διάκριση η οποία βασίζεται σε φυλή, χρώμα, θρησκεία ή πίστη, φύλο, γέννηση ή πλούτο ή οποιαδήποτε άλλα παρόμοια κριτήρια.

Για το σκοπό αυτό, οι ακόλουθες πράξεις είναι και θα παραμείνουν απαγορευμένες, ανά πάσα στιγμή και σε οποιοδήποτε μέρος σε σχέση με τα προαναφερόμενα πρόσωπα:

(α) η βία κατά της ζωής και του ατόμου, ιδίως δολοφονίες κάθε είδους, ακρωτηριασμός, σκληρή μεταχείριση και βασανιστήρια,

(β) η σύλληψη ομήρων,

(γ) οι προσβολές της προσωπικής αξιοπρέπειας, ιδίως εξευτελιστική και εξευτελιστική μεταχείριση,

---

[112] Κοινό άρθρο 3 στις τέσσερις ΣΓ, 12 Αυγούστου 1949, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/vwTreaties1949.xsp (τελευταία πρόσβαση 13 Αυγούστου 2023) (στο εξής: Συμβάσεις Γενεύης 1949):

Article 3

«In the case of armed conflict not of an international character occurring in the territory of one of the High Contracting Parties, each Party to the conflict shall be bound to apply, as a minimum, the following provisions:

1) Persons taking no active part in the hostilities, including members of armed forces who have laid down their arms and those placed hors de combat by sickness, wounds, detention, or any other cause, shall in all circumstances be treated humanely, without any adverse distinction founded on race, colour, religion or faith, sex, birth or wealth, or any other similar criteria. To this end, the following acts are and shall remain prohibited at any time and in any place whatsoever with respect to the above-mentioned persons:

a) violence to life and person, in particular murder of all kinds, mutilation, cruel treatment and torture;

b) taking of hostages;

c) outrages upon personal dignity, in particular, humiliating and degrading treatment;

d) the passing of sentences and the carrying out of executions without previous judgment pronounced by a regularly constituted court affording all the judicial guarantees which are recognized as indispensable by civilized peoples.

2) The wounded and sick shall be collected and cared for. An impartial humanitarian body, such as the International Committee of the Red Cross, may offer its services to the Parties to the conflict. The Parties to the conflict should further endeavour to bring into force, by means of special agreements, all or part of the other provisions of the present Convention. The application of the preceding provisions shall not affect the legal status of the Parties to the conflict.»

(δ) η επιβολή ποινών και η εκτέλεση εκτελέσεων χωρίς προηγούμενη απόφαση που έχει εκδοθεί από δικαστήριο τακτικά συγκροτημένο, το οποίο παρέχει όλες τις δικαστικές εγγυήσεις που αναγνωρίζονται ως απαραίτητες από τους πολιτισμένους λαούς.

(2) Οι τραυματίες και οι άρρωστοι θα συλλέγονται και θα περιθάλπτονται. Ένα αμερόληπτο ανθρωπιστικό όργανο, όπως η Διεθνής Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού (ΔΕΕΣ), μπορεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του στα μέρη της σύγκρουσης. Τα Μέρη στη σύγκρουση θα πρέπει περαιτέρω να προσπαθήσουν να θέσουν σε ισχύ, μέσω ειδικών συμφωνιών, το σύνολο ή μέρος των άλλων διατάξεων της παρούσας Σύμβασης. Η εφαρμογή των προηγούμενων διατάξεων δεν επηρεάζει το νομικό καθεστώς των Μερών στη σύγκρουση».

Το συγκεκριμένο άρθρο προβλέπει την προστασία των μαχητών που έχουν τεθεί σε εκτός μάχης και απαγορεύει τα βασανιστήρια, την ομηρεία, την απάνθρωπη μεταχείριση, τις εκτελέσεις και τα αιτήματα για δικαστικές εγγυήσεις. Αυτά είναι, σύμφωνα με τα λόγια του Διεθνούς Δικαστηρίου, «*επιταγές της κοινής συνείδησης*»[113] και αποτελούν ελάχιστο κριτήριο που πρέπει να εφαρμόζεται σε καταστάσεις διεθνών και μη διεθνών ένοπλων συγκρούσεων.

Στις εργασίες προετοιμασίας του κοινού άρθρου 3, οι ανησυχίες των κρατών σχετικά με τις διατάξεις αυτού του άρθρου περιστρέφονταν γύρω από μια σειρά ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένου του φόβου ότι:[114]

---

[113] Υπόθεση Νικαράγουα κατά ΗΠΑ (απόφαση της 27 Ιουνίου 1986) ΔΠΔ απόφ. 114, παράγραφος 218, διαθέσιμο στο http://www.icj-cij.org/docket/files/70/6503.pdf (τελευταία πρόσβαση 12 Αυγούστου 2023) (στο εξής: Υπόθεση Νικαράγουα) [para 218. «*The Court however sees no need to take a position on that matter, since in its view the conduct of the United States may be judged according to the fundamental general principles of humanitarian law; in its view, the Geneva Conventions are in some respects a development, and in other respects no more than the expression, of such principles. It is significant in this respect that, according to the terms of the Conventions, the denunciation of one of them "shall in no way impair the obligations which the Parties to the conflict shall remain bound to fulfil by virtue of the principles of the law of nations, as they result from the usages established among civilized peoples, from the laws of humanity and the* ***dictates of the public conscience****" (Convention 1, Art. 63; Convention II, Art. 62; Convention III, Art. 142; Convention IV, Art. 158). Article 3 which is common to all four Geneva Conventions of 12 August 1949 defines certain rules to be applied in the armed conflicts of a non-international character. There is no doubt that, in the event of international armed conflicts, these rules also constitute a minimum yardstick, in addition to the more elaborate rules which are also to apply to international conflicts; and they are rules which, in the Court's opinion, reflect what the Court in 1949 called "elementary considerations of humanity" (Corfu Channel, Merits, ICJ Reports 1949, p. 22; paragraph 215 above). The Court may therefore find them applicable to the present dispute, and is thus not required to decide what role the United States multilateral treaty reservation might otherwise play in regard to the treaties in question»*]

[114] Pictet, S.J., (1958). *The Geneva Conventions of 12 August 1949 Commentary - IV Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*, ICRC (1958), διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/7d971f/pdf (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023) σ. 30-32.

- Οι NSAGs θα αποκτήσουν υψηλότερο καθεστώς, σχεδόν ίσο με αυτό των κρατών.
- Οι NSAGs θα αποκτήσουν έναν ορισμένο βαθμό νομικής αναγνώρισης.
- Τα κράτη κινδυνεύουν να χάσουν τη νόμιμη προστασία τους.
- Υφίσταται κίνδυνος ενθάρρυνσης κοινών εγκληματικών συμμοριών που ενδέχεται να οργανωθούν για να επωφεληθούν από τις διατάξεις της Σύμβασης και τέλος,
- Τα κράτη περιορίζονται στο νόμιμο μέτρο καταστολής.

Για να διαλυθεί ο φόβος και η ανησυχία των κρατών για την αντιληπτή βελτίωση του καθεστώτος των NSAGs και για να αντιμετωπιστεί η έκκληση για εφαρμογή ολόκληρων των Συμβάσεων σε NIACs, τα κράτη συμφώνησαν να εφαρμόσουν ένα σύνολο «ελάχιστων ανθρωπιστικών προτύπων» σε όλες τις συγκρούσεις, είτε εσωτερικές, είτε διεθνείς. Έτσι φάνηκε ότι ο περιορισμός των εφαρμοστέων κανόνων θα μπορούσε να αμβλύνει τις ανησυχίες των κρατών αναφορικά με το καθεστώς των NSAGs, καθώς δεν εκλαμβάνονται ως Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος (κράτος). Επιπλέον, μια διευκρίνιση αναφορικά με το καθεστώς των NSAGs δόθηκε με μια επιφύλαξη στο τέλος του υπόψη άρθρου, η οποία υποδεικνύει ότι «*η εφαρμογή των προηγούμενων διατάξεων δεν επηρεάζει το νομικό καθεστώς των Μερών στη σύγκρουση*».[115]

Αυτή η δήλωση χρησιμεύει ως σαφές μήνυμα προς τις NSAG ότι το κοινό Άρθρο 3 έχει καθαρά ανθρωπιστικό σκοπό και η εφαρμογή του δεν συνιστά αναγνώριση ενός μέρους στη σύγκρουση. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι μέχρι στιγμής, κανένα μέρος σε σύγκρουση δεν έχει χρησιμοποιήσει το κοινό άρθρο 3 με σκοπό να διεκδικήσει την αναγνώριση ή να προωθήσει την πολιτική του πορεία.[116]

Μια άλλη διαμάχη που συνοδεύει το ζήτημα της εσωτερικής σύγκρουσης είναι το τι συνιστά «ένοπλη σύγκρουση». Ο ορισμός αυτής της ορολογίας είναι ο αποφασιστικός παράγοντας για τον καθορισμό του χαρακτηρισμού του κοινού άρθρου 3 σε μια δεδομένη κατάσταση σύγκρουσης. Η πρόθεση των συντακτών της Σύμβασης της Γενεύης υποδηλώνει προφανώς ότι ο ορισμός της λέξης «ένοπλη σύγκρουση»

---

[115] Συμβάσεις Γενεύης 1949, κοινό άρθρο 3 (2). «2) *The wounded and sick shall be collected and cared for. An impartial humanitarian body, such as the International Committee of the Red Cross, may offer its services to the Parties to the conflict. The Parties to the conflict should further endeavour to bring into force, by means of special agreements, all or part of the other provisions of the present Convention.* ***The application of the preceding provisions shall not affect the legal status of the Parties to the conflict***»

[116] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). όπ. παρ. σ. 1345. [*Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, ICRC, (1987), σ. 1345]

αποφεύχθηκε σκόπιμα, επειδή η παροχή ενός τέτοιου ορισμού θα μπορούσε να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής της συνθήκης. Η εσωτερική αναταραχή είναι συνηθισμένη στον κόσμο και συμβαίνει σε διαφορετικό βαθμό και σχεδιασμό, καθιστώντας δύσκολη την πρόταση ενός ορισμού που να ταιριάζει σε όλους τους τύπους NIACs. Από την πλευρά τους, τα κράτη αντιστέκονται πάντα στον χαρακτηρισμό της εσωτερικής αναταραχής ως ένοπλης σύγκρουσης, αποφεύγοντας την εφαρμογή του ΔΑΔ ειδικά σε ό,τι θεωρούν εσωτερική υπόθεση.[117]

Στην υπόθεση Tadic[118] ενώπιον του Τμήματος Εφέσεων του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για την πρώην Γιουγκοσλαβία, το δικαστήριο έκρινε εκτενώς την ύπαρξη και τη φύση της ένοπλης σύγκρουσης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Το δικαστήριο όρισε τι σημαίνει «ένοπλη σύγκρουση» και επιβεβαίωσε την εφαρμογή του ΔΑΔ σε τέτοιες συγκρούσεις· τα τμήματα προσφυγών έκριναν ότι:

«*...ένοπλη σύγκρουση υπάρχει κάθε φορά που υπάρχει προσφυγή σε ένοπλη δύναμη μεταξύ κρατών ή παρατεταμένη ένοπλη βία μεταξύ κυβερνητικών αρχών και οργανωμένων ένοπλων ομάδων ή μεταξύ τέτοιων ομάδων εντός ενός κράτους. Το ΔΑΔ ισχύει από την έναρξη τέτοιων συγκρούσεων και εκτείνεται πέρα από την παύση των εχθροπραξιών έως ότου επιτευχθεί ένα γενικό συμπέρασμα ειρήνης. ή, σε περίπτωση NIACs, επιτυγχάνεται ειρηνική διευθέτηση. Μέχρι εκείνη τη στιγμή, το ΔΑΔ συνεχίζει να εφαρμόζεται σε ολόκληρη την επικράτεια των εμπόλεμων κρατών ή, σε περίπτωση NIACs, σε ολόκληρη την επικράτεια που βρίσκεται υπό τον έλεγχο ενός συμβαλλόμενου μέρους, ανεξάρτητα από το αν λαμβάνει χώρα πραγματική μάχη ή όχι*».

Το καθεστώς των NSAGs στο πλαίσιο του ΔΑΔ έχει επίσης επιβεβαιωθεί από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης στην υπόθεση της Νικαράγουα κατά ΗΠΑ. Το Δικαστήριο παρατήρησε ότι οι πράξεις των Contras, που αγωνίζονται κατά της κυβέρνησης της Νικαράγουας, διέπονταν από το εφαρμοστέο δίκαιο σε μια μη διεθνή

---

[117] Jinks, D. (2003). The Temporal Scope of Application of International Humanitarian Law in Contemporary Conflicts, *International Humanitarian Law Research Initiative*, διαθέσιμο στο https://securitypolicylaw.syr.edu/wp-content/uploads/2013/03/Jinks-Derek.Temporal-Scope-of-IHL-in-Contemporary-Conflicts.pdf, [Harvard Program on Humanitarian Policy and Conflict Research] (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2023), σ.2

[118] Σε ορισμένες περιπτώσεις, διεθνή δικαστήρια έχουν κληθεί να ορίσουν την «ένοπλη σύγκρουση» και να καθορίσουν εάν ορισμένες καταστάσεις βίας ισοδυναμούν με μη διεθνή ένοπλη σύγκρουση. Για παράδειγμα στην Υπόθεση Αρ. IT-94-1-AR72, (τμήμα προσφυγών): Εισαγγελέας κατά Τάντιτς, Απόφαση σχετικά με την αίτηση παρεμπίπτουσας έφεσης επί της δικαιοδοσίας, 2 Οκτωβρίου 1995, παράγραφος 70, διαθέσιμη στη διεύθυνση http:// www.icty.org/x/cases/tadic/acdec/en/51002.htm (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023), (εφεξής, υπόθεση Tadic Jurisdiction).

ένοπλη σύγκρουση, δηλαδή το κοινό άρθρο 3.[119] Παρόμοιες απόψεις της Διαμερικανικής Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είχαν απήχηση στην υπόθεση Tablada[120] όπου το δικαστήριο έκρινε τις κοινές υποχρεωτικές διατάξεις του άρθρου 3 ρητά δεσμευτικές και ισχύουσες και για τα δύο μέρη της NIACs, δηλαδή την κυβέρνηση και τις NSAGs, με απόλυτο τρόπο και για τα δύο μέρη και ανεξάρτητα από την υποχρέωση του άλλου. Τόσο οι NSAGs, όσο και οι κρατικές δυνάμεις έχουν τα ίδια καθήκοντα βάσει του ΔΑΔ.[121]

Αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι, οι λέξεις «κάθε μέρος» στο κοινό άρθρο 3 σηματοδοτούν μεγάλη πρόοδο στην ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου. Το υπόψη άρθρο επιβάλλει την ανάληψη μιας συγκεκριμένης υποχρέωσης σε μια μη κρατική οντότητα κατά τη διάρκεια συγκρούσεων με ένα κράτος-μέρος. Αυτή η εξέλιξη ήταν αδιανόητη στο ΔΔ κατά τη σύναψη μιας συνθήκης μεταξύ κρατών για τη δημιουργία κανόνων που είναι δεσμευτικοί για ένα μη υπογράφον-μέρος.[122]

Τα ελάχιστα πρότυπα που ορίζονται στο κοινό άρθρο 3 ενισχύθηκαν έτι περαιτέρω και συμπληρώθηκαν με το ΠΠ ΙΙ του ΄77 στις ΣΓ ΄49.

1.4.2. Πρόσθετο Πρωτόκολλο ΙΙ του ’77

Το ΠΠ ΙΙ ΄77 της σύμβασης της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 αναπτύσσει και συμπληρώνει το κοινό άρθρο 3 χωρίς να τροποποιεί τους υφιστάμενους όρους εφαρμογής του, εισάγοντας απαίτηση εδαφικού ελέγχου. Προβλέπει ότι τα μη κυβερνητικά μέρη πρέπει να ασκούν τέτοιο εδαφικό έλεγχο «*που τους επιτρέπει να*

---

[119] Υπόθεση Νικαράγουα κατά ΗΠΑ (απόφαση της 27 Ιουνίου 1986) ΔΠΔ απόφ. 114, παράγραφος 119, διαθέσιμο στο http://www.icj-cij.org/docket/files/70/6503.pdf (τελευταία πρόσβαση 12 Αυγούστου 2023) (στο εξής: Υπόθεση Νικαράγουα). Όπ. παρ. σημ. 32

[120] Η υπόθεση Tablada αφορά επίθεση που εξαπέλυσαν 42 ένοπλοι κατά των ενόπλων δυνάμεων της Αργεντινής το 1989 στη La Tablada. Η μάχη, που διήρκεσε 30 ώρες, είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο 29 ενόπλων και πολλών κρατικών δυνάμεων. Οι επιζώντες επιτιθέμενοι υπέβαλαν μήνυση στη Διαμερικανική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ισχυριζόμενες παραβιάσεις από κρατικούς πράκτορες της Αμερικανικής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και των κανόνων του ΔΑΔ, ερώτηση στην οποία το δικαστήριο απάντησε καταφατικά [περισσότερα στο https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/article/other/57jpgb.htm (άρθρο της Zegveld L. 30-09-1998, International Review of the Red Cross, No. 324 με τίτλο: The Inter-American Commission on Human Rights and international humanitarian law: A comment on the Tablada Case]

[121] Inter-American Commission on Human Rights, Report No. 55/97, Case No 11.137 (Argentina), OEA/Ser/L/V/II.97, Doc. 38, (30 Οκτωβρίου 1997), παράγρ. 174, διαθέσιμο στο http://hrlibrary.umn.edu/cases/1997/argentina55-97a.html (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023. Στο εξής υπόθεση Tablada][174. *Unlike human rights law which generally restrains only the abusive practices of State agents, Common Article 3's mandatory provisions expressly bind and apply equally to both parties to internal conflicts, i.e., government and dissident forces. Moreover, the obligation to apply Common Article 3 is absolute for both parties and independent of the obligation of the other.27 Therefore, both the MTP attackers and the Argentine armed forces had the same duties under humanitarian law, and neither party could be held responsible for the acts of the other*.]

[122] Βλ. ‘1949 Conventions and Additional Protocols, and their Commentaries’, διαθέσιμο στο: http://www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/vwTreaties1949.xsp (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023).

διεξάγουν συνεχείς και συντονισμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις και να εφαρμόζουν το παρόν Πρωτόκολλο». Το ΠΠ ΙΙ εφαρμόζεται ρητά μόνο σε ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ κρατικών ενόπλων δυνάμεων και ενόπλων δυνάμεων αντιφρονούντων ή άλλων οργανωμένων ένοπλων ομάδων. Σε αντίθεση με το κοινό άρθρο 3, το Πρωτόκολλο δεν εφαρμόζεται σε ένοπλες συγκρούσεις που λαμβάνουν χώρα μόνο μεταξύ NSAGs.[123]

Το ΠΠ ΙΙ του ΄77 προωθεί την έννοια της ένοπλης σύγκρουσης μη διεθνούς χαρακτήρα, που ξεκίνησε με το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49. Αυτό επιτυγχάνεται χωρίς την τροποποίηση των υφιστάμενων προϋποθέσεων εφαρμογής που ορίζονται στο κοινό άρθρο 3.[124] Ουσιαστικά, το Πρωτόκολλο ΙΙ παρέχει τον πρώτο ορισμό της έννοιας της μη διεθνούς ένοπλης σύγκρουσης, όπως όταν αυτή λαμβάνει χώρα μεταξύ κρατικών ενόπλων δυνάμεων και ενόπλων δυνάμεων αντιφρονούντων ή άλλων ένοπλων ομάδων, υπό ενιαία και υπεύθυνη διοίκηση, ασκώντας αποτελεσματικό έλεγχο σε τμήματα εντός της επικράτειάς τους.[125]

Ο ορισμός της εσωτερικής σύγκρουσης στο άρθρο 1 θεωρείται ο «*ακρογωνιαίος λίθος*» του ΠΠ ΙΙ του ΄77. Όπως σημειώθηκε παραπάνω, το άρθρο 3 δεν περιείχε ορισμό της ένοπλης σύγκρουσης και αυτό οδήγησε σε ποικίλες ερμηνείες και δικαστικές διαμάχες, όπου συχνά αμφισβητήθηκε η ιδιότητα για μη διεθνή σύγκρουση. Από την άλλη πλευρά, η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 3 στην πράξη απορρίφθηκε πολλάκις, σύμφωνα πάντα με τη διακριτική ευχέρεια των εκάστοτε κυβερνήσεων.[126]

Πράγματι, τα κράτη είναι ελεύθερα να ερμηνεύουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στο ΔΔ και σε αυτήν την προϋπόθεση, κατά τη σύνταξη του ΠΠ ΙΙ ΄77, τα κράτη τόνισαν το αποκλειστικό τους δικαίωμα να καθορίσουν εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του Πρωτοκόλλου. Ωστόσο, τα αρμόδια δικαστήρια, καθώς και το ΣΑ/ΗΕ, που ενεργούν βάσει του Κεφαλαίου VII,[127] θα παρακάμπτουν στη διακριτική ευχέρεια των κρατών και θα προβαίνουν σε νομικά δεσμευτικές δηλώσεις,

---

[123] Περισσότερα στον Ιστότοπο: How does law protect in war? Non-international armed conflict. διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/a_to_z/glossary/non-international-armed-conflict (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023)

[124] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1351.

[125] Βλ. άρθρο 1 του Πρώτου ΠΠ ΄77 στις ΣΓ της 12ης Αυγούστου 1949 και σχετικό με την προστασία των θυμάτων διεθνών ένοπλων συγκρούσεων (Πρωτόκολλο Ι) της 8ης Ιουνίου 1977 (εφεξής ΠΠ Ι).

[126] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1349

[127] Καταστατικός Χάρτης Ηνωμένων Εθνών (ΧάρτΗΕ). Κεφάλαιο VII: Ενέργειες σε περίπτωση απειλής εναντίον της Ειρήνης, Διαταράξεως της Ειρήνης και Επιθετικών Πράξεων, Άρθρα 39-51. Διαθέσιμο στο: https://digitallibrary.un.org/record/1318132?v=pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Ιουλίου 2023)

καθορίζοντας τη φύση της σύγκρουσης και τη δυνατότητα εφαρμογής των σχετικών κανόνων. Αυτό στην πραγματικότητα ήταν και το ζητούμενο στην υπόθεση της Νικαράγουα κατά ΗΠΑ, όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι, ο μη διεθνής χαρακτήρας της σύγκρουσης στη Νικαράγουα ήταν εν εξελίξει, σε αντίθεση με τη θέση της επίσημης κυβέρνησης της Νικαράγουα.[128]

Η προσπάθεια των κρατών να συγκρατήσουν την αναγνώριση των NSAGs συνεχίστηκε και κατά τη σύνταξη του ΠΠ ΙΙ ΄77. Η άμεση αναγνώριση των NSAGs ως «μέρους στη σύγκρουση» που περιέχεται στο κοινό άρθρο 3 δεν συμπεριλήφθηκε στο ΠΠ ΙΙ ΄77, παρά την προσπάθεια της ΔΕΕΣ να το χρησιμοποιήσει στο προσχέδιο. Ως αποτέλεσμα, κάθε αναφορά της ορολογίας «*συμβαλλόμενα μέρη στη σύγκρουση*» διαγράφηκε από το κείμενο, για την ίδια ανησυχία των κρατών, ότι δηλαδή αυτό θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως αναγνώριση του εξεγερμένου «*μέρους*» στη σύγκρουση.[129] Ωστόσο, η διαγραφή του κειμένου «μέρη στη σύγκρουση» δεν επηρεάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται σε κάθε μέρος, κυβερνήσεις και NSAGs, από αντίστοιχες διατάξεις καθαρά ανθρωπιστικού χαρακτήρα.[130]

Οι ανησυχίες των Κρατών σχετικά με το καθεστώς των NSAGs στο πλαίσιο του ΔΑΔ δεν μπορούν να αγνοηθούν και οι διεθνείς φορείς αναγνωρίζουν τη συνάφεια των απόψεων τους, ιδίως σε ότι αφορά στην εδαφική ακεραιότητα. Ωστόσο, οι ανησυχίες τους δεν πρέπει να είναι εις βάρος της αποδοκιμασίας των υποχρεώσεων των NSAGs σε ορισμένους από τους βασικούς ανθρωπιστικούς κανόνες, όπως η απαίτηση για ανθρώπινη μεταχείριση στα θύματα των συγκρούσεων. Επιπλέον, τίποτα στις Συμβάσεις δεν υποδηλώνει ότι η εφαρμογή του ΔΑΔ θα παρείχε κάποια μορφή νομιμότητας στις NSAGs. Το κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 δεν περιορίζει με κανέναν τρόπο το δικαίωμα ενός κράτους να καταπνίγει την εξέγερση, ούτε αυξάνει στο ελάχιστο την εξουσία του αντάρτικου κινήματος.[131]

1.4.3. Νομική Βάση Συμμόρφωσης των NSAGs

Όπως προαναφέρθηκε, ένα από τα βασικά δόγματα του διεθνούς δικαίου είναι ότι οι υποχρεώσεις βάσει συνθηκών δεν μπορούν να αναληφθούν από καμία άλλη

---

[128] Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ. 12-13

[129] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1339

[130] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1346

[131] Pictet, S.J., (1958). *The Geneva Conventions of 12 August 1949 Commentary - IV Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*, ICRC (1958), διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/7d971f/pdf (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023) σ. 36.

οντότητα εκτός από τα κυρίαρχα κράτη. Ως εκ τούτου, οι NSAGs δεν έχουν και δεν πρόκειται ποτέ να επικυρώσουν ή να προσχωρήσουν σε διεθνείς συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των ΣΓ ΄49 και του ΠΠ ΙΙ ΄77. Και στις δύο περιπτώσεις, οι λέξεις «*Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη*», αναφέρονται μόνο σε κράτη.[132] Υπήρξαν προσπάθειες από ορισμένες NSAGs να προσχωρήσουν στις ΣΓ ΄49, οι οποίες αμφισβητήθηκαν από τα συμβαλλόμενα κράτη καθώς επίσης και από την Ελβετία, ως θεματοφύλακας των Συμβάσεων.

Ένα άλλο βασικό δόγμα του διεθνούς δικαίου προβλέπει ότι οι συνθήκες μπορούν να επιβάλλουν δικαιώματα και υποχρεώσεις σε τρίτους· στα άρθρα 34-36 της Σύμβασης της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών προβλέπεται ότι τρίτα μέρη (μη κρατικά μέρη, όπως οι NSAGs) μπορούν να έχουν υποχρεώσεις εάν τα κράτη είχαν σκοπό να επιβάλουν υποχρεώσεις σε άλλες οντότητες και εάν τρίτα μέρη συναινούσαν σε τέτοια δικαιώματα και υποχρεώσεις.[133] Είναι γεγονός ότι υπήρχε σαφής πρόθεση από τα κράτη να επιβάλουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις στους NSAGs με βάση τις συμβάσεις του ΔΑΔ και μια τέτοια πρόθεση αρκεί για να θεσπιστεί μια δεσμευτική ισχύς των κανόνων του για τις ομάδες αυτές.[134]

Από την άλλη μεριά, οι NSAGs είναι εξίσου υποχρεωμένες να σέβονται τους κανόνες του ΔΑΔ, καθώς δεσμεύονται από τους κανόνες του ΔΑΔ ως αποτέλεσμα της αποδοχής της Σύμβασης από το μητρικό κράτος, δεδομένου ότι μετά την επικύρωση, οι Συμβάσεις γίνονται δεσμευτικές για όλους τους υπηκόους των κρατών, η νομικά συγκροτημένη κυβέρνηση έχει την ικανότητα να νομοθετεί για όλους τους υπηκόους, συμπεριλαμβανομένων των επαναστατών.[135]

Η ικανότητα ενός κράτους να νομοθετεί για όλους τους υπηκόους του συνεπάγεται και το δικαίωμά του να τους επιβάλλει υποχρεώσεις που πηγάζουν από το ΔΔ, ανεξάρτητα από το τι πιστεύουν οι υπήκοοι. Υπό αυτή την έννοια, όχι μόνο εξηγείται η δεσμευτική φύση του συμβατικού ΔΑΔ, αλλά η ίδια συλλογιστική θα μπορούσε να

---

[132] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1339

[133] Lindsay, M., (2002). *The Law of Internal Armed Conflict*, Cambridge Univ. Press, Cambridge (2002), σ. 52-53

[134] Cassese, A., (1981). The Status of Rebels Under the 1977 Geneva Protocol on Non-International Armed Conflicts, *International and Comparative Law Quartely*, Vol. 30, (1981), σ. 423.

[135] Lindsay, M., (2002). *The Law of Internal Armed Conflict*, Cambridge Univ. Press, Cambridge (2002), σ. 53-54

χρησιμοποιηθεί για την εννοιολόγηση της δεσμευτικής δύναμης του συνηθισμένου ΔΑΔ στους NSAGs.[136]

Με βάση τα προαναφερθέντα, αποτελεί κοινή διαπίστωση το γεγονός ότι παρέχεται ένας λόγος για τον οποίο οι οργανωμένες ένοπλες ομάδες δεσμεύονται από όλους τους κανόνες του ΔΑΔ που συναινεί το εδαφικό κράτος, παρά το γεγονός ότι οι NSAGs μπορεί να μην έχουν συναινέσει σε αυτούς.[137] Παρέχεται επίσης η βάση για πλήρη ισοτιμία μεταξύ δικαιωμάτων και υποχρεώσεων βάσει του ΔΑΔ που έχει αποδεχθεί το κράτος και εκείνων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που ισχύουν για τους NSAGs. Επιπλέον, τα παραπάνω είναι πλήρως συμβατά με άλλους τομείς του διεθνούς δικαίου, μέσω των οποίων τα κράτη παραχωρούν δικαιώματα σε άτομα και άλλα νομικά πρόσωπα ή επιβάλλουν υποχρεώσεις σε άτομα.[138]

Μια εσφαλμένη αντίληψη της σχέσης μεταξύ διεθνούς και εσωτερικού δικαίου και του κεντρικού προβλήματος της εσωτερικής επικύρωσης είναι αυτή αποτυγχάνει να κάνει διάκριση μεταξύ της δεσμευτικής δύναμης του ΔΑΔ για οργανωμένες ένοπλες ομάδες ως θέμα του διεθνούς δικαίου και της δεσμευτικής του ισχύος βάσει του εσωτερικού δικαίου.[139]

Ο φαινομενικός πλεονασμός της συναίνεσης υποστηρίζει ότι οι κρατικές κυβερνήσεις μπορούν να δεσμεύσουν τον λαό επειδή τον αντιπροσωπεύουν, ενώ στην πραγματικότητα, δεν υπάρχουν άνθρωποι που να αισθάνονται λιγότερο εκπροσωπούμενοι από το κράτος από τους NSAGs. Έτσι, αυτές οι ομάδες δεσμεύονται με το ΔΑΔ χωρίς τη συγκατάθεσή τους, κάτι που με τη σειρά του επηρεάζει δυσμενώς τη συμμόρφωσή τους με το ΔΑΔ.[140]

Κατά συνέπεια, η αδυναμία των NSAGs να αναλάβουν την ιδιότητα του συμβαλλόμενου μέρους σύμφωνα με τις ΣΓ ΄49, δεν περιορίζει τα δικαιώματα και τις

---

[136] Kleffner, Jann K., (2011). The Applicability of International Humanitarian Law to Organised Armed Groups, *International Review of the Red Cross*, 93(882) (June 2011) doi:10.1017/S181638311200001X διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-882-kleffner.pdf (τελευταία πρόσβαση 27 Ιουλίου 2023) σ. 445.

[137] Sivakumaran, S. (2006). Binding Armed Opposition Groups. *The International and Comparative Law Quarterly*, 55(2), Διαθέσιμο στο: http://www.jstor.org/stable/3663166 (τελευταία πρόσβαση 09 Σεπτεμβρίου 2023) σ. 381-393

[138] Kleffner, Jann K., (2011). The Applicability of International Humanitarian Law to Organised Armed Groups, *International Review of the Red Cross*, 93(882) (June 2011) doi:10.1017/S181638311200001X διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-882-kleffner.pdf (τελευταία πρόσβαση 27 Ιουλίου 2023) σ. 445.

[139] Cassese, A., (1981). The Status of Rebels Under the 1977 Geneva Protocol on Non-International Armed Conflicts, *International and Comparative Law Quartely*, Vol. 30, (1981), σ. 429.

[140] Cassese, A., (1981). The Status of Rebels Under the 1977 Geneva Protocol on Non-International Armed Conflicts, *International and Comparative Law Quartely*, Vol. 30, (1981), σ. 430.

υποχρεώσεις τους βάσει του άρθρου 3 και του ΠΠ ΙΙ ΄77 που θεσπίζονται μέσω της επικύρωσης του κράτους στην επικράτεια του οποίου δρουν οι NSAGs.

Με τις τέσσερις ΣΓ ΄49, τα κράτη δεσμεύτηκαν να εφαρμόσουν τις διατάξεις αυτών τόσο στις Κυβερνήσεις τους, όσο και σε οποιεσδήποτε εγκατεστημένες αρχές ή ιδιώτες ή ομάδες ανθρώπων, κινήματα κ.λπ. εντός της εθνικής επικράτειάς τους. Αυτό το επιχείρημα ποτέ δεν αμφισβητήθηκε ως προς την εγκυρότητα των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στους NSAGs.[141] Άλλες θεωρίες, που εξηγούν τη βάση των υποχρεώσεων των NSAGs υποδηλώνουν ότι οι ομάδες αυτές δεσμεύονται επειδή είναι de facto αρχές στην περιοχή που τελεί υπό τον έλεγχό τους, ή επειδή τα μέλη τους είναι κάτοικοι του κράτους.[142]

Ωστόσο, το σκεπτικό εδώ είναι αδύναμο και η κατοχή εξουσίας σε εδάφη δεν αρκεί για να εκπληρώσει τις προϋποθέσεις σε επίπεδο κράτους ή για να γίνει μια NSAG αυτόματα συμβαλλόμενο μέρος σε μια διεθνή συμφωνία· υπάρχουν συγκεκριμένα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για την προσχώρηση στις συνθήκες.

Παρόλα αυτά, οι NSAGs θα μπορούσαν να αναλάβουν πρωτοβουλία για να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις υποχρέωσής τους να εφαρμόζουν το ΔΑΔ. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί μέσω της εκούσιας συγκατάθεσής τους για την εφαρμογή διεθνών κανόνων μέσω διακηρύξεων. Τέτοιου τύπου συναίνεση των NSAGs έχει παρατηρηθεί κατά το παρελθόν σε κάποιες περιπτώσεις, όπως π.χ. στην υπόθεση Akayesu. Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για τη Ρουάντα (ΔΠΔΡ) σημείωσε ότι το Πατριωτικό Μέτωπο της Ρουάντα (RPF - The Rwandan Patriotic Front)[143] (NSAG) είχε δηλώσει στη ΔΕΕΣ ότι δεσμευόταν από τους κανόνες του ΔΑΔ για να δικαιολογήσει την αναγνώριση από το δικαστήριο.[144]

Η πρωτοβουλία των NSAGs θα μπορούσε να λάβει τη μορφή ειδικών συμφωνιών που συνάπτονται μεταξύ των κρατών και των NSAGs που προσδιορίζουν τη συγκατάθεσή τους στις συνθήκες της συνθήκης. Μια πράξη δέσμευσης ή ειδικές

---

[141] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1346

[142] Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law,* Cambridge University Press, UK, (2002), σ. 15-16

[143] Το Πατριωτικό Μέτωπο της Ρουάντα (RPF - The Rwandan Patriotic Front), ήταν μια ομάδα ανταρτών που δημιουργήθηκε το 1987 από τη διασπορά Τούτσι στην Ουγκάντα. Μέσω της ένοπλης πτέρυγας του, του Πατριωτικού Στρατού της Ρουάντα, ξεκίνησε να δεσμεύεται εναντίον της κυβέρνησης και το 1994 το RPF πήρε τον έλεγχο της Ρουάντα.

[144] Εισαγγελέας κατά Jean-Paul Akayesu, στην Υπόθεση Αρ. ICTR-96-4-T διαθέσιμη στη: https://internationalcrimesdatabase.org/Case/51/Akayesu/ (τελευταία πρόσβαση 10 Σεπτεμβρίου 2023), παρ. 627.

συμφωνίες είναι ένα καλύτερο παράδειγμα για την προώθηση του ανεξάρτητου τρόπου επιβεβαίωσης της συμμόρφωσης στις διεθνείς συνθήκες από τους NSAGs. Μια τέτοια δήλωση δέσμευσης από τους NSAGs θα μπορούσε να θεωρηθεί ως παράγοντας που αποδεικνύει το επίπεδο συνειδητοποίησης, οργάνωσης και ικανότητας μιας αντίστοιχης ομάδας ένοπλης να εκπληρώσει τις διοικητικές υπηρεσίες της, όπως και την εφαρμογή των σχετικών διεθνών κανόνων.

Ένα καλό παράδειγμα μιας εκτεταμένης ειδικής συμφωνίας μεταξύ NSAGs και κυβερνήσεων είναι η συμφωνία μεταξύ του Αφγανικού Κινήματος Αντίστασης και της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού (ΔΕΕΣ), όπου το Κίνημα εξέφρασε την πρόθεσή του να σεβαστεί το πνεύμα των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης σχετικά με τη μεταχείριση των Αιχμαλώτων Πολέμου.[145]

Οι συμφωνίες και οι δηλώσεις διορθώνουν την αποτυχία των NSAGs να επικυρώσουν τους κανόνες των συμβάσεων και συμφωνιών εξυπηρετώντας δύο σκοπούς: πρώτον, αναγκάζουν τους NSAGs να εκφράσουν τη βούληση και την ικανότητα τους να εφαρμόσουν τα συμφωνηθέντα και δεύτερον και πιο σημαντικό παρακινούν το κράτος να αποδεχθεί την εφαρμογή των σχετικών κανόνων.[146]

Οι ειδικές συμφωνίες αναγνωρίζονται και ενθαρρύνονται από το κοινό άρθρο 3, το οποίο ορίζει ότι «*Τα Μέρη στη σύγκρουση θα πρέπει περαιτέρω να προσπαθήσουν να θέσουν σε ισχύ, μέσω ειδικών συμφωνιών, το σύνολο ή μέρος των άλλων διατάξεων της παρούσας Σύμβασης*».[147] Ωστόσο, η διεθνής πρακτική αναγνωρίζει πολύ την επικύρωση του εδαφικού κράτους και τη θεωρεί επαρκή νομική βάση για την υποχρέωση των NSAGs.[148]

Συμπερασματικά, σύμφωνα με το άρθρο 3 και το Πρωτόκολλο ΙΙ των ΣΓ του ΄49, οι υποχρεώσεις των NSAGs απορρέουν από την επικύρωση του κράτους στην επικράτεια του οποίου λειτουργούν. Ενώ ορισμένες θεωρίες υποδηλώνουν ότι οι NSAGs μπορεί να δεσμεύονται από υποχρεώσεις βάσει συνθηκών επειδή είναι de facto αρχές ή κάτοικοι του κράτους συμβαλλόμενου μέρους στις συμβάσεις, αυτά τα

---

[145] Βλ. Έκθεση σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Αφγανιστάν, Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, 44 Session, E/CN.4/1985/21 της 19ης Φεβρουαρίου 1985, παράγραφος 104, σ. 29 διαθέσιμο στη διεύθυνση http://www.refworld.org/pdfid/482994662.pdf (τελευταία πρόσβαση 09 Σεπτεμβρίου 2023)

[146] Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ.17

[147] Κοινό άρθρο 3 ΣΓ΄49: "*The Parties to the conflict should further endeavour to bring into force, by means of special agreements, all or part of the other provisions of the present Convention.»*

[148] Lindsay, M., (2002). *The Law of Internal Armed Conflict*, Cambridge Univ. Press, Cambridge (2002), σ. 54

επιχειρήματα θεωρούνται αδύναμα και ανεπαρκή για να καθορίσουν τις υποχρεώσεις τους. Οι NSAGs μπορούν οικειοθελώς να συναινέσουν στην εφαρμογή διεθνών κανόνων μέσω δηλώσεων ή ειδικών συμφωνιών με κράτη. Τέτοιες συμφωνίες χρησιμεύουν για να καταδείξουν την ευαισθητοποίηση, την οργάνωση και την ικανότητα των NSAGs να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η διεθνής πρακτική αναγνωρίζει γενικά την επικύρωση του εδαφικού κράτους ως την πρωταρχική νομική βάση για τις υποχρεώσεις των NSAGs βάσει των σχετικών συνθηκών.

1.5. NSAGs και Διεθνές Δίκαιο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (IHRL)

Το σύστημα δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα απαρτίζεται από διεθνείς και περιφερειακές συνθήκες, συμβάσεις και πρωτόκολλα, με μόνιμες επιτροπές εμπειρογνωμόνων για την παρακολούθηση της εφαρμογής των διατάξεων αυτών από τα συμβαλλόμενα κράτη και ένα δικαστικό σύστημα για τον προσδιορισμό των παραβιάσεων αυτών, όπως π.χ. το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ). Το IHRL είναι στεγανό, κρατικο-κεντρικό που δεν αναγνωρίζει τους NSAGs, ως υποκείμενα του ΔΔ, ούτε τους δημιουργεί υποχρεώσεις εφαρμογής του για τα ανθρώπινα δικαιώματα.[149]

Οι υποχρεώσεις των NSAGs, βάσει του IHRL είναι πιο περίπλοκες και αμφιλεγόμενες, λόγω της θετικιστικής προσέγγισης του ΔΔ. Ωστόσο, ο νόμος δεν είναι ανεξάρτητος από το πλαίσιό του, δεδομένης της εγγύτητας του θετικισμού με την πολιτική πραγματικότητα.[150] Το επιχείρημα είναι ότι, το ΔΔ έχει την ικανότητα να επιβάλλει άμεσα και οριζόντια υποχρεώσεις σε όλους τους ιδιωτικούς φορείς να μην παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα· ωστόσο, αυτό που του λείπει είναι η πρακτική ικανότητα και η πολιτική βούληση για την επιβολή αυτών των καθηκόντων.[151]

---

[149] Οι ακαδημαϊκοί για τα ανθρώπινα δικαιώματα εφαρμόζουν ολοένα και περισσότερο την αρχή της ατομικής ευθύνης στους νόμους για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά δεν έχουν φτάσει στο επίπεδο να θεωρούν τους NSAGs ως οντότητα που δεσμεύεται από τέτοιους κανόνες νομοθετικά. Η πρόκληση έγκειται στον προσδιορισμό της βάσης στην οποία το ΔΔ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα δεσμεύει μη κρατικές οντότητες. Η τρέχουσα πολιτική πραγματικότητα και η προστατευτική στάση των κρατών για την κυριαρχία τους δεν θα επέτρεπαν την επέκταση της κατάστασης μιας οντότητας, όπως οι NSAGs, παρόμοια με τη δική τους στη σφαίρα του διεθνούς δικαίου.

[150] Simma, B., & Paulus, A. L. (1999). The Responsibility of Individuals for Human Rights Abuses in Internal Conflicts: A Positivist View. *The American Journal of International Law*, 93(2), 302. doi:10.2307/2997991 (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμβρίου 2023)

[151] Knox, J. H. (2008). Horizontal Human Rights Law. *The American Journal of International Law*, 102(1), 1–47. http://www.jstor.org/stable/40007767, σ.19, (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμβρίου 2023)

Με βάση το οριζόντιο καθεστώς περί προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων ισχύουν ότι:[152]

- Τα Κράτη έχουν υποχρέωση να περιορίζουν την παρέμβαση ιδιωτών στην απόλαυση των δικαιωμάτων.
- Τα ανθρώπινα δικαιώματα καθορίζουν υποχρεώσεις στα κράτη ώστε να επιβάλλονται σε ιδιώτες.
- Τα ανθρώπινα δικαιώματα επιβάλλουν άμεσες υποχρεώσεις σε άτομα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Η τελευταία μορφή ατομικής ευθύνης αποδεικνύεται καλύτερα από την ατομική ποινική ευθύνη, σύμφωνα με τη Σύμβαση για τη Γενοκτονία, η οποία επιτρέπει δίκες σε ύποπτα πρόσωπα τόσο στα εθνικά, όσο και στα διεθνή δικαστήρια, όπως π.χ. το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΔΠΔ).[153] Το Καταστατικό της Ρώμης διατυπώνει τη δικαιοδοσία του διεθνούς δικαστηρίου για την ατομική ποινική ευθύνη. Το άρθρο 25 παράγραφος 2 ορίζει ότι:[154] «*Όποιος διαπράττει έγκλημα εντός της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου είναι ατομικά υπεύθυνος και υπόκειται σε τιμωρία σύμφωνα με το παρόν Καταστατικό*».

Το υποκείμενο πρόβλημα στην εφαρμογή της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα από τους NSAGs είναι το παραδοσιακό επιχείρημα σχετικά με τη συνολική δυνατότητα εφαρμογής αυτού του πεδίου δικαίου σε καταστάσεις ένοπλων συγκρούσεων. Το lex specialis (ειδικότερος νόμος) χρησιμοποιείται σε αυτή την περίπτωση για την άρση της σύγκρουσης μεταξύ του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου (ΔΑΔ) και του διεθνούς δικαίου δικαιωμάτων του ανθρώπου, καθώς επίσης για τον καθορισμό της συμπληρωματικότητας μεταξύ αυτών των δύο διακριτών πεδίων του διεθνούς δικαίου.

Στην αρχή, οι συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα επιβάλλουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις στα συμβαλλόμενα κράτη. Το άρθρο 2 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα ορίζει ότι:[155] «*Κάθε Κράτος μέρος του παρόντος Συμφώνου αναλαμβάνει να σέβεται και να διασφαλίζει σε όλα τα άτομα εντός της επικράτειάς του, που υπόκεινται στη δικαιοδοσία του, τα δικαιώματα, που αναγνωρίζονται στο παρόν Σύμφωνο, χωρίς καμία διάκριση…*».

---

[152] Knox, J. H. (2008). Horizontal Human Rights Law. *The American Journal of International Law*, 102(1), 1–47. http://www.jstor.org/stable/40007767, σ.18, (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμβρίου 2023)
[153] Knox, J. H. (2008). Horizontal Human Rights Law. *The American Journal of International Law*, 102(1), 1–47. http://www.jstor.org/stable/40007767, σ. 30, (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμβρίου 2023)
[154] Βλ. Κεφάλαιο Πέμπτο: Ατομική Ποινική Ευθύνη
[155] Άρθρο 2 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα του 1967

Σε άλλες περιπτώσεις, ο νόμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα θέτει την ευθύνη σε άλλες κατηγορίες προσώπων. Στο προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και άλλων Διεθνών Συμφωνιών, έχει αναγνωριστεί η υποχρέωση των ατόμων να «*αγωνίζονται για την προαγωγή και την τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*».[156] Η υποχρέωση εδώ αφορά σε ανεξάρτητα άτομα και όχι σε ομάδες ή μη κρατικές οντότητες. Στην έκθεσή του το 1998, ο ΓΓ/ΗΕ επεσήμανε προσεκτικά ότι η έκκληση για ατομική προσπάθεια δεν συμπεριλαμβάνει «νομικές υποχρεώσεις» για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.[157]

Επίσης, η εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις ένοπλες συγκρούσεις συνεπάγεται την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της οικουμενικότητας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη μια πλευρά και των εκτιμήσεων αποτελεσματικότητας από την άλλη, όπως ακριβώς το ίδιο το ΔΑΔ ενσωματώνει την ισορροπία μεταξύ ανθρωπισμού και στρατιωτικής αναγκαιότητας. Ειδικότερα, το σώμα του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που αναπτύχθηκε εδώ και δεκαετίες από δικαστήρια και φορείς σύναψης συμφωνιών και συνθηκών κυρίως σε περιόδους κανονικότητας, πρέπει να προσαρμοστεί και να εφαρμοστεί πιο ευέλικτα σε έκτακτες καταστάσεις, προκειμένου να αποφευχθεί η επιβολή υπερβολικών, μη ρεαλιστικών επιβαρύνσεων στα κράτη. Ωστόσο, το πραγματικά δύσκολο ερώτημα είναι πόσο μακριά μας επιτρέπουν τα συνήθη εργαλεία ερμηνείας να φτάσουμε προκειμένου να επιτύχουμε αυτήν την ευελιξία. Η υποβάθμιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων δεν πρέπει ασφαλώς να πάει πολύ μακριά, ώστε να τα καταστήσει εντελώς αναποτελεσματικά ή να διακυβεύσει την ακεραιότητα του καθεστώτος στο σύνολό του.[158]

Πρακτικά, η θέση των διεθνών θεσμών όσον αφορά στην εφαρμογή των συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε NSAGs δεν είναι αρκετά σαφής· οι εκθέσεις της Διαμερικανικής Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και της Επιτροπής

---

[156] Η Οικουμενική Διακήρυξη αναφέρει: «*Τώρα, λοιπόν, η ΓΣ/ΗΕ διακηρύσσει αυτήν την οικουμενική διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως κοινό πρότυπο επιτεύγματος για όλους τους λαούς και όλα τα έθνη, με σκοπό κάθε άτομο και κάθε όργανο της κοινωνίας, τηρώντας αυτή τη Διακήρυξη συνεχώς νου, θα προσπαθήσει μέσω της διδασκαλίας και της εκπαίδευσης να προωθήσει τον σεβασμό αυτών των δικαιωμάτων και ελευθεριών*»

[157] Έκθεση της Επιτροπής ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ελάχιστα Ανθρωπιστικά Πρότυπα, Αναλυτική Έκθεση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, E/CN.4/1998/87 (1998), παρ. 62 – 66, διαθέσιμη στη https://digitallibrary.un.org/record/249778 (τελευταία επίσκεψη στις 10 Σεπτεμβρίου 2023).

[158] Milanovic, Marko, *The Lost Origins of Lex Specialis: Rethinking the Relationship between Human Rights and International Humanitarian Law', Theoretical Boundaries of Armed Conflict and Human Rights*, Jens David Ohlin ed., Cambridge University Press, (2014), σ. 36, διαθέσιμο στο: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2463957 (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023)

Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ διαπίστωσαν ότι η εφαρμογή των συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε NSAGs δεν είναι επιθυμητή. Ο βασικός λόγος είναι ότι οι συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα γίνονται δεκτές από τα κράτη τα οποία είναι συμβαλλόμενα μέρη για τη ρύθμιση της σχέσης μεταξύ μιας κυβέρνησης και των κυβερνώμενων[159] και ότι τα ατομικά δικαιώματα είναι εκείνα που αναγνωρίζονται στο σύνταγμα των κρατών αφού έχουν καθήκον να προστατεύουν τους πολίτες τους, έχοντας δηλωθεί η συναίνεση των μερών να δεσμεύονται για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πέρα από τις όποιες ανθρωπιστικές υποχρεώσεις έχουν.[160]

Άλλα πρακτικά παραδείγματα δείχνουν επίσης κάποια απροθυμία να υποχρεωθούν οι NSAGs σχετικά με την εφαρμογή της διεθνούς νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Σε έκθεση ειδικών εισηγητών, οι παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στις οποίες υπέπεσαν οι NSAGs, αναφέρθηκαν ως «καταχρήσεις» και όχι ως «παραβιάσεις», που αφορά σε ορολογία η οποία προορίζεται για χρήση μόνο στα συμβαλλόμενα κράτη.[161] Επίσης, σε άλλες περιπτώσεις, Διεθνείς Οργανισμοί εφάρμοσαν συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα σχετικά με τα NSAGs.[162] Το ψήφισμα 1193 του ΣΑ/ΗΕ ξεκάθαρα καλούσε τις αφγανικές φατρίες, ιδιαίτερα τους Ταλιμπάν, να βάλουν τέλος στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και στις παραβιάσεις του ΔΑΔ και να τηρήσουν τους κανόνες και τα πρότυπα που είναι διεθνώς αποδεκτά.[163]

---

[159] Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ.40

[160] Παράδειγμα αυτού είναι η Συμφωνία του Σαν Χοσέ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, μεταξύ Ελ Σαλβαδόρ και Frente Farabundo Marti para la Liberacion Nacional (FMLN). Περισσότερα στο: http://www.usip.org/sites/default/files/file/resources/collections/peace_agreements/pa_es_07261990_hr.pdf (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023)

[161] Βλέπε έκθεση της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, E/CN.4/1994/48, Ειδικός Εισηγητής για το Σουδάν, Gaspar Biro, 1 Φεβρουαρίου 1994, παρ. 121, διαθέσιμο στο: https://uvallsc.s3.amazonaws.com/travaux/s3fs-public/E-CN_4-1994-48.pdf?null (τελευταία επίσκεψη 28 Ιουλίου 2023). Επίσης, Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ.42.

[162] Για παράδειγμα, η έκθεση της Διαμερικανικής Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του 1992-1993 αναφέρεται σε «παραβιάσεις των διεθνώς κατοχυρωμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων από ένοπλες ομάδες». Ομοίως, τα ψηφίσματα της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την τρομοκρατία εξέφρασαν ανησυχίες για τις «παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διαπράττονται από τρομοκρατική ομάδα», ενώ σε άλλη περίπτωση, οι εισηγητές κάλεσαν τα «μέρη στη σύγκρουση να συμμορφωθούν με τα διεθνή ανθρωπιστικά πρότυπα και τα ανθρώπινα δικαιώματα». Περισσότερα βλ. Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ.47 – 48 και Clapham, A., (2006) «Human Rights Obligations of Non-State Actors in Conflict Situations», *International Review of the Red Cross*, Vol. 88 (863) pp. 505 – 508.

[163] Βλ. UN Sec Council Res 1193 (1998), παράγρ. 14, διαθέσιμο στο: https://digitallibrary.un.org/record/259092?ln=en (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023). Επίσης, Zegveld, L., (2002). Accountability of Armed Groups in International Law, Cambridge University Press,

Η εφαρμογή του IHRL στους NSAGs είναι ένα ζήτημα που δεν έχει ωριμάσει ακόμη με βάση τις πρακτικές των ΔΟ (Διεθνών Οργανισμών), παρά το γεγονός ότι έχουν γίνει προσπάθειες να προωθηθεί η εφαρμογή των κανόνων του ΔΑΔ και του IHRL από τους NSAGs σε περιόδους ειρήνης και πολέμου. Η ιδέα ήταν να παρασχεθεί επαρκώς εκτεταμένο υπόβαθρο προστασίας σε όλους τους φορείς, κρατικές και μη κρατικές οντότητες, σε περιόδους ειρήνης και πολέμου. Διεθνείς εμπειρογνώμονες ξεκίνησαν μια διαδικασία και ανέπτυξαν τη Διακήρυξη του Turku το 1994 η οποία σκοπό είχε να ρυθμίσει τη συμπεριφορά των NSAGs, βασιζόμενοι τόσο στους ανθρωπιστικούς νόμους, όσο και στους νόμους για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ωστόσο, αυτή η προσπάθεια έμεινε στάσιμη, καθώς δεν έχει εγκριθεί ακόμη από τα κράτη. Τα τελευταία χρόνια, η Διακήρυξη Turku θεωρείται περισσότερο παιδαγωγικό/διδακτικό εργαλείο σε σχέση με ένοπλες ομάδες και μη κρατικούς φορείς παρά κάτι άλλο.[164]

Τελικά, αν εφαρμοστεί αυστηρά η θετικιστική θεωρία του ΔΔ, τότε οι NSAGs, ως οντότητες και μέρη σε NIACs, δεν έχουν καμία υποχρέωση βάσει του IHRL. Ωστόσο, το συμπέρασμα αυτό μπορεί να τροποποιηθεί για να συμπεριλάβει την αναδυόμενη βιβλιογραφία που αναφέρεται σε ένα οριζόντιο καθεστώς προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θέτει την ευθύνη για παραβιάσεις αυτών σε ιδιώτες. Έτσι, για λόγους δανεισμού κοινών και διεθνώς ρυθμιζόμενων κανόνων που καθοδηγούν τη συμπεριφορά των NSAGs ή ακόμη και των μη κρατικών μερών σε συγκεκριμένα θέματα, όπως η κράτηση, η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων στο πλαίσιο του Διεθνούς Δικαίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα θα προωθήσει έτι περαιτέρω την προστασία των αμάχων σε καταστάσεις ένοπλης σύγκρουσης και θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο το αίσθημα ευθύνης μεταξύ των NSAGs.

UK, (2002), σ.48 και UN Sec Council Res 1216 (1998), παράγρ. 5, διαθέσιμο στο: https://digitallibrary.un.org/record/266323, όπου το ψήφισμα καλούσε «*όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένης της κυβέρνησης και της Αυτοαποκαλούμενης Στρατιωτικής Χούντας, να σεβαστούν αυστηρά τις σχετικές διατάξεις του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του ανθρωπιστικού δικαίου και του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων…*» (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[164] Η προέλευση της Διακήρυξης Turku μπορεί να αναχθεί στην υιοθέτηση των δύο πρόσθετων πρωτοκόλλων του 1977, γεγονός που συνέπεσε με την έναρξη ισχύος του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα το 1976. Σημειωτέον ότι υπήρχε κενό προστασίας για καταστάσεις εσωτερικής σύρραξης, κάτι που πυροδότησε παράλληλες και αλληλοεπικαλυπτόμενες διαδικασίες για την αντιμετώπιση τους. Το Δεκέμβριο του 1990, συγκλήθηκε συνάντηση εμπειρογνωμόνων στο Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Abo Akademi που ενέκρινε την εν λόγω Διακήρυξη, πλην όμως αυτή δεν εγκρίθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη. Μια άλλη συνάντηση εμπειρογνωμόνων πραγματοποιήθηκε το 1994 στο Νορβηγικό Ινστιτούτο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η αναθεωρημένη έκδοσή της υποβλήθηκε στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από τη Νορβηγία και τη Φινλανδία. Η στασιμότητα της υπόψη Διακήρυξης εκτιμάται ότι σχετίζεται με την απροθυμία των κυβερνήσεων των κρατών να υιοθετήσουν νέα μέσα για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε θέματα που θεωρούνται ευαίσθητα.

1.6. NSAGs και Εθιμικό Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (IHL)

Είναι γνωστό ότι, τα έθιμα συνιστούν μια πολύ σημαντική πηγή του ΔΔ. Συνήθως, ορίζονται ως μια συλλογή διεθνών κανόνων συμπεριφοράς που τα έθνη με την πάροδο του χρόνου θεωρούν ότι είναι δεσμευτικοί για αυτά ως κανόνας δικαίου. Το άρθρο 38 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης (ΔΔΧ) ορίζει ένα διεθνές έθιμο ως απόδειξη μιας γενικής πρακτικής που είναι αποδεκτή ως νόμος.[165] Με βάση αυτόν τον ορισμό, η θέσπιση εθίμου απαιτεί δύο στοιχεία: την κρατική πρακτική και την πεποίθηση ότι η πρακτική αυτή απαιτείται (opinio juris).

Οι υλικές πηγές ενός εθίμου αποδεικνύουν μια πρακτική διπλωματική αλληλογραφία, δηλώσεις πολιτικής, δελτία τύπου, γνώμες νομικών συμβούλων, επίσημα εγχειρίδια, εγχειρίδια στρατιωτικού δικαίου, εκτελεστικές αποφάσεις και πρακτικές κ.λπ. Η αξία αυτών των πηγών ποικίλλει και εξαρτάται από τις περιστάσεις, όμως το τι συνιστά κρατική πρακτική είναι ήδη ένα αμφιλεγόμενο ερώτημα.[166]

Ωστόσο, η συμπεριφορά ή η πρακτική των NSAGs μπορεί να περιέχει στοιχεία ως αποδεκτή πρακτική σε μη διεθνείς συγκρούσεις, αλλά η νομική σημασία αυτής της πρακτικής δεν είναι σαφής. Ως εκ τούτου, οι πρακτικές των NSAGs δεν βασίζονταν σε υπάρχοντες κανόνες εθιμικού δικαίου.[167]

Τα έθιμα μπορεί να μην θεωρούνται ο καλύτερος τρόπος για τη ρύθμιση περίπλοκων ζητημάτων, αλλά ανταποκρίνονται απόλυτα στις απρόβλεπτες καταστάσεις της σύγχρονης ζωής. Ωστόσο, υπάρχουν διαφωνίες ως προς την αξία ενός εθιμικού συστήματος στο ΔΔ, καθώς αρκετοί είναι εκείνοι που αρνούνται τη σημασία του ως πηγή δικαίου σήμερα, λόγω της αδέξιας και αργής ανταπόκρισής του στην εξέλιξη του

---

[165] United Nations, *Statute of the International Court of Justice*, 18 April 1946, διαθέσιμο στο: https://www.refworld.org/docid/3deb4b9c0.html (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμβρίου 2023)

Το άρθρο 38 του ΔΔΧ ορίζει: «*Το Δικαστήριο, του οποίου η αποστολή είναι να αποφασίζει σύμφωνα με το ΔΔ τις διαφορές που του υποβάλλονται, εφαρμόζει: (α) ..... , (β) το διεθνές έθιμο, ως απόδειξη γενική πρακτική αποδεκτή ως νόμος*».

«*Article 38*

1. The Court, whose function is to decide in accordance with international law such disputes as are submitted to it, shall apply:

a. international conventions, whether general or particular, establishing rules expressly recognized by the contesting states;

b. ***international custom, as evidence of a general practice accepted as law****;*

c. the general principles of law recognized by civilized nations;

d. subject to the provisions of Article 59, judicial decisions and the teachings of the most highly qualified publicists of the various nations, as subsidiary means for the determination of rules of law.

2. This provision shall not prejudice the power of the Court to decide a case ex aequo et bono, if the parties agree thereto.»

[166] Brownlie, I., (2008), *Principles of International Law*, Oxford University Press, London, σ.5

[167] Hanckaerts, J.M., (2005). Study on Customary International Humanitarian Law. *International Review of the Red Cross*, Vol. 87(857), 175-212, p. 179-180.

διεθνούς δικαίου, ενώ άλλοι το θεωρούν ως μια δυναμική διαδικασία δημιουργίας κανόνων και πιο σημαντική από τις συνθήκες δεδομένης της καθολικής εφαρμογής του.[168]

Η θέση των εθιμικών νόμων του ΔΑΔ ουσιαστικά άλλαξε το 1995 με το έργο της ΔΕΕΣ για την προετοιμασία μιας ειδικής έκθεσης - μελέτης σχετικά με τους εθιμικούς κανόνες του ΔΑΔ που ισχύουν σε διεθνείς και μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις. Ο σκοπός εκείνης της μελέτης ήταν να ξεπεραστούν δύο σημαντικά εμπόδια στην εφαρμογή των κανόνων του ΔΑΔ. Πρώτον, οι συνθήκες ισχύουν μόνο για κράτη που τις έχουν επικυρώσει, επομένως η μελέτη προσδιόρισε ποιοι κανόνες του ΔΑΔ θα αποτελούσαν μέρος των εθιμικών νόμων, έτσι ώστε να ισχύουν για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Δεύτερον, το ΔΑΔ δεν ρυθμίζει επαρκώς τις NIACs, επομένως η μελέτη επρόκειτο να καθορίσει πιο λεπτομερείς κανόνες στο εθιμικό δίκαιο για τις NIACs. Μετά από δέκα χρόνια έρευνας, το 2005, η ΔΕΕΣ δημοσίευσε τη μελέτη της, η οποία παρουσίασε μια σειρά από εθιμικούς κανόνες, σχετικούς με την εφαρμογή αυτών σε διεθνείς και εσωτερικές ένοπλες συγκρούσεις. Ο εθιμικός χαρακτήρας αυτών των κανόνων παρέχει ευρύτερη αποδοχή από όλα τα μέρη μιας σύγκρουσης. Ωστόσο, η υποχρέωση ενός κράτους σύμφωνα με τους εθιμικούς κανόνες είναι βαθιά ριζωμένη από τη συγκατάθεσή του, κάτι που προκαλεί πολλές διαμάχες λόγω των μεταβαλλόμενων πολιτικών συμφερόντων.[169]

Υπάρχουν αρκετά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι διεθνείς φορείς αποδέχονται την εφαρμογή του δικαίου των συνθηκών ως εθιμικού δικαίου. Στη συμβουλευτική γνώμη σχετικά με τη νομιμότητα της απειλής ή της χρήσης πυρηνικών όπλων, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ΔΔΧ/ICJ) επιβεβαίωσε ότι οι θεμελιώδεις κανόνες των ΣΓ ΄49 αποτελούν γενικές αρχές εθιμικού δικαίου: «*...αυτοί οι θεμελιώδεις κανόνες πρέπει να τηρούνται από όλα τα κράτη είτε έχουν επικυρώσει είτε όχι τις συμβάσεις που τις περιέχουν, γιατί αποτελούν απαράβατες αρχές του διεθνούς εθιμικού δικαίου*».[170]

---

[168] Shaw, Malcolm N., (2014). *International Law*, Cambridge University Press, 7th Edition, Cambridge, p. 52.

[169] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), pp. xxxiii – xxxiv (εφεξής εθιμικό ΔΑΔ)

[170] Νομιμότητα της Απειλής ή της Χρήσης Πυρηνικών Όπλων, ΔΔΧ (1996) (Συμβουλευτική Γνώμη της 8ης Ιουλίου 1996), παράγρ. 79 (1996), διαθέσιμο στο: http://www.worldlii.org/int/cases/ICJ/1996/3.html (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμβρίου 2023). «*para 79. It is undoubtedly because a great many rules of humanitarian law applicable in armed conflict are so fundamental to the respect of the human person and "elementary considerations of humanity" as the Court put it in its Judgment of 9 April 1949 in the Corfu Channel case (1. C. J. Reports 1949, p. 22), that the Hague and Geneva Conventions have enjoyed a broad accession. Further these fundamental rules are to be observed by al1 States whether or not they*

Στην υπόθεση Εισαγγελέας κατά Ντούσκο Τάντιτς (Prosecutor v. Dusko Tadic), το Δικαστήριο παρατήρησε ότι η συνθήκη και το εθιμικό δίκαιο έχουν αποκρυσταλλωθεί, και σε καμία περίπτωση δεν είναι αντικρουόμενα ή ασυνεπή, αλλά αντ' αυτού αλληλοϋποστηρίζονται και αλληλοσυμπληρώνονται, έτσι ώστε ορισμένοι κανόνες της συνθήκης σταδιακά να έχουν γίνει μέρος του εθιμικού δικαίου.[171]

Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για τη Γιουγκοσλαβίας (ΔΠΔΓ) και τη Ρουάντα (ΔΠΔΡ) αντιμετώπισε τα ζητήματα του εθιμικού ανθρωπιστικού δικαίου με πιο φιλελεύθερη προσέγγιση, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον του στο opinio juris. Με τη φιλελεύθερη αυτή προσέγγιση, μπορεί να θεωρηθεί ως υποχρεωτική, από όλα τα μέρη, η εφαρμογή κανόνων εθιμικού δικαίου σε μια NIACs, συμπεριλαμβανομένων των NSAGs.[172]

Κατόπιν των παραπάνω, θα μπορούσε να υποτεθεί ότι, η κοινωνική και πολιτική θέση έχει ιδιαίτερη επιρροή στον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο ή μια ομάδα συμπεριφέρεται ενώπιον της διεθνούς κοινότητας και οι NSAGs δεν αποτελούν εξαίρεση. Μπορεί να μην έχει δημιουργηθεί για τις ομάδες αυτές ειδικό καθεστώς στο πλαίσιο του ΔΑΔ, όμως η απλή αναφορά τους στο ΔΑΔ αφορούσε στην αναγνώριση μιας πραγματικότητας και στην προώθηση της αίσθησης ευθύνης και πειθαρχίας μεταξύ της ηγεσίας και των μελών του. Όταν οι κανόνες είναι γνωστοί σε μια ομάδα και η υποχρέωσή της να συμμορφώνεται με αυτούς τους κανόνες κοινοποιείται και γίνεται κατανοητή, εκτιμάται ότι μπορεί να επιτευχθεί ο σεβασμός των κανόνων αυτών. Από την άλλη πλευρά, εάν οι NSAGs αρνούνται να σέβονται τους κανόνες, τότε η παραβίαση αυτών μάλλον θα συνεχίζεται.

Ο επιστημονικός λόγος, που βασίζεται στην υποχρέωση των NSAGs να σέβονται τους κανόνες του ΔΑΔ, ενθαρρύνει την ένταξη των NSAGs στο διεθνές σύστημα

---

have ratified the conventions that contain them, because they constitute intransgressible principles of international customary law»

[171] Υπόθεση No. IT-94-1-AR72, Εισαγγελέας κατά Tadic, (Εφετείο), Απόφαση επί της πρότασης υπεράσπισης ασφαλιστικών προσφυγών επί της δικαιοδοσίας, 2 Οκωβρίου 1995, παράγρ. 98, διαθέσιμο στο: http://www.icty.org/x/cases/tadic/acdec/en/51002.htm (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023), (εφεξής, Υπόθεση Tadic). «*98. The emergence of international rules governing internal strife has occurred at two different levels: at the level of customary law and at that of treaty law. Two bodies of rules have thus crystallised, which are by no means conflicting or inconsistent, but instead mutually support and supplement each other. Indeed, the interplay between these two sets of rules is such that some treaty rules have gradually become part of customary law. This holds true for common Article 3 of the 1949 Geneva Conventions, as was authoritatively held by the International Court of Justice (Nicaragua Case, at para. 218), but also applies to Article 19 of the Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict of 14 May 1954, and, as we shall show below (para. 117), to the core of Additional Protocol II of 1977*».

[172] Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ.22

δικαίου. Έτσι, οι οργανωμένες ένοπλες ομάδες δεσμεύονται είτε μέσω του κράτους στο έδαφος του οποίου δρουν, είτε επειδή τα μέλη τους δεσμεύονται από το ΔΑΔ ως άτομα· επίσης, οι κανόνες του ΔΑΔ είναι δεσμευτικοί για οργανωμένες ένοπλες ομάδες, λόγω του γεγονότος ότι ασκούν de facto κυβερνητικές λειτουργίες, αλλά και λόγω του ότι το ΔΑΔ εφαρμόζεται σε οργανωμένες ένοπλες ομάδες αφενός λόγω της (περιορισμένης) διεθνούς νομικής προσωπικότητας που διαθέτουν, αφετέρου επειδή οι οργανωμένες αυτές ένοπλες ομάδες δεσμεύονται από το ΔΑΔ λόγω συναίνεσης σε αυτό.

Το πεδίο εφαρμογής των κανονισμών του ΔΑΔ θα πρέπει να βελτιωθεί ώστε να περιλαμβάνει τους NSAGs, καθώς με τον τρόπο αυτό, επεκτείνεται η κλίμακα προστασίας των προσώπων που δεν συμμετέχουν στη σύγκρουση ή/και όσων παύουν να συμμετέχουν. Ωστόσο, αυτό δεν ισοδυναμεί με παραχώρηση νομικού καθεστώτος στους NSAGs, αλλά αντιθέτως, συνιστά προσπάθεια οικοδόμησης ενός ισχυρού πλαισίου προστασίας σε καταστάσεις σύγκρουσης, όπου η εφαρμογή του εσωτερικού δικαίου αμφισβητείται από τις ομάδες αυτές. Οι κανόνες του ΔΑΔ θα έλεγε κανείς ότι, περισσότερο δεσμεύουν τους NSAGs, ως κάποια μορφή πειθαρχίας, όταν επιδίδονται σε βίαιες μεθόδους επιβολής της ισχύος τους ή όταν στερούν την ελευθερία από ανθρώπους σε περιοχές που έχουν υπό τον έλεγχό τους, παρά ότι εφαρμόζονται υπέρ αυτών.

Το επίκεντρο λοιπόν θα πρέπει να είναι η συμπεριφορά των μερών στην ένοπλη σύγκρουση ώστε να εξασφαλίζεται ο σεβασμός των κανόνων της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ανθρώπινης μεταχείρισης. Αυτό σημαίνει ότι οι NSAGs ως οντότητες αλλά και μεμονωμένα μέλη αυτών θα πρέπει να δείξουν τον ίδιο σεβασμό σε κάθε περίπτωση, όπως απαιτεί το ΔΔ και δηλώνεται από τους κανόνες του.

1.7. Η Κράτηση από NSAGs κατά το Διεθνές Δίκαιο

1.7.1. Γενικά

Αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι στις μέρες μας οι συγκρούσεις μεταξύ των NSAGs και των κρατών έχουν γίνει πιο περίπλοκες, με πλαίσια που θα μπορούσαν όλα να ταξινομηθούν ως μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις με διαφορετικές μορφές και γεωγραφική εμβέλεια. Οι μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις ρυθμίζονται βάσει του κοινού άρθρου 3 των τεσσάρων ΣΓ ΄49 και του ΠΠ ΙΙ των ΣΓ ΄49. Αυτές μέχρι στιγμής είναι οι μόνες δύο πηγές κανόνων συνθήκης του ΔΑΔ που διέπουν τις συγκρούσεις μεταξύ ενός κράτους και των ένοπλων ομάδων εντός μιας επικράτειας ή μεταξύ περισσότερων της μιας ένοπλων ομάδων.

Ο κλασικός τύπος αναφέρεται στο Κοινό Άρθρο 3, όπου κυβερνητικές ένοπλες δυνάμεις μάχονται εναντίον ενός ή περισσότερων NSAG εντός της επικράτειας ενός μόνο κράτους. Ένα υποσύνολο του κλασικού τύπου είναι όπου δύο ή περισσότερες NSAGs μάχονται μεταξύ τους εντός της επικράτειας ενός μόνο κράτους. Άλλοι τύποι μη διεθνών συγκρούσεων περιλαμβάνουν:[173] συγκρούσεις που επεκτείνονται στην επικράτεια ενός γειτονικού κράτους, πολυεθνικές δυνάμεις που πολεμούν τις NSAGs μαζί με τις ένοπλες δυνάμεις ενός κράτους υποδοχής, πολυεθνικές δυνάμεις που υποστηρίζονται από δυνάμεις του ΟΗΕ, διασυνοριακές συγκρούσεις, όπου κρατικές δυνάμεις εμπλέκουν NSAG που λειτουργούν από γειτονικό κράτος, και, τέλος, μια διεθνική εσωτερική σύγκρουση, όπως ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας. Κάθε μία από αυτές τις μορφές μη διεθνούς ένοπλης σύγκρουσης έχει προκαλέσει ορισμένα νομικά ζητήματα που προσθέτουν στην πολυπλοκότητα του καθορισμού των νόμων που ισχύουν στην εν λόγω κατάσταση.

Σε πάρα πολλές, ανά τον κόσμο, ενεργές ή τερματισθείσες συγκρούσεις, όπως π.χ. στη Λιβύη ή στο Αφγανιστάν και στη Συρία, υπάρχουν πολλά παραδείγματα κράτησης από NSAGs. Ομοίως σε χώρες με μακρά ιστορία NIACs, όπως το Σουδάν, το Νεπάλ, τη Σρι Λάνκα ή την Κολομβία. Όλες αυτές οι χώρες έχουν γίνει μάρτυρες διαφόρων περιπτώσεων κράτησης από ένοπλες ομάδες σε εδάφη υπό τον έλεγχό τους εντός ενός κράτους. Η ΔΕΕΣ έχει επιβεβαιώσει ότι επισκέφτηκε κρατούμενους που κρατούνται από πολυάριθμα ένοπλα κινήματα όπως το TPLF (Tigray People's Liberations Front) στην Αιθιοπία, το RPF (Πατριωτικό Μέτωπο της Ρουάντα) στη Ρουάντα, το SPLA/M (Σουδανικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός/Κίνημα) στο Νότιο Σουδάν, UNITA (Εθνική Ένωση για την Ολική Ανεξαρτησία της Αγκόλα), το LTTE (Liberaton Tigers of Tamil Eelam) στη Σρι Λάνκα, το FARC (Κολομβιανές Επαναστατικές Ένοπλες Δυνάμεις) στην Κολομβία, τα κύρια κουρδικά κόμματα στο Βόρειο Ιράκ, de facto αρχές στην Αμπχαζία και στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ κ.λπ.[174]

Η ποικιλομορφία των NSAG ως προς τη συγκρότησή τους, τη φιλοσοφία και την ικανότητά τους να διαχειρίζονται τη διακυβέρνηση, επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο ασκούν τη δραστηριότητα της κράτησης. Η σταθερότητα στην επικράτεια υπό τον

---

[173] Pejic, J., (2011). «The Protective Scope of Common Article 3: More than Meets the Eye», *International Review of the Red Cross*, 93(881) (March 2011), σ. 193-196, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-881-pejic_0.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023)

[174] Aeschelimann, A., (2005). «Protection of Detainees: ICRC Action Behind Bars»' *International Review of the Red Cross*, 87(857) (March 2005) σ. 90, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc_857_5.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

έλεγχο των NSAGs, η ικανότητά τους όσον αφορά τους οικονομικούς πόρους, την ανθρώπινη δύναμη και τη σχετική εμπειρία κράτησης είναι ορισμένοι από τους καθοριστικούς παράγοντες για τη φύση της κράτησης από τους NSAGs.[175]

Υπάρχουν ενδείξεις ότι, οι NSAGs έχουν θεσπίσει ρητά καθεστώς εγκλεισμού· στις περισσότερες περιπτώσεις, οι κρατούμενοι κρατούνται από NSAGs μέχρις ότου η αποφυλάκισή τους καταστεί βολική ή μερικές φορές υπόκεινται σε ορισμένες εκτιμήσεις καθορίζοντας έτσι την τύχη των κρατουμένων. Όλα φαίνονται να είναι ασυνήθιστα σε καταστάσεις βίας και ένοπλης σύγκρουσης και η κράτηση δεν μπορεί να λάβει τη συνήθη μορφή, όπως εννοείται σε καιρό ειρήνης. Η κράτηση κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων είναι μια πραγματικότητα και μπορεί να λάβει διάφορες μορφές που δεν θα μπορούσαν να αποτυπωθούν πλήρως από τα νομικά κείμενα ή να δοθεί μια ακριβής περιγραφή του τι είναι. Αρκεί να χαρακτηριστεί μια κατάσταση ως πρακτική κράτησης, όπου ένας άνθρωπος, ασκώντας την εξουσία του σε άλλο, κρατά ένα άλλο άτομο για λογικά βάσιμους λόγους. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου κράτησης, υπάρχει ανάγκη για ένα σύνολο κανόνων για τα προβλεπόμενα καθήκοντα και την ευθύνη της αρχής κράτησης έναντι του κρατούμενου. Σύμφωνα με τους στόχους της, κάθε NSAG έχει τους δικούς του λόγους για τη διεξαγωγή της κράτησης ή τη στέρηση της ελευθερίας των ανθρώπων· ωστόσο, από τους γενικούς στόχους πίσω από τη στέρηση της ελευθερίας για τους NSAGs είναι η εξασφάλιση στρατιωτικού πλεονεκτήματος έναντι των αντίπαλων ενόπλων δυνάμεων ή η διασφάλιση της δικής τους ασφάλειας.[176]

Άλλες NSAGs συλλαμβάνουν άτομα για εικαζόμενες εγκληματικές παραβιάσεις και χρησιμοποιούν την κράτηση ως μέσο για τη διασφάλιση του νόμου και της τάξης, σύμφωνα με τον δικό τους «*ποινικό κώδικα*» που εφαρμόζεται στις περιοχές υπό τον έλεγχό τους· το LTTE στη Σρι Λάνκα και το FAFN στην Ακτή Ελεφαντοστού αποτελούν δύο παραδείγματα ομάδων που είχαν προβεί σε κράτηση εγκληματιών στην επικράτειά τους για ποινικούς λόγους. Ορισμένες άλλες ομάδες στερούν την ελευθερία σε άτομα με σκοπό να μεταχειριστούν τα θύματά τους ως ομήρους· αυτό συμβαίνει

---

[175] Tuck, D., (2011). «Detention by Armed Groups: Overcoming Challenges to Humanitarian Action», *International Review of the Red Cross*, 93(883) (September 2011), σ. 3-4, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-tuck.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

[176] Tuck, D., (2011). «Detention by Armed Groups: Overcoming Challenges to Humanitarian Action», *International Review of the Red Cross*, 93(883) (September 2011), σ. 4, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-tuck.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

όταν η σύλληψη από τις NSAGs συνοδεύεται και από απειλή κατά της ζωής, της ακεραιότητας ή της ελευθερίας του συλληφθέντος ατόμου στο πλαίσιο παραχωρήσεων από τρίτους.[177]

1.7.2. Με Βάση το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (IHL)

Ενώ η κράτηση ως διαδικασία από τους NSAGs δεν αποτελεί πλέον θέμα αμφισβήτησης, το ερώτημα παραμένει εάν η νομιμότητα μιας τέτοιας ενέργειας είναι ανεκτή με βάση τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου και του ΔΑΔ. Γενικά, η κράτηση συνιστά μια ευαίσθητη κρατική πρακτική, αυστηρά ρυθμιζόμενη από την κρατική νομοθεσία υπό την εποπτεία της δικαστικής εξουσίας σε εθνικό επίπεδο και παρακολουθείται στενά από διάφορους διεθνείς φορείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και ακτιβιστές. σύμφωνα με τις διατάξεις του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το άρθρο 9 προβλέπει ότι κανείς δεν στερείται της ελευθερίας του παρά μόνο για λόγους και σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζει ο νόμος.[178]

Οι κανόνες του ΔΑΔ είναι οι ισχύοντες νόμοι σε καταστάσεις ένοπλων συγκρούσεων στις οποίες εμπλέκονται NSAGs, που εμπίπτουν στην κατηγορία των μη διεθνών ένοπλων συγκρούσεων. Όπως προαναφέρθηκε, οι NSAGs είναι αναγνωρισμένα υποκείμενα, σύμφωνα με το ΔΑΔ και ότι το δίκαιο των συνθηκών που εφαρμόζεται σε αυτά είναι το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 και το ΠΠ ΙΙ ΄77. Το ερώτημα

---

[177] Tuck, D., (2011). «Detention by Armed Groups: Overcoming Challenges to Humanitarian Action», *International Review of the Red Cross*, 93(883) (September 2011), σ. 4-5, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-tuck.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

[178] Βλ. Ιστότοπο OHCHR, International Covenant for Civil and Political Rights, Άρθρο 9, που υιοθετήθηκε από τη ΓΣ/ΗΕ στις 16 Δεκεμβρίου 1966 με την απόφαση 2200Α (XXI) και τέθηκε σε ισχύ στις 23 Μαρτίου 1976, σύμφωνα με το άρθρο 49, διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/ccpr.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023)

Article 9

«1. Everyone has the right to liberty and security of person. No one shall be subjected to arbitrary arrest or detention. No one shall be deprived of his liberty except on such grounds and in accordance with such procedure as are established by law.

2. Anyone who is arrested shall be informed, at the time of arrest, of the reasons for his arrest and shall be promptly informed of any charges against him.

3. Anyone arrested or detained on a criminal charge shall be brought promptly before a judge or other officer authorized by law to exercise judicial power and shall be entitled to trial within a reasonable time or to release. It shall not be the general rule that persons awaiting trial shall be detained in custody, but release may be subject to guarantees to appear for trial, at any other stage of the judicial proceedings, and, should occasion arise, for execution of the judgement.

4. Anyone who is deprived of his liberty by arrest or detention shall be entitled to take proceedings before a court, in order that that court may decide without delay on the lawfulness of his detention and order his release if the detention is not lawful.

5. Anyone who has been the victim of unlawful arrest or detention shall have an enforceable right to compensation.»

που τίθεται εδώ είναι σε ποια νομική βάση μια συγκεκριμένη δραστηριότητα, όπως η κράτηση από τους NSAGs είναι σύμφωνη με τους κανόνες του ΔΑΔ.

Η στέρηση της ελευθερίας είναι μια αναπόφευκτη πραγματικότητα και δυστυχώς ένα νόμιμο περιστατικό κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων. Το ΔΑΔ προβλέπει και αναγνωρίζει την κράτηση από τους NSAGs, χωρίς να το απαγορεύει ή να το επιτρέπει ρητά.[179] Ως εκ τούτου, οι κανόνες του ΔΑΔ δεν παρέχουν σαφή νομική βάση για την κράτηση από τους NSAGs. Ωστόσο, οι ειδικοί έχουν λάβει τρεις διαφορετικές θέσεις για να καθορίσουν τη νομική βάση της στέρησης της ελευθερίας από τους NSAGs γενικά σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις.

Μια άποψη προτείνει ότι δεδομένου πως το ΔΑΔ δεν παρέχει νομική βάση στους NSAGs και το ΔΔ για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ένα πιο συγκεκριμένο σώμα δικαίου με σχετικούς κανόνες σε αυτή την περίπτωση, αποτελεί το προεπιλεγμένο νομικό καθεστώς που πρέπει να εφαρμόζεται. Αυτή η άποψη θα ήταν πιο σχετική τόσο για την κράτηση από ένα κράτος-μέλος, όσο και για τους NSAGs, πλην όμως, τα κράτη αρνούνται την εξουσία των NSAGs να κρατούν. Για λόγους δημιουργίας μιας νομικής βάσης πέρα από το ΔΑΔ, αυτό το επιχείρημα θεωρεί το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως το lexi specialis, σε βάρος της παράβλεψης των διαφορών μεταξύ των νόμων που ισχύουν σε καιρό ειρήνης (ανθρώπινα δικαιώματα) και εκείνων που εφαρμόζονται σε καταστάσεις σύγκρουσης (ανθρωπιστικό δίκαιο).[180]

Μια άλλη άποψη αναγνωρίζει τις διαφορές των καιρών ειρήνης και πολέμου και προτείνει την εφαρμογή ενός τροποποιημένου καθεστώτος δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που έχει προσαρμοστεί στην πραγματικότητα του πολέμου. Αυτή η αιτιολόγηση αφορά επίσης κράτη περισσότερο παρά τους NSAGs και η εφαρμογή της υπονομεύει το ratio legis του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που είναι η διατήρηση του κράτους δικαίου και η αποτροπή των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τα κράτη σε καιρό ειρήνης.[181]

Η τελική προσέγγιση, επιβεβαιώνει ότι τόσο η συνθήκη ΔΑΔ, όσο και οι εθιμικοί κανόνες του ΔΑΔ παρέχουν μια εγγενή εξουσία στους NSAGs, κατά τη διάρκεια

---

[179] Tuck, D., (2011). «Detention by Armed Groups: Overcoming Challenges to Humanitarian Action», *International Review of the Red Cross*, 93(883) (September 2011), σ. 7, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-tuck.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

[180] Wilmshurst, Elizabeth, (ed), (2012). *International Law and the Classification of Conflicts*, Oxford University Press, UK (2012) σ. 93

[181] Wilmshurst, Elizabeth, (ed), (2012). *International Law and the Classification of Conflicts*, Oxford University Press, UK (2012) σ. 94

NIACs και αυτό μπορεί να παρέχει μια νομική βάση και στα δύο μέρη της σύγκρουσης, δηλ. τις κρατικές και NSAGs, να προβαίνουν σε εγκλεισμούς. Σε καταστάσεις, ωστόσο, μη διεθνούς ένοπλης σύγκρουσης, το ΔΑΔ που βασίζεται στη συνθήκη ορίζει πώς πρέπει να αντιμετωπίζονται τα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους και προβλέπει δικαστική εγγύηση για όσους διώκονται.[182]

Σύμφωνα με το ΚΑ 3 των ΣΓ ΄49 και το ΠΠ ΙΙ ΄77, οι NSAGs δεν απαγορεύεται να περιορίζουν την ελευθερία των προσώπων.[183] Το ΚΑ 3 των ΣΓ ΄49 προβλέπει μια κατάσταση, όπου και τα δύο μέρη σε μια μη διεθνή ένοπλη σύγκρουση, ένα από τα οποία θα είναι και οι NSAGs, θα κρατούν κρατούμενους και θα ζητούν και από τα δύο μέρη «*άτομα ... που τίθενται εκτός μάχης λόγω ασθένειας, πληγών, κράτησης ή οποιασδήποτε άλλης αιτίας, θα αντιμετωπίζονται σε κάθε περίπτωση με ανθρώπινη μεταχείριση*».[184] Με άλλα λόγια, το άρθρο απαγορεύει και στα δύο μέρη να προβαίνουν σε συγκεκριμένες ενέργειες κατά των κατηγοριών που τίθενται σε οριακή κατάσταση. Οι απαγορευμένες πράξεις περιλαμβάνουν βία κατά της ζωής, σκληρή μεταχείριση και βασανιστήρια, προσβολές κατά της προσωπικής αξιοπρέπειας και επιβολή ποινών ή εκτελέσεων χωρίς σωστή δικαστική διαδικασία.[185]

Στο ΠΠ ΙΙ του ΄77, αναγνωρίζεται η δυνατότητα κράτησης σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις[186] και ορίζονται οι ελάχιστοι κανόνες που πρέπει να τηρούνται όσον

---

[182] Sassoli, M. and Olson, L. M. (2008). «The Relationship between International Humanitarian Law and International Human Rights Law Where it Matters: Admissible Killing and Internment of Fighters in Non-International Armed Conflict», *International Review of the Red Cross*, Vol. 90 No. 871, (Sept 2008) σ. 634, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/articles/relationship-between-international-humanitarian-and-human-rights-law-where-it-matters (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023)

[183] Zegveld, L., (1998). "The Inter-American Commission on Human Rights and international humanitarian law: A comment on the Tablada Case." Άρθρο No. 324 στο *International Review of the Red Cross* (ICRC), σ. 65, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/article/other/57jpgb.htm (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023)

[184] *Άρθρο 3: «…1) Persons taking no active part in the hostilities, including members of armed forces who have laid down their arms and those placed hors de combat by sickness, wounds, detention, or any other cause, shall in all circumstances be treated humanely…»*

[185] *Άρθρο 3: «…1)…d) the passing of sentences and the carrying out of executions without previous judgment pronounced by a regularly constituted court affording all the judicial guarantees which are recognized as indispensable by civilized peoples.*

without any adverse distinction founded on race, colour, religion or faith, sex, birth or wealth, or any other similar criteria. To this end, the following acts are and shall remain prohibited at any time and in any place whatsoever with respect to the above-mentioned persons:

a) violence to life and person, in particular murder of all kinds, mutilation, cruel treatment and torture;

b) taking of hostages;

c) outrages upon personal dignity, in particular, humiliating and degrading treatment;»

[186] Sassoli, M. and Olson, L. M. (2008). «The Relationship between International Humanitarian Law and International Human Rights Law Where it Matters: Admissible Killing and Internment of Fighters in Non-International Armed Conflict», *International Review of the Red Cross*, Vol. 90 No. 871, (Sept 2008)

αφορά στα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους ως κρατούμενοι.[187] Το άρθρο 6 του υπόψη Πρωτοκόλλου υπερβαίνει την κράτηση και προβλέπει μια κατάσταση, η οποία θα μπορούσε να είναι πιο περίπλοκη ως προς τη δικαστική διαδικασία και τις ποινικές διώξεις.[188]

Επιπλέον, η αρχή της ισότητας των εμπόλεμων, με την οποία το ΔΑΔ θέτει ίσες παραμέτρους για κάθε μέρος στη σύγκρουση, ανεξάρτητα από τη γενική παρανομία ή νομιμότητα της σύγκρουσης της φύσης των μερών, διασφαλίζει την επέκταση της εξουσίας κράτησης στους NSAGs εξίσου, όπως και για τα κράτη.[189]

Έτσι οι κανόνες, όπως αυτοί περιέχονται τόσο στο Κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ΄49, όσο και στο ΠΠ ΙΙ του ΄77, προσφέρουν την απαιτούμενη νομική βάση για τους NSAGs να προβαίνουν σε δραστηριότητες κράτησης. Η αναφορά του κοινού άρθρου 3 σε «*άτομα, που τέθηκαν εκτός μάχης με… κράτηση*» θα ήταν περιττή εάν δεν είχε εννοηθεί ότι συνοδεύεται από μια αρχή κράτησης από οποιοδήποτε από τα μέρη της σύγκρουσης. Το ΔΔ, ωστόσο, δεν ορίζει τους λόγους για τους οποίους μπορούν να κρατηθούν τα άτομα ούτε υπαγορεύει το δικαίωμα σε δικαστικό έλεγχο κατά τη διάρκεια της κράτησης ή της φυλακής.[190] Αυτή είναι μια μεγάλη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι ανθρωπιστικές οργανώσεις που εμπλέκονται στην προώθηση των αρχών του ΔΑΔ κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων. Η ΔΕΕΣ, ως κεντρικός οργανισμός σε θέματα ΔΑΔ, έχει αναπτύξει μια πολιτική, αναφορικά με την κράτηση/αποστολή σε καταστάσεις NIACs, βασισμένη σε μεγάλο βαθμό στην Τέταρτη Σύμβαση της Γενεύης του ΄49. Η πολιτική αυτή βασίζεται σε «*επιτακτικούς λόγους ασφαλείας*» ως το ελάχιστο νομικό πλαίσιο,

---

σ. 618, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/articles/relationship-between-international-humanitarian-and-human-rights-law-where-it-matters (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023)

[187] ΠΠ ΄77. Άρθρο 5 [Article 5 - Persons whose liberty has been restricted]. Διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/protocol-additional-geneva-conventions-12-august-1949-and-0 (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2023)

[188] ΠΠ ΄77. Άρθρο 6 [Article 6 - Penal prosecutions]. Διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/protocol-additional-geneva-conventions-12-august-1949-and-0 (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2023)

[189] Tuck, D., (2011). «Detention by Armed Groups: Overcoming Challenges to Humanitarian Action», *International Review of the Red Cross*, 93(883) (September 2011), σ. 9, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-tuck.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023). Επίσης, περισσότερα και στο: Zegveld, L., (1998). "The Inter-American Commission on Human Rights and international humanitarian law: A comment on the Tablada Case." Άρθρο No. 324 στο *International Review of the Red Cross* (ICRC), σ. 64, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/article/other/57jpgb.htm (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023)

[190] Zegveld, L., (1998). "The Inter-American Commission on Human Rights and international humanitarian law: A comment on the Tablada Case." Άρθρο No. 324 στο *International Review of the Red Cross* (ICRC), σ. 65, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/article/other/57jpgb.htm (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023)

που πρέπει να διασφαλίζει τις αποφάσεις εγκλεισμού σε κάθε NIAC. Αν και δεν ορίζεται επαρκώς, το πλαίσιο των «*επιτακτικών λόγων ασφάλειας*», ωστόσο παρέχεται μια εφαρμόσιμη ισορροπία μεταξύ της ανάγκης προστασίας της προσωπικής ελευθερίας και της ανάγκης της κρατούσας αρχής να προστατευθεί από τυχόν προκλήσεις ασφαλείας.[191]

1.7.2.1. Κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ΄49

Με βάση τις προβλέψεις του ΔΑΔ, η εξουσία των NSAGs να συλλαμβάνουν και να προβαίνουν σε δραστηριότητες κράτησης είναι κυριολεκτικά με την ευρεία έννοια, ένα ζήτημα επιλυμένο. Ωστόσο, η απλή εξουσία κράτησης δεν αρκεί για να εξασφαλίζει συνθήκες ανθρώπινης μεταχείρισης και δικαστικές εγγυήσεις των κρατουμένων. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι κανόνες κράτησης που ισχύουν άμεσα σε καταστάσεις μη διεθνούς ένοπλης σύγκρουσης, όπου οι NSAGs αποτελούν ένα μέρος της σύγκρουσης, περιέχονται στο άρθρο 3 που είναι κοινό για τις τέσσερις ΣΓ του ΄49 και στο ΠΠ ΙΙ του ΄77 των Συμβάσεων αυτών.

Η έννοια της κράτησης κατά τη διάρκεια διεθνών συγκρούσεων ρυθμίζεται εκτενώς από άλλες Συμβάσεις, αλλά η εφαρμογή τους δεν επεκτείνεται σε καταστάσεις μη διεθνών ένοπλων συγκρούσεων. Ωστόσο, ακαδημαϊκοί και ερευνητές χρησιμοποιούν επανειλημμένα διατάξεις, όπως το άρθρο 75 του ΠΠ Ι του ΄77 για να ορίσουν την έννοια των δικαστικών εγγυήσεων, αλλά υπό τη νομική έννοια, το άρθρο αυτό δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη θέσπιση υποχρεώσεων έναντι των NSAGs. Έτσι, η ενότητα αυτή εξετάζει τις υποχρεώσεις των NSAGs αναφορικά με τη διεξαγωγή ενός κατάλληλου καθεστώτος κράτησης, σύμφωνα με το δίκαιο των συνθηκών, που εφαρμόζεται σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις (NIACs).

Σύμφωνα με το ΔΑΔ, το Κοινό Άρθρο 3 αποτέλεσε τον πρώτο κανόνα που ρύθμισε τις υποχρεώσεις των NSAGs έναντι κρατουμένων σε NIACs, πρόσθετα του αρχικού του στόχου που ήταν η ρύθμιση των γενικών υποχρεώσεων των μερών σε συγκρούσεις τέτοιου τύπου (εσωτερικές). Η διατύπωση του κοινού άρθρου 3 παρέχει ένα σύνολο βασικών εγγυήσεων που είναι θεμελιώδεις από τη φύση τους για τους κρατούμενους που θεωρούνται προστατευόμενα πρόσωπα στα χέρια του εχθρού, όπως π.χ. οι μαχητές που τίθενται εκτός μάχης (hors des combat). Γενικά, το άρθρο αυτό ρυθμίζει δύο

---

[191] Pejic, J., (2011). «The Protective Scope of Common Article 3: More than Meets the Eye», *International Review of the Red Cross*, 93(881) (March 2011), σ. 208-209, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-881-pejic_0.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023)

βασικούς τομείς των κανόνων του ΔΑΔ σε NIACs: τη μεταχείριση των προσώπων στα χέρια του εχθρού και τη διεξαγωγή εχθροπραξιών.[192]

Το άρθρο 3 απαιτεί από τα μέρη της σύγκρουσης, συμπεριλαμβανομένου τους NSAGs. συγκεκριμένη συμπεριφορά σε σχέση με τις συναλλαγές τους με κρατούμενους:[193]

- Ανθρώπινη μεταχείριση χωρίς καμία δυσμενή διάκριση που βασίζεται στη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία ή την πίστη, το φύλο, τη γέννηση του πλούτου ή άλλα παρόμοια κριτήρια.
- Απαγορεύει τη βία κατά της ζωής και του προσώπου, ιδίως τις δολοφονίες κάθε είδους, τον ακρωτηριασμό, τη σκληρή μεταχείριση και τα βασανιστήρια.
- Απαγορεύει τη σύλληψη ομήρων.
- Απαγορεύει την προσβολή της αξιοπρέπειας και την ταπεινωτική μεταχείριση.
- Απαγορεύει την επιβολή ποινών και την διάπραξη εκτελέσεων χωρίς προηγούμενη απόφαση που έχει εκδοθεί από δικαστήριο το οποίο συγκροτείται τακτικά και παρέχει όλες τις δικαστικές εγγυήσεις που αναγνωρίζονται ως απαραίτητες από τους πολιτισμένους λαούς.

Με τις διατάξεις αυτές, το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 προβλέπει στους NSAGs, ως μέρη σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις, την ευθύνη ώστε να διασφαλίζεται η ανθρώπινη μεταχείριση των κρατουμένων και η αποχή από συγκεκριμένες πρακτικές, όπως η ομηρεία. Η βία, η εξευτελιστική μεταχείριση και η επιβολή ποινών με συνοπτικές διαδικασίες ή εκτελέσεις. Παρόλο που το άρθρο αυτό δεν ανέφερε ρητά την κράτηση, ούτε διευκρίνισε τους επιτρεπτούς λόγους ή τη διαδικασία, εντούτοις, αντανακλά την επιβαλλόμενη αίσθηση ευθύνης σε οποιοδήποτε από τα μέρη της σύγκρουσης, έναντι των προσώπων που τελούν υπό κράτηση, ως ελάχιστο επίπεδο προστασίας και φροντίδας. Ωστόσο, εκφράσεις, όπως «*ανθρώπινη μεταχείριση*», «*αξιοπρέπεια*», «*δικαστικές εγγυήσεις*», κ.λπ. απαιτούν ευρεία ερμηνεία. Όμως, όπως σχολίασε η ΔΕΕΣ, αυτό δεν είναι απαραίτητο. Όχι μόνο είναι άσκοπο, αλλά και επικίνδυνο. Αντιθέτως, το κοινό άρθρο απαριθμούσε κανόνες που δεν συμβιβάζονταν

---

[192] Pejic, J., (2011). «The Protective Scope of Common Article 3: More than Meets the Eye», *International Review of the Red Cross*, 93(881) (March 2011), σ. 205, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-881-pejic_0.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023)

[193] Βλ. Συμβάσεις της Γενεύης ΄49, Κοινό Άρθρο 3 (1) (a) – (d)

με την ανθρώπινη μεταχείριση και έτσι, αποφεύχθηκαν σκόπιμα οι μακροσκελείς κατάλογοι ή οι υπερβολικές λεπτομέρειες.[194]

Το τι είναι «*ανθρώπινο*» είναι υποκειμενικό, καθώς το πρότυπο ποικίλλει ανάλογα με το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των θυμάτων.[195] Ο ορισμός λέξεων, όπως «*άνθρωπος*» και «*αξιοπρέπεια*», γίνεται πιο προβληματικός, ειδικά όταν εμπλέκονται NSAGs, καθώς σημαίνουν διαφορετικά πράγματα για διαφορετικούς ανθρώπους και τα συστατικά τους στοιχεία εξαρτώνται από πολιτιστικά και θρησκευτικά υπόβαθρα και οριοθετούν με τον τρόπο αυτό τα όρια του ανθρωπισμού και της αξιοπρέπειας.[196]

Κατά αυτόν τον τρόπο, το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 φαίνεται πως έχει αυστηρά ανθρωπιστικό χαρακτήρα. Έτσι, όταν ο νόμος επικαλείται την ανθρώπινη μεταχείριση δεν είναι απλά θέμα «*νόμιμης μεταχείρισης*», αλλά της «*ανθρώπινης μεταχείρισης*» για άτομα που έχουν τεθεί σε οριακή κατάσταση, προκειμένου να τύχουν ένα πρότυπο συμπεριφοράς που εφαρμόζεται σε κάθε άνθρωπο υπό κανονικές συνθήκες. Μια εξαιρετική διάταξη του κοινού άρθρου 3 όσον αφορά τη ρύθμιση της κράτησης από τους NSAGs είναι η επιφυλακτικότητα που εκφράζεται όταν αντιμετωπίζουμε δικαστικές ποινές και εκτελέσεις χωρίς προηγούμενες δίκες, επειδή ως αποφάσεις καθίστανται είναι πολύ επικίνδυνες δεδομένου ότι τις περισσότερες φορές υπόκεινται σε εσφαλμένη κρίση όσων τις αποφασίζουν. Το άρθρο δικαίως διακηρύττει ότι η απονομή δικαιοσύνης πρέπει να διασφαλίζεται δεόντως και, επομένως, η απόδοση δικαιοσύνη με συνοπτικές διαδικασίες απαγορεύεται. Ωστόσο, το κοινό άρθρο 3 δεν θίγει το δικαίωμα της δίωξης, της καταδίκης και της τιμωρίας σύμφωνα με το νόμο.[197]

Στην πραγματικότητα, η περιορισμένη και αμφίβολη ικανότητα των NSAGs να απονέμουν δικαιοσύνη είναι καλά κατανοητή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι NSAGs δεν μπορούν να επικεντρωθούν σε ευαίσθητα δικαστικά ζητήματα σε μια

---

[194] Pictet, S.J., (1958). *The Geneva Conventions of 12 August 1949 Commentary - IV Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*, ICRC (1958), διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/7d971f/pdf (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023) σ. 53. Βλ. επίσης, Elder, David A., 'The Historical Background of Common Article 3 of the Geneva Convention of 1949.' *Case Western Reserve Journal of International Law*, Vol. 11 Number 1 (1979) σ. 60, διαθέσιμο στο: https://scholarlycommons.law.case.edu/jil/vol11/iss1/5/ (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023)

[195] Elder, David A., 'The Historical Background of Common Article 3 of the Geneva Convention of 1949.' *Case Western Reserve Journal of International Law*, Vol. 11 Number 1 (1979) σ. 60, διαθέσιμο στο: https://scholarlycommons.law.case.edu/jil/vol11/iss1/5/ (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023)

[196] Pejic, J., (2011). «The Protective Scope of Common Article 3: More than Meets the Eye», *International Review of the Red Cross*, 93(881) (March 2011), σ. 215, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-881-pejic_0.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023)

[197] Pictet, S.J., (1958). *The Geneva Conventions of 12 August 1949 Commentary - IV Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*, ICRC (1958), διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/7d971f/pdf (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023) σ. 54-56.

κατάσταση μη διεθνούς ένοπλης σύγκρουσης. Ουσιαστικά, η απονομή της δικαιοσύνης αποτελεί κατ' εξοχήν κρατική λειτουργία και η πραγματική συμμόρφωση των NSAGs με τις περισσότερες από τις εγγυήσεις θα είναι σε μεγάλο βαθμό συμφραζόμενη.[198]

Τέλος, το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 προσφέρει μια καλή δυνατότητα, ενθάρρυνσης των μερών της σύγκρουσης για σύναψη «ειδικών συμφωνιών», ως μέρος άλλων διατάξεων των εν λόγω συνθηκών. Οι καταστάσεις σύγκρουσης μπορεί να επεκταθούν ή να εξελιχθούν σε πραγματικό πόλεμο, μπορεί να είναι με χιλιάδες κρατούμενους και από τις δύο πλευρές των εμπολέμων μερών και η εφαρμογή του κοινού άρθρου 3 μπορεί να μην είναι πλέον αρκετή. Ως εκ τούτου, τα μέρη στη σύγκρουση είναι υποχρεωμένα να φέρουν σε πληρέστερη εφαρμογή της Σύμβασης μέσω διμερών συμφωνιών, όπως για παράδειγμα, μια συμφωνία για την εφαρμογή των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης σχετικά με τη μεταχείριση των αιχμαλώτων πολέμου του 1949.[199]

1.7.2.2. Πρόσθετο Πρωτόκολλο ΙΙ του ΄77

Από το 1945 έως το 1977, το Κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ΄49 ήταν η μόνη διεθνής συνθήκη με διάταξη που ίσχυε για συγκρούσεις στις οποίες εμπλέκονταν NSAGs που αντιπροσώπευαν το 80% των θυμάτων των ένοπλων συγκρούσεων. Μολονότι το άρθρο δημιούργησε μια σταθερή βάση για τις συνθήκες κράτησης από NSAGs, μεταξύ άλλων, ήταν απαραίτητο να συμπληρωθούν οι θεμελιώδεις αρχές που διατυπώνονται στο κοινό άρθρο 3 με άλλους κανόνες σε τομείς όπως οι δικαστικές εγγυήσεις.

Κατά τη σύνταξη του ΠΠ ΙΙ του ΄77, η ΔΕΕΣ πρότεινε εκτενέστερες εγγυήσεις για άτομα που έχουν περιέλθει στην εξουσία του αντιπάλου μέρους, οι οποίες όμως δεν λήφθηκαν υπόψη. Άλλοι ειδικοί τάχθηκαν υπέρ της ειδικής προστασίας για τους μαχητές που αιχμαλωτίστηκαν σε ένοπλες συγκρούσεις, ενώ άλλοι επέλεξαν τη μεταχείριση αιχμαλώτου πολέμου, κατ' αναλογία με το άρθρο 4 της Τρίτης ΣΓ ΄49. Τέτοιες προτάσεις, αν και φιλόδοξες, θεωρήθηκαν μη ρεαλιστικές σε καταστάσεις μη διεθνών ένοπλων συγκρούσεων, επειδή έρχονταν σε αντίθεση με τη διάκριση της

---

[198] Pejic, J., (2011). «The Protective Scope of Common Article 3: More than Meets the Eye», *International Review of the Red Cross*, 93(881) (March 2011), σ. 214, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-881-pejic_0.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023)

[199] Pictet, S.J., (1958). *The Geneva Conventions of 12 August 1949 Commentary - IV Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*, ICRC (1958), διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/7d971f/pdf (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023) σ. 59.

Συνθήκης μεταξύ διεθνών και NIACs, την αρχή της κυριαρχίας του κράτους και τις εγχώριες νομιμοποιήσεις που ποινικοποιούσαν τον ένοπλο αγώνα.[200]

Ωστόσο, οι διατάξεις των άρθρων 4 έως 6 του ΠΠ ΙΙ ΄77 παρέχουν ένα βελτιωμένο καθεστώς κράτησης για τους NSAGs που συμπληρώνει κατά πολλούς τρόπους τις αρχές που αναφέρονται στο ΚΑ 3 των ΣΓ ΄49. Οι κανόνες που ορίζουν ένα καθεστώς κράτησης από NSAGs, όπως περιέχεται στο ΠΠ ΙΙ ΄77, χωρίζονται σε τρεις ομάδες:[201]

- Κανόνες Ανθρώπινης Μεταχείρισης, όπως ορίζονται στο άρθρο 4.
- Ελάχιστες Εγγυήσεις Κατά τη Διάρκεια Κράτησης, όπως ορίζονται στο άρθρο 5.
- Δικαστικές Εγγυήσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 6.

1.7.2.2.1. Κανόνες Ανθρώπινης Μεταχείρισης (Άρθρο 4)

Η βάση αυτής της κατηγορίας κανόνων είναι το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49, το οποίο υποχρεώνει τους NSAGs να μεταχειρίζονται με ανθρωπιά όλα τα άτομα που τίθενται σε καθεστώς κράτησης.

Το άρθρο 4 του ΠΠ ΙΙ του ΄77 επαναλαμβάνει την ουσία του κοινού άρθρου 3 των ΣΓ ΄49 και εμπνέεται πολύ από άλλους νόμους, όπως ο νόμος της Χάγης και το Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα.[202] Η τρίτη πρόταση του πρώτου υποτμήματος διατυπώνει «*τον κανόνα για το τρίμηνο*» και ότι «*απαγορεύεται να διατάξει ότι δεν θα υπάρχουν επιζώντες*». Εμπνευσμένος από το νόμο της Χάγης, ο κανόνας αυτός στοχεύει στην προστασία των μαχητών, όταν πέσουν στα χέρια του αντιπάλου, απαγορεύοντας την εξόντωση των ατόμων που τίθενται εκτός μάχης («*hors de combat*»), όταν συλλαμβάνονται.. Ο σεβασμός αυτού του κανόνα είναι θεμελιώδης καθώς, χωρίς να προστατεύονται οι αιχμάλωτοι / κρατούμενοι, δεν θα υπήρχαν οι απαραίτητες εγγυήσεις ανθρώπινης μεταχείρισης ή/και οι ανάλογες δικαστικές εγγυήσεις για τους κρατούμενους.[203]

Σύμφωνα με το άρθρο 4, το εν λόγω Πρωτόκολλο αποτυπώνει, σε μη εξαντλητικούς καταλόγους, έναν αριθμό απαγορευμένων πράξεων, όπως:

---

[200] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1332-1333.
[201] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1365.
[202] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1369.
[203] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1371.

- Βία κατά της ζωής, της υγείας και της σωματικής ή ψυχικής ευημερίας προσώπων, ιδίως δολοφονίες, σκληρή μεταχείριση, βασανιστήρια, ακρωτηριασμούς ή επιβολή οποιασδήποτε μορφής σωματικής τιμωρίας.
- Συλλογικές ποινές.
- Προσβολές της προσωπικής αξιοπρέπειας, ιδίως εξευτελιστική και εξευτελιστική μεταχείριση, βιασμός, καταναγκαστική πορνεία και κάθε μορφή άσεμνης επίθεσης.
- Δουλεία και δουλεμπόριο σε όλες τις μορφές τους.
- Λεηλασία.
- Απειλές για διάπραξη οποιασδήποτε από τις παραπάνω πράξεις.

Το εύρος της απαγόρευσης εδώ είναι πληρέστερο, σημαντικά ενισχυμένο και εκτείνεται περισσότερο σε επίπεδο προστασίας από αυτό του κοινού άρθρου 3 των ΣΓ΄49. Διεθνείς φορείς όπως η Διαμερικανική Επιτροπή, η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και η Αποστολή των Ηνωμένων Εθνών για το Ελ Σαλβαδόρ, έχουν εφαρμόσει ευρέως αυτούς τους κανόνες, ιδιαίτερα την απαγόρευση βίας κατά της ζωής και του ατόμου.[204]

1.7.2.2.2. Ελάχιστες Εγγυήσεις Κατά τη Διάρκεια Κράτησης (Άρθρο 5)

Σύμφωνα με το άρθρο 5, το ΠΠ ΙΙ του ΄77 διασφαλίζει ότι οι συνθήκες κράτησης θα είναι λογικές για τους κρατούμενους, ενώ εγγυάται για τις συνθήκες ανθρώπινης μεταχείρισης. Σε αυτό το άρθρο, υπάρχουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις για τους NSAGs ως προς τις συνθήκες κράτησης. Το άρθρο ορίζει το πεδίο εφαρμογής του για «*άτομα που στερούνται την ελευθερία τους για λόγους που σχετίζονται με την ένοπλη σύγκρουση*», ανεξάρτητα από το εάν τελούν υπό κράτηση και χωρίς να προβλέπει κάποιο ειδικό καθεστώς. Μολονότι το πεδίο εφαρμογής καλύπτει άτομα που διώκονται βάσει του ποινικού δικαίου ή/και υπόκεινται σε στέρηση της ελευθερίας τους για λόγους ασφαλείας, πρέπει να υπάρχει σύνδεση μεταξύ της κατάστασης σύγκρουσης και της στέρησης της ελευθερίας.[205]

Οι NSAG υποχρεούνται να παρέχουν περίθαλψη σε ασθενείς και τραυματίες που έχουν συλληφθεί χωρίς καμία διάκριση, όπως προβλέπεται το άρθρο 7. Άλλες παράγραφοι απαιτούν από τους NSAGs να παρέχουν ελάχιστες βασικές εγγυήσεις σε

---

[204] Zegveld, L., (2002). *The Accountability of Armed Opposition Groups in International Law*, Cambridge University Press, σ.62.
[205] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1385-1386.

τρόφιμα, υγιεινή, νερό και στέγη. Έχοντας επίγνωση της πραγματικότητας και των γενικών δυσκολιών σε καταστάσεις σύγκρουσης, η συνθήκη επιβάλλει υποχρεώσεις στην αρχή κράτησης ως προς το επίπεδο των συνθηκών διαβίωσης που επικρατούν στην περιοχή σε σχέση με τον τύπο, την ποιότητα και την ποσότητα φαγητού και του νερού που πρέπει να λαμβάνει κάθε κρατούμενος.[206]

Το τοπικό μέτρο ικανότητας και οι προβληματισμοί σχετικά με τις πολιτιστικές και κοινοτικές ιδιαιτερότητες, που ορίζονται στο άρθρο 5 (παράγραφος 1), είναι ένα από τα σημαντικά βήματα που λαμβάνονται για να βοηθήσουν τους NSAGs να εφαρμόσουν τις διεθνείς τους υποχρεώσεις έναντι των κρατουμένων που έχουν στην εξουσία τους. Οι κρατούμενοι πρέπει να προστατεύονται από τις ακραίες κλιματικές συνθήκες και από τους κινδύνους της ένοπλης σύγκρουσης. Επιτρέπεται να λαμβάνουν ατομική βοήθεια, που ορίζεται ονομαστικά, ή συλλογική βοήθεια που αποστέλλεται από ανθρωπιστικές οργανώσεις. Το γεγονός ότι οι κρατούμενοι λαμβάνουν δέματα και ανακούφιση δεν απαλλάσσει τους NSAGs από την υποχρέωσή τους να παρέχουν στους κρατούμενους τροφή, νερό, κ.λπ. Οι NSAGs υποχρεούνται επίσης να εγγυηθούν στα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους ότι μπορούν να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα και ότι μπορούν να λαμβάνουν την κατάλληλη πνευματική βοήθεια. Ενώ το δικαίωμα στην άσκηση μιας θρησκείας είναι απόλυτο, η υποχρέωση παροχής πνευματικής βοήθειας είναι αρκετά σχετική, λαμβανομένης υπόψη της δυσκολίας εξεύρεσης κατάλληλης θρησκευτικής βοήθειας.[207]

Στην παράγραφο 2, του ίδιου άρθρου, οι διατάξεις του ΠΠ ΙΙ απαιτούν από τους NSAGs, ως αρχή κράτησης, να εκπληρώνουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις «*μέσα στα όρια των δυνατοτήτων τους*» όπως π.χ. να:[208]

- Στεγάζουν τις γυναίκες σε ξεχωριστούς χώρους και να ορίζουν μια γυναίκα για την επίβλεψή τους·
- Επιτρέπεται στους κρατούμενους να στέλνουν και να λαμβάνουν επιστολές με τις οικογένειές τους·
- Κρατούν κρατούμενους μακριά από τη ζώνη μάχης και

---

[206] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1387.
[207] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1388.
[208] Βασίζεται στο άρθρο 23 της σύμβασης της Γενεύης ΙΙΙ και στο άρθρο 83 της σύμβασης της Γενεύης IV.

- Παρέχουν ιατρική φροντίδα συμπεριλαμβανομένης της σωματικής και ψυχικής υγείας ανάλογα.

Τα μέρη καλούνται να σεβαστούν τις διατάξεις (υποχρεώσεις) της παραγράφου 2 εντός των ορίων ικανοτήτων τους. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως ένα είδος κατευθυντήριας γραμμής, ανάλογα με τις συνθήκες και την επικρατούσα κατάσταση. Οι κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο χρησιμεύουν ως παράδειγμα ανθρωπιστικών αρχών που έχουν ευρύτερη έννοια προστασίας. Ως εκ τούτου, οι NSAGs πρέπει να υιοθετήσουν την ερμηνεία τους και να κατανοήσουν την περιορισμένη ικανότητά τους υπό το πρίσμα της υποχρέωσης επίτευξης «*ανθρώπινης μεταχείρισης*», που προβλέπεται στο Κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 και στο άρθρο 4 του ΠΠ ΙΙ του ΄77. Η υποχρέωση για ανθρώπινη μεταχείριση επεκτείνεται στην παράγραφο 3 για να καλύψει άτομα που δεν υπόκεινται σε περιορισμό ούτε κρατούνται κατά την έννοια της παραγράφου 1. Αυτό θα μπορούσε να είναι άτομο σε κατ' οίκον περιορισμό ή υπό κάποιας μορφής επιτήρηση ή περιορισμένης μετακίνησης. Το ΠΠ ΙΙ απαιτεί από τους NSAGs να είναι υποχρεωμένοι να διασφαλίζουν ότι τα άτομα αυτά απολαμβάνουν τις εγγυήσεις που ορίζονται στο άρθρο 4, καθώς και στις διατάξεις του άρθρου 5, οι οποίες δεν αφορούν τις υλικές συνθήκες κράτησης.[209]

Γενικά, όπου οι NSAGs αποφασίζουν να απελευθερώσουν άτομα που στερούνται την ελευθερία τους, έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν την ασφάλεια των απελευθερωμένων κρατουμένων. Το στοιχείο της ασφάλειας και η απελευθέρωση των κρατουμένων είναι από αυτή την άποψη αλληλένδετα. Είναι δύσκολο να προσδιοριστεί η κατάσταση της ασφάλειας, αλλά είναι λογικό να υποθέσουμε ότι οι NSAGs θα έχουν την υποχρέωση ότι οι απελευθερωθέντες θα έχουν φτάσει σε μια περιοχή, όπου οι κρατούμενοι δεν θεωρούνται πλέον εχθρός.[210]

1.7.2.2.3. Δικαστικές Εγγυήσεις (Άρθρο 6)

Το ΠΠ ΙΙ του ΄77 συμπληρώνει την απαγόρευση του κοινού άρθρου 3 των συνοπτικών ποινών και των εκτελέσεων χωρίς κατάλληλες αποφάσεις, με μια καθορισμένη έννοια των δικαστικών εγγυήσεων. Σύμφωνα με το κοινό άρθρο 3, το δικαστήριο ορίζεται ως «*τακτικό δικαστήριο*» και στο ΠΠ ΙΙ ορίζεται ως «*δικαστήριο*

---

[209] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). *Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, ICRC, σ. 1393.
[210] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). *Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, ICRC, σ. 1393-1394.

που προσφέρει τις βασικές εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας».[211] Η διαφορετική χρήση της ορολογίας, που αναφέρεται κυρίως στο ίδιο πράγμα, δείχνει ότι τα κράτη δεν έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο σύστασης ενός δικαστηρίου για τους NSAGs, αλλά η ανησυχία αφορούσε στις εγγυήσεις δίκαιης δίκης. Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, το άρθρο 6 περιορίζει την εφαρμογή στη δίωξη και την τιμωρία ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με ένοπλες συγκρούσεις, όχι απλώς διοικητικών ή πειθαρχικών αδικημάτων. Με αυτόν τον τρόπο, οι NSAG αποθαρρύνονται να προβούν σε αυθαίρετη κράτηση ή κράτηση για ασήμαντους λόγους ασφαλείας. Τέτοιες υποθέσεις δεν βρίσκουν χώρο στο δικαστικό σύστημα του ΔΑΔ.[212]

Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, οι NSAGs καθοδηγούνται από μια σειρά θεμελιωδών αρχών, προσφέροντας συνολικά κάποιες βασικές εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, ως προς το ότι:

- Ο κατηγορούμενος ενημερώνεται αμελλητί για συγκεκριμένα αδικήματα που κατηγορείται.
- Ο κατηγορούμενος είναι ενήμερος για τα δικαιώματά του, μπορεί να τα ασκήσει και να του παρέχονται μέσα υπεράσπισης σε κάθε στάδιο της δίωξης.
- Ένας κατηγορούμενος θα διωχθεί και θα καταδικαστεί με βάση τα αδικήματα που διαπράχθηκαν προσωπικά (αρχή ατομικής ευθύνης).
- Κανένα έγκλημα δεν θα καταλογιστεί σε κατηγορούμενους, χωρίς νομική βάση (nullum crimen sine lege).
- Ο παραβάτης θα έχει ελαφρύτερη ποινή, ακόμα κι αν η πρόβλεψη γι' αυτό έγινε μετά τη διάπραξη του αδικήματος.
- Ένας κατηγορούμενος είναι αθώος, μέχρι να αποδειχθεί η ενοχή του.[213]
- Ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα, εφόσον επιθυμεί, να είναι παρόν στη δίκη του.[214]
- Ο κατηγορούμενος δεν αναγκάζεται να καταθέσει εναντίον του εαυτού του ή να ομολογήσει την ενοχή του.

---

[211] Ο όρος «*δικαστήριο που προσφέρει βασικές εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας*» χρησιμοποιήθηκε αρχικά στο άρθρο 84 της ΙΙΙ Σύμβασης της Γενεύης του ΄49.

[212] Willms, J., (2012). «Justice through Armed Groups' Governance – An Oxymoron?», *SFB – Governonance Working Paper Series*, no. 40, p.7, διαθέσιμο στο: https://refubium.fu-berlin.de/bitstream/handle/fub188/17770/WP40.pdf?sequence=1&isAllowed=y (τελευταία πρόσβαση 05 Αυγούστου 2023).

[213] Αυτή η διάταξη συμπεριλήφθηκε με βάση το άρθρο 67 της IV Σύμβασης της Γενεύης του ΄49, και το άρθρο 14 παράγραφος 2 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων.

[214] Επίσης, αυτή η διάταξη συμπεριλήφθηκε με βάση το άρθρο 14 (3δ) του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα.

Κατά την διεξαγωγή της δίκης, το Πρωτόκολλο απαιτεί από τα δικαστήρια οι NSAGs να συμβουλεύουν τον κατηγορούμενο για τα ένδικα μέσα και άλλους διαθέσιμους μηχανισμούς προσφυγής. Ο σχολιασμός της ΔΕΕΣ επ' αυτού είναι ότι το δικαίωμα αυτό δεν περιορίζεται στην ενημέρωση για τα ένδικα μέσα μόνο, αλλά ότι δεν πρέπει κίολας να στερηθεί του δικαιώματος χρησιμοποίησης τέτοιων μέσων.[215] Η θανατική ποινή δεν επιβάλλεται σε άτομα ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ (18) ετών κατά το χρόνο της παράβασης και δεν πρέπει να διενεργείται σε εγκύους ή μητέρες μικρών παιδιών.[216]

Με καθαρά ανθρωπιστικό πνεύμα, το άρθρο 6 (παράγραφος 5) εισάγει την έννοια της αμνηστίας για όσους στερούνται την ελευθερία τους για λόγους που σχετίζονται με την ένοπλη σύγκρουση. Αυτό είναι καθαρά μια χειρονομία συμφιλίωσης μεταξύ ενός NSAG και ενός κράτους ή μεταξύ δύο ή περισσότερων NSAGs. Η πρόβλεψη αυτή δεν δημιουργεί καμία περαιτέρω υποχρέωση για τα μέρη της σύγκρουσης. Είναι πολύ απίθανο τα συμβαλλόμενα κράτη να λάβουν υπ' όψιν τους την έκκληση για αμνηστία και η αιτιολόγησή τους θα επικεντρωθεί στην εσωτερική νομοθεσία αυτών, η οποία απαιτεί δίωξη των πολιτών για διάπραξη εγκλημάτων, όπως ομηρεία και απαγωγή.

Τα κράτη δεν απαγορεύεται να διώκουν τους πολίτες τους, σύμφωνα με τους εσωτερικούς τους νόμους. Ωστόσο, καθώς το ΔΑΔ προτείνει πιο επιεικείς διατάξεις όπως η αμνηστία, όπου αυτό είναι δυνατόν, τα μέλη των NSAGs θα πρέπει να επωφελούνται από τέτοιες δυνατότητες. Με αυτόν τον τρόπο οι NSAGs θα λάμβαναν την ενθάρρυνση να εφαρμόσουν τους κανόνες του ΔΑΔ σε άτομα που έχουν περιέλθει στον έλεγχό τους. Δυστυχώς, η επιθυμία των κρατών στις περισσότερες σύγχρονες NIACs είναι να πολεμήσουν τους NSAGs μέχρι τέλους, αρνούμενοι κάθε ευκαιρία εφαρμογής των κανόνων ΔΑΔ προς όφελος των θυμάτων ή των μελών των NSAGs. Αν και «*ένα δικαστήριο που προσφέρει βασικές εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας*» φαίνεται ξεκάθαρο και λογικό, η εφαρμογή του πεδίου μπορεί να είναι αρκετά προβληματική. Οι NSAGs θα χρειάζονταν σίγουρα υποστήριξη και καθοδήγηση από τους σχετικούς διεθνείς φορείς για να ανταποκριθούν στην πρόκληση. Είναι θεμιτό να υποθέσουμε ότι, οι απαιτήσεις του άρθρου 6 μπορεί να υπερβαίνουν τις δυνατότητες ορισμένων NSAGs για διάφορους λόγους. Ωστόσο, οι

---

[215] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). *Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, ICRC, σ. 1401.

[216] Για λεπτομέρειες βλ. ΠΠ ΙΙ, άρθρο 6 (παράγραφος 2). Η διάταξη αυτή προκύπτει με βάση τις διατάξεις του άρθρου 68 (παράγραφος 4) της IV Σύμβασης της Γενεύης του ΄49.

αρχές που διακηρύσσονται με αυτόν τον τρόπο θα εξακολουθήσουν να παρέχουν ένα καλό και υποχρεωτικό παράδειγμα συμμόρφωσής των.[217]

Με τις σκέψεις αυτές, ένα καλό παράδειγμα είναι η αποστολή των Ηνωμένων Εθνών για το Ελ Σαλβαδόρ (ONUSAL) σχετικά με τους ποινικούς νόμους που θεσπίστηκαν από έναν NSAG, το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο Farabundo Martí (FMLN),[218] ως προς το αν ήταν σύμφωνοι με το ΔΑΔ, αφού ο όρος σύμφωνα με τον «*νόμο*» στο άρθρο 6 σήμαινε επίσης νόμους που εφαρμόζονταν από τους NSAGs. Η ONUSAL ανακάλυψε ότι, οι κανόνες που αναφέρονται σε έγγραφο του FMLN στερούνταν βασικών κανόνων ενός ποινικού συστήματος, δηλαδή δεν προέκυπτε κανένα δικαίωμα και μέσο υπεράσπισης στη φάση της δίκης, δεν προβλεπόταν το δικαίωμα προσφυγής και εμφάνιζε έλλειμμα ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.[219]

Αυτό που είπε η ONUSAL σχετικά με το έγγραφο του FMLN ότι στερείται βασικών κανόνων ποινικού συστήματος θα μπορούσε να ειπωθεί για ορισμένες από τις αναπτυσσόμενες χώρες, όπου τα δικαστικά συστήματα είναι κάτω από τα απαιτούμενα πρότυπα. Ορισμένοι NSAGs όντως υποβάλλονται σε κάποια μορφή προγράμματος για την ανάπτυξη και βελτίωση των δικαστικών τους συστημάτων σε επίπεδο διεθνών προτύπων. Ίσως ορισμένες καλά οργανωμένες NSAGs να χρειάζονταν λίγη παραπάνω υποστήριξη στη βελτίωση του δικαστικού τους συστήματος προς ικανοποίηση του κοινού άρθρου 3 των ΣΓ ΄49 και των άρθρων 4, 5 και 6 του ΠΠ ΙΙ του ΄77, σχετικά με τη στέρηση της ελευθερίας των προσώπων σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις, πλην όμως, αυτού του είδους η υποστήριξη προς τους NSAGs θα μπορούσε να θεωρηθεί άμεση παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις ενός κράτους.[220]

1.7.3. Με Βάση το Εθιμικό Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (IHL)

Το εθιμικό ΔΑΔ έχει ευρύτερη εφαρμογή, καλύπτοντας τόσο διεθνείς όσο και μη διεθνείς καταστάσεις ένοπλων συγκρούσεων. Πολυετής μελέτη της ΔΕΕΣ (διάρκειας 10 ετών) για τις συνήθεις πρακτικές κατά τη διάρκεια συγκρούσεων εντόπισε μια σειρά

---

[217] Zegveld, L., (2002). *The Accountability of Armed Opposition Groups in International Law*, Cambridge University Press, σ.72-73.

[218] Το FMLN ήταν μια ανταρτική ομάδα που έγινε νόμιμο πολιτικό κόμμα του Ελ Σαλβαδόρ στο τέλος του εμφυλίου πολέμου της χώρας το 1992. Στο τέλος εκείνης της δεκαετίας, το FMLN είχε γίνει ένα από τα εξέχοντα πολιτικά κόμματα της χώρας. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. http://www.britannica.com/EBchecked/topic/201692/Farabundo-Marti-National-Liberation-Front-FMLN (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023).

[219] Zegveld, L., (2002). *The Accountability of Armed Opposition Groups in International Law*, Cambridge University Press, σ.70-72.

[220] Zegveld, L., (2002). *The Accountability of Armed Opposition Groups in International Law*, Cambridge University Press, σ.73-74.

κανόνων, ορισμένοι από τους οποίους σχετίζονται με την κράτηση σε NIACs. Ως μέρος σε σύγκρουση, οι NSAGs υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τους σχετικούς κανόνες που προσδιορίζονται ως εφαρμοστέοι για την δική τους περίπτωση.

Η μελέτη του ICRC περιέχει 161 κανόνες, χωρισμένους σε 6 θεματικά πεδία και 44 ξεχωριστά κεφάλαια.[221] Εδώ έχουν σημασία οι κανόνες του Μέρους V σχετικά με τη μεταχείριση αμάχων και προσώπων που τέθηκαν εκτός μάχης («*hors de combat*»), όπου ορίζονται γενικές θεμελιώδεις εγγυήσεις και το κεφάλαιο 37 για άτομα που στερούνται την ελευθερία τους.

Στο Κεφάλαιο 37, ο κανόνας 87[222] του εθιμικού ΔΑΔ επιβεβαιώνει ότι οι πολίτες και τα άτομα hors de combat πρέπει να τυγχάνουν ανθρώπινης μεταχείρισης. Αυτή η απαίτηση καθορίζεται στο ΚΑ 3 καθώς και σε τέσσερις συμβάσεις και το μέρος των θεμελιωδών εγγυήσεων και στα δύο ΠΠ: άρθρο 75 του ΠΠ Ι του ΄77 και άρθρο 4 του ΠΠ ΙΙ του ΄77. Στο δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το άρθρο 10 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, απαιτεί τα άτομα που στερούνται την ελευθερία να αντιμετωπίζονται με ανθρωπιά.

Ο κανόνας 89[223] απαγορεύει συγκεκριμένα τη δολοφονία, η οποία είναι σύμφωνη με την απαγόρευση της βίας κατά της ζωής σε πρόσωπα «*hors de combat*», που περιέχεται στο κοινό άρθρο 3 και την απαγόρευση της αυθαίρετης στέρησης του δικαιώματος στη ζωή, σύμφωνα με το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο άρθρο 6 (παράγραφος 1) του International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR).[224]

Η απαγόρευση των βασανιστηρίων, της σκληρής ή απάνθρωπης μεταχείρισης και της προσβολής της αξιοπρέπειας προβλέπεται στο άρθρο 90.[225] Άλλοι κανόνες, όπως ο

---

[221] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), (εφεξής εθιμικό ΔΑΔ), διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[222] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 306. Το άρθρο 87 ορίζει: «*Civilians and persons hors de combat must be treated humanely* (*Οι πολίτες και τα άτομα hors de combat πρέπει να αντιμετωπίζονται με ανθρωπιά)*», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[223] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 311. Ο κανόνας 89 ορίζει: «*Murder is prohibited* (*Ο φόνος απαγορεύεται)*», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[224] Περισσότερα στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/ccpr.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[225] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). Customary International Humanitarian Law, (ICRC), σ. 315. Ο κανόνας 90 ορίζει: «*Torture, cruel or inhuman treatment and outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment, are prohibited*. (*Απαγορεύονται τα βασανιστήρια, η σκληρή ή απάνθρωπη μεταχείριση και οι προσβολές της προσωπικής αξιοπρέπειας, ιδίως η ταπεινωτική και*

91[226] ο οποίος απαγορεύει τη σωματική τιμωρία, ο 103[227] απαγορεύει τη συλλογική τιμωρία, ο 93[228] απαγορεύει τον βιασμό και την σεξουαλική βία και ο 95[229] απαγορεύει την καταναγκαστική εργασία. Αντίστοιχοι κανόνες ορίζονται στα άρθρα 4 (Fundamental guarantees) και 5 (Persons whose liberty has been restricted) του ΠΠ ΙΙ του ΄77.[230]

Η σύλληψη ομήρων και η αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας απαγορεύονται σύμφωνα με τους κανόνες 96 και 99 αντίστοιχα.[231]

Ο κανόνας 100 επιβεβαιώνει τις βασικές δικαστικές εγγυήσεις: «*Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί, εκτός αν έχει δίκαιη δίκη που παρέχει όλες τις βασικές δικαστικές εγγυήσεις*».[232] Ο κανόνας δεν απαιτεί «*τακτικά συγκροτούμενο δικαστήριο*» όπως στο κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49, αλλά αρκεί το δικαστήριο να μπορεί να παράσχει βασικές εγγυήσεις. Άλλες βασικές εγγυήσεις είναι: κανένα έγκλημα χωρίς νόμο [κανόνας 101,

---

ταπεινωτική μεταχείριση)», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[226] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 319. Ο κανόνας 91 ορίζει: «*Corporal punishment is prohibited.* (*Απαγορεύεται η σωματική τιμωρία)*», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[227] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 374. Ο κανόνας 103 ορίζει: «*Collective punishments are prohibited.* (*Απαγορεύονται οι συλλογικές ποινές)*», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[228] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 323. Ο κανόνας 93 ορίζει: «*Rape and other forms of sexual violence are prohibited.* (*Ο βιασμός και άλλες μορφές σεξουαλικής βίας απαγορεύονται)*», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[229] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 330. Ο κανόνας 95 ορίζει: «*Uncompensated or abusive forced labour is prohibited.* (*Απαγορεύεται η καταναγκαστική ή καταχρηστική εργασία χωρίς αποζημίωση)*», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[230] Περισσότερα στο: International Humanitarian Law Databases. Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II), 8 June 1977. Διαθέσιμο στο: https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/apii-1977 (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[231] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 334, 344, αντίστοιχα. Ο κανόνας 96 ορίζει: «*The taking of hostages is prohibited.* (*Απαγορεύεται η σύλληψη ομήρων)*», ενώ ο κανόνας 99 ορίζει: «*Arbitrary deprivation of liberty is prohibited.* (*Απαγορεύεται η αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας)*», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[232] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 352. Ο κανόνας 100 ορίζει: «*No one may be convicted or sentenced, except pursuant to a fair trial affording all essential judicial guarantees.* (*Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί ή να καταδικαστεί, εκτός από δίκαιη δίκη που παρέχει όλες τις ουσιαστικές δικαστικές εγγυήσεις)*», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

που αντιστοιχεί στο άρθρο 6 (παράγραφος 2γ) του ΠΠ ΙΙ του ΄77)] και η ατομική ποινική ευθύνη [Κανόνας 102, που αντιστοιχεί στο άρθρο 6 (παράγραφος 2β) του ΠΠ ΙΙ του ΄77].[233]

Σύμφωνα με τα άρθρα 104 και 127,[234] οι θρησκευτικές πεποιθήσεις και πρακτικές διαφυλάσσονται όπως ορίζεται και στο άρθρο 4 (παράγραφος 1) του ΠΠ ΙΙ του ΄77 και στο άρθρο 105,[235] με βάση το οποίο τηρείται η ιερότητα της οικογενειακής ζωής, που αντιστοιχεί στο άρθρο 5 του ΠΠ ΙΙ του ΄77. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, οι κανόνες ισχύουν τόσο για καταστάσεις κράτησης σε διεθνείς όσο και σε μη διεθνείς ένοπλες (ή εσωτερικές) συγκρούσεις.

Οι NSAGs έχουν υποχρέωση βάσει του εθιμικού δικαίου να διασφαλίζουν τις κατάλληλες υλικές συνθήκες κράτησης. Ο Κανόνας 118[236] απαιτεί επαρκή τροφή, νερό και ιατρική φροντίδα, ενώ προβλέπονται χωριστά καταλύματα για γυναίκες και παιδιά, σύμφωνα με τον κανόνα 119 και τον κανόνα 120 του εθιμικού ΔΑΔ. Επιπλέον, ο κανόνας 121 απαιτεί σε όλες τις περιπτώσεις οι κρατούμενοι να κρατούνται σε χώρους μακριά από τη ζώνη μάχης, κάτι που αντιστοιχεί στη διατύπωση του ΠΠ ΙΙ του ΄77, Άρθρο 5 παράγραφος 2 (γ).[237]

Οι Κανόνες 125 και 126 θεσπίζουν το δικαίωμα των κρατουμένων να αλληλογραφούν με τις οικογένειές τους σε εύλογη συχνότητα και των κρατουμένων να δέχονται επισκέπτες ειδικά κοντά σε συγγενείς. Η προϋπόθεση της «*εύλογης συχνότητας*» στον κανόνα 125 και η προειδοποίηση «*στο βαθμό που είναι εφικτό*» στον κανόνα 126 είναι παρόμοια με τον περιορισμό που αναφέρεται στο άρθρο 5

---

[233] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 371-372, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[234] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 375, 449, αντίστοιχα, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[235] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 379, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[236] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 428, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[237] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 431, 433 και 435, αντίστοιχα. Διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

(παράγραφος 2) του ΠΠ ΙΙ του ΄77, το οποίο λαμβάνει υπόψη του την ικανότητα των NSAGs και άλλες προκλήσεις της εμπόλεμης κατάστασης.[238]

Ο κανόνας 159 υιοθετεί τη διατύπωση του άρθρου 6 (παράγραφος 5) του ΠΠ ΙΙ του ΄77, σχετικά με την αμνηστία για τα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους και εισάγει μια εξαιρετική ρήτρα που αποκλείει από την αμνηστία άτομα που είναι ύποπτα, κατηγορούμενα ή καταδικασμένα για εγκλήματα πολέμου. Η εκδίκαση εγκλημάτων πολέμου είναι ένα ευαίσθητο και περίπλοκο εγχείρημα και οι NSAG μπορεί να μην έχουν την πλήρη ικανότητα ή την πολιτική βούληση να παραπέμψουν σε δίκη πρόσωπα που κατηγορούνται για εγκλήματα πολέμου.[239]

1.7.4. Με Βάση το Διεθνές Δίκαιο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (IHRL)

Στο προοίμιό του, το ΠΠ ΙΙ του ΄77 υπενθυμίζει ότι οι διεθνείς πράξεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα προσφέρουν βασική προστασία στον άνθρωπο. Διεθνείς πράξεις είναι εκείνες που εγκρίθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη, όπως η Οικουμενική Διακήρυξη και άλλα ειδικά σύμφωνα όπως, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα. Αυτή είναι η πρώτη φορά που ο όρος «*ανθρώπινα δικαιώματα*» χρησιμοποιείται ρητά σε μια συνθήκη για το ανθρωπιστικό δίκαιο.[240] Έτσι, καθιερώνεται ένας μακροχρόνιος αντιληπτός ρόλος συμπληρωματικότητας μεταξύ δύο διακριτών κλάδων του διεθνούς δικαίου: του διεθνούς ανθρωπιστικού (ισχύει μόνο σε καταστάσεις σύγκρουσης) και του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (εφαρμόζεται σε καιρό ειρήνης, ενώ εφαρμόζεται ταυτόχρονα σε καιρό ένοπλων συγκρούσεων). Ο προσδιορισμός του βαθμού στον οποίο εφαρμόζεται το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε καταστάσεις ένοπλης σύγκρουσης είναι πέρα από το πεδίο εφαρμογής της εργασίας αυτής. Ωστόσο, για λόγους αρτιότητας και πληρότητας του περιεχομένου της εργασίας αυτής, θα γίνει μια σύντομη παρουσίαση του θέματος.

---

[238] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 445, 448, αντίστοιχα. Διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[239] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law*, (ICRC), σ. 611. Ο κανόνας 159 ορίζει ότι: «*At the end of hostilities, the authorities in power must endeavour to grant the broadest possible amnesty to persons who have participated in a non-international armed conflict, or those deprived of their liberty for reasons related to the armed conflict, with the exception of persons suspected of, accused of or sentenced for war crimes. (Στο τέλος των εχθροπραξιών, οι αρχές που βρίσκονται στην εξουσία πρέπει να προσπαθήσουν να χορηγήσουν την ευρύτερη δυνατή αμνηστία σε άτομα που συμμετείχαν σε μη διεθνή ένοπλη σύγκρουση ή σε όσους στερήθηκαν την ελευθερία τους για λόγους που σχετίζονται με την ένοπλη σύγκρουση, με εξαίρεση τα άτομα ύποπτος, κατηγορούμενος ή καταδικασμένος για εγκλήματα πολέμου.)*», διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[240] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). *Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, ICRC, σ. 1341.

Ορισμένα ανθρώπινα δικαιώματα μπορεί να ανασταλούν «*σε καιρό έκτακτης ανάγκης που απειλεί τη ζωή του έθνους*»,[241] εκτός από τα θεμελιώδη δικαιώματα που περιέχονται στα άρθρα 6, 7, 8, 11, 15, 16 και 18.[242] Όπως φαίνεται, το καθεστώς προστασίας στο ΠΠ ΙΙ του ΄77 περιέχει τις θεμελιώδεις εγγυήσεις και τα βασικά δικαστικά δικαιώματα για τα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους. Αυτά αποτελούν στην πραγματικότητα όλα τα αμετάκλητα δικαιώματα που αναφέρονται στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR). Στο σχολιασμό του ΠΠ ΙΙ του ΄77, αναφέρεται ότι τα άρθρα 4, 5 και 6 φέρουν τη σφραγίδα του διεθνούς δικαίου για τα δικαιώματα του Ανθρώπου και η ΔΕΕΣ κατά την κατάρτιση του σχεδίου της, εμπνεύστηκε από το Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα. Οι θεμελιώδεις εγγυήσεις αποτελούν ένα ελάχιστο πρότυπο προστασίας που μπορεί να διεκδικήσει ο καθένας ανά πάσα στιγμή και αποτελούν τη βάση ολόκληρου του συστήματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων.[243]

Το άρθρο 10 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR) ρυθμίζει τις συνθήκες ανθρώπινης μεταχείρισης των προσώπων που στερούνται την ελευθερία τους. Η αρχή της ανθρώπινης μεταχείρισης προβλέπεται στο κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 και στο άρθρο 4 του ΠΠ ΙΙ του ΄77.

---

[241] Βλέπε άρθ. 4 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR). «*In time of public emergency which threatens the life of the nation and the existence of which is officially proclaimed, the States Parties to the present Covenant may take measures derogating from their obligations under the present Covenant to the extent strictly required by the exigencies of the situation, provided that such measures are not inconsistent with their other obligations under international law and do not involve discrimination solely on the ground of race, colour, sex, language, religion or social origin.* (*Σε περίοδο δημόσιας έκτακτης ανάγκης που απειλεί τη ζωή του έθνους και η ύπαρξη του οποίου διακηρύσσεται επίσημα, τα Κράτη Μέρη στο παρόν Σύμφωνο μπορούν να λάβουν μέτρα που παρεκκλίνουν από τις υποχρεώσεις τους βάσει του παρόντος Συμφώνου στο βαθμό που απαιτείται αυστηρά από τις ανάγκες του κατάσταση, υπό τον όρο ότι τα μέτρα αυτά δεν είναι ασυμβίβαστα με τις άλλες υποχρεώσεις τους βάσει του διεθνούς δικαίου και δεν συνεπάγονται διακρίσεις αποκλειστικά λόγω φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας ή κοινωνικής καταγωγής.*)». Περισσότερα στο: International Covenant on Civil and Political Rights. Διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/ccpr.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[242] Τα μη παρεκκλίσιμα δικαιώματα περιλαμβάνουν: το δικαίωμα στη ζωή, το δικαίωμα στην απαλλαγή από βασανιστήρια και άλλη απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία, το δικαίωμα να είσαι ελεύθερος από τη δουλεία ή την δουλοπαροικία και το δικαίωμα να είσαι ελεύθερος από την αναδρομική εφαρμογή των ποινικών νόμων. Περισσότερα στο: International Covenant on Civil and Political Rights. Διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/ccpr.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

[243] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). *Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, ICRC, σ. 1366.

Άλλες διεθνείς συμβάσεις που σχετίζονται με την κράτηση είναι η Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων σκληρών, απάνθρωπων ή ταπεινωτικών μεταχειρίσεων ή τιμωριών που τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 1987.[244] Επίσης, οι πρότυποι ελάχιστοι κανόνες του ΟΗΕ για τη μεταχείριση των κρατουμένων,[245] που εγκρίθηκαν τον Αύγουστο του 1955 και το Κώδικας των Αρχών για την Προστασία όλων των Προσώπων υπό Οποιαδήποτε Μορφή Κράτησης ή Φυλάκισης, που καθορίσθηκε με ψήφισμα του ΟΗΕ και εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του 1988.[246]

Καθώς ορισμένοι από τους κανόνες κράτησης του ΔΑΔ προέρχονται από τη νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η τελευταία θα παρείχε την καλύτερη ερμηνεία των αμφισβητούμενων ζητημάτων που προκύπτουν από τις εν λόγω έννοιες, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές στο ΔΑΔ και το σύστημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και τα πλαίσια στα οποία λειτουργούν.[247]

---

[244] UNHCR. Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων και άλλων Μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Διακήρυξη για την Προστασία από την Αναγκαστική Εξαφάνιση. Διαθέσιμο στο: https://www.asylumlawdatabase.eu/sites/default/files/aldfiles/%CE%A3%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7%20%CE%97%CE%95%20%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%20%CF%84%CF%89%CE%BD%20%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%AF%CF%89%CE%BD%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CF%89%CE%BD%20%CF%84%CF%81%CF%8C%CF%80%CF%89%CE%BD%20%CF%83%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%AE%CF%82%2C%20%CE%B1%CF%80%CE%AC%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B7%CF%82%20%CE%AE%20%CF%84%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%B9%CE%BD%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

[245] Στοιχειώδεις Κανόνες δια την Μεταχείρισιν των Κρατουμένων (Απόδοση στην ελληνική γλώσσα: Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας). Υιοθετήθηκαν στις 30.8.1955 από το Πρώτο Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών για την Πρόληψη του Εγκλήματος και τη Μεταχείριση των Εγκληματιών (Γενεύη) και εγκρίθηκαν από το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο των Ηνωμένων Εθνών με την απόφασή του 663 C (XX(V) της 31.7.1957. Διαθέσιμοι στο: https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4c469d2a2 (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023). Επίσης, βλ. Κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για την Προστασία των Ανηλίκων που στερούνται της προσωπικής τους ελευθερίας. Υιοθετήθηκαν με το από 14 Δεκεμβρίου 1990 No. 45/113 ψήφισμα της ΓΣ/ΗΕ. Κείμενο: Παράρτημα στην Απόφαση 45/113 της ΓΣ/ΗΕ (Μετάφραση: Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αθήνα). Διαθέσιμο στο: https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bda6bfc2 (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

[246] Κώδικας Αρχών για την Προστασία όλων των Ατόμων που στερούνται την προσωπική τους ελευθερία με οιαδήποτε μορφή κράτησης ή φυλάκιση. Υιοθετήθηκε με την από 9.12.1988 υπ' αριθμ. 43/173 Απόφαση της ΓΣ/ΗΕ Κείμενο: UN Document A/43/49 (1988) (Μετάφραση: Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αθήνα). Διαθέσιμο στο: https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bda6b3c2 (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

[247] Casalin, D., (2011). «Taking Prisoners: Reviewing the International Humanitarian Law Ground for Deprivation of Liberty by Armed Opposition Groups», *International Review of the Red Cross*, Vol 93, Number 883, 743–757, σ.751, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-casalin.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023). DOI: https://doi.org/10.1017/S181638311200015X

Ωστόσο, υπάρχει μια αυξανόμενη τάση στις διεθνείς πρακτικές υποδηλώνοντας ότι, η υποχρέωση των NSAGs να παρέχουν θεμελιώδεις εγγυήσεις προστασίας σε άτομα που βρίσκονται υπό την επιμέλειά τους, υφίσταται όχι μόνο βάσει του ΔΑΔ, αλλά και βάσει του IHRL· σε ψήφισμά της, η Επιτροπή των ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ζήτησε από την κυβέρνηση του Ελ Σαλβαδόρ και το FMLN,[248] μια NSAG, να λάβει κατάλληλα μέτρα για να θέσει τέρμα στις απόπειρες κατά της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας ατόμων σε κάθε είδους δράση που συνιστά παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά της ελευθερίας του λαού του Σαλβαδόρ.[249]

Η πρακτική έδειξε ότι οι NSAGs υποχρεούνται σταδιακά να συμμορφώνονται με τους κανόνες και των δύο συστημάτων διεθνούς δικαίου, δηλαδή του ΔΑΔ και του IHRL. Αυτό οφείλεται στην πανομοιότυπη φύση των κανόνων για την απαγόρευση της βίας στη ζωή και στην απαίτηση για ανθρώπινη μεταχείριση και άλλα θεμελιώδη δικαιώματα. Συνάγεται λοιπόν το συμπέρασμα ότι, το ΔΑΔ είναι εξίσου και επαρκώς ρυθμισμένο και ότι το ΔΔ για τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν προσθέτει στο ΔΑΔ κάτι παραπάνω σχετικά με τις θεμελιώδεις εγγυήσεις. Εάν υπάρχουν ρυθμιστικά κενά, ειδικά σε ότι αφορά στα δικαστικά ζητήματα, τότε αυτά αφορούν εκείνα τα ζητήματα που θα μπορούσαν με δυσκολία να πραγματοποιηθούν για λόγους σχετικούς με τη φύση των ενόπλων συρράξεων, όπως το δικαίωμα ενός κατηγορούμενου να εκπροσωπείται από δικηγόρο, το οποίο προβλέπεται στο IHRL αλλά όχι στο ΔΑΔ.[250]

Συμπερασματικά, ως αρχή κράτησης, οι NSAGs έχουν υποχρεώσεις βάσει διαφόρων διεθνών νομικών συστημάτων (ΔΑΔ, εθιμικό ΔΑΔ και IHRL) να διασφαλίζουν την τήρηση των θεμελιωδών εγγυήσεων, την ανθρώπινη μεταχείριση και τις κατάλληλες συνθήκες μεταχείρισης των κρατουμένων. Είναι προφανές στο καθεστώς του ΔΑΔ ότι ο νόμος έχει δώσει ιδιαίτερη προσοχή σε καταστάσεις ένοπλων

---

[248] Όπ. παρ. σημ. 222. Το FMLN ήταν μια ανταρτική ομάδα που έγινε νόμιμο πολιτικό κόμμα του Ελ Σαλβαδόρ στο τέλος του εμφυλίου πολέμου της χώρας το 1992. Στο τέλος εκείνης της δεκαετίας, το FMLN είχε γίνει ένα από τα εξέχοντα πολιτικά κόμματα της χώρας. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. http://www.britannica.com/EBchecked/topic/201692/Farabundo-Marti-National-Liberation-Front-FMLN (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023).

[249] ΓΣ/ΗΕ, (1988). 75η σύσκεψη. Ψήφισμα A/RES/43/145, παράγραφος 7, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/531/24/IMG/NR053124.pdf?OpenElementOpenElement (τελευταία πρόσβαση 05 Αυγούστου 2023).

[250] Casalin, D., (2011). «Taking Prisoners: Reviewing the International Humanitarian Law Ground for Deprivation of Liberty by Armed Opposition Groups», *International Review of the Red Cross*, Vol 93, Number 883, 743–757, σ.756, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-casalin.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023). DOI: https://doi.org/10.1017/S181638311200015X

συγκρούσεων, προκειμένου να προωθήσει τη συμμόρφωση με τους κανόνες του ΔΑΔ και να εξυπηρετεί την ικανότητα και τα συμφέροντα των NSAGs.

Το ζήτημα της ικανότητας των NSAGs να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους έναντι των κρατουμένων είναι σημαντικό όταν πρόκειται για δικαστικές εγγυήσεις και διαδικασίες. Η δικαστική διοίκηση όσον αφορά στην ανεξαρτησία και στην αμεροληψία των διαδικασιών αποτελεί πρόκληση για τα καθιερωμένα δικαστικά συστήματα, πόσο δε μάλλον για τους NSAGs. Χρειάζεται λοιπόν αρκετή προσπάθεια για να αποδείξει ένας NSAG την ικανότητά του να ανταποκρίνεται στις βασικές δικαστικές εγγυήσεις που ορίζονται στο άρθρο 6 του ΠΠ ΙΙ ΄77.

Οι διαδικασίες για τη διασφάλιση της κράτησης σύμφωνα με το νόμο, είναι ένα από τα ρυθμιστικά κενά που πρέπει να εξεταστούν από τους ακαδημαϊκούς του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και, κυρίως, από τα κράτη μέρη στις τέσσερις ΣΓ ΄49. Η κατάλληλη δράση ως προς αυτό θα οδηγήσει σε ένα ενισχυμένο πλαίσιο προστασίας για τους κρατούμενους υπό την εξουσία των NSAGs.

Είναι σημαντικό να ειπωθεί ότι, οι τρεις σχετικοί κλάδοι του διεθνούς δικαίου, δηλαδή, το ΔΑΔ (ως lexi specialis), το εθιμικό ΔΑΔ και το IHRL, αλληλοσυμπληρώνονται προκειμένου να επιβεβαιώσουν την εφαρμογή των θεμελιωδών κανόνων για την προστασία των ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους στα χέρια οποιουδήποτε μέρους της σύγκρουσης.

1.8. Περιορισμοί στην Κράτηση από NSAGs

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η εξουσία κράτησης από τα μέρη της σύγκρουσης δεν είναι μια απόλυτη διαδικασία. Το ΔΑΔ έχει προσδιορίσει συγκεκριμένες καταστάσεις όπου απαγορεύεται η στέρηση της ελευθερίας από τους NSAGs, παρέχοντας ένα καθεστώς προστασίας, το οποίο διασφαλίζει την ανθρώπινη μεταχείριση ατόμων που δεν συμμετέχουν πλέον σε εχθροπραξίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που στερούνται ελευθερίας και φιλοδοξούν να διασφαλίσουν ότι η κράτησή τους γίνεται για βάσιμους λόγους.[251] Επίσης, το ΔΑΔ παρέχει προστασία σε άτομα που δεν

[251] Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το καθεστώς προστασίας των προσώπων του ΔΑΔ, βλ. Τέσσερις Συμβάσεις Γενεύης 1949 και Πρόσθετα Πρωτόκολλά της του 1977 στα εξής άρθρα:

Σύμβαση Ι της Γενεύης: Άρθρο 12 (Προστασία τραυματιών και ασθενών των ενόπλων δυνάμεων), Άρθρο 24-26 (Προστασία του προσωπικού ιατρικών και ανθρωπιστικών εταιρειών).

Σύμβαση της Γενεύης ΙΙ: Άρθρα 36-37 (Προστασία του προσωπικού ιατρικών εταιρειών και εταιρειών βοήθειας).

Σύμβαση της Γενεύης ΙΙΙ: Άρθρο 33 (Προστασία του ιατρικού προσωπικού και των ιερέων που βοηθούν τους κρατούμενους).

συμμετέχουν σε εχθροπραξίες· γενικά όλοι οι άμαχοι (μη πολεμιστές) και μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων προστατεύονται βάσει των Τεσσάρων ΣΓ του 1949 και των δύο Πρόσθετων Πρωτοκόλλων τους του 1977. Αυτή η ομάδα ανθρώπων ασχολείται με την ανακούφιση του πόνου και της ταλαιπωρίας, κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων και περιλαμβάνει ιατρικό και θρησκευτικό προσωπικό, καθώς επίσης και προσωπικό ανθρωπιστικής βοήθειας.

Το άρθρο 9 του ΠΠ ΙΙ ΄77 απαιτεί από τα μέρη της σύγκρουσης το σεβασμό και την προστασία του ιατρικού και θρησκευτικού προσωπικού και να «*παρέχουν κάθε διαθέσιμη βοήθεια για την εκτέλεση των καθηκόντων τους*» με επαγγελματικό τρόπο. Από τα παραπάνω συνεπάγεται ότι το ιατρικό και θρησκευτικό προσωπικό πρέπει να είναι οι τελευταίες επιλογές, που θα υπόκειται σε κράτηση χωρίς ισχυρούς δικαιολογημένους λόγους.[252]

Ωστόσο, η προστασία των προσώπων αυτών δεν είναι επίσης απόλυτη, παρά το γεγονός ότι υπόκειται στην τήρηση σαφούς απόστασης από τις πολεμικές επιχειρήσεις, ενώ χάνουν την προστασία τους εάν διαπράξουν, εκτός της επαγγελματικής τους λειτουργίας, επιζήμιες για τον εχθρό πράξεις. Στο ίδιο πνεύμα και οι εθιμικοί κανόνες του ΔΑΔ που θεωρούν την ίδια κατηγορία προσώπων ως προστατευόμενη. Το ιατρικό

Σύμβαση της Γενεύης IV: Άρθρο 13 (Προστασία του άμαχου πληθυσμού γενικά), άρθρο 44 (Προστασία των προσφύγων) και άρθρο 50 (Προστασία των παιδιών).

ΠΠ Ι Άρθρα 15 (Προστασία του πολιτικού ιατρικού και θρησκευτικού προσωπικού), Άρθρο 50 - 51 (Προστασία άμαχων πληθυσμών), Άρθρο 71 (Προστασία του ανακουφιστικού προσωπικού), Άρθρα 76-77 (Προστασία γυναικών και παιδιών) και άρθρο 79 (Προστασία Δημοσιογράφου);

ΠΠ ΙΙ Άρθρο 7 (Προστασία και περίθαλψη τραυματιών) και άρθρο 9 (Προστασία ιατρικού και θρησκευτικού προσωπικού).

[252] Βλ. ΠΠ ΙΙ του ΄77, Άρθρο 9, διαθέσιμο στο: https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bd688c72 (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

«Article 9-Protection of medical and religious personnel

1. Medical and religious personnel shall be respected and protected and shall be granted all available help for the performance of their duties. They shall not be compelled to carry out tasks which are not compatible with their humanitarian mission.

2. In the performance of their duties medical personnel may not be required to give priority to any person except on medical grounds.»

«Προστασία ιατρικού και θρησκευτικού προσωπικού

Άρθρο 9.

1. Το ιατρικό και θρησκευτικό προσωπικό θα τυγχάνει σεβασμού και προστασίας και θα του παρέχεται όλη η διαθέσιμη συνδρομή για την εκτέλεση των καθηκόντων του. Δεν θα εξαναγκάζεται να επιτελεί έργα, που δεν θα είναι συμβατά με την ανθρωπιστική αποστολή του.

2. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, δεν θα απαιτείται από το ιατρικό προσωπικό να δίνει προτεραιότητα σε οποιοδήποτε άτομο παρά μόνο για ιατρικούς λόγους.»

προσωπικό,[253] το θρησκευτικό προσωπικό[254] και το προσωπικό ανθρωπιστικής βοήθειας[255] είναι σεβαστά και προστατεύονται. Οι κανόνες που σχετίζονται με αυτές τις κατηγορίες ισχύουν τόσο για διεθνείς όσο και για μη διεθνείς συγκρούσεις.

Εκτός από αυτόν τον περιορισμό στην κράτηση των NSAG για τη στόχευση συγκεκριμένων κατηγοριών προσώπων για κράτηση, υπάρχουν και άλλες μορφές πρακτικών κράτησης που απαγορεύονται.

Οι απαγορευμένες μορφές κράτησης αναφέρονται σαφώς στη διατύπωση του ΚΑ 3 των ΣΓ΄49 που περιλαμβάνουν την κράτηση για λόγους που εισάγουν διακρίσεις, αυθαίρετη κράτηση και σύλληψη ομήρων, ενώ περιγράφονται όλα ως απάνθρωπη μεταχείριση που απαγορεύεται σύμφωνα με τους κανόνες του ΔΑΔ.[256]

Η έννοια της αυθαίρετης κράτησης δεν είναι διαθέσιμη στο δίκαιο της Συνθήκης που ρυθμίζει τις μη διεθνείς συγκρούσεις. Ωστόσο, διεθνείς φορείς όπως η Διαμερικανική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα απαγορεύουν την αυθαίρετη κράτηση εκτός εάν είναι απαραίτητο για επιτακτικούς λόγους ασφαλείας. Τα όργανα αυτά φαίνεται να έχουν αντλήσει αυτήν την απαγόρευση από το συμβατικό ανθρωπιστικό δίκαιο που εφαρμόζεται σε καταστάσεις διεθνών ένοπλων συγκρούσεων[257], όπως ορίζεται στην Τέταρτη Σύμβαση της Γενεύης στα άρθρα 42 και 43.[258]

---

[253] Εθιμικό ΔΑΔ, Κανόνας 25:Το ιατρικό προσωπικό πρέπει να γίνεται σεβαστό και να προστατεύεται σε κάθε περίπτωση

[254] Εθιμικό ΔΑΔ, Κανόνας 27: Το θρησκευτικό προσωπικό πρέπει να γίνεται σεβαστό και να προστατεύεται σε όλες τις περιστάσεις

[255] Εθιμικό ΔΑΔ, Κανόνας 31 (Το προσωπικό ανθρωπιστικής βοήθειας πρέπει να γίνεται σεβαστό και να προστατεύεται

[256] Van Amstel, N. (2012). In Search of Legal Grounds to Detain for Armed Groups. Journal of International Humanitarian Legal Studies, 3(1), 160–191, doi:10.1163/18781527-00301005 σ. 164 (τελευταία πρόσβαση 06 Αυγούστου 2023)

[257] Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ.65

[258] Βλ. Τέταρτη ΣΓ 1949. Διαθέσιμο στο: https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.33_GC-IV-EN.pdf (τελευταία πρόσβαση 05 Αυγούστου 2023)

«ART.42. The internment or placing in assigned residence of protected persons may be ordered only if the security of the Detaining Power makes it absolutely necessary. If any person, acting through the representatives of the Protecting Power, voluntarily demands internment, and if his situation renders this step necessary, he shall be interned by the Power in whose hands he may be.

ART. 43. Any protected person who has been interned or placed in assigned residence shall be entitled to have such action reconsidered as soon as possible by an appropriate court or administrative board designated by the Detaining Power for that purpose. If the internment or placing in assigned residence is maintained, the court or administrative board shall periodically, and at least twice yearly, give consideration to his or her case, with a view to the favourable amendment of the initial decision, if circumstances permit. Unless the protected persons concerned object, the Detaining Power shall, as rapidly as possible, give the Protecting Power the names of any protected persons who have been interned or subjected to assigned residence, or who have been released from internment or assigned

Στο άρθρο 6 του ΠΠ ΙΙ ΄77, ο όρος «*στερούμενοι της ελευθερίας τους για λόγους που σχετίζονται με την ένοπλη σύγκρουση*», δεν καλύπτει πρόσωπα που κρατούνται σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες του ποινικού κώδικα, όταν δεν υπάρχει σχέση μεταξύ των εγκλημάτων τους και της κατάστασης σύγκρουσης. Το ΔΔ αποτυγχάνει να παρέχει ακόμη και μια σιωπηρή νομική βάση για τη στέρηση της ελευθερίας, που δεν σχετίζεται με τη σύγκρουση. Έτσι, οι NSAGs επιτρέπεται να κρατούν, να διώκουν και να δικάζουν πρόσωπα για παραβιάσεις των νόμων του πολέμου, αλλά όχι να διώκουν για εγκλήματα κοινού δικαίου.[259]

Πράγματι, η απαγορευμένη κράτηση ή μάλλον οι πρακτικές, όπως η κράτηση, είναι πιο σαφής στο δίκαιο των συνθηκών και αυτό συνεπάγεται ότι καταστάσεις κράτησης από NSAGs αντιμετωπίζονται ως μια πραγματικότητα. Έτσι, οι κανόνες αποσκοπούσαν στη δημιουργία εξουσίας για την κράτηση από τις NSAGs και επίσης περιελάμβαναν πρακτικές κράτησης εντός μιας συγκεκριμένης παραμέτρου, δηλαδή:

- Η στέρηση της ελευθερίας θα πρέπει να αφορά ζητήματα που σχετίζονται με την ένοπλη σύγκρουση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 του ΠΠ ΙΙ του 1977.
- Διενεργείται για επιτακτικούς λόγους ασφαλείας και,
- Εάν πραγματοποιηθεί, θα συμμορφώνεται με τα ελάχιστα πρότυπα μεταχείρισης, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, παρέχοντας επαρκείς δικαστικές εγγυήσεις.

Συμπερασματικά, θα μπορούσε δικαίως να ειπωθεί ότι οι δραστηριότητες κράτησης των NSAGs σε μια επικράτεια ενός κράτους έχουν άμεση και βαθιά επίδραση στην κρατική κυριαρχία περισσότερο από οτιδήποτε άλλο σε μια δεδομένη σύγκρουση. Ουσιαστικά, η σωστή δραστηριότητα κράτησης περιλαμβάνει μεγάλη εσωτερική οργάνωση και πειθαρχία, ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους και διοικητική ικανότητα. Έτσι, για να ισχυριστεί μια NSAG ότι έχει κρατούμενους υπό την εξουσία της, έστω και για μερικές ημέρες, αυτό συνεπάγεται ένα ζήτημα που φέρνει μια νέα διάσταση στην ένοπλη σύγκρουση. Κατά συνέπεια, απαιτείται η NSAG από μια απλή ομάδα μαχητών που συμμετέχουν σε έναν ένοπλο αγώνα να μεταλλαχθεί σε μια ομάδα με αποδεδειγμένη ικανότητα που μπορεί να ελέγχει αποτελεσματικά μια εδαφική περιοχή. Ωστόσο, αυτό είναι κάτι που κανένα κυρίαρχο κράτος δεν θα δεχτεί.

---

residence. The decisions of the courts or boards mentioned in the first paragraph of the present Article shall also, subject to the same conditions, be notified as rapidly as possible to the Protecting Power.»

[259] Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949, ICRC, σ. 1387; Tuck, D., (2011). «Detention by Armed Groups: Overcoming Challenges to Humanitarian Action», *International Review of the Red Cross*, 93(883) (September 2011), σ. 9, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-tuck.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

Ως εκ τούτου, τα κράτη δεν αναμένεται να δημιουργήσουν μια ρητή εξουσία για τις NSAGs να διευθύνουν παράλληλες φυλακές, κάτι που θα μπορούσε τελικά να επιστήσει την προσοχή Διεθνών Οργανισμών, όπως τη ΔΕΕΣ. Η Συνθήκη που ρυθμίζει ρητά την κράτηση υπό τους NSAGs είναι κάτι αναγκαίο και τα κράτη πρέπει να εξετάζουν το ζήτημα με αποκλειστικό σκοπό την παροχή ενός παραθύρου προστασίας για τα άτομα που τίθενται εκτός μάχης (hors de combat persons) υπό την εξουσία των NSAGs.

Τα ίδια τα κράτη, σίγουρα, θέτουν ως λόγο κράτησης «επιτακτικούς λόγους ασφαλείας» και μόνο όταν ένα κράτος αποτυγχάνει να εμποδίσει μια NSAG να προβεί σε κράτηση σε εδάφη υπό τον έλεγχό του, τότε αυτή η ομάδα εξουσιοδοτείται, δυνάμει των «επί τόπου γεγονότων», να κρατά άτομα για τους ίδιους «επιτακτικούς λόγους ασφαλείας».

Πέρα από την εγγενή εξουσία ενός NSAG για κράτηση, υπάρχει μάλλον ένα σημαντικό ερώτημα σχετικά με τους κανόνες, που διέπουν το καθεστώς κράτησης στο σύνολό του, δηλαδή, γιατί, πότε και πώς κάποιο NSAG μπορεί να κάνει κράτηση ατόμων σε NIACs σύμφωνα με τους κανόνες του ΔΔ. Στο επόμενο κεφάλαιο, αυτή η μελέτη θα προσδιορίσει τους σχετικούς νόμους που διέπουν την κράτηση, τις συνθήκες διαβίωσης, τη θεραπεία και την αποφυλάκιση. Η μελέτη θα περιγράψει τις νομοθετικές διατάξεις που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ασφάλειας των ατόμων που στερούνται της ελευθερίας και της ανθρώπινης μεταχείρισης κατά τη διάρκεια της περιόδου κράτησης.

1.9 Απόκριση της Διεθνούς Κοινότητας σε Δραστηριότητες Κράτησης από NSAGs

Η παρέμβαση για ζητήματα που σχετίζονται με τις NIAC άρχισε να αυξάνει το ενδιαφέρον του ΟΗΕ πριν από περίπου τριάντα χρόνια.[260] Το 1990, η Κολομβία και το Περού επιθυμούσαν να ενσωματώσουν τις δραστηριότητες των «παράτυπων ένοπλων ομάδων» στην ατζέντα της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στη Γενεύη.[261] Η αρχική πρόταση πρότεινε τη δημιουργία ενός ειδικού

---

[260] Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών (λειτούργησε μέχρι το 2006) αναφέρθηκε στο ΔΑΔ σε πολλά από τα ψηφίσματά της για συγκεκριμένες χώρες, όπως τη Σρι Λάνκα, την πρώην Γιουγκοσλαβία, τη Ρουάντα και τη Μέση Ανατολή. Περισσότερα βλ.: Oberleitner, G., (2015). *Human Rights in Armed Conflict: Law, Practice, Policy*, Cambridge University Press, σ.243–244.

[261] Fortin, K., (2017). *The Accountability of Armed Groups under Human Rights Law*, Oxford University Press, σ.9.

μηχανισμού αποτελούμενου από ειδικούς εισηγητές και ομάδες εργασίας,[262] προκειμένου να προσέχουν ιδιαιτέρως τις δραστηριότητες παράτυπων ενόπλων δυνάμεων και διακινητών ναρκωτικών, συλλέγοντας πληροφορίες από όλες τις σχετικές πηγές.[263]

Έκτοτε, άλλα όργανα του ΟΗΕ εντάχθηκαν στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (σήμερα ανενεργή), αναφορικά με την εφαρμογή του IHRL και του ΔΑΔ όταν αναφέρονταν στους NSAGs.[264] Το ΣΑ/ΗΕ θεωρεί τις ενέργειες των NSAGs ως παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε διάφορες περιοχές του κόσμου, όπως το Αφγανιστάν, την Αγκόλα, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, το Ιράκ, την Ακτή του Ελεφαντοστού, τη Λιβερία, τη Λιβύη, το Μάλι, το Νότιο Σουδάν, τη Συρία την Υεμένη, κ.α.,[265] καλώντας τις NSAGs να συμμορφωθούν και με τα δύο αυτά νομικά πλαίσια με διάφορα ψηφίσματα, όπως εκείνα που αφορούν στη στρατολόγηση παιδιών κατά τις ένοπλες συγκρούσεις.[266]

Ορισμένες ειδικές διαδικασίες του ΟΗΕ και φορείς διερεύνησης γεγονότων έχουν επίσης ασχοληθεί με αυτό το θέμα. Ένας πρώην Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τις εξωδικαστικές και με συνοπτικές ή αυθαίρετες διαδικασίες στις εκτελέσεις ομήρων ή κρατουμένων (Φίλιπ Άλστον) επεσήμανε (το 2004) ότι, παρά το γεγονός ότι η

---

[262] Matas, D. (1997). «Armed Opposition Groups», v.24 (3), *Manitoba Law Journal*, σ.622, διαθέσιμο στο: https://themanitobalawjournal.com/wp-content/uploads/articles/MLJ_24.3/Armed%20Opposition%20Groups%20.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Αυγούστου 2023).

[263] UN Commission on Human Rights, (1990) «*Consequences of Acts of Violence Committed by Irregular Armed Groups and Drug Traffickers for the Enjoyment of Human Rights»,* E/CN.4/RES/1990/75, διαθέσιμο στο: https://www.refworld.org/docid/3b00f01610.html (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

[264] Τα Ηνωμένα Έθνη το έχουν συμπεριλάβει ακόμη και στο εκπαιδευτικό τους υλικό: «*Ενώ τα περισσότερα ανθρώπινα δικαιώματα θεωρούνται ατομικά δικαιώματα έναντι της κυβέρνησης, οι κανόνες ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορεί επίσης να ισχύουν για μη κρατικούς παράγοντες (όπως ομάδες ένοπλης αντιπολίτευσης, εταιρείες, διεθνείς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άτομα που διαπράττουν ενδοοικογενειακή βία) που διαπράττουν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*». OHCHR, Περισσότερα στο: UN/OHCHR, (2001). «*Training Manual on Human Rights Monitoring*», Professional Training Series No 7, σ.26, διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/training-manual-human-rights-monitoring-first (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[265] Burniske, Jessica, Modirzadeh, Naz K. & Lewis, Dustin A., (2017). «Armed Non-State Actors and International Human Rights Law: An Analysis of the Practice of the U.N. Security Council and the U.N. General Assembly». *Harvard Public Law Working Paper*, No. 17-37, διαθέσιμο στο: SSRN: https://ssrn.com/abstract=2994907 ή στο: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2994907 (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023)

[266] UN Office of the Special Representative of the Secretary General for Children and Armed Conflict, (2009) [Γραφείο ΟΗΕ του Ειδικού Αντιπροσώπου του Γενικού Γραμματέα για τα Παιδιά και τις Ένοπλες Συγκρούσεις]. «*Working Paper No. 1, The Six Grave Violations Against Children during Armed Conflict: The Legal Foundation*» (αναθ. 2013), διαθέσιμο στο: https://childrenandarmedconflict.un.org/publications/WorkingPaper-1_SixGraveViolationsLegalFoundation.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

παραδοσιακή προσέγγιση του διεθνούς δικαίου υποθέτει πως μόνο οι κυβερνήσεις μπορούν να παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ «*συχνά ... μπορεί να είναι επιθυμητό να εξετάζονται και οι δραστηριότητες [μη κρατικών ένοπλων ομάδων] ...ως προς τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*»,[267] καθώς «*οι μη κρατικοί παράγοντες γίνονται ολοένα και πιο σημαντικοί στις παγκόσμιες υποθέσεις*».[268]

Ο ίδιος, αναφορικά με την κατάσταση στη Σρι Λάνκα, αναφέρει ότι:[269]

«*Η νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα επιβεβαιώνει ότι τόσο η κυβέρνηση όσο και η [LTTE] πρέπει να σέβονται τα δικαιώματα κάθε ατόμου στη Σρι Λάνκα. Οι κανόνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα λειτουργούν σε τρία επίπεδα – ως δικαιώματα των ατόμων, ως υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν τα κράτη και ως θεμιτές προσδοκίες της διεθνούς κοινότητας. Η κυβέρνηση έχει αναλάβει τη δεσμευτική νομική υποχρέωση να σεβαστεί και να διασφαλίσει τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα. Ως μη κρατικός παράγοντας, το LTTE δεν έχει νομικές υποχρεώσεις βάσει [του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα], αλλά εξακολουθεί να υπόκειται στο αίτημα της διεθνούς κοινότητας, που αρχικά εκφράστηκε στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ότι κάθε όργανο της κοινωνίας σέβεται και προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα*».

Το 2018, μια άλλη πρώην Ειδική Εισηγήτρια των Ηνωμένων Εθνών για τις εξωδικαστικές και με συνοπτικές ή αυθαίρετες διαδικασίες στις εκτελέσεις ομήρων ή κρατουμένων, η Agnes Callamard, παρουσίασε μια έκθεση που επικεντρώθηκε αποκλειστικά στον ρόλο των «*ένοπλων μη κρατικών δρώντων*» και στο δικαίωμα στη ζωή, επιβεβαιώνοντας ότι, στο πλαίσιο των NIACs, η ΙΙΙ ΣΓ ΄49 μαζί με το ΠΠ ΙΙ του ΄77 και το εθιμικό ΔΑΔ είναι δεσμευτικά για τις NSAGs «*που λειτουργούν υπό υπεύθυνη διοίκηση, ελέγχουν έδαφος και επιδεικνύουν την ικανότητα διεξαγωγής*

---

[267] Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις, αστικά και πολιτικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων εξαφανίσεων και συνοπτικών εκτελέσεων» (2004) Έγγρ. E/CN.4/2005/7, σ.76, διαθέσιμο στο: https://digitallibrary.un.org/record/544564 (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

[268] Ibid, σ. 76, UN Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, civil and political rights, including issues of disappearances and summary executions (2004). Έγγρ. E/CN.4/2005/7, σ.76, διαθέσιμο στο: https://digitallibrary.un.org/record/544564 (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

[269] Ibid, σ. 76, UN Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, civil and political rights, including issues of disappearances and summary executions (2004). Έγγρ. E/CN.4/2005/7, σ.76, διαθέσιμο στο: https://digitallibrary.un.org/record/544564 (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

συνεχών και συντονισμένων στρατιωτικών επιχειρήσεων».[270] Επιπλέον, υποστήριξε ότι αυτές οι μη κρατικές οντότητες «*δεσμεύονται από τις υποχρεώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα*»,[271] δεδομένου *«…ότι η αστυνόμευση και οι δικαστικές λειτουργίες» των NSAG είναι σε μεγάλο βαθμό παράνομες*», ενώ

«*εμπειρικά στοιχεία αναφέρουν ότι [NSAGs] εκτελούν ορισμένες από αυτές τις λειτουργίες τακτικά. Ο τοπικός πληθυσμός απαιτεί νόμο και τάξη και σταθερότητα. Οι αστυνομικές λειτουργίες [NSAGs] μπορεί επίσης να διαδραματίσουν ρόλο όσον αφορά στην αντιμετώπιση εγκλημάτων που διαπράττονται από τα μέλη τους*».[272] Η Callamard κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι NSAGs «*μπορούν να χαρακτηρισθούν υποκείμενα του IHRL, χωρίς την ανάγκη να θεωρούνται κράτη, με βάση τη φύση του ελέγχου και το βαθμό οργάνωσης ή ικανότητας*».[273]

Πιο πρόσφατα, το 2020, η Ομάδα Επιφανών Διεθνών και Περιφερειακών Εμπειρογνωμόνων για την Υεμένη επιβεβαίωσε ότι «*όλα τα μέρη στη σύγκρουση στην Υεμένη δεσμεύονται από τους σχετικούς κανόνες του ΔΑΔ*»[274] και, ταυτόχρονα, ότι

«*κρατικοί παράγοντες, όπως ο Ansar Allah/Houthis, οι de facto αρχές στα βορειοδυτικά της Υεμένης και το [Νότιο Μεταβατικό Συμβούλιο] σε μέρη του νότου της Υεμένης, δεν μπορούν να γίνουν επίσημα συμβαλλόμενα μέρη σε διεθνείς συνθήκες για τα*

---

[270] Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις, αστικά και πολιτικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων εξαφανίσεων και συνοπτικών εκτελέσεων από μη κρατικούς ένοπλους δρώντες» (2018) Έγγρ. A/HRC/38/44, σ.28, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G20/338/07/PDF/G2033807.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023). Report of the UN Special Rapporteur on Extrajudicial, Summary or Arbitrary Executions on Armed Non-State Actors: The Protection of the Right to Life' (2018) UN Doc. A/HRC/38/44 [28].

[271] Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις, αστικά και πολιτικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων εξαφανίσεων και συνοπτικών εκτελέσεων από μη κρατικούς ένοπλους δρώντες» (2018) Έγγρ. A/HRC/38/44, σ.1, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G20/338/07/PDF/G2033807.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

[272] Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις, αστικά και πολιτικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων εξαφανίσεων και συνοπτικών εκτελέσεων από μη κρατικούς ένοπλους δρώντες» (2018) Έγγρ. A/HRC/38/44, σ.16, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G20/338/07/PDF/G2033807.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

[273] Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις, αστικά και πολιτικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων εξαφανίσεων και συνοπτικών εκτελέσεων από μη κρατικούς ένοπλους δρώντες» (2018) Έγγρ. A/HRC/38/44, σ.19, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G20/338/07/PDF/G2033807.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

[274] Human Rights Council (HRC), (2020). «*Situation of Human Rights in Yemen, Including Violations and Abuses since September 2014. Detailed Findings of the Group of Eminent International and Regional Experts on Yemen*» έγγραφο: A/HRC/45/CRP.7 [σ.31], διαθέσιμο στο: www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/GEE-Yemen/A-HRC-45-CRP.7-en.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

ανθρώπινα δικαιώματα. Ωστόσο, όταν αυτές οι αρχές ασκούν εδαφικό έλεγχο και, κατ' επέκταση, κυβερνητικές λειτουργίες, μπορούν να θεωρηθούν ότι δεσμεύονται από τους διεθνείς κανόνες ανθρωπίνων δικαιωμάτων».[275]

Εξετάζοντας το ίδιο πλαίσιο, το 2021, η Ομάδα Εμπειρογνωμόνων του ΟΗΕ για την Υεμένη, που δημιουργήθηκε με βάση σχετικό ψήφισμα του ΣΑ/ΗΕ, ερεύνησε πολυάριθμες περιπτώσεις παραβιάσεων του ΔΑΔ και κανόνων του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων που σχετίζονται με την κράτηση που διαπράχθηκαν από τους Houthis, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαστικών εξαφανίσεων, των αυθαίρετων συλλήψεων και τους εγκλεισμούς.[276]

Ένα άλλο όργανο που ασχολείται με παρόμοιες ανθρωπιστικές προκλήσεις είναι η Ανεξάρτητη Διερευνητική Αποστολή για τη Λιβύη, που ιδρύθηκε το 2020 από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, το οποίο έχει την εντολή να:[277]

«*προσδιορίσει τα γεγονότα και τις συνθήκες της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρη τη Λιβύη και να συλλέξει και να επανεξετάσει σχετικές πληροφορίες, να τεκμηριώσει εικαζόμενες παραβιάσεις και παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του ΔΑΔ από όλα τα μέρη στη Λιβύη από τις αρχές του 2016*».

Μεταξύ των πράξεων βίας που συνιστούν παραβιάσεις του ΔΑΔ και καταδικάστηκαν από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφέρονται παράνομες κρατήσεις, απαγωγές, εξαναγκαστικές εξαφανίσεις, βασανιστήρια και παράνομες δολοφονίες, συμπεριλαμβανομένων εικαζόμενων εξωδικαστικών δολοφονιών και εικαζόμενων επιθέσεων.[278]

---

[275] Human Rights Council (HRC), (2020). «*Situation of Human Rights in Yemen, Including Violations and Abuses since September 2014. Detailed Findings of the Group of Eminent International and Regional Experts on Yemen*» έγγραφο: A/HRC/45/CRP.7 [σ.29], διαθέσιμο στο: www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/GEE-Yemen/A-HRC-45-CRP.7-en.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[276] UN/SC (2021). «*Letter Dated 22 January 2021 from the Panel of Experts on Yemen Addressed to the President of the Security Council*», document S/2021/79 [σ.137], διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/yemen/final-report-panel-experts-yemen-s202179-enar (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023). Κατά τη σύσταση αυτής της ομάδας, το ΣΑ/ΗΕ κάλεσε ρητά «*όλα τα μέρη να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις τους βάσει του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του εφαρμοστέου διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*». ΣΑ/ΗΕ, «Ψήφισμα 2140» [σ.9].

[277] Human Rights Council (HRC), (2020) , '*Resolution Adopted by the Human Rights Council on 22 June 2020. 43/39. Technical Assistance and Capacity-Building to Improve Human Rights in Libya'* [σ.43], διαθέσιμο στο: https://undocs.org/A/HRC/RES/43/39 και στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G20/163/62/PDF/G2016362.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[278] Human Rights Council (HRC), (2020) , '*Resolution Adopted by the Human Rights Council on 22 June 2020. 43/39. Technical Assistance and Capacity-Building to Improve Human Rights in Libya'* [σ.29],

Πέρα από τη σφαίρα του ΟΗΕ, άλλα θεσμικά όργανα έχουν επίσης ασχοληθεί με αυτά τα νομικά πλαίσια και τις NSAGs. Η ΔΕΕΣ, για παράδειγμα, έχει αναφερθεί στην εφαρμογή των κανόνων του IHRL από τις NSAGs, μεταβάλλοντας σταδιακά τη θεσμική της θέση. Σε έγγραφο του 2008 σχετικά με τον τρόπο αύξησης του σεβασμού του ΔΑΔ στις NIACs, επιβεβαίωσε ότι «*οι διατάξεις της διεθνούς νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι αλληλοσυμπληρωματικές μεταξύ τους και προστατεύουν όσους είναι ευάλωτοι*».[279] Ωστόσο, το 2011, η ΔΕΕΣ ισχυρίστηκε ότι, παρόλο που το IHRL εφαρμόζεται σε NIACs, «*δεσμεύει μόνο τα κράτη*». Η Jelena Pejić, η οποία ήταν ανώτερη θεματική νομική σύμβουλος στη ΔΕΕΣ εκείνη την εποχή, έχει επισημάνει ότι, «*[ενώ] δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων λειτουργεί ως συμπληρωματική πηγή νομικής προστασίας στις NIACs ...εντούτοις, είναι γενικά αποδεκτό ότι αυτό το σύνολο κανόνων δεν δεσμεύει τα μη κρατικά μέρη να ενεργούν ως κρατική αρχή*».[280] Έτσι, σε τέτοιες περιπτώσεις, «*οι ευθύνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν . . . να αναγνωριστεί de facto*».[281]

Κατά συνέπεια, το ερώτημα εάν και σε ποιο βαθμό εφαρμόζεται το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε NSAGs δεν έχει διευθετηθεί. Παρόλα αυτά διαφαίνεται ότι ένοπλες ομάδες που ασκούν αποτελεσματικό εδαφικό έλεγχο και εκτελούν κυβερνητικές λειτουργίες αναλαμβάνουν ευθύνες βάσει της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα.[282]

Το 2019, η ΔΕΕΣ άλλαξε ελαφρώς τη διατύπωση και επιβεβαίωσε ότι «*ακολουθεί μια ρεαλιστική προσέγγιση με την προϋπόθεση ότι οι ευθύνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να αναγνωριστούν de facto εάν μια μη κρατική ένοπλη ομάδα ασκήσει αποτελεσματικό έλεγχο στο έδαφος και είναι σε θέση να ενεργήσει όπως μια*

διαθέσιμο στο: https://undocs.org/A/HRC/RES/43/39 και στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G20/163/62/PDF/G2016362.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[279] ICRC, (2008). «*Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-International Armed Conflicts*», σ. 10, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/sites/default/files/topic/file_plus_list/0923-increasing_respect_for_international_humanitarian_law_in_non-international_armed_conflicts.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

[280] ICRC, (2011). «*31st International Conference of the Red Cross and Red Crescent. International Humanitarian Law and the Challenges of Contemporary Armed Conflicts*», σ. 14–15, διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/doc/assets/files/red-cross-crescent-movement/31st-international-conference/31-int-conference-ihl-challenges-report-11-5-1-2-en.pdf (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

[281] ICRC, (2011). «*31st International Conference of the Red Cross and Red Crescent. International Humanitarian Law and the Challenges of Contemporary Armed Conflicts*», σ. 15, διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/doc/assets/files/red-cross-crescent-movement/31st-international-conference/31-int-conference-ihl-challenges-report-11-5-1-2-en.pdf (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

[282] ICRC, (2016). *Commentary on the First Geneva Convention: Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*, Cambridge University Press [517].

κρατική αρχή».[283] Από αυτές τις δηλώσεις μπορούν να εξαχθούν δύο συμπεράσματα. Πρώτον, η ΔΕΕΣ φαίνεται να αποφεύγει να αναφέρεται σε «υποχρεώσεις», προτιμώντας αντί αυτού τη λέξη «ευθύνες». Η χρήση αυτού του όρου δεν είναι χωρίς λόγο. Ενώ το πρώτο έχει οριστεί ως *«[μια] πράξη ή πορεία δράσης στην οποία ένα άτομο είναι ηθικά ή νομικά δεσμευμένο»*,[284] , το δεύτερο αναφέρεται στο «*καθήκον να ασχοληθεί με κάτι ή να ασκεί τον έλεγχο σε κάτι*».[285] Δεύτερον, όσον αφορά στις διαφορές μεταξύ των θέσεων του 2011, του 2016 και του 2019, είναι πλέον απαίτηση για τις NSAGs να ασκούν αποτελεσματικό εδαφικό έλεγχο, ο οποίος σε κάθε περίπτωση παραμένει απροσδιόριστος, προκειμένου να «αναλάβει ευθύνες» στο πλαίσιο του IHRL. Με βάση αυτή την απαίτηση, η ΔΕΕΣ φαίνεται να έχει αναγνωρίσει ότι υπάρχουν πράγματι ορισμένα κενά στο ΔΑΔ που πρέπει να καλυφθούν από το IHRL.

Εκτός από αυτούς τους θεσμούς και φορείς, διάφορες ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως η Διεθνής Αμνηστία και το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRW), έχουν επίσης αναλάβει ενεργό ρόλο στην αντιμετώπιση των παραβιάσεων του ΔΑΔ και του ΔΔΔΑ από τις NSAGs, έχοντας δε καταγγείλει μειονεκτήματα και κακές συμπεριφορές, ευαισθητοποιώντας τη διεθνή κοινότητα αναφορικά με συγκεκριμένα προβλήματα, κάνοντας παράλληλα δημόσια έκκληση προς τις NSAGs «*να κάνουν, ή να μην κάνουν, κάτι*».[286] Μέχρι το 1993, η Διεθνής Αμνηστία είχε ζητήσει την «*προσοχή στις καταχρήσεις [του IHRL] από ομάδες της αντιπολίτευσης σε ορισμένες χώρες*» δηλώνοντας ότι «*[όλα] τα μέρη που εμπλέκονται σε μια σύγκρουση*

---

[283] ICRC, (2019). «*33rd International Conference of the Red Cross and Red Crescent: International Humanitarian Law and the Challenges of Contemporary Armed Conflicts: Recommitting to Protection in Armed Conflict on the 70th Anniversary of the Geneva Conventions*», σ.44, διαθέσιμο στο: www.icrc.org/sites/default/files/document/file_list/challenges-report_ihl-and-non-state-armed-groups.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

[284] Lexico, 'Obligation' www.lexico.com/definition/obligation (τελαυταία πρόσβαση 14 Αυγούστου 2023).

[285] ITLOS (2011). Το Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας εξήγησε ωστόσο ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, ο όρος «responsibility» στα αγγλικά σημαίνει «υποχρέωση». Αυτό προκύπτει όχι μόνο από το πλαίσιο στο οποίο ερμηνεύονται ορισμένες διατάξεις, αλλά και από τη σύγκριση με διαφορετικές γλωσσικές εκδοχές. *Responsibilities and Obligations of States Sponsoring Persons and Entities with Respect to Activities in the Area, Advisory Opinion* (International Tribunal for the Law of the Sea) [64–65], διαθέσιμο στο: https://www.itlos.org/index.php?id=109 (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

[286] Hofmann C. and Ulrich Schneckener, U., (2011). «*NGOs and Nonstate Armed Actors. Improving Compliance with International Norms*», 3, διαθέσιμο στο: www.usip.org/sites/default/files/resources/sr284.pdf (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

θα πρέπει να δεσμευτούν ότι θα σέβονται τους κανόνες του διεθνούς δικαίου για δικαιώματα του ανθρώπου και του ΔΑΔ».[287]

Σήμερα, είναι δυνατόν να βρεθούν αναφορές τόσο από την Διεθνή Αμνηστία[288] όσο και από το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRW)[289] που καταγγέλλουν καταχρήσεις και παραβιάσεις του IHRL και του ΔΑΔ από τις NSAGs όταν στερούν την ελευθερία από άτομα. Στη Συρία, για παράδειγμα, το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRW) αλληλεπιδρούσε με τις NSAGs σχετικά με την εφαρμογή και των δύο νομικών καθεστώτων. Ανέφερε, σχετικά, ότι «*Ομάδες ένοπλης αντιπολίτευσης έχουν υποβάλει κρατούμενους σε κακομεταχείριση και βασανιστήρια και έχουν διαπράξει εξωδικαστικές ή συνοπτικές εκτελέσεις ...Τα βασανιστήρια και οι εξωδικαστικές ή συνοπτικές εκτελέσεις κρατουμένων στο πλαίσιο ένοπλης σύγκρουσης αποτελούν εγκλήματα πολέμου*». Οι συριακές NSAGs δήλωσαν στο Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRW) ότι θα σεβαστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και μάλιστα θα λάβουν μέτρα για τον περιορισμό πιθανών καταχρήσεων.[290]

Όπως μπορεί να παρατηρηθεί, η αξιολόγηση των δραστηριοτήτων των NSAGs, συμπεριλαμβανομένης της κράτησης, μέσω του φακού του ΔΑΔ και του IHRL ανταποκρίνεται επίσης στην πραγματιστική προσέγγιση που υιοθετήθηκε από τη διεθνή

---

[287] Amnesty International, (1993). '*Violations of Human Rights in Armed Conflict: Proposals for Action: Statement by Amnesty International'*, διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/download/Documents/188000/ior300011993en.pdf (τελευταία πρόσβαση 12 Αυγούστου 2023)[εκδόθηκε στις 10 Νοεμβρίου 1993. Index Number: IOR 30/001/1993]

[288] Βλ. μεταξύ άλλων: Amnesty International, (1995). '*Sierra Leone: Human Rights Abuses in a War against Civilians*', διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/download/Documents/176000/afr510051995en.pdf, Amnesty International, (2016). '*Syria: Abductions, Torture and Summary Killings at the Hands of Armed Groups*', διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/en/latest/news/2016/07/syria-abductions-torture-and-summary-killings-at-the-hands-of-armed-groups/, Amnesty International, (2011). '*The Battle for Libya. Killings, Disappearances and Torture*', διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/download/Documents/32000/mde190252011en.pdf; Amnesty International, (2019). '*Syria: Damning Evidence of War Crimes and Other Violations by Turkish Forces and Their Allies*', διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/syriadamning-evidence-of-war-crimes-and-other-violations-by-turkish-forces-and-their-allies/ (για όλα τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023).

[289] Βλ. μεταξύ άλλων: Human Rights Watch, (2014). '*Under Kurdish Rule Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*', διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/report/2014/06/19/under-kurdish-rule/abuses-pyd-run-enclaves-syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023), Human Rights Watch, (2011). '*Colombia: Rebel Abuses Worsening Human Rights Watch Letter to Commander Manuel Marulanda'*, διαθέσιμο στο: www.hrw.org/news/2001/07/09/colombia-rebel-abuses-worsening (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023), Human Rights Watch, (2018). '*Colombia: Guerrillas Should Free Kidnapped People Suspended Peace Talks No Excuse'*, διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/news/2018/10/30/colombia-guerrillas-should-free-kidnapped-people (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023), Human Rights Watch, (2008). "*Being Neutral Is Our Biggest Crime": Government, Vigilante, and Naxalite Abuses in India's Chhattisgarh State'*, διαθέσιμο στο: www.hrw.org/reports/2008/india0708/india0708web.pdf (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023).

[290] Human Rights Watch, (2012). '*Syria: End Opposition Use of Torture, Executions. Abuses Show Need for Accountability*', διαθέσιμο στο: www.hrw.org/news/2012/09/17/syria-end-oppositionuse-torture-executions (τελευταία πρόσβαση 09 Αυγούστου 2023).

κοινότητα τα τελευταία χρόνια. Όλα τα προαναφερθέντα θεσμικά όργανα αναγνωρίζουν ότι, σε κάποιο βαθμό και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, αυτά τα νομικά πλαίσια μπορούν να δημιουργήσουν δεσμευτικές υποχρεώσεις σε αυτές τις μη κρατικές οντότητες, παρά το γεγονός ότι, η θέση των NSAGs στη σφαίρα του IHRL εξακολουθεί να συζητείται.

1.10. Αντί Επιλόγου

Η κοινωνική και πολιτική θέση έχει ιδιαίτερη επιρροή στον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο ή μια ομάδα συμπεριφέρεται ενώπιον του έξω κόσμου και οι NSAGs δεν αποτελούν εξαίρεση. Δεν έχει δημιουργηθεί για αυτούς καθεστώς στο πλαίσιο του ΔΑΔ, αλλά η απλή αναφορά του στα μέσα του ΔΑΔ αφορούσε την αναγνώριση μιας πραγματικότητας και την προώθηση της αίσθησης ευθύνης και πειθαρχίας μεταξύ της ηγεσίας και των μελών του. Όταν οι κανόνες είναι γνωστοί σε μια ομάδα και η υποχρέωσή της να συμμορφώνεται με αυτούς τους κανόνες κοινοποιείται και γίνεται κατανοητή, μπορεί να επιτευχθεί ο σεβασμός των σχετικών κανόνων. Από την άλλη πλευρά, εάν η υποχρέωση των NSAGs να σέβονται τους κανόνες δεν βρίσκει αποδοχή, τότε η παραβίαση των υφιστάμενων κανόνων εντείνεται.

Ο επιστημονικός λόγος βασίζεται στην υποχρέωση των NSAGs να συμμορφώνονται με τους κανόνες του ΔΑΔ, ενώ παράλληλα, ενθαρρύνει την ένταξη των ομάδων αυτών στο σύστημα διεθνές δικαίου και αφορά είτε οργανωμένες ένοπλες ομάδες οι οποίες δεσμεύονται μέσω του κράτους στο έδαφος του οποίου δρουν, είτε οργανωμένες ένοπλες ομάδες που δεσμεύονται επειδή τα μέλη τους δεσμεύονται από το ΔΑΔ ως άτομα, ή ακόμη ότι οι κανόνες του ΔΑΔ δεσμεύουν τις οργανωμένες ένοπλες ομάδες, λόγω του γεγονότος ότι ασκούν de facto αποτελεσματικό έλεγχο κάποιας εδαφικής περιοχής, ή ότι το εθιμικό ΔΑΔ εφαρμόζεται σε οργανωμένες ένοπλες ομάδες λόγω της (περιορισμένης) διεθνούς νομικής προσωπικότητας που διαθέτουν και ότι οι οργανωμένες ένοπλες ομάδες δεσμεύονται από το ΔΑΔ επειδή έχουν συναινέσει σε αυτό.

Το πεδίο εφαρμογής των κανονισμών του ΔΑΔ θα πρέπει να βελτιωθεί, ώστε να περιλαμβάνει και τους NSAGs και με αυτόν τον τρόπο, επεκτείνεται η κλίμακα προστασίας των προσώπων που δεν συμμετέχουν σε σύγκρουση ή αυτών που παύουν να συμμετέχουν. Αυτό βέβαια δεν ισοδυναμεί με εξουσιοδότηση των NSAGs Να προβαίνουν σε αυθαίρετες ενέργειες που αντιβαίνουν το ΔΔ στο σύνολό του. Αντιθέτως, είναι μια προσπάθεια οικοδόμησης ενός ισχυρού πλαισίου προστασίας σε καταστάσεις σύγκρουσης, όπου η εφαρμογή του εσωτερικού δικαίου αμφισβητείται

από τους NSAGs. Οι κανόνες του ΔΑΔ δεν εφαρμόζονται υπέρ των NSAGs, αλλά μάλλον τους δεσμεύουν με κάποια μορφή πειθαρχίας όταν επιδίδονται σε βίαιες μεθόδους διαμαρτυρίας και όταν στερούν την ελευθερία από ανθρώπους σε περιοχές που έχουν υπό τον αποτελεσματικό έλεγχό τους.

Το επίκεντρο πρέπει να είναι η συμπεριφορά των μερών σε μια ένοπλη σύρραξη και ο σεβασμός των κανόνων της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ανθρώπινης μεταχείρισης. Αυτό σημαίνει ότι οι NSAGs ως οντότητες, καθώς και τα μεμονωμένα μέλη τους θα πρέπει να δείχνουν τον ίδιο σεβασμό για τα διάφορα πλαίσιο που ορίζονται στη νομοθεσία με τον ίδιο τρόπο πάντα.

Θα μπορούσε δικαίως να ειπωθεί ότι οι δραστηριότητες κράτησης των NSAGs στην επικράτεια ενός κράτους έχουν άμεση και βαθιά επίδραση στην κρατική κυριαρχία περισσότερο από οτιδήποτε άλλο σε μια δεδομένη σύγκρουση. Ουσιαστικά, η σωστή δραστηριότητα κράτησης περιλαμβάνει μεγάλη εσωτερική οργάνωση και πειθαρχία, ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους και διοικητική ικανότητα. Για να ισχυριστεί ένας NSAG ότι έχει κρατούμενους υπό την εξουσία του, έστω και για μερικές ημέρες, είναι ένα ζήτημα που φέρνει μια νέα διάσταση στην ένοπλη σύγκρουση. Απαιτείται ένας NSAG που απαρτίζεται από μια απλή ομάδα μαχητών οι οποίοι συμμετέχουν σε μια ένοπλη σύρραξη, ως μια ομάδα με αποδεδειγμένη ικανότητα αποτελεσματικού ελέγχου μιας περιοχής. Αυτό όμως είναι κάτι που κανένα κυρίαρχο κράτος δεν θα δεχτεί.

Ως εκ τούτου, τα κράτη δεν αναμένεται να προβλέψουν κάποια ρητή εξουσία για τους NSAGs για να διευθύνουν παράλληλες φυλακές, επιστώντας την προσοχή διεθνών ιδρυμάτων, όπως η ΔΕΕΣ. Οι προβλέψεις ης Συνθήκης που ρυθμίζει ρητά την κράτηση υπό τους NSAGs είναι ένα αναγκαίο κακό, που πρέπει να εξετάζουν τα κράτη με αποκλειστικό σκοπό την παροχή ενός παραθύρου προστασίας για τα άτομα που τίθενται εκτός μάχης («hors de combat») υπό την εξουσία αυτών των ομάδων.

Τα κράτη συχνά επικαλούνται ως λόγο κράτησης «*επιτακτικούς λόγους ασφαλείας*» και όχι οι NSAGs. Μόνο όταν ένα κράτος αποτύχει να εμποδίσει έναν NSAG να προβεί σε κράτηση σε εδάφη υπό τον έλεγχό του, τότε αυτή η ομάδα εξουσιοδοτείται, δυνάμει «*γεγονότων επί τόπου*», να κρατά άτομα για τον ίδιο ακριβώς λόγο δηλαδή για επιτακτικούς λόγους ασφάλειας.

Πέρα από την εγγενή εξουσία ενός NSAG για κράτηση υπάρχει μάλλον ένα σημαντικό ερώτημα σχετικά με τους νόμους που διέπουν το καθεστώς κράτησης στο

σύνολό του. Γιατί, πότε και πώς μπορεί ένας NSAG να κάνει κράτηση ατόμων σε κάποια μη διεθνή ένοπλη σύγκρουση σύμφωνα με το ΔΔ;

Στο επόμενο κεφάλαιο μελετάται η συμπεριφορά σε διαδικασίες κράτησης τριών NSAGs με βάση την προτεινόμενη τυπολογία αυτών, και παρουσιάζονται τα διδάγματα που προκύπτουν από την συμπεριφορά των εν λόγω NSAGs, τα κίνητρα συμμετοχής των στην ανάπτυξη του ΔΑΔ, καθώς και οι στρατηγικές συμμόρφωσής τους με αυτό.

Κεφάλαιο 2. NSAGs και Κράτηση: Μελέτη Περιπτώσεων, Τρόποι Συμμόρφωσης, Κίνητρα και Διδάγματα

2.1. Γενικά

Η αύξηση του ενδιαφέροντος για τους NSAGs έχει προκαλέσει συζητήσεις σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της ενσωμάτωσης των NSAGs στο πλαίσιο του ΔΑΔ.[291] Ο Gravingholt επισήμανε ότι ορισμένες κυβερνήσεις, όπως η Ελβετία και η Νορβηγία, καθώς και αρκετοί διεθνείς ανθρωπιστικοί οργανισμοί έχουν ασχοληθεί με τους NSAGs σε σημαντικό βαθμό.[292] Ωστόσο, η δέσμευση άλλων Οργανισμών με NSAGs ήταν πολύ χαμηλή.[293]

Οι NSAGs συνιστούν μια πραγματικότητα για τα κράτη, τη διεθνή ανάπτυξη, τους ανθρωπιστικούς φορείς, τα Ηνωμένα Έθνη, τους εκπροσώπους των Διεθνών Οργανισμών, καθώς επίσης και οποιονδήποτε άλλο παράγοντα ή φορέα που εργάζεται στον τομέα των ένοπλων συγκρούσεων. Ο Marco Sassoli υποστηρίζει ότι «*πρέπει να αντιμετωπίσουμε αυτή την πραγματικότητα, των ένοπλων ομάδων και το πρώτο βήμα προς την απόκτηση σεβασμού ορισμένων κανόνων είναι να μιλήσουμε στους εμπλεκόμενους και να έχουμε μηχανισμούς που να εμπλέκονται με αυτούς τους ανθρώπους*».[294] Είναι γεγονός ότι, οι NSAGs διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επιτυχία των ανθρωπιστικών επιχειρήσεων και στην προστασία του προσωπικού των ανθρωπιστικών Οργανώσεων.[295] Κατά τη διάρκεια μιας ένοπλης σύγκρουσης, ο πληθυσμός που πλήττεται από τη σύγκρουση χρειάζεται ανθρωπιστική βοήθεια και

---

[291] Gravingholt, J., Hofman, C., & Klingebiel, S., (2007). *Development Cooperation and Non-State Armed Groups*, σ.1, διαθέσιμο στο: https://www.idos-research.de/uploads/media/Studies_29.pdf (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2023)

[292] Bangerter, O., (2008). 'The ICRC and Non-State Armed Groups' in Geneva Call, PSIO and UNIDIR (eds), *Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law: Conference Report*: Geneva, 4–5 June 2007, (Geneva Call 2008), σ.74, διαθέσιμο στο: https://unidir.org/files/conferences/pdfs/conference-report-eng-0-107.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

[293] Bangerter, O., (2008), *Οπ. παρ.* σ. 74

[294] Sassòli, M. (2008). Engaging Non-State Actors: The New Frontier for International Humanitarian Law in *Exploring Criteria & Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Human Rights Law* σ.8 & 11, διαθέσιμο στο: https://unidir.org/files/conferences/pdfs/conference-report-eng-0-107.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023)

[295] Gravingholt, J., Hofman, C., & Klingebiel, S., (2007). *Development Cooperation and Non-State Armed Groups*, σ.7, διαθέσιμο στο: https://www.idos-research.de/uploads/media/Studies_29.pdf (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2023). [συζητώντας τη δέσμευση των NSAGs, όπως «διαπραγματεύσεις με απαγωγείς, συμφωνίες με NSAGs για διαδρομές μεταφοράς για προμήθειες βοήθειας, πολιτικές εκκλήσεις προς τους NSAGs να μην στρατολογούν παιδιά στρατιώτες ή να χρησιμοποιούν νάρκες», προτείνοντας τέσσερα κίνητρα δέσμευσης για τη βελτίωση των αναπτυξιακών προσπαθειών].

υπηρεσίες.[296] Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι NSAGs ελέγχουν μεγάλα τμήματα της επικράτειας και θεωρούνται ακόμη και de facto κυβερνήσεις. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι διάφορες οργανώσεις δέον όπως επιδιώκουν συνεννόηση με τους NSAGs και όχι με την νόμιμη κυβέρνηση, ώστε να αποκτούν πρόσβαση και να παρέχουν ανεμπόδιστα την ανθρωπιστική βοήθεια στον πληθυσμό.[297]

Επιπλέον, η δέσμευση με τους NSAGs μειώνει τους κινδύνους που ενέχει το προσωπικό που εργάζεται σε μια περιοχή που ελέγχεται από αυτούς.[298] Αυτή η ίδια λογική μπορεί να εφαρμόζεται για τη βελτίωση της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας για άλλους εργαζομένους που δραστηριοποιούνται σε περιοχές υπό τον έλεγχο των NSAGs, όπως οι δημοσιογράφοι, οι ειρηνευτικές δυνάμεις και το θρησκευτικό ή/και ιατρικό προσωπικό.[299]

Οι NSAGs είναι σημαντικοί παράγοντες όχι μόνο σε περιόδους σύγκρουσης, αλλά και μετά το τέλος μιας ένοπλης σύγκρουσης. Μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο στην αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων αφοπλισμού, αποστράτευσης και επανένταξης (DDR).[300] Οι NSAGs έχουν γνώση του εδάφους και της τοποθέτησης ναρκών, επομένως είναι σημαντικό να συμμετέχουν σε οποιαδήποτε διαδικασία αποναρκοθέτησης.[301] Επιπλέον, μια ομάδα που ήταν αρχικά NSAG μπορεί να σχηματίσει ένα πολιτικό κόμμα και να γίνει μέλος της κυβέρνησης ενός κράτους.[302]

---

[296] Gravingholt, J., et al., (2007). *Development Cooperation and Non-State Armed Groups*, σ.6 [εξηγώντας ότι οι ανθρωπιστικές οργανώσεις συχνά αδυνατούν να αποφύγουν την άμεση επαφή με τους NSAGs κατά τη διάρκεια συγκρούσεων για να επιτύχουν τους στόχους τους]

[297] Gravingholt, J., et al., (2007). *Development Cooperation and Non-State Armed Groups*, σ.90-91 [Συζητώντας την απελευθέρωση των τίγρεων του Ταμίλ Έλα για την de facto εξουσία και τις διοικητικές δομές του Ταμίλ που ήταν «*σε θέση να αντιμετωπίσουν αρκετά αποτελεσματικά τις άμεσες συνέπειες του τσουνάμι*»

[298] Gravingholt, J., (2008): Engaging Armed Groups in Development Cooperation in *Exploring Criteria & Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Human Rights Law* σ.39, διαθέσιμο στο: https://unidir.org/files/conferences/pdfs/conference-report-eng-0-107.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023)

[299] Thomas, R. (2004). Aid Worker Safety and Security as a Source of Stress and Distress: Is Psychological Support Needed? *Refugee Survey Quarterly*, 23(4), 152–167. Διαθέσιμο στο: http://www.jstor.org/stable/45054872 , σ. 157 (τελευταία πρόσβαση 06 Αυγούστου 2023).

[300] Hofmann, C., (2006). 'Engaging Non-State Armed Groups in Humanitarian Action', *International Peacekeeping*, Vol. 13, No. 3 (September 2006), σ. 397, διαθέσιμο στο http://www.die-gdi.de (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023). [για πληροφορίες αναφορικά με το πρόγραμμα DDR βλ. «Disarmament, Demobilization and Reintegration», διαθέσιμο στο: https://unitar.org/sustainable-development-goals/peace/our-portfolio/disarmament-demobilization-and-reintegration (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023)

[301] Sjoberg, A., (2006). *A Global Report on Mine Action by Armed Non-State Actors: Some Preliminary Findings*, σ.5, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/global-report-mine-action-armed-non-state-actors-some-preliminary-findings (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023)

[302] Gravingholt, J., et al., (2007). *Development Cooperation and Non-State Armed Groups*, σ.93. (συζητώντας τη μετατροπή των NSAGs σε νόμιμο «*κρατικό παράγοντα*» μετά τις εκλογές, όπως η δομή της Χαμάς και τους NSAGs της Σομαλίας). [Για παράδειγμα, το Λαϊκό Απελευθερωτικό Κίνημα/Στρατός

Από την άλλη μεριά, μια αυξημένη δέσμευση και επικοινωνία με τους NSAGs μπορεί να οδηγήσει σε «*αυξημένη ανταλλαγή πληροφοριών και κατανόηση των προβλημάτων και από τις δύο πλευρές*», γεγονός που με τη σειρά του αυξάνει την πιθανότητα για μια επιτυχημένη ειρηνευτική διαδικασία.[303] Είναι λογικό λοιπόν ότι οποιαδήποτε ειρηνευτική διαδικασία ή συμφωνία κατάπαυσης του πυρός θα πρέπει, κατ' ανάγκη, να περιλαμβάνει όλους τους φορείς της ένοπλης σύγκρουσης, συμπεριλαμβανομένων των NSAGs που εμπλέκονται στη σύγκρουση.

Τα κράτη και οι NSAGs έχουν εκφράσει ανησυχίες για οποιαδήποτε διαδικασία εμπλοκής. Οι NSAGs φοβούνται ότι είναι πιο επιρρεπείς στη συλλογή πληροφοριών και παρακολούθηση εάν εμπλακούν με την κυβέρνηση. Μπορεί επίσης να αμφισβητήσουν τα κίνητρα της κυβέρνησης και να πιστέψουν ότι μπορεί να τους περιπλέξει την κατάσταση ως «*μέρος ενός σχεδίου σύγκρουσης κατά της εξέγερσης ή χαμηλής έντασης για τον αφοπλισμό τους*». Ορισμένες κυβερνήσεις υποστηρίζουν ότι η εμπλοκή των NSAGs σε επίσημο διάλογο θα μπορούσε να δώσει «*νομιμότητα, αναγνώριση και καθεστώς εμπόλεμης δράσης*» στις ένοπλες ομάδες.[304]

Αν και οι ανησυχίες τόσο των κυβερνήσεων όσο και των NSAGs είναι βάσιμες, θα πρέπει να σημειωθούν ορισμένα αντεπιχειρήματα. Πρώτον, η εφαρμογή του ΔΑΔ στη συμπεριφορά όλων των μερών μιας ένοπλης σύγκρουσης μη διεθνούς χαρακτήρα δεν νομιμοποιεί τις ένοπλες ομάδες. Αυτή η άποψη διατυπώνεται και υποστηρίζεται με σαφήνεια από το ΔΑΔ.[305] Το ΚΑ 3 των ΣΓ του ΄49, το οποίο θεωρείται «εθιμικό δίκαιο» αναφέρει ρητά ότι η εφαρμογή των κανόνων σε ένα μέρος δεν «*επηρεάζει το νομικό καθεστώς του Μέρους στη σύγκρουση*».[306] Επομένως, η δέσμευση των ενόπλων

του Σουδάν (SPLM/A) είναι πλέον μέρος της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας. το Conseil National pour la Defense de la Democratie-Forces pour la Defense de la Democratie (CNDD-FDD) αποτελεί μέρος της εθνικής κυβέρνησης του Μπουρούντι. Η GAM έχει αποτελέσει μέρος της κυβέρνησης της Ινδονησίας].

[303] Hofmann, C., (2006). 'Engaging Non-State Armed Groups in Humanitarian Action', *International Peacekeeping*, Vol. 13, No. 3 (September 2006), σ. 406, διαθέσιμο στο http://www.die-gdi.de (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

[304] Santos, M.S.Jr., (1999). *The Ottawa Treaty and non-State Actors*, p.12, διαθέσιμο στο: http://www.genevacall.org/resources/other-documents-studies/f-other-documents-studies/pre/I999-santos-ottawa.pdf (τελευταία πρόσβαση 30 Ιουλίου 2023)

[305] Clapham, A., (2006). *Human Rights Obligations of Non-State Actors*, Oxford University Press, p.46 [συζητώντας την κριτική από ορισμένους ότι η δέσμευση των NSAG στους διεθνείς νόμους "μπορεί να φαίνεται ότι νομιμοποιεί τη χρήση βίας και από τις δύο πλευρές"] διαθέσιμο στο: https://www.corteidh.or.cr/tablas/24296.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

[306] Σύμβαση της Γενεύης '49 σχετικά με την προστασία των αμάχων σε καιρό πολέμου, 12 Αυγούστου 1949 [αναλύοντας το εθιμικό ΔΑΔ]

ομάδων στις υποχρεώσεις του ΔΑΔ δεν τους δίνει κανένα δικαίωμα να χρησιμοποιούν βία ή να επιφέρουν αλλαγή στο νομικό τους καθεστώς.[307]

2.2. Απαγορευμένες Πρακτικές Κράτησης από NSAGs

Είναι γενικά αποδεκτό ότι, το ΚΑ 3 των ΣΓ ’49 και το ΠΠ ΙΙ του ΄77 αποτελούν τις δύο κύριες πηγές κανόνων που αφορούν στις δραστηριότητες κράτησης από τους NSAGs. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες σαφώς απαγορευμένες πρακτικές που σχετίζονται με τη στέρηση της ελευθερίας των προσώπων για λόγους που σχετίζονται με τη σύγκρουση. Έτσι, σύμφωνα με το κοινό άρθρο 3, απαγορεύονται οι ακόλουθες πράξεις:

- Η βία κατά της ζωής και του ατόμου, ιδίως δολοφονίες κάθε είδους, ακρωτηριασμοί, σκληρή μεταχείριση και βασανιστήρια.
- Η σύλληψη ομήρων.
- Οι προσβολές της προσωπικής αξιοπρέπειας, ιδίως η εξευτελιστική μεταχείριση.
- Η επιβολή θανατικών ποινών και η εκτέλεση αυτών χωρίς προηγούμενη απόφαση που να έχει εκδοθεί από τακτικά συγκροτημένο νόμιμο ποινικό δικαστήριο, το οποίο παρέχει όλες τις δικαστικές εγγυήσεις οι οποίες αναγνωρίζονται ως απαραίτητες από τους πολιτισμένους λαούς.[308]

Άλλες απαγορευμένες πράξεις, βάσει του ΠΠ ΙΙ, είναι:[309]

---

[307] Clapham, A., (2006). *Human Rights Obligations of Non-State Actors*, Oxford University Press, p.51.

[308] Κοινό άρθρο 3 των ΣΓ, παρ. (1) (a) – (d).

[(1) Persons taking no active part in the hostilities, including members of armed forces who have laid down their arms and those placed hors de combat by sickness, wounds, detention, or any other cause, shall k all circumstances be treated humanely, without any adverse distinction founded on race, colour, religion or faith, sex, birth or wealth, or any other similar criteria.

To this end the following acts are and shall remain prohibited at any time and in any place whatsoever with respect to the above- mentioned persons:

(a) violence to life and person, in particular murder of all kinds, mutilation, cruel treatment and torture;

(b) taking of hostages;

(c) outrages upon personal dignity, in particular humiliating and regarding treatment;

(d) the passing of sentences and the carrying out of executions without previous judgment pronounced by a regularly constituted court, according all the judicial guarantees which are recognized as indispensable by civilized peoples]

[309] Βλ. ΠΠ ΙΙ, άρθρο 4 (2) (a) – (h). Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II). Article 4. Διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/protocol2.pdf (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023)

[Article 4 - Fundamental guarantees

.....

2. Without prejudice to the generality of the foregoing, the following acts against the persons referred to in paragraph I are and shall remain prohibited at any time and in any place whatsoever:

(a) Violence to the life, health and physical or mental well-being of persons, in particular murder as well as cruel treatment such as torture, mutilation or any form of corporal punishment;

(b) Collective punishments;

- Βία κατά της ζωής, της υγείας και της σωματικής ή ψυχικής υπόστασης προσώπων, ιδίως δολοφονία, καθώς και σκληρή μεταχείριση, όπως βασανιστήρια, ακρωτηριασμοί ή οποιαδήποτε μορφή σωματικής τιμωρίας.
- Συλλογική τιμωρία.
- Σύλληψη ομήρων.
- Τρομοκρατικές ενέργειες.
- Προσβολές της προσωπικής αξιοπρέπειας, ιδίως εξευτελιστική και εξευτελιστική μεταχείριση, βιασμός, καταναγκαστική πορνεία και κάθε μορφή άσεμνης επίθεσης.
- Η δουλεία και το δουλεμπόριο σε όλες τις μορφές τους.
- Λεηλασία, και τέλος,
- Απειλή για διάπραξη οποιασδήποτε από τις παραπάνω πράξεις.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι νόμοι που ισχύουν για διεθνείς και NIACs, έχουν ταξινομήσει τις παραβιάσεις και στις δύο καταστάσεις με διακριτό τρόπο.[310]

2.2.1 Λογοδοσία των NSAG για παραβιάσεις των κανόνων κράτησης

Οι Τέσσερις ΣΓ του 1949 και το ΠΠ Ι ΄77 ρυθμίζουν τις διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις, καθορίζοντας ταυτόχρονα τις συνέπειες για «σοβαρές παραβιάσεις» των κανόνων τους. Οι μηχανισμοί των Συνθηκών αυτών περιλαμβάνουν την υποχρέωση των κρατών να ποινικοποιούν τις παραβιάσεις αυτές στο εσωτερικό τους δίκαιο, να διώκουν ή να εκδίδουν όσους διαπράττουν παραβιάσεις του ΔΑΔ και να βοηθούν άλλα κράτη στη διερεύνηση παραβιάσεων.[311]

Στο πλαίσιο αυτό προσδιορίζονται οι ακόλουθες παραβιάσεις:[312] δολοφονίες, βασανιστήρια ή απάνθρωπη μεταχείριση, βιολογικά πειράματα που προκαλούν εκούσια μεγάλη ταλαιπωρία ή σοβαρό τραυματισμό στο σώμα ή την υγεία, εκτεταμένη

(c) Taking of hostages;
(d) Acts of terrorism;
(e) Outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment, rape, enforced prostitution and any form of indecent assault;
(f) Slavery and the slave trade in all their forms;
(g) Pillage;
(h) Threats to commit any of the foregoing acts]..

[310] Bassiouni, M.C., (2007-2008). The New Wars and the Crisis of Compliance with the Law of Armed Conflict by Non-State Actors, *Journal of. Criminal Law & Criminology*, 98(3), 711-810, σ.711, διαθέσιμο στο: https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=7295&context=jclc (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023)

[311] Βλέπε για παράδειγμα τη Σύμβαση Ι της Γενεύης, άρθρα 49 – 50· Σύμβαση της Γενεύης ΙΙ, άρθρα 50–51· Σύμβαση της Γενεύης ΙΙΙ, άρθρα 129–130· Σύμβαση IV της Γενεύης, άρθρα 146–147.

[312] Βλέπε Σύμβαση Ι της Γενεύης, άρθρο 50· Βλ. Σύμβαση της Γενεύης ΙΙ, άρθρο 51· Σύμβαση της Γενεύης ΙΙΙ, άρθρο 130· Σύμβαση IV της Γενεύης, άρθρο 147.

καταστροφή και ιδιοποίηση περιουσίας, που δεν δικαιολογείται από στρατιωτική ανάγκη, παράνομη απέλαση ή μεταφορά ή παράνομος περιορισμός προσώπων που βρίσκονται στα χέρια ενός συμβαλλόμενου μέρους στη σύγκρουση ή στην εξουσία κατοχής της οποίας δεν είναι υπήκοοι, εκούσια στέρηση αυτών των προσώπων από τα δικαιώματα της δίκαιης και τακτικής δίκης, σύλληψη ομήρων και εξαναγκασμός ενός αιχμαλώτου πολέμου ή έναν προστατευόμενο πολίτη να υπηρετήσει τις δυνάμεις μιας εχθρικής δύναμης.

Το δίκαιο που ρυθμίζει τις ένοπλες συγκρούσεις μη διεθνούς χαρακτήρα είναι το κοινό άρθρο 3 των τεσσάρων ΣΓ΄49 και το ΠΠ ΙΙ του ΄77, όπου οι NSAGs υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις διατάξεις τους.[313] Ορισμένες από αυτές τις καταχρήσεις θεωρούνται μόνο ως «παραβιάσεις» (και όχι ως σοβαρές παραβιάσεις) σύμφωνα με τους εσωτερικούς νόμους περί σύγκρουσης.[314]

Ελλείψει καθορισμού της ποινικής ευθύνης, η δίωξη των NSAGs κατέστη αδύνατη, με βάση τις τέσσερις ΣΓ΄49. Το κενό αυτό, ωστόσο, αναγνωρίστηκε και διευκρινίστηκε περαιτέρω στο ΔΠΔΓ (ICTY) στην υπόθεση «*Εισαγγελέας κατά Delalic*», το οποίο δήλωσε πως:[315]

«*Το γεγονός ότι οι ίδιες οι ΣΓ ΄49 δεν αναφέρουν ρητά ότι υπάρχει ποινική ευθύνη για παραβιάσεις του κοινού άρθρου 3 σαφώς δεν αποκλείει από μόνο του αυτή την ευθύνη. Επιπλέον, ο προσδιορισμός της παραβίασης ορισμένων διατάξεων των Συμβάσεων ως «σοβαρές παραβιάσεις» και ως εκ τούτου υπόκειται σε υποχρεωτική καθολική δικαιοδοσία, ασφαλώς δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι καθιστά όλες τις υπόλοιπες διατάξεις των Συμβάσεων ως χωρίς ποινικές κυρώσεις. Ενώ οι «σοβαρές παραβιάσεις» πρέπει να διώκονται και να τιμωρούνται από όλα τα κράτη, «άλλες» παραβιάσεις των ΣΓ ΄49 μπορεί να είναι έτσι. Κατά συνέπεια, ένα διεθνές δικαστήριο όπως αυτό, πρέπει επίσης να επιτρέπεται να διώκει και να τιμωρεί τέτοιες παραβιάσεις των Συμβάσεων*».

Νωρίτερα, από τη διευκρίνιση του ICTY σχετικά με την ποινική ευθύνη των NSAGs δυνάμει του IHL, το Καταστατικό της Ρώμης (ΚατΡ) είχε προσπαθήσει να αποσαφηνίσει τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου του ΔΠΔ σχετικά με τα «εγκλήματα πολέμου». Το άρθρο 8 ορίζει τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου για εγκλήματα πολέμου.

---

[313] Cherif, M.B., (2008). "The New Wars and the Crisis of Compliance with the Law of Armed Conflict by Non-State Actors", *The Journal of Criminal Law and Criminology*, vol. 98(3), p. 733.
[314] Cherif, M.B., (2008). "The New Wars and the Crisis of Compliance with the Law of Armed Conflict by Non-State Actors", *The Journal of Criminal Law and Criminology*, vol. 98(3), p. 735.
[315] ΔΠΔΓ, (1998), Εισαγγελέας κατά Delalic, Υπόθεση Αρ. IT-96-21-T, σκέψη 308, διαθέσιμο στο: https://www.icty.org/x/cases/mucic/tjug/en/ (τελευταία πρόσβαση 30 Ιουλίου 2023).

Το θέμα της συνάφειας συνιστά ειδική μνεία της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου για «σοβαρές παραβιάσεις» του κοινού άρθρου 3. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο (γ), το Καταστατικό της Ρώμης επαναλαμβάνει απαγορευμένες πράξεις που αναφέρονται στο κοινό άρθρο 3 (1) (α) – (δ).[316]

Ωστόσο, μια δραστική αλλαγή συνέβη στη διεθνή πρακτική μετά τα φρικτά γεγονότα των αρχών της δεκαετίας του 1990 στη Ρουάντα και τη Γιουγκοσλαβία. Πολύ σημαντικό, οι φρικαλεότητες που διαπράχθηκαν τότε από τα μέρη της σύγκρουσης, σηματοδοτούσαν μια αλλαγή στην προσέγγιση για την επιβολή της υφιστάμενης συνθήκης και του εθιμικού διεθνούς δικαίου σε όλα τα μέρη. Μετά τις γενοκτονίες της Ρουάντα και της Γιουγκοσλαβίας, το ΣΑ/ΗΕ εξέδωσε ψήφισμα για την ίδρυση του ΔΠΔΓ[317] (ICTY) και του ΔΠΔΡ[318] (ICTR). Όσον αφορά στις κατηγορίες των αξιόποινων εγκλημάτων, τα καταστατικά και των δύο δικαστηρίων θεώρησαν την κράτηση, τη φυλάκιση και τις λοιπές παραβιάσεις τους ως μερικά από τα εγκλήματα για τα οποία είχαν την εξουσία να εξετάσουν και δικάσουν. Το καταστατικό και η νομολογία των δύο αυτών δικαστηρίων ορίζουν έναν αριθμό ιστορικών διακηρύξεων που στο σύνολό τους ισοδυναμούν με ένα βελτιωμένο διεθνές σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, όπου προβλεπόταν η ποινική ευθύνη στους ηγέτες των NSAGs.[319]

Στο πλαίσιο της διαδικασίας του ΔΠΔΓ (ICTY) στην υπόθεση Εισαγγελέας κατά Tadic, το δικαστήριο ανέφερε ότι το εθιμικό ΔΔ εφαρμόζεται στις ένοπλες συγκρούσεις μη διεθνούς χαρακτήρα (συμπεριλαμβανομένου τις εσωτερικές συγκρούσεις) και ότι η παραβίαση αυτών των κανόνων μπορεί να συνεπάγεται ατομική ποινική ευθύνη. Το ΔΠΔΓ (ICTY) αναγνώρισε ότι η εμφάνιση εθίμων στο ΔΔ απαιτεί τόσο κρατικές

---

[316] Περιλαμβάνεται η απαγόρευση της βίας στη ζωή, η σύλληψη ομήρων, οι προσβολές της προσωπικής αξιοπρέπειας, και η επιβολή ποινών και εκτελέσεων χωρίς κρίση νόμιμες διαδικασίες παραπομπής σε δίκη.

[317] ΣΑ/ΗΕ, (1993). Ψήφισμα 827 (1993) για την σύσταση του ΔΠΔΓ (ICTY). Υιοθετήθηκε στην 3217η συνεδρίασή του, στις 25 Μαΐου 1993, το οποίο και εγκρίθηκε ομόφωνα. Το ΣΑ/ΗΕ σημείωσε τις ανησυχητικές παραβιάσεις του ΔΑΔ στην πρώην Γιουγκοσλαβία και ειδικά στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, συμπεριλαμβανομένων των μαζικών δολοφονιών, της συστηματικής κράτησης και του βιασμού των γυναικών και της εθνοκάθαρσης.. Περισσότερα για το θέμα στο: http://www.icty.org/sid/319 και: https://www.icty.org/x/file/Legal%20Library/Statute/statute_827_1993_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023).

[318] ΣΑ/ΗΕ (1994). Ψήφισμα 955 για τη σύσταση του ΔΠΔΡ (ICTR). Υιοθετήθηκε στην 3453η συνεδρίασή του στις 8 Νοεμβρίου 1994 το οποίο και εγκρίθηκε ομόφωνα. Το υπόψη ψήφισμα εγκρίθηκε για τη δίωξη παραβιάσεων του ΔΑΔ, συμπεριλαμβανομένης της γενοκτονίας, των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και των παραβιάσεων του κοινού άρθρου 3 των ΣΓ του ΄49 και του ΠΠ ΙΙ του ΄77. Περισσότερα για το θέμα στο: http://unscr.com/en/resolutions/955 και: http://unscr.com/files/1994/00955.pdf (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023).

[319] Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK, (2002), σ.98.

πρακτικές, όσο και opinio juris, πλην όμως, προσέδωσε μεγαλύτερη έμφαση στο opinio juris, όπως αποδεικνύεται από επίσημες δηλώσεις, στρατιωτικά εγχειρίδια και δικαστικές αποφάσεις, παρά μόνο στην πραγματική κρατική πρακτική.[320]

Εκτός από την ιστορική δήλωση που το Δικαστήριο έκανε για το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 και τις διατάξεις του Πρωτοκόλλου ΙΙ, αυτό επιβεβαίωσε επίσης το εθιμικό δίκαιο των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας. Ειδικότερα, το άρθρο 5 του Καταστατικού παρέχει δικαιοδοσία για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο προβλέπει:[321]

«*Το Διεθνές Δικαστήριο θα έχει την εξουσία να διώκει πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τα ακόλουθα εγκλήματα όταν διαπράττονται σε ένοπλες συγκρούσεις, διεθνούς ή εσωτερικού χαρακτήρα, και στρέφονται κατά οποιουδήποτε άμαχου πληθυσμού:*

- *δολοφονία,*
- *εξόντωση,*
- *υποδούλωση,*
- *απέλαση,*
- *φυλάκιση,*
- *βασανιστήρια,*
- *βιασμός.*
- *διώξεις για πολιτικό, φυλετικό και θρησκευτικό έδαφος·*
- *άλλες απάνθρωπες πράξεις».*

---

[320] Lindsay, M., (2002). *The Law of Internal Armed Conflict*, Cambridge University Press (CUP), Cambridge, σ. 53-54.

[321] ΔΠΔΓ, (1995). Υπόθεση No. IT-94-1-AR72, Εισαγγελέας κατά Tadic, (Εφετείο), Απόφαση επί της πρότασης υπεράσπισης ασφαλιστικών προσφυγών επί της δικαιοδοσίας, 2 Οκωβρίου 1995, παράγραφος 138, διαθέσιμο στο: http://www.icty.org/x/cases/tadic/acdec/en/51002.htm (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

«(c) Article 5

138. Article 5 of the Statute confers jurisdiction over crimes against humanity. More specifically, the Article provides:

"The International Tribunal shall have the power to prosecute persons responsible for the following crimes when committed in armed conflict, whether international or internal in character, and directed against any civilian population:

(a) murder;
(b) extermination;
(c) enslavement;
(d) deportation;
(e) imprisonment;
(f) torture;
(g) rape;
(h) persecutions on political, racial and religious grounds;
(i) other inhumane acts.»

Η υπεράσπιση στην υπόθεση Tadic υποστήριξε ότι εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας μπορούσαν να διαπραχθούν μόνο κατά τη διάρκεια διεθνών ένοπλων συγκρούσεων,[322] αλλά το ICTY υποστήριξε ότι αποτελούσε καθιερωμένο κανόνα του εθιμικού διεθνούς δικαίου πως τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας δεν απαιτούν αποκλειστική σύνδεση με διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις.[323]

Το άρθρο 4 του καταστατικού της ΔΠΔΡ (ICTR) είναι πιο σαφές, καθώς περιέχει ρητή αναφορά στο κοινό άρθρο 3 των ΣΓ του ΄49 και στο ΠΠ ΙΙ του ΄77:[324]

---

[322] ΔΠΔΓ, (1995). Υπόθεση No. IT-94-1-AR72, Εισαγγελέας κατά Tadic, (Εφετείο), Απόφαση επί της πρότασης υπεράσπισης ασφαλιστικών προσφυγών επί της δικαιοδοσίας, 2 Οκωβρίου 1995, παράγραφος 139, διαθέσιμο στο: http://www.icty.org/x/cases/tadic/acdec/en/51002.htm (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

«139. Before the Trial Chamber, Counsel for Defence emphasized that both of these formulations of the crime limited it to those acts committed "in the execution of or in connection with any crime against peace or any war crime." He argued that this limitation persists in contemporary international law and constitutes a requirement that crimes against humanity be committed in the context of an international armed conflict (which assertedly was missing in the instant case). According to Counsel for Defence, jurisdiction under Article 5 over crimes against humanity "committed in armed conflict, whether international or internal in character" constitutes an ex post facto law violating the principle of nullum crimen sine lege. Although before the Appeals Chamber the Appellant has forgone this argument (see Appeal Transcript, 8 September 1995, at 45), in view of the importance of the matter this Chamber deems it fitting to comment briefly on the scope of Article 5.»

[323] ΔΠΔΓ, (1995). Υπόθεση No. IT-94-1-AR72, Εισαγγελέας κατά Tadic, (Εφετείο), Απόφαση επί της πρότασης υπεράσπισης ασφαλιστικών προσφυγών επί της δικαιοδοσίας, 2 Οκωβρίου 1995, παράγραφος 141, διαθέσιμο στο: http://www.icty.org/x/cases/tadic/acdec/en/51002.htm (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

«141. It is by now a settled rule of customary international law that crimes against humanity do not require a connection to international armed conflict. Indeed, as the Prosecutor points out, customary international law may not require a connection between crimes against humanity and any conflict at all. Thus, by requiring that crimes against humanity be committed in either internal or international armed conflict, the Security Council may have defined the crime in Article 5 more narrowly than necessary under customary international law. There is no question, however, that the definition of crimes against humanity adopted by the Security Council in Article 5 comports with the principle of nullum crimen sine lege.»

[324] Βλέπε άρθρο 4 του Καταστατικού του ΔΠΔΡ (ICTR), διαθέσιμο στο: https://legal.un.org/avl/pdf/ha/ictr_EF.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

«Article 4: Violations of Article 3 Common to the Geneva Conventions and of Additional Protocol II

The International Tribunal for Rwanda shall have the power to prosecute persons committing or ordering to be committed serious violations of Article 3 common to the Geneva Conventions of 12 August 1949 for the Protection of War Victims, and of Additional Protocol II thereto of 8 June 1977. These violations shall include, but shall not be limited to:

(a) Violence to life, health and physical or mental well-being of persons, in particular murder as well as cruel treatment such as torture, mutilation or any form of corporal punishment;

(b) Collective punishments;

(c) Taking of hostages;

(d) Acts of terrorism;

(e) Outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment, rape, enforced prostitution and any form of indecent assault;

(f) Pillage;

(g) The passing of sentences and the carrying out of executions without previous judgement pronounced by a regularly constituted court, affording all the judicial guarantees which are recognized as indispensable by civilised peoples;

(h) Threats to commit any of the foregoing acts.»

«Το Διεθνές Δικαστήριο για τη Ρουάντα έχει την εξουσία να διώξει πρόσωπα που διαπράττουν ή διατάσσουν να διαπραχθούν σοβαρές παραβιάσεις του άρθρου 3 που είναι κοινό στις ΣΓ της 12ης Αυγούστου 1949 για την προστασία των θυμάτων πολέμου και του ΠΠ ΙΙ της 8ης Ιουνίου 1977…».

Ένα σημείο που πρέπει να τονιστεί σε σχέση με τη λογοδοσία για παραβιάσεις απαγορευμένων πράξεων είναι η έννοια των εγκλημάτων πολέμου και η ατομική ποινική ευθύνη των μελών των NSAGs, σύμφωνα με το Καταστατικό της Ρώμης.

Το άρθρο 25 του Καταστατικού της Ρώμης καθορίζει τη δικαιοδοσία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ) για τέτοια θέματα και εν μέρει προβλέπει τα ακόλουθα:[325]

- Το Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία επί των φυσικών προσώπων σύμφωνα με το Καταστατικό.

---

[325]Λεπτομέρειες στο: https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=506ab5e82 και στο: https://www.ministryofjustice.gr/wp-content/uploads/2019/08/119_Nomos_3003_2002.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

«Ατομική ποινική ευθύνη

Άρθρο 25.

1. Το Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία επί φυσικών προσώπων κατά το παρόν Καταστατικό.

2. Ο διαπράττων έγκλημα που εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου ευθύνεται ατομικά και τιμωρείται κατά το παρόν Καταστατικό.

3. Κατά το παρόν Καταστατικό ευθύνεται ποινικά και τιμωρείται για έγκλημα που εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, όποιος:

(α) διαπράττει τέτοιο έγκλημα, είτε ατομικά είτε μαζί με κάποιον άλλον ή μέσω κάποιου άλλου, ανεξαρτήτως αν το άλλο πρόσωπο υπέχει ποινική ευθύνη

(β) προστάζει, παραγγέλλει ή παρακινεί προς διάπραξη τέτοιου εγκλήματος, το οποίο τελέσθηκε ή έγινε απόπειρά του

(γ) με σκοπό την διευκόλυνση διαπράξεως τέτοιου εγκλήματος, παρέχει βοήθεια, ενθαρρύνει ή καθ' οιονδήποτε τρόπο παρέχει συνδρομή στην τέλεση του ή στην απόπειρα τέλεσης του, συμπεριλαμβανομένης και της παροχής των μέσων για την διάπραξη του

(δ) καθ' οιονδήποτε τρόπο συμβάλλει στην διάπραξη τέτοιου εγκλήματος τετελεσμένου ή σε απόπειρα, από μία ομάδα προσώπων που ενεργούν με κοινό σκοπό. Η συμβολή αυτή πρέπει να είναι με πρόθεση και είτε:

(ι) να παρέχεται προς τον σκοπό πραγματοποίησης της αξιοποίνου δραστηριότητας ή του αξιοποίνου σκοπού της ομάδας, όπου αυτή δραστηριότητα ή πρόθεση περιλαμβάνει τη διάπραξη εγκλήματος που εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, είτε

(ιι) να παρέχεται εν γνώσει της προθέσεως της ομάδας να διαπράξει το έγκλημα

(ε) σχετικώς με το έγκλημα της γενοκτονίας, άμεσα και δημόσια παρακινεί άλλους να διαπράξουν γενοκτονία

(στ) αποπειράται να διαπράξει τέτοιο έγκλημα προβαίνοντας σε σημαντική ενέργεια που αποτελεί αρχή εκτελέσεως αλλά το έγκλημα δεν ολοκληρώνεται λόγω περιστάσεων ανεξαρτήτων των προθέσεων του δράστη. Εντούτοις, ο εγκαταλείπων την προσπάθεια να διαπράξει το έγκλημα ή ο με άλλον τρόπο εμποδίζων την ολοκλήρωση του εγκλήματος δεν τιμωρείται κατά το παρόν Καταστατικό για την απόπειρα διαπράξεως αυτού, αν πλήρως και εκουσίως εγκατέλειψε τον εγκληματικό σκοπό.

4. Καμία διάταξη του παρόντος Καταστατικού σχετικά με την ατομική ποινική ευθύνη δεν επηρεάζει την ευθύνη των Κρατών κατά το ΔΔ». [Απόσπασμα από το Ν. 3003/2002: Κύρωση Καταστατικού Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, (ΦΕΚ 75, τ. Α΄)]

- Πρόσωπο που διαπράττει έγκλημα εντός της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου είναι ατομικά υπεύθυνο και υπόκειται σε τιμωρία σύμφωνα με το Καταστατικό.
- Σύμφωνα με το Καταστατικό, ένα πρόσωπο είναι ποινικά υπεύθυνο και υπόκειται σε τιμωρία για έγκλημα που εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, εάν το πρόσωπο αυτό:

  - Διαπράττει ένα τέτοιο έγκλημα, είτε ως άτομο, είτε από κοινού με άλλον είτε μέσω άλλου προσώπου, ανεξάρτητα από το αν αυτό το άλλο πρόσωπο είναι ποινικά υπεύθυνο.
  - Διατάσσει, ζητά ή προκαλεί τη διάπραξη ενός τέτοιου εγκλήματος που στην πραγματικότητα συμβαίνει ή επιχειρείται.
  - Για τον σκοπό της διευκόλυνσης της διάπραξης ενός τέτοιου εγκλήματος, βοηθά, συνδράμει ή με άλλο τρόπο βοηθά στη διάπραξή του ή στην απόπειρα διάπραξής του, συμπεριλαμβανομένης της παροχής των μέσων για τη διάπραξή του.

Το Καταστατικό της Ρώμης είναι πιο ακριβές από εκείνο του ΔΠΔΓ (ICTY) και του ΔΠΔΡ (ICTR) και σε αυτό το άρθρο το Καταστατικό παρέχει διάφορα μοντέλα και πλαίσια για τον καθορισμό της ατομικής ποινικής ευθύνης. Η πρόσφατη υπόθεση ορόσημο του Εισαγγελέα κατά Thomas Lubanga έχει ασχοληθεί εκτενώς με το ζήτημα της ατομικής ποινικής ευθύνης μεταξύ άλλων ζητημάτων που περιλαμβάνουν το ζήτημα της ταξινόμησης διεθνών και μη διεθνών συγκρούσεων. Σχετικά με το μεταγενέστερο ερώτημα, το δικαστήριο έκρινε ότι η σύγκρουση ήταν μη διεθνούς χαρακτήρα.[326] Το δικαστήριο σημείωσε επίσης ότι δεν υπήρχε απαίτηση για νομική αξιολόγηση από τους δράστες ως προς την ύπαρξη ένοπλης σύγκρουσης ή τον χαρακτήρα της ή εν προκειμένω την επίγνωση των γεγονότων που καθορίζουν τον

---

[326] ΔΠΔ, (2007). «*Εισαγγελέας κατά Thomas Lubanga Dyilo*», Υπόθεση Αρ. ICC-01/04-01/06 (εφεξής ICC Lubanga Case), διαθέσιμο στο: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CaseInformationSheets/LubangaEng.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023). Ο Thomas Lubanga Dyilo κρίθηκε ένοχος, στις 14 Μαρτίου 2012, για τα εγκλήματα πολέμου της στρατολόγησης και στρατολόγησης παιδιών κάτω των 15 ετών και τη χρήση τους για ενεργό συμμετοχή σε εχθροπραξίες. Καταδικάστηκε, στις 10 Ιουλίου 2012, σε συνολική φυλάκιση 14 ετών. Η ετυμηγορία και η ποινή επιβεβαιώθηκαν από το Εφετείο την 1η Δεκεμβρίου 2014. Στις 19 Δεκεμβρίου 2015, ο Thomas Lubanga Dyilo μεταφέρθηκε σε φυλακή στη ΛΔΚ για να εκτίσει την ποινή φυλάκισής του. Στις 7 Αυγούστου 2012, το Δικαστικό Τμήμα Ι εξέδωσε απόφαση σχετικά με τις αρχές για αποζημιώσεις στα θύματα της υπόθεσης. Στις 3 Μαρτίου 2015, το τμήμα Εφετών τροποποίησε τη διάταξη του Πρωτοδικείου για αποζημιώσεις. Το σχέδιο για συμβολικές συλλογικές αποζημιώσεις εγκρίθηκε στις 21 Οκτωβρίου 2016. Στις 15 Δεκεμβρίου 2017, το Δικαστικό Τμήμα ΙΙ καθόρισε το ποσό της ευθύνης του κ. Lubanga για συλλογικές αποζημιώσεις σε 10.000.000 USD. Στις 14 Δεκεμβρίου 2020, το Επιμελητήριο ενέκρινε την εφαρμογή συλλογικών αποζημιώσεων με βάση τις υπηρεσίες στα θύματα. Περισσότερα για την Ερμηνευτική καθοδήγηση της ΔΕΕΣ για την έννοια της άμεσης συμμετοχής στις εχθροπραξίες, βλ.: https://casebook.icrc.org/case-study/icrc-interpretive-guidance-notion-direct-participation-hostilities (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

χαρακτήρα της σύγκρουσης.[327] Αυτή η θέση προωθεί την αντίληψη ότι η ταξινόμηση των συγκρούσεων μεταξύ διεθνών και μη διεθνών είναι άσχετη κατά τον προσδιορισμό των εγκλημάτων πολέμου, παρέχοντας έτσι μια ευρύτερη δικαιοδοσία για τη δίκη προσώπων που κατηγορούνται για εγκλήματα πολέμου, συμπεριλαμβανομένων παραβιάσεων απαγορευμένων πράξεων, που σχετίζονται με δραστηριότητες κράτησης από μέλη των NSAGs υπό την ατομική τους ιδιότητα.

Η Εισαγγελία κατηγόρησε τον Lubanga για έμμεση συν-διάπραξη, καθώς ισχυρίστηκε ότι ως ηγέτης είχε τον έλεγχο της οργάνωσης. πήρε αποφάσεις και υπαγόρευσε την πολιτική της ομάδας του και κατά συνέπεια, τα εγκλήματα για τα οποία κατηγορήθηκε έγιναν με άμεση πρόθεση και γνώση του.[328] Για να καθορίσει την ποινική ευθύνη, το Επιμελητήριο ανέλυσε πέντε παράγοντες ατομικής ευθύνης. Από τους πέντε παράγοντες, τα δύο στοιχεία του στόχου ήταν: η ύπαρξη κοινού σχεδίου και η συντονισμένη ουσιαστική συνεισφορά κάθε συν-δράστη για την επίτευξη του εγκληματικού σκοπού και τα άλλα τρία υποκειμενικά στοιχεία ήταν ότι, ο κατηγορούμενος γνώριζε τις εγκληματικές συνέπειες του κοινού σχεδίου και είχε ουσιαστική συμβολή σε αυτό, γνωρίζοντας τα πραγματικά περιστατικά με τα οποία μπορούσε να διαπιστώσει τις συνέπειες της συμμετοχής του στην ένοπλη σύγκρουση. Το Τμήμα ήταν πεπεισμένο ότι ο Lubanga ενήργησε με πρόθεση, ενώ είχε τις απαραίτητες γνώσεις για τη διαπίστωση των κατηγοριών, καθώς γνώριζε τις συνθήκες που οδήγησαν στην ένοπλη σύγκρουση και τη σύνδεσή της με τη συμπεριφορά του να στρατολογεί και να χρησιμοποιεί παιδιά κάτω των 15 ετών σε εχθροπραξίες.[329]

Εν κατακλείδι, τα εγκλήματα που προσδιορίστηκαν στις υποθέσεις των ΔΠΔΡ (ICTR), ΔΠΔΓ (ICTY) και ΔΠΔ (ICC) είναι μερικές μόνο από τις τυπικές παραβιάσεις κανόνων περί ένοπλων συρράξεων, που θα μπορούσαν να διαπραχθούν από μέλη οποιουδήποτε NSAG σε καταστάσεις σύγκρουσης, καθώς και κατά ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους. Ωστόσο, ορισμένα από τα εγκλήματα που

---

[327] ΔΠΔ, (2007). «*Εισαγγελέας κατά Thomas Lubanga Dyilo*», Υπόθεση Αρ. ICC-01/04-01/06 (εφεξής ICC Lubanga Case), διαθέσιμο στο: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CaseInformationSheets/LubangaEng.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[328] ΔΠΔ, (2007). «*Εισαγγελέας κατά Thomas Lubanga Dyilo*», Υπόθεση Αρ. ICC-01/04-01/06 (ICC Lubanga Case), διαθέσιμο στο: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CaseInformationSheets/LubangaEng.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[329] ΔΠΔ, (2007). «*Εισαγγελέας κατά Thomas Lubanga Dyilo*», Υπόθεση Αρ. ICC-01/04-01/06 (εφεξής ICC Lubanga Case), διαθέσιμο στο: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CaseInformationSheets/LubangaEng.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

απαριθμούνται στις υποθέσεις των δικαστηρίων αυτών, όπως η υποδούλωση, η φυλάκιση, τα βασανιστήρια και άλλες απάνθρωπες πράξεις, είναι πιο πιθανές σε χώρους κράτησης. Με τη διευκρίνιση αυτή, θα μπορούσε επομένως να ειπωθεί ότι, οι απαγορευμένες πρακτικές κράτησης, σύμφωνα με το δίκαιο των συνθηκών για μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις, χαρακτηρίζονται ως εγκλήματα «*σοβαρών παραβιάσεων*», σύμφωνα με το Καταστατικό της Ρώμης και οι NSAGs θα μπορούσαν να θεωρηθούν, κατά αυτόν τον τρόπο σκέψης, ως δρώντες υπεύθυνοι για τέτοιες παραβιάσεις. Όμως, θα πρέπει να είναι απολύτως σαφές ότι, οι NSAGs δεν είναι υπόλογοι για την απλή κράτηση ατόμων για λόγους που σχετίζονται με τη σύγκρουση· η σύλληψη και η κράτηση κυβερνητικών δυνάμεων, σύμφωνα με το ΔΑΔ, δεν είναι έγκλημα, πλην όμως, θα μπορούσε να εξελιχθεί σε έγκλημα, εάν οι κρατούμενοι υποβάλλονταν σε βασανιστήρια, ή οι NSAGs κατέφευγαν σε δραστηριότητες κράτησης, χωρίς επαρκή αιτιολόγηση τέτοιων εγκλεισμών.

2.3. Απόψεις της ΔΕΕΣ για τη Στέρηση της Ελευθερίας από NSAGs

Η θέση της ΔΕΕΣ σχετικά με τη νομική βάση για δραστηριότητες κράτησης και εγκλεισμού στις NIACs διαφέρει από αυτή που υποστηρίζουν εθνικά δικαστήρια Κρατών, όπως π.χ. του Ηνωμένου Βασιλείου (ΗΒ) στην υπόθεση Serdar Mohammed, μια κατάσταση που δικαιολογείται λογικά από τις διαφορετικές εντολές και στόχους αυτών των ιδρυμάτων. Για τη ΔΕΕΣ, οι διαδικαστικές αρχές και οι διασφαλίσεις που διέπουν τον εγκλεισμό και αναμφισβήτητα όλα τα είδη κράτησης σε περιβάλλον ένοπλων συγκρούσεων, είναι «*θέμα τόσο νόμου όσο και πολιτικής*».[330] Οι αποφάσεις στην υπόθεση Serdar Mohammed είχαν ως στόχο να διευκρινίσουν εάν το κράτος είχε παραβιάσει το άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και εάν ο ενάγων είχε δικαίωμα αποζημίωσης για οποιαδήποτε τέτοια παραβίαση. Ως εκ τούτου, τα δικαστήρια επικεντρώθηκαν αποκλειστικά σε νομικά ζητήματα, παρά σε πολιτικά (και νομικά).

Η ΔΕΕΣ έχει ασχοληθεί με αυτό το θέμα σε διάφορες περιπτώσεις, τόσο σε σχέση με τη νομική βάση για δραστηριότητες κράτησης στις NIACs, όσο και με τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο για τους NSAGs. Ενώ ορισμένα από αυτά αντιπροσωπεύουν τη θεσμική θέση του οργανισμού, άλλα είναι το

---

[330] Pejic, J., (2005). «Procedural Principles and Safeguards for Internment Administrative Detention in Armed Conflict and Other Situations of Violence», *International Review of the Red Cross (IRRC)*, Vol.87(858), διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0892.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023), σ.376.

αποτέλεσμα των αλληλεπιδράσεών του με διαφορετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κρατών. Εκτός από το ΔΑΔ, όπου διαπιστώνεται ότι υφίσταται απαγόρευση του για αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας που ισχύει για τις NIACs, η ΔΕΕΣ δημοσίευσε το 2005 τις διαδικαστικές αρχές και διασφαλίσεις για τον εγκλεισμό [διοικητική (administrative) κράτηση] σε ένοπλες συγκρούσεις και άλλες καταστάσεις βίας. Εκεί, σημείωσε ότι ο εγκλεισμός «*είναι ένα εξαιρετικό μέτρο ελέγχου*», το οποίο επιτρέπει «*στην αρχή κράτησης να στερήσει την ελευθερία σε πρόσωπα που δεν υπόκεινται σε ποινική διαδικασία, αλλά θεωρούνται ότι αποτελούν πραγματική απειλή για την ασφάλειά της στο παρόν ή στο μέλλον*».[331] Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τη ΔΕΕΣ, δεν είναι ένα μέτρο που προορίζεται να αντικαταστήσει την ποινική διαδικασία, καθώς μπορεί να διαταχθεί μόνο κατά περίπτωση, ωστόσο, πρέπει να παύσει μόλις πάψουν να υφίστανται οι λόγοι που το οδήγησαν και πρέπει να συμμορφώνεται με την αρχή της νομιμότητας.[332] Ακολούθησε το 2008 μια συνάντηση εμπειρογνωμόνων που οργανώθηκε από κοινού με το Chatham House. Η έκθεση αυτής της συνάντησης ανέφερε ότι:[333]

«*ως μέρος σε ένοπλη σύγκρουση, μια μη κρατική ένοπλη ομάδα έχει επίσης εγγενή εξουσιοδότηση να προβαίνει σε εγκλεισμούς. Αυτό είναι άμεση συνέπεια της αρχής της ισότητας των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών στο πλαίσιο του ΔΑΔ… Αυτό συνεπάγεται ότι, σύμφωνα με το ΔΑΔ, μια μη κρατική ένοπλη ομάδα δεν μπορεί να τιμωρηθεί για εγκλεισμούς, εφόσον η κράτηση νοείται διαφορετικά... Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει ότι μια τέτοια συμπεριφορά δεν μπορεί να τιμωρηθεί σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του οικείου κράτους*».

---

[331] Pejic, J., (2005). «Procedural Principles and Safeguards for Internment Administrative Detention in Armed Conflict and Other Situations of Violence», *International Review of the Red Cross (IRRC)*, Vol.87(858), διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0892.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023), σ.380.

[332] Pejic, J., (2005). «Procedural Principles and Safeguards for Internment Administrative Detention in Armed Conflict and Other Situations of Violence», *International Review of the Red Cross (IRRC)*, Vol.87(858), διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0892.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023), σ.381-383.

[333] Όπως επιβεβαιώθηκε στη συνάντηση εμπειρογνωμόνων που διοργανώθηκε από τη ΔΕΕΣ και το Chatham House, «*το IHRL δεν απαγορεύει καθεαυτό τον εγκλεισμό. Αυτό που απαγορεύεται, ανά πάσα στιγμή, είναι η αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας*». Expert Meeting on Procedural Safeguards for Security Detention in Non-international Armed Conflict: Chatham House and International Committee of the Red Cross, London, 22–23 September 2008, 91(876), *International Review of the Red Cross*, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-876-expert-meeting.pdf (τελευταία πρόσβαση 25 Ιουλίου 2023), σ.859, 863. Βλ. επίσης, Goodman, R., (2015). «Authorization versus Regulation of Detention in Non-international Armed Conflicts», 91, *International Law Studies*, διαθέσιμο στο: https://digital-commons.usnwc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1137&context=ils (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023), σ.159.

Προσέθεσε δε ότι το εσωτερικό δίκαιο ή ένα ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ δεν παρέχουν «*νομική βάση*» για μια NSAG να προβαίνει σε δραστηριότητες κράτησης σε μια NIAC, ενώ το ΔΑΔ δεν την προβλέπει καν· έτσι, το ερώτημα σχετικά με τον τρόπο που μια μη κρτική ένοπλη ομάδα μπορεί να ασκήσει το εγγενές δικαίωμα της κράτησης και του εγκλεισμού, βάσει του ΔΑΔ παραμένει αναπάντητο.[334] Ωστόσο, ο οποιοσδήποτε εγκλεισμός πρέπει να είναι «απαραίτητος» και για «επιτακτικούς λόγους ασφάλειας», δηλαδή πρέπει να σχετίζεται άμεσα με τη σύγκρουση.[335]

Την περίοδο 2012–2013, η ΔΕΕΣ πραγματοποίησε τέσσερις περιφερειακές διαβουλεύσεις με κράτη από διαφορετικές περιοχές του κόσμου. Η συγκεφαλαιωτική έκθεση που βασίζεται σε αυτές τις συνεδριάσεις επιβεβαιώνει ότι οι περισσότεροι εμπειρογνώμονες φάνηκε ότι συμφωνούν, υπό την επιφύλαξη του νομικού καθεστώτος των μη κρατικών μερών στις NIACs και χωρίς να τεκμαίρεται οποιαδήποτε νομιμότητα στις επιχειρήσεις κράτησής τους, ότι το ΔΑΔ θα πρέπει να εξετάσει ορισμένες πτυχές των λόγων κράτησης.[336] Το 2014, η ΔΕΕΣ εξέτασε αυτά τα ζητήματα σε ένα «*Έγγραφο Γνώμης*» σχετικά με τους βασικούς κανόνες που ισχύουν για τον εγκλεισμό. Εκεί, έκανε διάκριση μεταξύ «*παραδοσιακών*» NIACs, που εμφανίζονται στην επικράτεια ενός κράτους μεταξύ κυβερνητικών δυνάμεων και ενός ή περισσότερων NSAGs και «*NIACs με εξωεδαφικό στοιχείο, δηλαδή εκείνων όπου οι ένοπλες δυνάμεις ενός ή περισσοτέρων κρατών ή ένας διεθνής ή περιφερειακός οργανισμός, πολεμούν μαζί με τις ένοπλες δυνάμεις ενός κράτους υποδοχής, στο έδαφός του, εναντίον ενός ή περισσότερων οργανωμένων NSAGs*».[337]

---

[334] Expert Meeting on Procedural Safeguards for Security Detention in Non-international Armed Conflict: Chatham House and International Committee of the Red Cross, London, 22–23 September 2008, 91(876), *International Review of the Red Cross*, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-876-expert-meeting.pdf (τελευταία πρόσβαση 25 Ιουλίου 2023), σ.870.

[335] Expert Meeting on Procedural Safeguards for Security Detention in Non-international Armed Conflict: Chatham House and International Committee of the Red Cross, London, 22–23 September 2008, 91(876), *International Review of the Red Cross*, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-876-expert-meeting.pdf (τελευταία πρόσβαση 25 Ιουλίου 2023), σ.863.

[336] ICRC, (2013). «*Strengthening International Humanitarian Law Protecting Persons Deprived of Their Liberty: Synthesis Report from Regional Consultations of Government Experts*», σ.29, διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/download/file/5483/strengthening-protection-detention-consultations-synthesis-2013-icrc.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023)

[337] ICRC, (2014). «*Internment in Armed Conflict. Basic Rules and Challenges. Opinion Paper, November 2014*», διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/document/internment-armed-conflict-basic-rules-and-challenges (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023), σ.7. Αυτή η άποψη έχει επικριθεί καθώς φαίνεται να υπονοεί ότι το ΔΑΔ δεν επιτρέπει τον εγκλεισμό σε «*παραδοσιακές*» NIACs αλλά μόνο σε εκείνες με εξωεδαφικό χαρακτήρα. Βλ. επίσης, Heller, J.K., (2015). «*What Exactly Is the ICRC's Position on Detention in NIAC?*» (Opinio Juris, 6 June 2015), διαθέσιμο στο:

Όσον αφορά στο πρώτο, υποστήριξε ότι «*το εσωτερικό δίκαιο, βάσει των υποχρεώσεων του Κράτους για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του ΔΑΔ, αποτελεί το νομικό πλαίσιο για την ενδεχόμενη κράτηση και φυλάκιση ατόμων που διενεργείται από τα κράτη και των οποίων η δραστηριότητα θεωρείται ότι συνιστά σοβαρή απειλή για την ασφάλεια*».[338] Όσον αφορά, στις εξωεδαφικές NIACs, η ΔΕΕΣ επέστησε την προσοχή στο «*γεγονός ότι το άρθρο 3 που είναι κοινό στις ΣΓ΄49 δεν αναφέρει ρητά τον εγκλεισμό ούτε διευκρινίζει επιτρεπόμενους λόγους ή διαδικασία*».[339] Έτσι, προτάθηκαν δύο εναλλακτικές λύσεις:[340]

Η πρώτη αναφέρεται στο ότι η νομική βάση για την κράτηση και τον εγκλεισμό θα πρέπει να είναι ρητή, όπως είναι στην τέταρτη ΣΓ΄49. Ελλείψει δε τέτοιου κανόνα, το ΔΑΔ δεν μπορεί να τον παρέχει σιωπηρά. Μια άλλη άποψη, την οποία συμμερίζεται η ΔΕΕΣ, είναι ότι τόσο το εθιμικό, όσο και το συμβατικό ΔΑΔ περιέχουν μια εγγενή εξουσία δραστηριοτήτων εγκλεισμού και κράτησης και μπορεί υπό αυτή την έννοια να παρέχει την απαιτούμενη νομική βάση για δράσεις εγκλεισμού σε NIACs.

Αυτή η θέση, εξήγησε η ICRC, βασίζεται στο γεγονός ότι ο εγκλεισμός «*είναι σύνηθες φαινόμενο*» στις NIACs, που δεν απαγορεύεται από το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ΄49 και ότι το ΠΠ ΙΙ του ΄77 αναφέρεται ρητά σε αυτό το είδος κράτησης.[341] Προσέθεσε, ωστόσο, ότι οποιαδήποτε άποψη υιοθετηθεί θα «πρέπει να αποκτηθεί πρόσθετη εξουσία σχετικά με τους λόγους εγκλεισμού και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί, σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας».[342]

---

http://opiniojuris.org/2015/02/06/exactly-icrcs-position-detention-niac/ (τελευταία πρόσβαση 25 Ιουλίου 2023).

[338] ICRC, (2014). «*Internment in Armed Conflict. Basic Rules and Challenges. Opinion Paper, November 2014*», διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/document/internment-armed-conflict-basic-rules-and-challenges (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023), σ.7.

[339] ICRC, (2014). «*Internment in Armed Conflict. Basic Rules and Challenges. Opinion Paper, November 2014*», διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/document/internment-armed-conflict-basic-rules-and-challenges (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023), σ.7.

[340] ICRC, (2014). «*Internment in Armed Conflict. Basic Rules and Challenges. Opinion Paper, November 2014*», διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/document/internment-armed-conflict-basic-rules-and-challenges (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023), σ.7. Την άποψη αυτή συμμερίστηκε και η Εξεταστική Επιτροπή του ΟΗΕ για τη Συρία. Περισσότερα στο: Human Rights Council, (2018). «*Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*», διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/A-HRC-37-72-1.pdf (τελευταία πρόσβαση 25 Ιουλίου 2023), (παράγραφος 29).

[341] ICRC, (2014). «*Internment in Armed Conflict. Basic Rules and Challenges. Opinion Paper, November 2014*», διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/document/internment-armed-conflict-basic-rules-and-challenges (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023), σ.7.

[342] ICRC, (2014). «*Internment in Armed Conflict. Basic Rules and Challenges. Opinion Paper, November 2014*», διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/document/internment-armed-conflict-basic-rules-and-challenges (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023), σ.8.

Η ΔΕΕΣ, σε σχόλιό της το 2016 για το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49, επανέλαβε τη θέση της σχετικά με τη νομική βάση στις NIACs, δηλώνοντας ότι «*το ζήτημα εάν το ανθρωπιστικό δίκαιο παρέχει εγγενή εξουσία ή εξουσία για την κράτηση υπόκειται σε συζήτηση*»,[343] ενώ στη συνέχεια περιέγραψε διάφορες εναλλακτικές απόψεις:[344]

- Μια είναι ότι η νομική βάση για τη στέρηση της ελευθερίας σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις (NIACs) πρέπει να είναι σαφής, όπως συμβαίνει στην ΙΙΙ και IV Σύμβαση της Γενεύης σχετικά με τις διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις (IACs).
- Μια άλλη άποψη, στην οποία συμφωνεί η ΔΕΕΣ, είναι ότι τόσο το εθιμικό ΔΑΔ, όσο και το ΔΑΔ παρέχουν μια εγγενή εξουσία κράτησης σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις. Ωστόσο, πρέπει σε κάθε περίπτωση να παρέχεται πρόσθετη εξουσία σχετικά με τους λόγους και τη διαδικασία στέρησης της ελευθερίας σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις, σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας.

Είναι αξιοσημείωτο ότι γίνεται συστηματική αναφορά στην αρχή της νομιμότητας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η αρχή αυτή επηρεάζει αναγκαστικά τους NSAGs (και τα κράτη) για τη διεξαγωγή κρατήσεων με νόμιμο τρόπο. Στο πλαίσιο αυτό, η ΔΕΕΣ παρείχε δύο διαφορετικές ερμηνείες για το τι στην πραγματικότητα σημαίνει η αρχή της νομιμότητας. Έτσι, στη μελέτη της για το εθιμικό ΔΑΔ του 2005 και σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δήλωσε ότι η κράτηση θα ισχύει μόνο για «*ποινικά αδικήματα*», αποκλείοντας έτσι τις αυθαίρετες κρατήσεις και επίσης, ότι «*δεν μπορεί κανείς να κατηγορηθεί ή να καταδικαστεί για ποινικό αδίκημα για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη που δεν αποτελούσε ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το εθνικό ή το ΔΔ τη στιγμή που διαπράχθηκε*».[345] Επίσης, ισχυρίστηκε ότι, στο πλαίσιο των φυλακίσεων, η αρχή της νομιμότητας «*σημαίνει ότι ένα άτομο μπορεί να στερηθεί την ελευθερία μόνο για ουσιαστικούς λόγους και σύμφωνα με διαδικασίες που προβλέπονται από το εσωτερικό και το ΔΔ*».[346] Φυσικά, οι ορισμοί διαφέρουν ως προς το είδος της κράτησης που αφορούν. Ωστόσο, ένα κοινό στοιχείο

---

[343] ICRC, (2016). «*Commentary on the First Geneva Convention: Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*», Cambridge University Press [παράγραφος 727].
[344] ICRC, (2016). «*Commentary on the First Geneva Convention: Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*», Cambridge University Press [παράγραφος 728].
[345] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L. (eds), (2005). «*Customary International Humanitarian Law*», (ICRC), σ.344.
[346] Pejic, J., (2005). «Procedural Principles and Safeguards for Internment Administrative Detention in Armed Conflict and Other Situations of Violence», *International Review of the Red Cross (IRRC)*, Vol.87(858), διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0892.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023), σ.383.

είναι ότι και οι δύο απαιτούν την ύπαρξη «νόμου» που παρέχει την απαραίτητη νομική βάση για την ανάληψη μιας τέτοιας δραστηριότητας. Προφανώς, αυτό έχει αντίκτυπο στη θέση της ΔΕΕΣ σε σχέση με την απαγόρευση της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, όπως κατοχυρώνεται στη μελέτη του εθιμικού ΔΑΔ. Έτσι, ενώ στη μελέτη δεν επιτρέπεται επισήμως από το νόμο ο εγκλεισμός, ή οποιαδήποτε κράτηση που θα βασιζόταν σε «ανάγκες ασφαλείας», οι παραπάνω θέσεις φαίνεται να δείχνουν μια διαφορετική προσέγγιση. Ως αποτέλεσμα, τα μέρη των NIACs πρέπει πράγματι να διαθέτουν κάποια νόμιμη αρχή, ώστε να αποφεύγεται η αυθαίρετη κράτηση, κάτι που είναι επίσης σύμφωνο με το IHRL.

Οι απόψεις της ΔΕΕΣ σχετικά με τη νομική βάση για τις πρακτικές εγκλεισμού στις NIACs παρουσιάζουν, επίσης, ορισμένες προκλήσεις που αξίζει να αναφερθούν. Για παράδειγμα, στις NIACs, στις οποίες επικρατεί εδαφική κυριαρχία, παραμένει ασαφές σε ποιες υποχρεώσεις (ή προνόμια) του ΔΑΔ αναφέρεται η ΔΕΕΣ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι, παρουσιάζεται παράλληλα με το IHRL, το οποίο δεν περιέχει νομική βάση για κράτηση, αλλά παραπομπή σε «νόμο», μπορεί να υποστηριχθεί ότι αυτό σχετίζεται με την απαγόρευση της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας που περιλαμβάνεται και στα δύο νομικά πλαίσια και όχι στην ύπαρξη «εγγενούς» νομικού λόγου κράτησης. Επιπλέον, όπως θα περίμενε κανείς, η πιθανή «εγγενής εξουσία» εγκλεισμού στις NIACs έχει προκαλέσει συγκεκριμένες διαμάχες στη διεθνή νομική σκέψη, καθώς μια τέτοια εξουσιοδότηση, θα είχε συμπεριληφθεί ρητά, υπό προϋποθέσεις, στο κοινό άρθρο 3 των ΣΓ΄49 ή στο ΠΠ ΙΙ του ΄77, πλην όμως, διαφαίνεται έλλειψη ενδιαφέροντος των Κρατών μεταξύ τους να ασχοληθούν με το θέμα αυτό πέρα από ορισμένα αυστηρά όρια.[347]

Μια δεύτερη διαμάχη μπορεί να εντοπιστεί στη σχέση μεταξύ του ΔΑΔ, σχετικά με τη ρύθμιση των διαφόρων πτυχών της κατάστασης εγκλεισμού στις NIACs και της ύπαρξης μιας σιωπηρής (ή εγγενούς) νομικής βάσης για δραστηριότητα κράτησης.[348]

Η δημιουργία ενός τέτοιου συνδέσμου, σύμφωνα με την Hill-Cawthorne, ισοδυναμεί με «*λανθασμένη ανάγνωση αυτών των διατάξεων*».[349] Αν και το συμβατικό

---

[347] Horowitz, J., (2015). «*Guest Post: IHL Doesn't Regulate NIAC Internment – A Drafting History Perspective*» (Opinio Juris, 9 February 2015), διαθέσιμο στο: http://opiniojuris.org/2015/02/09/guest-post-ihl-doesnt-regulate-niac-internment-drafting-history-perspective/ (τελευταία πρόσβαση 26 Ιουλίου 2023).

[348] Pejić, J., (2012). 'Conflict Classification and the Law Applicable to Detention and the Use of Force' in Elizabeth Wilmshurst (ed.), *International Law and the Classification of Conflicts* [first edition, Oxford University Press (OUP) 2012] σ.94.

ΔΑΔ, ιδίως το ΠΠ ΙΙ ΄77, επιβεβαιώνει ότι ο εγκλεισμός μπορεί να λάβει χώρα και δεν απαγορεύεται βάσει του ΔΑΔ, εντούτοις, «*δεν μπορεί να συμπεράνει κανείς ότι αυτή η αναγνώριση και ο ίδιος ο κανονισμός δημιουργεί μια νομική βάση για την κράτηση*».[350] Η εύρεση μιας νομικής βάσης για δραστηριότητες εγκλεισμού στις NIACs, σύμφωνα με το εθιμικό δίκαιο, όπως προτείνεται από τη ΔΕΕΣ στις NIACs, έχει επίσης αποδειχθεί δύσκολη υπόθεση, αφού μόνο από την πρακτική και τη γνώμη των κρατών, διαφαίνεται ότι, το ΔΑΔ δεν απαγορεύει τον εγκλεισμό.[351] Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει ότι τα κράτη δεν προβαίνουν σε εγκλεισμούς κατά τη διάρκεια των NIACs, καθώς, βασιζόμενοι σε άλλες πηγές δικαίου για νομική αιτιολόγηση, ιδίως το εσωτερικό δίκαιο και άλλα πλαίσια, το πράττουν. Τέλος, ο Quintin σωστά εξηγεί πως «*δεδομένου ότι το ΔΔ, συμπεριλαμβανομένου του ΔΑΔ, μπορεί να δημιουργηθεί μόνο από τα κράτη, δυσκολευόμαστε να δούμε πώς θα μπορούσε να προκύψει μια «σιωπηρή» νομική βάση για NSAGs, παρά την ουσιαστική ομόφωνη άρνηση μεταξύ των κρατών να χορηγήσουν εξουσιοδότηση για εγκλεισμό σε ένοπλες ομάδες*».[352]

2.3.1. Ματιές της ΔΕΕΣ στο Μέλλον

Παρά την αντιφατική φύση των απόψεων αυτών, ένα κοινό στοιχείο είναι ότι, το ΔΑΔ από μόνο του δεν αρκεί για τη νομιμοποίηση των NSAGs να προβαίνουν σε κράτηση και εγκλεισμό κατά τη διάρκεια των NIACs. Σύμφωνα με τις αποφάσεις στην υπόθεση Serdar Mohammed, το νομικό καθεστώς ασχολείται μόνο με τη μεταχείριση των κρατουμένων, όταν βρίσκονται στα χέρια ενός συμβαλλόμενου μέρους στη σύγκρουση. Έτσι, η εξουσιοδότηση για κράτηση θα πρέπει να αναζητείται αλλού, είτε στο εσωτερικό δίκαιο των κρατών-μερών στη σύγκρουση, είτε σε ψήφισμα του ΣΑ/ΗΕ. Μια άλλη άποψη της ΔΕΕΣ είναι ότι υποστηρίζεται μια «εγγενής εξουσία» για εγκλεισμούς σύμφωνα με το ΔΑΔ στις NIACs, πλην όμως, χρειάζεται πρόσθετη εξουσία, για την τήρηση της αρχής της νομιμότητας. Παρόλα αυτά, δεδομένης της έλλειψης ρητών αναφορών του ΔΑΔ στο θέμα αυτό, είναι δύσκολο να ισχυριστεί κανείς ότι υπάρχει πράγματι μια «εγγενής εξουσία» για δραστηριότητες κράτησης στο ΔΑΔ.

---

[349] Hill-Cawthorne, L., (2016). *Detention in Non-international Armed Conflict*, first edition, Oxford University Press, σ.69.
[350] Hill-Cawthorne, L., (2016). *Detention in Non-international Armed Conflict*, first edition, Oxford University Press, σ.69.
[351] Hill-Cawthorne, L., (2016). *Detention in Non-international Armed Conflict*, first edition, Oxford University Press, σ.70.
[352] Quintin, A., (2020). *The Nature of International Humanitarian Law: A Permissive or Restrictive Regime?* Edward Elgar Publishing, σ.97.

Λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες που συνεπάγονται οι θέσεις αυτές κατά την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων κράτησης των NSAGs, το επόμενο λογικό βήμα είναι να εκτιμηθεί εάν οι «νόμοι» αυτών των NSAGs, υπό τον όρο, φυσικά, ότι η εν λόγω ομάδα είναι επαρκώς οργανωμένη και ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο, ώστε να έχει την ικανότητα να θεσπίσει τέτοιους «νόμους» και να τους επιβάλει, θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως νομική βάση για την κράτηση σε NIACs με τον ίδιο τρόπο που το εσωτερικό δίκαιο εξυπηρετεί αυτή τη λειτουργία για τα κράτη, τουλάχιστον εκείνα που αγωνίζονται σε εδαφικές NIACs και, με τον τρόπο αυτό, πληρούν τις απαιτήσεις των τόσο του ΔΑΔ όσο και του Διεθνούς Δικαίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (IHRL).[353] Εναλλακτικά, οι NSAGs θα μπορούσαν επίσης να βασίζονται ή να προσαρμόζουν τους υφιστάμενους νόμους του εδαφικού κράτους για τον ίδιο σκοπό. Εδώ, η υπόθεση Sakhanh ενώπιον του Περιφερειακού Δικαστηρίου της Στοκχόλμης μπορεί να είναι σημαντική. Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι NSAGs θα μπορούσαν νόμιμα να ιδρύσουν δικαστήριο εάν εφάρμοζαν «*το δίκαιο που υπήρχε πριν από την έκρηξη της σύγκρουσης ή τουλάχιστον όχι νόμους που διαφέρουν σημαντικά σε αυστηρότερη κατεύθυνση από τη νομοθεσία που υπήρχε πριν από το ξέσπασμα της σύγκρουσης*».[354]

Είναι σημαντικό ότι τέτοιοι «νόμοι» μπορεί να υπερβαίνουν τις περιπτώσεις εγκλεισμού, περιλαμβάνοντας επίσης άλλους τύπους στέρησης της ελευθερίας. Αυτή είναι μια σημαντική πτυχή του θέματος. Ενώ για τα κράτη έχουν ανακύψει ερωτήματα κυρίως για περιπτώσεις εγκλεισμού σε εξωεδαφικές NIACs, η αξιολόγηση της νομικής βάσης για δραστηριότητες κράτησης των NSAGs απαιτεί εξέταση που υπερβαίνει την περιορισμένη σφαίρα, περιλαμβάνοντας επίσης άλλους τύπους κράτησης για τους οποίους θα χρειάζονταν επίσης κανονιστικό πλαίσιο και διαδικασίες, προκειμένου να τηρηθεί η αρχή της νομιμότητας. Ένα άλλο ζήτημα είναι ότι, σε αντίθεση με το εθνικό δίκαιο των κρατών, οι «νόμοι» (κανόνες) των NSAGs δεν περιορίζονται απαραίτητα σε

---

[353] Sivakumaran, S., (2012). *The Law of Non-international Armed Conflict*, Oxford University Press (2012), σ. 303. Ο ίδιος επιβεβαιώνει ότι, «*όσον αφορά τους τρόπους εγκλεισμού, ιδίως τις διαδικαστικές προστασίες που συνοδεύουν τον εγκλεισμό, η κρατική νομοθεσία θα διέπει την κράτηση από τις κρατικές ένοπλες δυνάμεις, ενώ η νομοθεσία της μη κρατικής ένοπλης ομάδας μπορεί να αρκεί για τους σκοπούς της κράτησης ένοπλων ομάδων από μη κρατικές ομάδες*».

[354] Περιφερειακό Δικαστήριο Στοκχόλμης, (2017). *Υπόθεση: Εισαγγελέας κατά Omar Haisam Sakhanh*. Αριθμός Υπόθεσης: B3787-16, District Court of Stockholm, Case of Haisam, Judgment [παράγραφος 31], διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/e5c4ef/pdf/ (τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2023). Αν και το Δικαστήριο αργότερα ισχυρίστηκε ότι: «*μόνο τα κράτη σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες μπορούν να επιβάλλουν ποινικό δίκαιο*», δεν απέρριψε εντελώς την πιθανότητα οι NSAGs να θεσπίσουν το δικό τους νομικό πλαίσιο, ένα σενάριο που θα απαγορευόταν μόνο εάν είναι αρκετά αυστηρό σε σύγκριση με το κρατικό εσωτερικό σύστημα [παράγραφος 30].

μια γεωγραφική περιοχή. Εάν μια ομάδα είναι παρούσα σε δύο διαφορετικές χώρες, ο ίδιος «νόμος» θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως νομική βάση για τις ενέργειές της. Εάν οι NSAGs, όντως δημιουργούν τέτοιους εσωτερικούς κανόνες και τηρούνται, μπορεί να υποτεθεί ότι η δραστηριότητα κράτησης μπορεί πράγματι να είναι νόμιμη και όχι αυθαίρετη.[355]

2.4. Παραδείγματα Κράτησης από NSAGs

Όπως έχει ήδη αναφερθεί νωρίτερα, η οργανωτική δομή των NSAGs χρησιμεύει ως σημαντικός καθοριστικός παράγοντας για τη εν γένει συμπεριφορά τους και εντοπισμό ενός συνόλου προτύπων συμπεριφοράς κατά τη διάρκεια των ένοπλων συγκρούσεων μη διεθνούς χαρακτήρα. Έτσι, παρουσιάστηκαν και ορίστηκαν τρεις τύποι NSAGs, όπως οι: (i) NSAGs, που ασκούν «de facto» εξουσία και έλεγχο σε μια περιοχή και πληθυσμό. (ii) «Ομάδες ένοπλης αντιπολίτευσης», νοούμενες ως εκείνες τις NSAGs με χαμηλότερο βαθμό οργάνωσης σε σύγκριση με τον πρώτο τύπο, και τέλος, (iii) NSAGs, που ταξινομούνται ως «πολιτοφυλακές» (Militias) χωρίς να ασκούν αποτελεσματικό έλεγχο επί της επικράτειας και του πληθυσμού, ή τουλάχιστον όχι πέρα από τις περιοχές που ελέγχουν. Αυτή η τυπολογία, επιτρέπει τον προσδιορισμό βασικών μέτρων προστασίας, όπου όλες οι ομάδες «*θα αναμενόταν να παρέχουν σε όλες τις περιστάσεις*» και, ταυτόχρονα, θα αναδείκνυε τις πιο ικανές σε σχέση με την πραγματικότητα.[356] Επομένως, αυτή είναι μια πρόσκληση για εξέταση των δραστηριοτήτων κράτησης των NSAGs, ανάλογα με το επίπεδο οργάνωσης και εδαφικού ελέγχου. Έχοντας αυτές τις σκέψεις κατά νου, η ενότητα αυτή παρουσιάζει περιπτωσιολογικές μελέτες, με βάση την παρουσιασθείσα τυπολογία των ομάδων αυτών, συμπεριλαμβανομένων βασικών πληροφοριών σχετικά με τους αντίστοιχους NSAGs σε συγκρούσεις μη διεθνούς χαρακτήρα, σε μια επισκόπηση των δραστηριοτήτων κράτησης υπ' αυτών.

Τον Ιανουάριο του 2020, η Διεθνής Επιτροπή Έρευνας του ΟΗΕ για τη Συρία εξέδωσε μια έκθεση που περιέγραφε λεπτομερώς τις δραστηριότητες των διαφόρων μερών στη σύγκρουση, συμπεριλαμβανομένων των NSAGs. Η Επιτροπή εξήγησε ότι η

---

[355] Quintin, A., (2020). *The Nature of International Humanitarian Law: A Permissive or Restrictive Regime?* Edward Elgar Publishing, σ.248.

[356] ICRC, (2015). «*32nd International Conference of the Red Cross and Red Crescent. Strengthening International Humanitarian Law Protecting Persons Deprived of Their Liberty: Concluding Report*», διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/case-study/32nd-international-conference-red-cross-and-red-crescent-strengthening-international, (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023) (Περισσότερα στο Παράρτημα Ι της παρούσης).

κράτηση από NSAGs που λειτουργούν υπό την ομπρέλα του υποστηριζόμενου από την Τουρκία Συριακού Εθνικού Στρατού έχει τεκμηριωθεί «*με ένα συνεπές, ευδιάκριτο μοτίβο*». Άτομα που θεωρούνται ότι συνδέονται με την ομάδα αυτή, είτε μεταφέρθηκαν σε στρατόπεδα εκτοπισμού, είτε μεταφέρθηκαν σε εγκαταστάσεις κράτησης διάσπαρτες σε περιοχές που ελέγχονται από τις Συριακές Δημοκρατικές Δυνάμεις (SDF)[357] από κάποια NSAG. Περίπου 11.000 άνδρες από πενήντα διαφορετικές χώρες, σημειώνει η έκθεση, «*παραμένουν κρατούμενοι σε χώρους κράτησης που διαχειρίζονται*» οι SDF.[358]

Η Επιτροπή κατέληξε σε σύσταση προς όλες τις ένοπλες ομάδες να σταματήσουν την «*αυθαίρετη κράτηση αμάχων, ιδίως ατόμων που εκφράζουν διαφωνία*»,[359] ενώ δεν είναι η πρώτη φορά που το συγκεκριμένο όργανο των Ηνωμένων Εθνών ασχολείται πραγματικά με τις διάφορες δραστηριότητες κράτησης των NSAGs στη σύρραξη της Συρίας, συμπεριλαμβανομένων των κινήτρων που κρύβονται πίσω από τέτοιες συμπεριφορές. Το 2018, για παράδειγμα, είχε διαπιστώσει ότι, η ομάδα του Ισλαμικού Κράτους, διασχίζοντας τις επαρχίες Ράκα, Ντέιρ αλ-Ζαούρ και Χαμά, συνέλαβε πολίτες που κατηγορούνταν για παραβίαση των κανόνων του ή ύποπτους για συνεργασία με εχθρικές δυνάμεις, μέλη θρησκευτικών μειονοτήτων, δημοσιογράφους και ακτιβιστές που κατηγορούνταν για υποτιθέμενες παραβιάσεις τις οποίες διέπραξε η ομάδα.[360] Ομοίως, κατά τη διάρκεια των στρατιωτικών της επιχειρήσεων, οι SDF ισχυρίστηκαν ότι συνέλαβαν 1.397 «*τρομοκράτες*» μαχητές, η πλειοψηφία των οποίων ήταν «*Μέλη της ομάδας του Ισλαμικού Κράτους*», συμπεριλαμβανομένων γυναικών και παιδιών.[361] Το 2016, η Επιτροπή είχε περιγράψει ότι «*καθώς οι ένοπλες ομάδες και οι*

---

[357] Human Rights Council (HRC), (2020). '*Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*', A/HRC/43/57 [παράγραφος 39], διαθέσιμο στο: https://undocs.org/A/HRC/43/57, (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023). Human Rights Watch έχει επίσης αναφέρει τις δραστηριότητες κράτησης αυτών των NSAGs. Βλ. Human Rights Watch (HRW) (2021). '*Illegal Transfers of Syrians to Turkey. Over 60 Detained, Forcibly Moved from Occupied Territories*', διαθέσιμο στο: www.hrw.org/news/2021/02/03/illegal-transfers-syrians-turkey (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

[358] Human Rights Council (HRC), (2020). '*Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*', A/HRC/43/57 [παράγραφος 64], διαθέσιμο στο: https://undocs.org/A/HRC/43/57, (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

[359] Human Rights Council (HRC), (2020). '*Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*', A/HRC/43/57 [παράγραφος 102], διαθέσιμο στο: https://undocs.org/A/HRC/43/57, (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

[360] Human Rights Council (HRC), (2018). '*Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*' (2018) [παράγραφος 15], διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/A-HRC-37-72-1.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

[361] Human Rights Council (HRC), (2018). '*Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*' (2018) [παράγραφος 15], διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/A-HRC-37-72-1.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

τρομοκρατικές οργανώσεις έχουν ελέγξει το έδαφος, κρατούν επίσης αιχμαλώτους υπό τις πιο βάναυσες συνθήκες. Το λεγόμενο Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και Al-Sham (ISIS), [ήταν γνωστό] ότι κρατούσαν παράνομα έναν μεγάλο, άγνωστο αριθμό κρατουμένων για παρατεταμένες περιόδους σε πολλές τοποθεσίες».[362]

Ωστόσο, η Συρία δεν είναι το μοναδικό παράδειγμα. NSAGs από όλο τον κόσμο έχουν προβεί σε παρόμοιες πρακτικές, στερώντας την ελευθερία σε άτομα για διάφορους λόγους.[363] Στην Ουκρανία, ορισμένες NSAGs κρατούσαν «*κυρίως Ουκρανούς στρατιώτες, πολίτες ύποπτους για «κατασκοπεία» ή… πολίτες ύποπτους για εγκληματικές δραστηριότητες και μέλη των ίδιων των ένοπλων ομάδων για διάφορα πειθαρχικά και ποινικά παραπτώματα*».[364]

Στη Σομαλία, η al-Shaabab φέρεται να έχει συλλάβει μαθητές και δασκάλους για «*κατασκοπεία υπέρ των ΗΠΑ και συμμετοχή [σε] πρόσφατες επιθέσεις με drone*».[365] Υπάρχουν επίσης τεκμηριωμένα παραδείγματα από το Αφγανιστάν, όπου οι Ταλιμπάν στερούσαν την ελευθερία σε άτομα, με τη δικαιολογία ότι είχαν διαπράξει «*διάφορα εγκλήματα*»,[366] συμπεριλαμβανομένων δολοφονιών, ληστειών και απαγωγών[367] είχε

---

[362] Human Rights Council (HRC) (2016). «*Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, Thematic Report: Out of Sight, Out of Mind: Deaths in Detention in the Syrian Arab Republic*», διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoISyria/A-HRC-31-CRP1_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

[363] ICRC, (2019). '*33rd International Conference of the Red Cross and Red Crescent: International Humanitarian Law and the Challenges of Contemporary Armed Conflicts: Recommitting to Protection in Armed Conflict on the 70th Anniversary of the Geneva Conventions*', σ.54, διαθέσιμο στο: www.icrc.org/sites/default/files/document/file_list/challenges-report_ihl-and-non-state-armed-groups.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023). Η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού (ΔΕΕΣ) πρόσφατα σημείωσε ότι περισσότερες από 80 NSAGs κρατούν κρατούμενους σε χώρες όπου δραστηριοποιείται η ίδια η Οργάνωση.

[364] UN Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) (2015). «*Report on the Human Rights Situation in Ukraine 16 February to 15 May 2015*», σελ.9–10, διαθέσιμο στο: www.ohchr.org/Documents/Countries/UA/10thOHCHRreportUkraine.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

[365] Global Coalition to Protect Education from Attack (GCPEA), (2020), '*Education under Attack 2020*' σ.209, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/education-under-attack-2020?gad_source=1&gclid=CjwKCAiA1fqrBhA1EiwAMU5m_8ggLEv_JDUlgpC9Cg4iB2yqh_Zm__k8ZN7XMVgHp2ynyfWUW4-U3hoC-nEQAvD_BwE (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023).

[366] AFP, (2017). '*Dozens of Prisoners Freed from Taliban Jail in Southern Afghanistan*' (άρθρο της 19 Νοεμβρίου 2017), διαθέσιμο στο: www.arabnews.com/node/1195966/world (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023).

[367] RFE/RL, «*Raid on Taliban Prison Frees at Least 30 in Afghanistan*» (άρθρο της 19 Νοεμβρίου 2017), διαθέσιμο στο: www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-prison-raid-dozens-freed/28862465.html (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023). Οι Ταλιμπάν, στην πραγματικότητα, έχουν μια συγκεκριμένη «*επιτροπή κρατουμένων*» που ασχολείται με την κατάσταση των κρατουμένων. Για έναν κατάλογο των επιτροπών και των οργάνων αυτής της ομάδας, βλ. UN Security Council, (2020). '*Letter Dated 19 May 2020 from the Chair of the Security Council Committee Established Pursuant to Resolution 1988 (2011) Addressed to the President of the Security Council*', σ.25–26, διαθέσιμο στο: https://digitallibrary.un.org/record/3862716?ln=zh_CN (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023).

δημιουργήσει ένα μοτίβο «*απαγωγής αμάχων που ήταν ύποπτοι για υποστήριξη παραστρατιωτικών ομάδων, πολλοί από τους οποίους [δολοφονήθηκαν] αργότερα. Σε αντίθεση με τις απαγωγές που πραγματοποιήθηκαν για οικονομικούς λόγους, αυτές οι απαγωγές [ήταν] συχνά κρυφές*».[368]

Παρόλο που υπάρχουν πολυάριθμες πρακτικές των NSAGs, οι οποίες έχουν επιβεβαιωθεί στον τομέα της κράτησης, εντούτοις εκτιμάται ότι θα πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στις νομικές συζητήσεις για τις πραγματικές συμπεριφορές αυτών των μη κρατικών παραγόντων (NSAs) σε περιβάλλοντα ένοπλων συγκρούσεων και στις δικαιολογίες που μπορούν να υιοθετήσουν όταν αποφασίζουν να στερήσουν σε άτομα την ελευθερία τους. Οι συζητήσεις σχετικά με την κράτηση σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις (NIACs) επικεντρώθηκαν στην εξεύρεση νομικής βάσης για τα μέρη που λαμβάνουν στη σύγκρουση, χωρίς να γίνει ουσιαστικά διεξοδική αξιολόγηση των πρακτικών των NSAGs στο συγκεκριμένο θέμα. Αυτό συμβαίνει παρά το γεγονός ότι μια τέτοια εξέταση μπορεί να χρησιμεύσει για να:[369]

- Προσδιορίσει ένα σύνολο συνεπών προσδοκιών, σχετικά με την κράτηση των NSAGs στις NIACs.
- Ενημερώσει για την πραγματική κατάσταση με το σκεπτικό ότι αυτές οι μη κρατικές οντότητες θα πρέπει να στερούν νομίμως την ελευθερία από άτομα (ή τουλάχιστον όχι αυθαίρετα).

Στο παραπάνω πλαίσιο, η παρούσα ενότητα αφιερώνεται στη μελέτη τριών περιπτώσεων:[370]

- Στην «Αυτόνομη Διοίκηση της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας» και τα διάφορα ένοπλα στοιχεία της, συμπεριλαμβανομένων των Μονάδων Προστασίας του Λαού/Μονάδων Προστασίας Γυναικών (Yekineyên Parastina Gel/Yekîneyên Parastina Jin, YPG/YPJ), των SDF και των δυνάμεων εσωτερικής ασφάλειας στο Συρία.
- Στο FARC-EP από την Κολομβία.

---

[368] Human Rights Watch, (HRW), (2001). '*Colombia: Beyond Negotiation: International Humanitarian Law and Its Application to the Conduct of the FARC-EP*', σ.7, διαθέσιμο στο: www.hrw.org/reports/2001/farc/colmfarc0801.pdf (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023).

[369] Sivakumaran, S., (2012). *The Law of Non-international Armed Conflict*, Oxford University Press (2012), σ.110-111 Αυτό είναι σύμφωνο με όσα αναφέρει ο Sivakumaran, ο οποίος προτείνει ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πρακτική και το υλικό των ένοπλων ομάδων και κρατών καθώς θα παρέχει πολύ καλύτερη αίσθηση της εφαρμογής των κανόνων διεθνούς δικαίου και την πιθανότητα συμμόρφωσης με αυτούς.

[370] Οι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκαν αυτές οι NSAG και η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για την ανάπτυξη αυτών των περιπτωσιολογικών μελετών έχει ήδη αναφερθεί και συσχετιστεί με την προτεινόμενη τυπολογία των NSAGs.

- Στη Λαϊκή Συμμαχία για ένα Ελεύθερο και Κυρίαρχο Κονγκό (Alliance du Peuple pour un Congo Libre et Souverain, APCLS) από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ).

2.4.1. «Αυτόνομη Διοίκηση της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας»

2.4.1.1 Δομή της Οργάνωσης και Σύντομο Ιστορικό της Ένοπλης Σύγκρουσης

Η πρώτη περίπτωση εξετάζει τη δομή και τις δραστηριότητες κράτησης της κουρδικής αυτοαποκαλούμενης «Αυτόνομης Διοίκησης της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας» (Autonomous Administration of North and East Syria). Αυτός ο NSA ηγείται από το Κόμμα Δημοκρατικής Ένωσης (Democratic Union Party - PYD), ένα πολιτικό κόμμα που ιδρύθηκε το 2002 και θεωρείται παράγωγο του Τουρκικού Εργατικού Κόμματος του Κουρδιστάν (the Turkish Kurdistan Workers Party - PKK).

Τον Ιούλιο του 2012, μετά την αποχώρηση των δυνάμεων της συριακής κυβέρνησης, το PYD, μαζί με την ένοπλη πτέρυγά του, το YPG,[371] απέκτησαν εδαφικό έλεγχο και καθιερώθηκαν ως η κυρίαρχη στρατιωτική δύναμη σχεδόν σε κάθε περιοχή που κατοικείται από Κούρδους στη Συρία. Έχει υποστηριχθεί ότι με τον τρόπο αυτό, «*επιβεβαίωσε ανοιχτά ότι είναι η αρχή που είναι υπεύθυνη για τους κρατικούς θεσμούς στις περισσότερες κυρίως κουρδικές πόλεις*»[372] στο συριακό έδαφος και σχημάτισε τη λεγόμενη Δημοκρατική Αυτοδιοίκηση στη Ροζάβα (Democratic Self-administration in Rojava).[373] Αυτό έγινε μέσω του Κινήματος για μια Δημοκρατική Κοινωνία (TEV-DEM), που δημιουργήθηκε το 2011 για να «*δημιουργήσει και να συντονίσει το αυτόνομο σύστημα*».[374] Με τον καιρό, το PYD κατάφερε να ιδρύσει υπουργεία, νόμους,

---

[371] Knapp, M., Flach, A., Ayboğa, E., Abdullah, A., & Biehl, J. (2016). *Revolution in Rojava: Democratic Autonomy and Women's Liberation in Syrian Kurdistan*. Pluto Press, σ.136 https://doi.org/10.2307/j.ctt1gk07zg. Το YPG δημιουργήθηκε αρχικά μετά την εξέγερση του Qamishli το 2004, αλλά εμφανίστηκε επίσημα στη Συρία μόλις το 2012. Επίσης, διαθέσιμο στο: https://www.jstor.org/stable/j.ctt1gk07zg (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[372] International Crisis Group (ICG), (2013). '*Syria's Kurds: A Struggle within a Struggle, Middle East Report No. 136*, σ.ii, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/syria%E2%80%99s-kurds-struggle-within-struggle?gad_source=1&gclid=CjwKCAiA1fqrBhA1EiwAMU5m_6TZXowcx4mnvz58l-GVB4DYAY3p7HxiazYZa_PL_T-l-MLEsve9RBoC6DwQAvD_BwE (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[373] Rojava Information Center (RIC) (2019). «*Beyond the Frontlines: The Building of the Democratic System in North and East Syria*», σ.9, διαθέσιμο στο: https://womendefendrojava.net/wp-content/uploads/2019/12/Beyond-the-frontlines-The-building-of-the-democratic-system-in-North-and-East-Syria-Report-Rojava-Information-Center-December-2019_compressed.pdf (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023). Επίσης, βλ. Human Rights Watch (HRW) (2014). «*Under Kurdish Rule Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*», διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/report/2014/06/19/under-kurdish-rule/abuses-pyd-run-enclaves-syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[374] Human Rights Watch (HRW) (2014). «*Under Kurdish Rule Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*», διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/report/2014/06/19/under-kurdish-rule/abuses-pyd-run-enclaves-syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

δικαστήρια και μια υπηρεσία αστυνομίας/ασφάλειας.[375] Η διοίκηση, το 2014, υιοθέτησε επίσης έναν «*Χάρτη του Κοινωνικού Συμβολαίου*», σύμφωνα με τον οποίο, το YPG και το γυναικείο τμήμα του, το YPJ, ήταν επίσημα το τμήμα στο οποίο είχε ανατεθεί η στρατιωτική ευθύνη.[376] Ο «*Χάρτης*» περιλαμβάνει επίσης άρθρα για άλλους θεματικούς τομείς, όπως τα δικαιώματα των γυναικών, την ελευθερία της έκφρασης, το δικαίωμα ψήφου, την ιδιωτική ιδιοκτησία, καθώς ακόμη και το «*δικαίωμα στην αίτηση ασύλου*». Επιπλέον, ίδρυσε το «*Νομοθετικό Συμβούλιο*», το οποίο ήταν επιφορτισμένο με τη θέσπιση «*νόμων*».[377]

Οι YPG και YPJ μάχονται κυρίως εναντίον των ισλαμιστικών NSAGs, ιδίως της οργάνωσης Ισλαμικό Κράτος (ISg), αν και έχουν σημειωθεί περιστασιακά συγκρούσεις κατά των συριακών ενόπλων δυνάμεων, καθώς και των τουρκικών. Τον Οκτώβριο του 2015, οι YPG και YPJ, ορισμένες ταξιαρχίες του Ελεύθερου Συριακού Στρατού (Free Syrian Army - FSA) και το Συριακό Στρατιωτικό Συμβούλιο (Syriac Military Council), μεταξύ άλλων, δημιούργησαν μια πολυεθνική και θρησκευτική συμμαχία που ονομάζεται SDF, η οποία έχει υποστηριχθεί από ορισμένες Πολιτείες, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ.[378] Το 2016, αφού απέκτησε τον έλεγχο ορισμένων

---

[375] Rojava Information Center (RIC) (2019). «*Beyond the Frontlines: The Building of the Democratic System in North and East Syria*», σ.9, διαθέσιμο στο: https://womendefendrojava.net/wp-content/uploads/2019/12/Beyond-the-frontlines-The-building-of-the-democratic-system-in-North-and-East-Syria-Report-Rojava-Information-Center-December-2019_compressed.pdf (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[376] Αν και, σύμφωνα με το άρθρο 15 του Κοινωνικού Συμβολαίου, μόνο στο YPG ανατέθηκε ρητά η στρατιωτική άμυνα της περιοχής που ελέγχεται από την «Αυτόνομη Διοίκηση», η YPJ περιλαμβάνεται επίσης στο πεδίο εφαρμογής αυτού του κανόνα. Η διάταξη επισημαίνει ωστόσο ότι «οι Μονάδες Προστασίας του Λαού (YPG) είναι η μόνη στρατιωτική δύναμη των τριών Καντονίων, με εντολή να προστατεύει και να υπερασπίζεται την ασφάλεια των Αυτόνομων Περιφερειών και των λαών τους, τόσο από εσωτερικές όσο και από εξωτερικές απειλές. Οι Μονάδες Προστασίας του Λαού ενεργούν σύμφωνα με το αναγνωρισμένο εγγενές δικαίωμα στην αυτοάμυνα. Η εξουσία διοίκησης σε σχέση με τις Μονάδες Προστασίας του Λαού ανήκει στο Σώμα Άμυνας μέσω της Κεντρικής Διοίκησης του», «Charter of the Social Contract in Rojava (Syria)» [άρθρο 15], διαθέσιμο στο: https://www.kurdishinstitute.be/en/charter-of-the-social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023). Για περισσότερα, βλ. στο: Radpey, L., (2015). 'The Kurdish Self-rule Constitution in Syria' (2015) 14 Chinese Journal of International Law 14(4): 835, DOI: 10.1093/chinesejil/jmv057. Διαθέσιμο στο: https://www.researchgate.net/publication/284880028_The_Kurdish_Self-Rule_Constitution_in_Syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[377] Charter of the Social Contract in Rojava (Syria)' [άρθρο 53]. διαθέσιμο στο: https://www.kurdishinstitute.be/en/charter-of-the-social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[378] Özçelik, B., (2020). 'Explaining the Kurdish Democratic Union Party's Self-governance Practices in Northern Syria, 2012–18', *Government and Opposition*, 55, 690–710, doi:10.1017/gov.2019.1. σ.690,702, διαθέσιμο στο: https://www.cambridge.org/core/journals/government-and-opposition/article/explaining-the-kurdish-democratic-union-partys-selfgovernance-practices-in-northern-syria-201218/55FA96941068CF89B9FDAB91AE94528C (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023). Στην πραγματικότητα, αυτός ο συνασπισμός, με τη διευκόλυνση των Ηνωμένων Πολιτειών, σχεδιάστηκε κυρίως για να αμβλύνει τους φόβους ότι αυτή η χώρα «*βοηθούσε επιλεκτικά τους Κούρδους να εδραιώσουν την εθνική στρατιωτική κυριαρχία στη βόρεια Συρία*». Σχετικά με την υποστήριξη των

περιοχών που προηγουμένως τελούσαν υπό την εξουσία του ISg, ο «*Χάρτης του Κοινωνικού Συμβολαίου*» μεταρρυθμίστηκε και η περιοχή ανακηρύχθηκε ως «*Δημοκρατική Ομοσπονδία της Βόρειας Συρίας*», πριν μετονομαστεί ξανά το 2018 σε «*Δημοκρατική Αυτόνομη Διοίκηση της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας*», που αποτελείται από διάφορες αυτοδιοικούμενες περιοχές, «*για την υπεράσπιση και την προστασία του Δημοκρατικού Φεντεραλισμού της Βόρειας Συρίας και της Δημοκρατικής Ομοσπονδιακής Συρίας από οποιαδήποτε επίθεση ή πιθανή εξωτερική απειλή*».[379] Οι YPG και YPJ συνεχίζουν να υπάρχουν, λειτουργώντας υπό την αποτελεσματική διοίκηση και έλεγχο των SDF. Μέχρι το 2018, σχεδόν 2 εκατομμύρια άνθρωποι ζούσαν υπό την κουρδική εξουσία σε μια περιοχή που καλύπτει σχεδόν το 30 τοις εκατό της Συρίας, συμπεριλαμβανομένου «*του μεγαλύτερου μέρους του πετρελαίου της, μεγάλο μέρος των συνόρων της με την Τουρκία και τεράστιες περιοχές με αραβική πλειοψηφία*».[380]

2.4.1.2 Εφαρμοστέο Δίκαιο

Η «*Δημοκρατική Αυτόνομη Διοίκηση της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας*», οι SDF, οι YPG και YPJ, που θεωρούνται ως μια ενιαία οντότητα, είναι συμβαλλόμενα μέρη σε διάφορες NIACs.[381] Η Συρία έχει επικυρώσει τις ΣΓ ΄49 (GCs ΄49) το 1953,[382] καθιστώντας έτσι το Κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ΄49 ισχύον νομικό πλαίσιο για την υπό

Ηνωμένων Πολιτειών στην περιοχή, βλ. Horowitz, J., (2018). 'The Challenge of Foreign Assistance for Anti-ISIS Detention Operations", Just Security (άρθρο της 23 Ιουλίου 2018), διαθέσιμο στο: https://www.justsecurity.org/59644/challenge-foreign-assistance-anti-isis-detention-operations/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[379] Social Contract of the Democratic Federation of Northern Syria' [άρθρο 64], διαθέσιμο στο: https://internationalistcommune.com/social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

Chapter six
The legitimate defence force
Article /64/
«*The "Syrian Democratic Forces" are the armed defence forces in the "Democratic Federalism of Northern Syria". It depends on voluntary recruits of the people on one hand, and self-defence duty on the other. It is assigned to defend and protect the Democratic Federalism of Northern Syria and the Democratic Federal Syria from any attack or possible foreign threat. It ensures protecting citizens' lives and properties. It organizes itself in a semi-independent way according to the recruitment system law. Its activities are supervised by the democratic peoples' conference and defence board*».

[380] Balanche, F., (2018). «*Sectarism in Syria's Civil War*», the Washington Institute for Near East Policy, Washington, σ.24, διαθέσιμο στο: www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/sectarianism-syrias-civil-war-geopolitical-study (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[381] Bellal, A., (2019). *The War Report: Armed Conflicts in 2018*, Geneva Academy, σ.34. Βλ. επίσης, Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights, «*RULAC: Non-international Armed Conflicts in Syria*», διαθέσιμο στο: www.rulac.org/browse/conflicts/non-international-armed-conflicts-in-syria#collapse3accord (τελευταία πρόσβαση 23 Ιουλίου 2023).

[382] ICRC, «*IHL Treaties, States Parties and Commentaries: Syrian Arab Republic*», διαθέσιμο στο: https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/treaties-and-states-parties (τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2023).

εξέλιξη σύγκρουση, μαζί με το εθιμικό ΔΑΔ.[383] Το ΠΠ ΙΙ ΄77 δεν εφαρμόζεται σε αυτήν την περίπτωση, καθώς δεν έχει επικυρωθεί από τη Συρία.[384]

Όπως ήδη αναφέρθηκε, αν και ο δεσμευτικός χαρακτήρας του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (IHRL) σε σχέση με τους NSAGs παραμένει αμφισβητούμενος,[385] ορισμένοι παράγοντες δικαιολογούν την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων αυτών των οντοτήτων μέσω του φακού τόσο του IHL όσο και του IHRL. Όταν ασχολούμαστε με την «Αυτόνομη Διοίκηση» και τα ένοπλα στοιχεία της, αυτοί οι λόγοι ενισχύονται από τον βαθμό εδαφικού ελέγχου που ασκεί και τη δημιουργία κρατικών θεσμών στη βορειοανατολική Συρία. Αυτό είναι ένα σαφές παράδειγμα μιας «de facto» μη κρατικής οντότητας που υιοθετεί συμπεριφορές που ρυθμίζουν την καθημερινή ζωή των ατόμων μέσω της ανάπτυξης ενός συστήματος διακυβέρνησης. Επιπλέον, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η «Αυτόνομη Διοίκηση» έχει αναλάβει ορισμένες δραστηριότητες που δεν έχουν απαραίτητα σχέση με τις NIACs, συμπεριλαμβανομένης της κράτησης για κοινά εγκλήματα από τις δυνάμεις εσωτερικής ασφαλείας της. Ως αποτέλεσμα, μπορεί να λεχθεί ότι αναλαμβάνει ευθύνες βάσει του IHRL.[386]

Είναι σημαντικό ότι η «*Διοίκηση*» δεσμεύτηκε να σεβαστεί τις διασφαλίσεις που περιλαμβάνονται στο IHRL στον προαναφερθέντα «*Χάρτη του Κοινωνικού Συμβολαίου*» του 2014. Με αυτό επιβεβαιώνεται, υπό αυτή την έννοια, ότι «*τα Συμβόλαια και οι διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν ουσιαστικό μέρος και συμπληρώνουν αυτή τη σύμβαση*»[387] ενώ περιλαμβάνει επίσης και

---

[383] Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L. (eds), (2005). «*Customary International Humanitarian Law*», (ICRC). Βλ. κεφ. 2, τμ. IIIC για μια ανάλυση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι NSAGs δεσμεύονται από το ΔΑΔ.

[384] ICRC, «*IHL Treaties, States Parties and Commentaries: Syrian Arab Republic*», διαθέσιμο στο: https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/treaties-and-states-parties (τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2023).

[385] ICRC, (2016). «*Commentary on the First Geneva Convention: Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*», Cambridge University Press [παράγραφος 517].

[386] ICRC, (2016). «*Commentary on the First Geneva Convention: Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*», Cambridge University Press [παράγραφος 517]. Βλ. επίσης, OHCHR, «*Joint Statement by Independent United Nations Human Rights Experts on Human Rights Responsibilities of Armed Non-State Actors*», διαθέσιμο στο: www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=26797&LangID=E (τελευταία πρόσβαση 25 Ιουλίου 2023).

[387] «*Charter of the Social Contract in Rojava (Syria)*» [άρθρο 20], διαθέσιμο στο: https://www.kurdishinstitute.be/en/charter-of-the-social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023). Βλ. επίσης, Human Rights Watch (HRW) (2014). «*Under Kurdish Rule Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*», διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/report/2014/06/19/under-kurdish-rule/abuses-pyd-run-enclaves-syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

μια ολόκληρη ενότητα αφιερωμένη στα «*Δικαιώματα και Ελευθερίες*». Έτσι, υιοθετεί «*τη Διεθνή Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα [ICCPR] και πολιτιστικά, κοινωνικά, οικονομικά και άλλα σχετικά μέσα ως αναπόσπαστο μέρος αυτού του Χάρτη*».[388] Το προοίμιο στο «*Κοινωνικό Συμβόλαιο της Δημοκρατικής Ομοσπονδίας της Βόρειας Συρίας*» του 2016 εγγυάται επίσης «*την ισότητα όλων των λαών σε δικαιώματα και καθήκοντα*», σεβόμενο τους «*χάρτες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*», ενώ στοχεύει στη διατήρηση της «*εθνικής και διεθνούς ειρήνης*».[389] Το κείμενο σημειώνει περαιτέρω ότι «*Ο Δημοκρατικός Φεντεραλισμός της Βόρειας Συρίας*» θα συμμορφώνεται με τη διεθνή διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και όλους τους σχετικούς χάρτες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».[390]

2.4.1.3 Κανόνες και Πρακτικές που Σχετίζονται με την Κράτηση

Εκτός από τις γενικές αναφορές στο IHRL (και στο ΔΔ γενικότερα), προβλέπονται διαφορετικές δραστηριότητες κράτησης στους εσωτερικούς κανόνες της εκάστοτε μη κρατικής ένοπλης «Διοίκησης» και των τμημάτων αυτής. Στο «*Charter of the Social Contract in Rojava (Syria)*» του 2016, για παράδειγμα, επιβεβαιώνεται ότι «*η ατομική ελευθερία δεν περιορίζεται χωρίς νομική βάση*».[391] Αυτό συνιστά μια μικρή απόκλιση από τον Χάρτη του 2014, σύμφωνα με τον οποίο *«[η] προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη και κανείς δεν μπορεί να συλληφθεί»*,[392] χωρίς ουσιαστικά να γίνεται αναφορά στους λόγους για τους οποίους προβλέπεται κάποια κράτηση. Το άρθρο 25 της κοινωνικής σύμβασης του 2016 (για τη Συρία) σημειώνει επίσης ότι οι φυλακές είναι «*για την αποκατάσταση…*» των κρατουμένων και όχι «*τόπος τιμωρίας*».[393] Ο Χάρτης επιβεβαιώνει επίσης ότι η συριακή ποινική νομοθεσία μπορεί να εφαρμοστεί από την «*Αυτόνομη Διοίκηση*», εκτός εάν έρχεται σε ευθεία αντίθεση με άλλες αρχές

---

[388] «*Charter of the Social Contract in Rojava (Syria)*» [άρθρο 22], διαθέσιμο στο: https://www.kurdishinstitute.be/en/charter-of-the-social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[389] «*Social Contract of the Democratic Federation of Northern Syria*» [άρθρο 64] https://internationalistcommune.com/social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[390] «*Social Contract of the Democratic Federation of Northern Syria*» [άρθρο 64] διαθέσιμο στο: https://internationalistcommune.com/social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[391] «*Social Contract of the Democratic Federation of Northern Syria*» διαθέσιμο στο: https://internationalistcommune.com/social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[392] «*Social Contract of the Democratic Federation of Northern Syria*» [άρθρο 25(α)] διαθέσιμο στο: https://internationalistcommune.com/social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[393] «*Social Contract of the Democratic Federation of Northern Syria*» [άρθρο 25(b)] διαθέσιμο στο: https://internationalistcommune.com/social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023). Μια παρόμοια δήλωση μπορεί να βρεθεί στους κανόνες που ρυθμίζουν τη συμπεριφορά των δυνάμεων εσωτερικής ασφάλειας. Εκεί σημειώνεται ότι «*ο ρόλος των συλλήψεων και των ποινών φυλάκισης που ανήκουν στα όργανα της δικαιοσύνης [εισαγγελία και επιτροπή συμφιλίωσης και δικαιοσύνης] δεν πρέπει να υπόκειται στην έννοια της τιμωρίας. Η σύλληψη είναι προληπτικό μέτρο και όχι τιμωρία*»

που κατοχυρώνονται σε αυτόν.[394] Στην προκειμένη περίπτωση, μπορούν να αναφερθούν διαφορετικοί κανόνες σχετικά με τη νομική βάση για τη στέρηση της ελευθερίας των ατόμων. Για παράδειγμα, το 2014, η «Αυτόνομη Διοίκηση» θέσπισε έναν Αντιτρομοκρατικό Νόμο (επίσης αποκαλούμενο «Διάταγμα υπ' αριθ. 20»),[395] που βασίζεται στον «*διεθνώς αναγνωρισμένο συριακό νόμο*»[396] και στον «*Χάρτη της Κοινωνικής Σύμβασης*». Ο νόμος προβλέπει τη «*στέρηση της ελευθερίας*» και την «*ισόβια κάθειρξη*» ως ποινές για ορισμένες «*τρομοκρατικές*» δραστηριότητες.[397] Ως «*τρομοκρατία*» ορίζονται οι εγκληματικές πράξεις που διαπράττονται από άτομα ή ομάδες που στοχεύουν στη διάδοση «*πανικού, τρόμου και χάους και να διαταράξει τη δημόσια ασφάλεια ή να βλάψει δημόσια ή ιδιωτική περιουσία, χρησιμοποιώντας όπλα, συμπεριλαμβανομένων εκρηκτικών ή βακτηριακών, επιδημιολογικών, χημικών ή εμπρηστικών όπλων, ή οποιουδήποτε όπλου που επιτυγχάνει αυτόν τον σκοπό*».[398] Ο νόμος συνεχίζει κάνοντας διαφοροποίηση μεταξύ δραστηριοτήτων που θεωρούνται «*τρομοκρατικής*» φύσης και εκείνων που είναι «*ιδιαίτερα τρομοκρατικές και ενοχλητικές*». Όσον αφορά στην πρώτη κατηγορία, αυτή περιλαμβάνει τα ακόλουθα:[399]

- Οργάνωση, διοίκηση ή διοίκηση μιας οργάνωσης που στοχεύει στη βία ή απειλεί να τη χρησιμοποιήσει και που στοχεύει στη διάδοση του τρόμου μεταξύ των πολιτών ή να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή, τις ελευθερίες, την ασφάλεια και την περιουσία τους, ανεξάρτητα από τα κίνητρα και τους σκοπούς που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη ενός τρομοκρατικού σχεδίου.

---

[394] «*Social Contract of the Democratic Federation of Northern Syria*» [άρθρο 88] διαθέσιμο στο: https://internationalistcommune.com/social-contract/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[395] Democratic Autonomous Administration of Rojava, (2014): «*North and East Syria's Anti-terrorism Act Used to Try Local ISIS Suspects*». Ο νόμος συγκεκριμένα προβλέπει ότι «[b] *βασίζεται στις διατάξεις του Κοινωνικού Συμβολαίου Νο 244 της πρότασης του Εκτελεστικού Συμβουλίου της Δημοκρατικής Αυτόνομης Διοίκησης με ημερομηνία 31 Ιουλίου 2014 και την επικύρωση του Νομοθετικού Συμβουλίου στη συνεδρίασή του με αρ. 25 που πραγματοποιήθηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 2014*».

[396] Zana al-Ali (North Press Agency, 2020): «*ISIS trials not alternative to international court northern Syria – Autonomous Administration*» (άρθρο της 03/10/2020), διαθέσιμο στο: https://npasyria.com/en/47661/ (τελευταία πρόσβαση 23 Ιουλίου 2023).

[397] Democratic Autonomous Administration of Rojava, (2014): «*North and East Syria's Anti-terrorism Act Used to Try Local ISIS Suspects*». Η ισόβια κάθειρξη έχει οριστεί προσωρινά σε είκοσι χρόνια και μπορεί να επιβληθεί μόνο σε περιπτώσεις δολοφονίας, βασανιστηρίων ή τρόμου. Βλ. επίσης, Knapp, M., Flach, A., & Ayboğa, E., (2016). *Revolution in Rojava: Democratic Autonomy and Women's Liberation in Syrian Kurdistan*. Pluto Press, σ.136 https://doi.org/10.2307/j.ctt1gk07zg, σ.169.

[398] Democratic Autonomous Administration of Rojava, (2014): «*North and East Syria's Anti-terrorism Act Used to Try Local ISIS Suspects*», σ.1.

[399] Democratic Autonomous Administration of Rojava, (2014): «*North and East Syria's Anti-terrorism Act Used to Try Local ISIS Suspects*», σ.3.

- Παροχή υποστήριξης, χρηματοδότησης, καθοδήγησης, παρέμβασης, συμμετοχής και συμβολής σε οποιαδήποτε τρομοκρατική ενέργεια με λόγο και πράξη ή με οποιονδήποτε τρόπο.
- Υποκίνηση διαμάχης, εμφυλίου πολέμου ή σεχταριστικών συγκρούσεων μεταξύ των κατοίκων της περιοχής Jazeera, εξοπλίζοντας τους πολίτες, ο ένας εναντίον του άλλου, μέσω υποκίνησης ή με οικονομική παρότρυνση.
- Χρήση πυροβόλων όπλων ή οποιουδήποτε άλλου θανατηφόρου μηχανισμού για επίθεση στις Μονάδες Προστασίας του Λαού [YPG – ο νόμος ψηφίστηκε πριν από την ίδρυση των SDF], εσωτερική ασφάλεια, εθελοντικές υπηρεσίες ασφαλείας, άλλες υπηρεσίες ασφαλείας, εθνικά στρατιωτικά ιδρύματα. ή τους δρόμους ανεφοδιασμού, τις γραμμές επικοινωνίας, τα στρατόπεδα ή/και τις βάσεις τους.
- Χρήση πυροβόλων όπλων για επίθεση σε πρεσβείες, διπλωματικά σώματα και συνδεδεμένα με αυτά ιδρύματα στην περιοχή Jazeera, καθώς και σε όλα τα κυβερνητικά και μη διεθνή ιδρύματα, εταιρείες και οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στις περιοχές.
- Η χρήση εκρηκτικών ή εμπρηστικών μηχανισμών για τη θανάτωση ανθρώπων, η οποία προκαλεί τρόμο στους πολίτες. ή καταστρέφει τις περιουσίες τους με εκρηκτικά ή τοξικές χημικές ουσίες, βιολογικούς παράγοντες και ραδιενεργές ουσίες, εμφύτευση μηχανισμών ή συσκευών οποιουδήποτε είδους, κ.α..
- Η απαγωγή ατόμων ή ο περιορισμός των ελευθεριών τους ή η κράτηση για οικονομικό εκβιασμό για πολιτικούς, θρησκευτικούς ή εθνικούς σκοπούς που θα απειλούσαν την ασφάλεια, την εθνική ενότητα και τη συνύπαρξη των κατοίκων της περιοχής.

Δραστηριότητες που είναι «*ιδιαίτερα τρομοκρατικές και ενοχλητικές*», σύμφωνα με τον παραπάνω Νόμο, είναι οι ακόλουθες:[400]

- Οποιαδήποτε πράξη απειλεί την εθνική ενότητα και συνύπαρξη των κατοίκων της περιοχής και την ασφάλεια της κοινωνίας, επηρεάζει τη γενική ασφάλεια και σταθερότητα ή αποδυναμώνει την ικανότητα των Μονάδων Προστασίας του Λαού [YPG] να υπερασπίζονται την ασφάλεια των πολιτών και να διατηρούν την περιουσία τους και τους θεσμούς της περιοχής, είτε σε ένοπλες συγκρούσεις με τις δυνάμεις της

[400] Democratic Autonomous Administration of Rojava, (2014): «*North and East Syria's Anti-terrorism Act Used to Try Local ISIS Suspects*», σ.4.

περιοχής είτε με οποιονδήποτε τρόπο που είναι εκτός της κατοχυρωμένης από το νόμο ελευθερίας γνώμης και έκφρασης.

- Κάθε πράξη που χρησιμοποιεί βία και βία για την ανατροπή της δημοκρατικής Αυτόνομης Διοίκησης, ή των δομών της, όπως ορίζονται στο Κοινωνικό Συμβόλαιο [ένα από τότε αντικαταστάθηκε, θεμελιώδες πολιτικό έγγραφο στη Βόρεια και Ανατολική Συρία].
- Κατασκευή ή συγκρότηση στρατιωτικής δύναμης χωρίς εντολή από το Εκτελεστικό Συμβούλιο της περιοχής.
- Πρόκληση ένοπλης εξέγερσης κατά της εξουσίας της Δημοκρατικής Αυτόνομης Διοίκησης στην περιοχή ή συμμετοχή σε συνωμοσία ή ένοπλη ομάδα που σχηματίστηκε για το σκοπό αυτό.
- Η έκδοση οποιασδήποτε εντολής από εκείνους που έχουν εξουσία στις Μονάδες Προστασίας του Λαού [YPG] ή στους Asayish [εσωτερική ασφάλεια], εάν αυτή η εντολή απαιτεί από αυτούς να διαταράξουν τις εντολές των νόμιμων αρχών όπως ορίζεται στο Κοινωνικό Συμβόλαιο.

Εκτός από αυτό το πλαίσιο, το οποίο ποινικοποιεί ως επί το πλείστον τις εχθρικές δυνάμεις επειδή «απειλούν» την ύπαρξη της «Διοίκησης» και επιτίθενται στα διάφορα ένοπλα τμήματα της, υπάρχουν επίσης κανόνες που διέπουν τις δραστηριότητες των εσωτερικών της δυνάμεων, οι οποίες χρησιμεύουν ως τοπική αστυνομία. Αυτές οι δυνάμεις στοχεύουν στη διατήρηση της «*δημόσιας τάξης και της κοινωνικής και πολιτικής αρμονίας και [να] παρέχουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για αυτήν*». «*διερεύνηση και διερεύνηση περιπτώσεων «σύλληψης στα πράσα» και επισύναψη των αναγκαίων περιορισμών*» και «*εφαρμογή όλων των αποφάσεων και εκθέσεων, τις καταδίκες και εντολές που εκδίδονται από τα διοικητικά και δικαστικά όργανα χωρίς δισταγμό ή δεύτερες σκέψεις*».[401] Είναι σημαντικό ότι, οι δυνάμεις εσωτερικής ασφάλειας «*δεν επιτρέπεται να συλλαμβάνουν κανέναν ή να εισέρχονται σε ιδιωτικούς και διατηρητέους χώρους χωρίς την άδεια της αναγκαίας δικαστικής αρχής – εκτός από περιπτώσεις «σύλληψης επ' αυτοφόρω»», ή η κράτηση ενός ατόμου για «περισσότερο από 24 ώρες χωρίς βιώσιμη αιτιολόγηση από «δικαστικές αρχές»*». Στη δε τελευταία

[401] Human Rights Watch (HRW) (2014). «*Under Kurdish Rule Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*», διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/report/2014/06/19/under-kurdish-rule/abuses-pyd-run-enclaves-syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

περίπτωση, η κράτηση «*δεν πρέπει να υπερβαίνει την περίοδο κράτησης των επτά ημερών μετά την οποία ο κρατούμενος θα παραπέμπεται στο δικαστικό σώμα*».[402]

2.4.1.4 Σύντομη Αποτίμηση

Από τις εφαρμοζόμενες πρακτικές κατά την αξιολόγηση της κατάστασης στη βορειοανατολική Συρία και των τεκμηριωμένων δραστηριοτήτων κράτησης της «Αυτόνομης Διοίκησης» και των διαφόρων ένοπλων τμημάτων της, μπορούν να εξαχθούν κάποια σύντομα συμπεράσματα:

Πρώτον, όπως ήταν αναμενόμενο, πρόκειται για μια NSAG με υψηλό βαθμό οργάνωσης και ελέγχου (δηλ. μια «de facto» αρχή), η οποία έχει συμμετάσχει σε νομοθετικές δραστηριότητες (και προσαρμογής του νόμου) για να ρυθμίσει τις δικές της συμπεριφορές και την καθημερινή ζωή των άτομα που ζουν υπό τον έλεγχό της. Πράγματι, η περίπτωση της «Αυτόνομης Διοίκησης» είναι ενδεικτική μιας εξαιρετικά οργανωμένης NSA που προσπαθεί να παράσχει μια γραπτή κανονιστική βάση για τις διάφορες δραστηριότητές της.

Αυτές οι απαντήσεις, μπορεί να υποστηριχθεί ότι, έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν μια συμβολική αναπαράσταση του ισχυρισμού αυτού του διεθνούς δρώντος και ότι η ίδια η αρχή είναι η αποτελεσματική και νόμιμη εξουσία. Ωστόσο, η «Αυτόνομη Διοίκηση» προσπάθησε να παράσχει ένα συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο για τις δραστηριότητες κράτησης. Αυτό ισχύει για ενέργειες των δυνάμεων εσωτερικής ασφάλειας, για σκοπούς παροχής εσωτερικής ασφάλειας και την κράτηση για κοινά εγκλήματα που προκύπτουν από ένταλμα σύλληψης. Ωστόσο, παρά την ανάπτυξη και την εφαρμογή αυτών των νομικών καθεστώτων, αυθαίρετες στερήσεις της ελευθερίας έχουν τεκμηριωθεί από διάφορους διεθνείς φορείς και οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων υποτιθέμενης αορίστου εγκλεισμού.[403]

Ένα δεύτερο συμπέρασμα σχετίζεται με το γεγονός ότι οι κρατήσεις που πραγματοποιούνται από την «Αυτόνομη Διοίκηση» ποικίλλουν υπό δύο έννοιες: (α) όσον αφορά στα άτομα που κρατούνται (άμαχοι για κοινά εγκλήματα από τις δυνάμεις εσωτερικής ασφάλειας μετά από δικαστική απόφαση, δικά τους μέλη για εγκληματικές ενέργειες, μαχητές του εχθρού, τόσο κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης, όσο και ως

---

[402] Human Rights Watch (HRW) (2014). «*Under Kurdish Rule Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*», διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/report/2014/06/19/under-kurdish-rule/abuses-pyd-run-enclaves-syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

[403] Human Rights Watch (HRW) (2014). «*Under Kurdish Rule Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*», διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/report/2014/06/19/under-kurdish-rule/abuses-pyd-run-enclaves-syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023). Έχουν εντοπιστεί και άλλα προβλήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή ορισμένων από αυτούς τους νόμους.

αποτέλεσμα δικαστικής απόφασης και αμάχους που φυλακίστηκαν, λόγω της σχέσης τους με την Ομάδα του Ισλαμικού Κράτους (ISg). (β) Τους νομικούς λόγους κράτησης, για «τρομοκρατικές» πράξεις, παραβιάσεις του ποινικού δικαίου και λόγους ασφαλείας.[404] Θα πρέπει να σημειωθεί, σχετικά, ότι παρόλο που έχει υποστηριχθεί ότι η στέρηση της ελευθερίας των μελών του ISg από την «Αυτόνομη Διοίκηση» θεωρείται εγκλεισμός, η πρακτική και η ερμηνεία οδηγεί σε διαφορετικό συμπέρασμα.[405] Ενώ πράγματι μπορεί να προβληθεί ένα επιχείρημα υπέρ του να θεωρηθούν τα άτομα που τοποθετούνται σε στρατόπεδα εκτοπισμού ως φυλακισμένοι, είναι δύσκολο να αποφευχθεί το γεγονός ότι η «Διοίκηση» έχει πράγματι ποινικοποιήσει τους μαχητές του ISg και έχει θεμελιώσει την κράτησή τους στον προαναφερθέντα Αντιτρομοκρατικό Νόμο.[406] Ως εκ τούτου, διεξήγαγε φυλακίσεις αμάχων που συνδέονται με τους NSAGs και ποινικές κρατήσεις μελών του ISg. Τέλος, η έννοια της σχέσης με τη σύγκρουση και οι δραστηριότητες διακυβέρνησης των NSAGs έχουν ιδιαίτερη σημασία. Ενώ ορισμένες κρατήσεις πραγματοποιούνται ρητά για κίνητρα συγκρούσεων, ορισμένες από αυτές που πραγματοποιούνται από τις δυνάμεις εσωτερικής ασφάλειας για κοινά εγκλήματα συνδέονται με την καθημερινή ζωή ατόμων, χωρίς απαραίτητα να συνδέονται με τις διάφορες NIACs, στις οποίες συμμετέχει η «Αυτόνομη Διοίκηση».

2.4.2. «Ομάδα της Ένοπλης Αντιπολίτευσης»: Το FARC-EP

2.4.2.1 Δομή της Οργάνωσης και Σύντομο Ιστορικό της Ένοπλης Σύγκρουσης

Η δεύτερη NSAG που παρουσιάζεται είναι το FARC-EP. Αυτή η ομάδα ήταν μια «ένοπλη ομάδα αντιπολίτευσης», που δραστηριοποιήθηκε κυρίως μεταξύ 1964 και 2016, αν και ορισμένες πηγές χρονολογούν την «επίσημη» προέλευσή της στο 1966,[407]

---

[404] Diakonia Lebanon International Humanitarian Law Resource Desk, (2019). «*Legal Brief: The Legal Status of ISIS-Affiliated Foreign Nationals Held in Detention in North-East Syria*», διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/legal-status-isis-affiliated-foreign-nationals-held-detention-north-east (τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2023), [13-17].

[405] Diakonia Lebanon International Humanitarian Law Resource Desk, (2019). «*Legal Brief: The Legal Status of ISIS-Affiliated Foreign Nationals Held in Detention in North-East Syria*», διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/legal-status-isis-affiliated-foreign-nationals-held-detention-north-east (τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2023), [13-17].

[406] Human Rights Council, (HRC), (2020). «Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic» [A/HRC/45/31], διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G20/210/90/PDF/G2021090.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση στις 23 Ιουλίου 2023), σ.17. Η «Αυτόνομη Διοίκηση» μοιράστηκε πράγματι με τον ΟΗΕ την εκτίμησή της για την πιθανή απειλή που αφορά στην ασφάλεια των ατόμων που έχουν εγκλειστεί σε στρατόπεδα.

[407] Peña, A.M., (2014). Guerrilla y Población Civil: Trayectoria de Las FARC 1949–2013, Centro Nacional de Memoria Histórica, 63 διαθέσιμο στο: www.centrodememoriahistorica.gov.co/descargas/informes2013/farc/guerrilla-y-poblacion-civil-jun-2016.pdf, (τελευταία πρόσβαση 03 Σεπτεμβρίου 2023). Επίσης, Ιστότοπος Uppsala Conflict Data

περίοδο κατά την οποία κατάφερε να καθιερωθεί ως στρατιωτική και πολιτική οργάνωση σε ολόκληρη την επικράτεια της Κολομβίας.[408] Το FARC-EP προσχώρησε σε μια μαρξιστική-λενινιστική ιδεολογία και είχε στενούς δεσμούς με τις αγροτικές περιοχές της Κολομβίας, με ορισμένους παρατηρητές να περιγράφουν την ομάδα, ως ένα μείγμα μαρξισμού και «μπολιβαρισμού».[409] Επί της ουσίας, ήταν μια ομάδα αντάρτικου κινήματος σε μια περίοδο κατά την οποία τα δύο κυρίαρχα πολιτικά κόμματα στην Κολομβία, Φιλελεύθεροι και Συντηρητικοί, βρίσκονταν σε σύγκρουση. Αυτές οι συνθήκες οδήγησαν στη δημιουργία πολλών άλλων ομάδων παρόμοιας ιδεολογίας, συμπεριλαμβανομένου του FARC-EP. Ωστόσο, μετά από λίγα χρόνια, το FARC-EP άλλαξε τις προτεραιότητές τους και έθεσε ως στόχο την ανατροπή της κυβέρνησης της Κολομβίας[410] και τον τερματισμό του «ιμπεριαλισμού των ΗΠΑ», μέσω της προσπάθειας επίτευξης κάποιας εκτεταμένης κοινωνικοοικονομικής μεταρρύθμισης.[411]

Στο πλαίσιο αυτό, το FARC-EP τροποποίησε την οργανωτική του δομή, μέσω μιας διαδικασίας τριών σταδίων: από ομάδα αντάρτικου κινήματος, μετατράπηκε σε ένοπλη ομάδα αντιπολίτευσης.[412] Μέχρι το τέλος της σύγκρουσης, το FARC-EP είχε μια κεντρική ιεραρχική δομή,[413] με μια Γραμματεία αποτελούμενη από επτά υψηλόβαθμους μαχητές, μια Κεντρική Διοίκηση αποτελούμενη από τριάντα δύο μέλη που ασκούσαν εξουσία σε ένα σύστημα «δομών διοίκησης» και διμοιρίες. Η Γραμματεία του FARC-EP συνιστούσε το πιο βασικό όργανο λήψης απόφασης και η

Program (UCDP), 'Conflict Encyclopedia, FARC Profile', διαθέσιμο στο: https://ucdp.uu.se/actor/743 (τελευταία πρόσβαση 03 Σεπτεμβρίου 2023).

[408] Το FARC-EP λειτούργησε σε 32 διαμερίσματα της Κολομβίας, εκτός από το νησί San Andrés στην Καραϊβική Θάλασσα. Παραδοσιακά, οι περιοχές υπό τη μεγαλύτερη επιρροή των FARC-EP βρίσκονταν στα νοτιοανατολικά της χώρας, που αποτελούσαν μέρος των κύριων πολιτικών, κοινωνικών και στρατιωτικών οχυρών των FARC.

[409] Corporación Observatorio para la Paz (ed.), (1999). *Las Verdaderas Intenciones de Las FARC,* Intermedio, Πανεπιστήμιο Τέξας, 166.

[410] Σύμφωνα με την άποψη ενός εκ των διοικητών του farc-EP: «*οι FARC θέλουν να κυβερνήσουν την Κολομβία και να οικοδομήσουν ένα πιο ισότιμο μοντέλο κοινωνίας*». Περισσότερα στο: Reyes, R., et al. (eds) (1999). La Situación En Colombia/Entrevista: Las FARC Queremos Gobernar Colombia' *Clarín*, διαθέσιμο στο: www.clarin.com/ediciones-anteriores/farc-queremos-gobernar-colombia_0_rkWZGc3e0Kx.html (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμρίου 2023).

[411] Ιστότοπος Uppsala Conflict Data Program (UCDP), 'Conflict Encyclopedia, FARC Profile', διαθέσιμο στο: https://ucdp.uu.se/actor/743 (τελευταία πρόσβαση 03 Σεπτεμβρίου 2023).

[412] Gutiérrez-Sanín, F., (2018) The FARC's militaristic blueprint, *Small Wars & Insurgencies*, 29:4, σσ. 629, 636, DOI: 10.1080/09592318.2018.1497288 (τελευταία πρόσβαση 01 Σεπτεμβρίου 2023).

[413] ICRC, (2018). *The Roots of Restraint in War*, σ. 38.

όλη οργάνωση της ομάδας βασίστηκε σε αυτήν, λειτουργώντας με τρόπο που προσομοίαζε στο στρατό.[414]

Οι στρατιωτικές και πολιτικές δραστηριότητες της ένοπλης ομάδας βασίζονταν σε τρία Οργανωτικά έγγραφα:[415] (i) το Καταστατικό, που ρύθμιζε τη στρατιωτική δομή της ομάδας, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών της, (ii) Τον Κανονισμό Πειθαρχίας και (iii) τον Εσωτερικό Κανονισμό Διοίκησης, που αφορούσε στην καθημερινή ζωή των διαφόρων μονάδων της Οργάνωσης. Τα Εθνικά Συνέδρια ήταν επιφορτισμένα με την ενημέρωση και την επικύρωση της «νομοθεσίας του FARC».[416]

Παραδοσιακά, οι περιοχές όπου οι FARC-EP άσκησαν μεγαλύτερη επιρροή βρίσκονταν στα νοτιοανατολικά της χώρας. Αυτές οι περιοχές αποτελούσαν μέρος των κύριων πολιτικών, κοινωνικών και στρατιωτικών οχυρών των FARC-EP.

Μεταξύ 1990 και 2002, η ομάδα καθιερώθηκε ως ο πιο σημαντικός αμφισβητίας της κρατικής εξουσίας σε εθνικό επίπεδο. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, το FARC-EP συμμετείχε σε ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση, ιδίως μεταξύ 1998 και 2002, όταν του παραχωρήθηκε ο έλεγχος του San Vicente del Caguán, μιας περιοχής στο μέγεθος της Ελβετίας.[417] Κατά τη διάρκεια της ύπαρξής του, το FARC-EP ανέλαβε τον έλεγχο περιοχών όπου η οικονομία βασιζόταν στην καλλιέργεια φύλλων κόκας. Εκεί, δημιούργησε συμμαχίες με αγρότες, ενισχύοντας τη στρατιωτική της δύναμη.[418]

Όσον αφορά στα μέσα και στις στρατηγικές, μετά από χρόνια λειτουργίας ως παραδοσιακός στρατιωτικός οργανισμός που πολέμησε για εδαφικό έλεγχο, η ομάδα, το 2010, άλλαξε τον τρόπο λειτουργίας της, μετά τη δολοφονία υψηλόβαθμων ηγετών και τον αποκλεισμό της από μεγάλες πόλεις και οικονομικά κέντρα κατά τη διάρκεια της περιόδου 2002–2010, ως μέρος της λεγόμενης Δημοκρατικής Πολιτικής Ασφάλειας.[419]

---

[414] Gutiérrez-Sanín, F., (2018) The FARC's militaristic blueprint, *Small Wars & Insurgencies*, 29:4, σ. 637, DOI: 10.1080/09592318.2018.1497288 (τελευταία πρόσβαση 01 Σεπτεμβρίου 2023).

[415] FARC-EP, (1978). '*Estatuto*', διαθέσιμο στο: http://theirwords.org/media/transfer/doc/estatutos-34339485fd5d10f2b8c321f1ddca0380.pdf (τελευταία πρόσβαση 31 Αυγούστου 2023).

[416] Vélez, M. M., (2015). *Resistencia de un Pueblo en Armas: Una Parte de los Diarios y la Correspondencia de Manuel Marulanda,* Ocean Sur; Comisión de Historia FARC-EP, σ. 8.

[417] Amnesty International, (2002). '*Colombia: San Vicente Del Caguán after the Breakdown of the Peace Talks: A Community Abandoned*', σσ. 3–4, διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/download/Documents/112000/amr230982002en.pdf (τελευταία πρόσβαση 30 Αυγούστου 2023).

[418] Sjöberg, A.K., (2010). '*Challengers without Responsibility? Exploring Reasons for Armed Non-State Actor Use and Restraint on the Use of Violence against Civilians*', Διδακτορική Διατριβή, Graduate Institute of International and Development Studies, σ. 224.

[419] Amnesty International, (2002). '*Colombia: San Vicente Del Caguán after the Breakdown of the Peace Talks: A Community Abandoned*', σσ. 4-5, διαθέσιμο στο:

Εν συνεχεία, η ομάδα επέστρεψε στον «ανταρτοπόλεμο», ο οποίος περιελάμβανε τη χρήση παγιδευμένων αυτοκινήτων, ναρκών ξηράς και απαγωγές υψηλών προσώπων.[420]

Τον Ιούνιο του 2016, το FARC-EP και η κυβέρνηση της Κολομβίας σύναψαν οριστική συμφωνία κατάπαυσης του πυρός και αφοπλισμού.[421] Ως αποτέλεσμα, περίπου 7.000 πρώην μαχητές του FARC-EP είχαν αφοπλιστεί μέχρι το 2017 και είχαν δώσει τα όπλα τους σε Ειδική Αποστολή του ΟΗΕ στην Κολομβία.[422] Την ίδια χρονιά δημιουργήθηκε ένα νέο πολιτικό κόμμα στη Χώρα από πρώην μαχητές της Οργάνωσης, το Fuerza Alternativa Revolucionaria del Común (Κοινή Εναλλακτική Επαναστατική Δύναμη). Παρά το γεγονός ότι το FARC-EP επισήμως έπαψε να θεωρείται NSAG, μια ομάδα του, υπό την ηγεσία του Gentil Duarte (πρώην διοικητής του FARC-EP), συνεχίζει να μάχεται ενάντια στην κυβέρνηση.[423]

2.4.2.2 Εφαρμοστέο Δίκαιο

Καθ' όλη τη διάρκεια της ύπαρξής του, το FARC-EP συμμετείχε σε διάφορες NIACs, μεταξύ των οποίων και εναντίον της κυβέρνησης της Κολομβίας, καθώς και άλλων παραστρατιωτικών ομάδων. Η ύπαρξή του ως NSAG έληξε μετά τη σύναψη της Ειρηνευτικής Συμφωνίας του 2016, αφού κατέστη σαφές ότι οι εχθροπραξίες είχαν σταματήσει και δεν υπήρχε πραγματικός κίνδυνος για την επανέναρξή τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι FARC-EP θεωρήθηκε ότι δεσμεύονταν από το Κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ ΄49. Επίσης, το ΠΠ ΙΙ ΄77 ίσχυε επίσης μεταξύ των κυβερνητικών δυνάμεων και του FARC-EP μετά την επικύρωσή του από τους πρώτους το 1995, δεδομένου ότι, η ομάδα είχε δημιουργήσει μια δομή διοίκησης και ήλεγχε τμήμα της κολομβιανής επικράτειας,

---

www.amnesty.org/download/Documents/112000/amr230982002en.pdf (τελευταία πρόσβαση 30 Αυγούστου 2023).

[420] Sjöberg, A.K., (2010). '*Challengers without Responsibility? Exploring Reasons for Armed Non-State Actor Use and Restraint on the Use of Violence against Civilians*', Διδακτορική Διατριβή, Graduate Institute of International and Development Studies, σ. 226

[421] FARC-EP, (2016). '*Final Agreement to End the Armed Conflict and Build a Stable and Lasting Peace between the National Government of Colombia and the Revolutionary Armed Forces of Colombia–People's Army*' διαθέσιμο στο: www.peaceagreements.org/viewmasterdocument/1845 (τελευταία πρόσβαση 28 Αυγούστου 2023). Η Ειρηνευτική Συμφωνία υποβλήθηκε σε εθνικό δημοψήφισμα στην Κολομβία και απορρίφθηκε αφού το 50,2 τοις εκατό των πολιτών την ψήφισαν κατά, ενώ το 49,8 τοις εκατό ψήφισε υπέρ. Αυτό οδήγησε και τα δύο μέρη να υπογράψουν μια αναθεωρημένη ειρηνευτική συμφωνία τον Νοέμβριο, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2016.

[422] Informe conjunto de las organizaciones de derechos humanos colombianas para el Examen Periódico Universal de Colombia, (2018). '*Situación de Derechos Humanos y Derecho Humanitario En Colombia 2013–2017*' σ. 8, διαθέσιμο στο: https://coalico.org/wp-content/uploads/2020/05/informe_situacion_derechos_espanol_3_abril_2018.pdf (τελευταία πρόσβαση 27 Αυγούστου 2023).

[423] Human Rights Watch (HRW), (2020). '*Colombia: Eventos de 2020*', διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/colombia (τελευταία πρόσβαση 27 Αυγούστου 2023).

εντασσόμενη στο πεδίο εφαρμογής της συνθήκης αυτής. Επίσης, όλα τα μέρη στη σύγκρουση δεσμεύονταν από το συνηθισμένο ΔΑΔ.[424]

Λαμβάνοντας υπόψη την κινητικότητα του FARC-EP και τη συνεχή τροποποίηση της δομής και του επιπέδου ελέγχου του, καθ' όλη τη διάρκεια της 50ετούς ύπαρξής του, η πιθανή εφαρμογή του IHRL δεν είναι τόσο σαφής, όσο ήταν στην περίπτωση του «Αυτόνομης Διοίκησης στη βορειοανατολική Συρία». Αξιολογώντας τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόστηκαν οι κανόνες του IHRL από το FARC-EP, μπορεί να ειπωθεί ότι, όσο καλύτερα οργανωμένη είναι μια ομάδα, τόσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των κανόνων του IHRL, που θα μπορούσαν να καταστούν εφαρμοστέοι. Έτσι, μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι για την εν λόγω ένοπλη ομάδα ένα ελάχιστο σύνολο διασφαλίσεων ίσχυε ανά πάσα στιγμή. Η εφαρμογή πιο περίπλοκων κανόνων που περιέχονται σε αυτό το καθεστώς θα εξαρτιόταν από τον βαθμό οργάνωσης και ελέγχου, ο οποίος σε ορισμένες περιοχές της χώρας, ήταν υψηλότερος από άλλους.[425] Η ομάδα φαινόταν να το είχε αναγνωρίσει αυτό, καθώς έχει αναφερθεί ότι σε ορισμένα τμήματα «οργάνωσε τις συγκοινωνίες, παρείχε υγειονομική περίθαλψη και εκπαίδευση, καθώς επίσης εκδίκαζε διαφορές μεταξύ πολιτών».[426]

---

[424] Είναι σημαντικό να ειπωθεί ότι το ΔΑΔ ήταν εφαρμόσιμο από το FARC-EP παρά το γεγονός ότι η ομάδα είχε διαφορετικές απόψεις για το θέμα. Για την άποψη της ομάδας σχετικά με αυτό το νομικό πλαίσιο, βλ. Sjöberg, A.K., (2010). '*Challengers without Responsibility? Exploring Reasons for Armed Non-State Actor Use and Restraint on the Use of Violence against Civilians*', Διδακτορική Διατριβή, Graduate Institute of International and Development Studies, σ. 193.

[425] Heffes, E., (2019). 'Organizing Rebellion Symposium: Non-State Armed Groups' Organizational Structures – Some Thoughts and Inquiries', Opinio Juris, διαθέσιμο στο: https://opiniojuris.org/2019/09/18/organizing-rebellion-symposium-non-state-armed-groups-organizational-structures-some-thoughts-and-inquiries/ (τελευταία πρόσβαση 26 Αυγούστου 2023). Σύμφωνα με τον ίδιο: «*[δεν] τροποποιούν μόνο οι NSAGs το επίπεδο οργάνωσής τους κατά τη διάρκεια των εχθροπραξιών, είτε αυξάνοντας, είτε μειώνοντάς το για διάφορους λόγους, αλλά οι NSAGs μπορούν επίσης να έχουν διαφορετικούς βαθμούς [οργάνωσης] σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές του κράτους όπου μάχονται. Ένα NSAG μπορεί να έχει τα οργανωτικά στοιχεία για να δεσμεύεται από το ΠΠ ΙΙ του 7 σε μια συγκεκριμένη περιοχή μιας χώρας, αλλά σε κάποια άλλη γεωγραφική περιοχή να είναι πολύ διαφορετικό (ίσως και χαμηλότερο). Μπορεί, επίσης, να παρέχει υπηρεσίες, όπως υγειονομική περίθαλψη και εκπαίδευση σύμφωνα με το IHRL, σε ορισμένες μόνο γεωγραφικές περιοχές*».

[426] US Army Special Operations Command (USSOCOM), (2017). "*Assessing Revolutionary and Insurgent Strategies. Case Studies in Insurgency and Revolutionary Warfare – Colombia (1964–2009)*" σ.132, διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/27280740/Assessing_Revolutionary_and_Insurgent_Strategies_CASE_STUDIES_IN_INSURGENCY_AND_REVOLUTIONARY_WARFARE_COLOMBIA (τελευταία πρόσβαση 26 Αυγούστου 2023). Για μια ανάλυση σχετικά με τις δικαστικές δραστηριότητες του FARC-EP, βλέπε επίσης: Provost, R., (2018). 'FARC Justice: Rebel Rule of Law', *University of California, Irvine Law Review*, Vol. 227, σ. 8. διαθέσιμο στο: https://escholarship.org/content/qt72q1w1h0/qt72q1w1h0_noSplash_9ca32a8a8c7508be24bbd02189931554.pdf?t=qx22pp (τελευταία πρόσβαση 25 Αυγούστου 2023).

2.4.2.3 Κανόνες και πρακτικές που σχετίζονται με την κράτηση

Οι δραστηριότητες κράτησης αναφέρονται σε διάφορα εσωτερικά έγγραφα του FARC-EP. Το καταστατικό της, για παράδειγμα, επιβεβαίωνε ότι μεταξύ των καθηκόντων των μαχητών, η ομάδα θα πρέπει «*να σέβεται τους αιχμαλώτους πολέμου ως προς τη σωματική τους ακεραιότητα και τις πεποιθήσεις τους*».[427] Η συμπερίληψη αυτών των διασφαλίσεων στο καταστατικό της ομάδας αποτέλεσε θέμα συζήτησης πρώην διοικητών της, επιβεβαιώνοντας ότι «*οποιαδήποτε ένοπλη ομάδα, όσο μικρή κι αν είναι, πρέπει να υιοθετεί κανόνες, ανεξάρτητα αν αυτοί είναι γραμμένοι ή όχι*». Έτσι, σύμφωνα με την ομάδα, εάν ένα άτομο είχε συλληφθεί κατά τη διάρκεια κάποιας μάχης και με όπλο δεν χαρακτηριζόταν ως όμηρος.[428]

Ωστόσο, η ομάδα τροποποίησε αργότερα τις πρακτικές της, παρέχοντας την ακόλουθη εξήγηση:[429]

«*Ποιοι ήταν αυτοί οι άνθρωποι που ανέπτυξαν τους κανόνες που επέτρεπαν μια τέτοια ανταλλαγή μεταξύ κρατουμένων; Ποιοί ήταν αυτοί? Ήταν εκείνοι του νομοθετικού κλάδου – και αυτό οφείλεται στο ότι αρχίσαμε να κρατάμε άτομα από την κυβέρνηση, κάτι που έκανε την κυβέρνηση να το προσέξει. Παρατηρήσαμε τότε ότι για την κυβέρνηση οι στρατιώτες –που ήταν παιδιά των αγροτών– είχαν μικρή σημασία*».

Πολιτικά πρόσωπα, όπως η Ίνγκριντ Μπετανκούρ και η Κλάρα Ρόχας στερήθηκαν την ελευθερία τους επειδή «*ήταν μέρος της κυβέρνησης και έπρεπε να ασκηθεί πίεση για να γίνει ανταλλαγή, ώστε οι σύντροφοί να απελευθερωθούν. Δεν*

---

[427] Jurisdicción Especial para la Paz Salas de Justicia Sala de Reconocimiento de Verdad, de Responsabilidad y de Determinación de los Hechos y Conductas,(2018). *Caso No 01 Toma de rehenes y graves privaciones de la libertad cometidas por las FARC-EP*, διαθέσιμο στο: https://www.jep.gov.co/macrocasos/caso01.html (τελευταία πρόσβαση 25 Αυγούστου 2023). Η Ειδική Δικαιοδοσία για την Ειρήνη σημείωσε, υπό αυτή την έννοια, ότι παρόλο που η κινητή φύση του FARC-EP απαιτούσε από τις μονάδες του «*να βρίσκονται σε συνεχή κίνηση*», κατά τη διάρκεια ορισμένων περιόδων και σε ορισμένες περιοχές της χώρας (και επίσης στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένου την Βενεζουέλα), η ομάδα είχε «*εγκαταστάσεις*», στις οποίες τα μέλη της έμεναν για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους. Εκεί, επεσήμανε το Δικαστήριο, οι FARC-EP κρατούσαν ομάδες αμάχων ομήρων και μέλη των κυβερνητικών δυνάμεων σε ορισμένες «*φυλακές*», καθώς τα μέλη της ομάδας αναφέρονταν σε αυτές τις εγκαταστάσεις.

[428] Reyes, R., et al. (eds) (1999). La Situación En Colombia/Entrevista: Las FARC Queremos Gobernar Colombia' *Clarín*, διαθέσιμο στο: www.clarin.com/ediciones-anteriores/farc-queremos-gobernar-colombia_0_rkWZGc3e0Kx.html (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμρίου 2023). Σημειωτέον ότι το άρθρο 44 του ΠΠ Ι του ΄77 δεν προβλέπει ρητά τη δυνατότητα των μερών να προβούν σε ανταλλαγή αιχμαλώτων πολέμου.

[429] Jurisdicción Especial para la Paz Salas de Justicia Sala de Reconocimiento de Verdad, de Responsabilidad y de Determinación de los Hechos y Conductas,(2018). *Caso No 01 Toma de rehenes y graves privaciones de la libertad cometidas por las FARC-EP*, διαθέσιμο στο: https://www.jep.gov.co/macrocasos/caso01.html (τελευταία πρόσβαση 25 Αυγούστου 2023).

υπήρχε άλλη επιλογή».[430] Σύμφωνα με έναν ερευνητή, καταβλήθηκαν προσπάθειες από την ομάδα να συλλάβει «*άμαχα άτομα που λειτουργούν ως «σύμβολα» του κράτους και της κυβέρνησης, όπως υπουργοί, δήμαρχοι, κυβερνήτες και βουλευτές, στέλνοντας έτσι το μήνυμα ότι το κράτος είναι επίσης ευάλωτη*».[431] Επιπλέον, οι κρατήσεις αυτές παρείχαν στο FARC-EP «*δημοσιότητα και άμεση προβολή σε εθνικό και διεθνές επίπεδο*».[432]

Λαμβάνοντας υπόψη τις πρακτικές που εφάρμοζε η ομάδα, αξίζει να αναφερθούν τα εξής: Πρώτον, τον Σεπτέμβριο του 2020, η Γραμματεία της (ήδη εξαφανισμένης) ομάδας ζήτησε «*δημόσια συγχώρεση από όλα τα θύματα απαγωγών και τις οικογένειές τους*».[433] Λίγα χρόνια μετά το τέλος της σύγκρουσης, αναγνώρισε ότι «*η απαγωγή ήταν ένα πολύ σοβαρό λάθος για το οποίο μπορούσαν μόνο να μετανιώσουν*».[434] Η δεύτερη σχετική εξέλιξη σχετίζεται με μια πρόσφατα αποφασισμένη υπόθεση από την Ειδική Δικαιοδοσία για την Ειρήνη. Τον Ιανουάριο του 2021, το δικαστήριο αυτό έκρινε ορισμένους πρώην ηγέτες των FARC-EP ένοχους, μεταξύ άλλων, για το έγκλημα πολέμου της ομηρίας και το έγκλημα κατά της ανθρωπότητας της σοβαρής στέρησης της ελευθερίας,.[435] Η υπόθεση αφορούσε διαφορετικούς τύπους στερήσεων της ελευθερίας: κράτηση αμάχων για «*αναγνώριση εχθρών*» και συλλογή πληροφοριών, κράτηση δημοσίων αξιωματούχων και άλλων ατόμων που ασκούν κυβερνητικά καθήκοντα και κράτηση πολιτών για καταναγκαστική εργασία και για σκοπούς ανταλλαγής κρατουμένων. Εκτός από αυτή τη νομολογία, η οποία περιγράφει λεπτομερώς τον τρόπο με τον οποίο οι FARC-EP αντιμετώπισαν διαφορετικές στερήσεις της ελευθερίας, το Εθνικό Κέντρο Ιστορικής Μνήμης της Κολομβίας επιβεβαίωσε δημόσια ότι μεταξύ 1970 και 2010, η ομάδα φέρεται να συμμετείχε σε

---

[430] Reyes, R., et al. (eds) (1999). La Situación En Colombia/Entrevista: Las FARC Queremos Gobernar Colombia' *Clarín*, διαθέσιμο στο: www.clarin.com/ediciones-anteriores/farc-queremos-gobernar-colombia_0_rkWZGc3e0Kx.html (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμρίου 2023).

[431] Sjöberg, A.K., (2010). '*Challengers without Responsibility? Exploring Reasons for Armed Non-State Actor Use and Restraint on the Use of Violence against Civilians*', Διδακτορική Διατριβή, Graduate Institute of International and Development Studies, σ. 216.

[432] Drouhaud, P., (2008). *FARC: Confessions d'un Guérillero*, Choiseul, σ. 85

[433] FARC-EP, (2000). «*Ley 003: Sobre La Corrupción Administrativa*», διαθέσιμο στο: www.cedema.org/ver.php?id=7956 (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

[434] FARC-EP, (2000). «*Ley 003: Sobre La Corrupción Administrativa*», διαθέσιμο στο: www.cedema.org/ver.php?id=7956 (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

[435] Jurisdicción Especial para la Paz Salas de Justicia Sala de Reconocimiento de Verdad, de Responsabilidad y de Determinación de los Hechos y Conductas,(2018). *Caso No 01 Toma de rehenes y graves privaciones de la libertad cometidas por las FARC-EP*, διαθέσιμο στο: https://www.jep.gov.co/macrocasos/caso01.html (τελευταία πρόσβαση 25 Αυγούστου 2023).

9.447 ομηρίες περίπου και επιβεβαίωσε την ευθύνη της σε 3.325 περιπτώσεις περίπου.[436]

2.4.2.4 Σύντομη Αποτίμηση

Η περίπτωση των FARC-EP επιτρέπει την εξαγωγή ορισμένων συμπερασμάτων σχετικά με τις δραστηριότητες κράτησης «*ομάδων ένοπλης αντιπολίτευσης*» σε περιβάλλοντα συγκρούσεων. Η πρώτη αφορά στις κανονιστικές απαντήσεις που υιοθέτησε αυτή η NSAG, καθ' όλη τη διάρκεια σχεδόν των πενήντα ετών ύπαρξής της. Παρά τη μάλλον κινητή φύση της ομάδας, οι νομοθετικές διαδικασίες του FARC-EP, που θεσμοθετήθηκαν μέσω Εθνικών Συνεδρίων, είναι ενδεικτικές μιας εξαιρετικά οργανωμένης οντότητας. Στο πλαίσιο αυτών των δραστηριοτήτων, οι συζητήσεις που οδήγησαν στην υιοθέτηση κανόνων που ρυθμίζουν την προστασία και τις διασφαλίσεις των κρατουμένων έχουν ιδιαίτερη σημασία, καθώς επιδεικνύουν τον πραγματισμό της ιεραρχίας των FARC-EP στην αντιμετώπιση της ανάγκης των μελών της για ένα κανονιστικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις συμπεριφορές τους. Το υποκείμενο κίνητρο μπορεί να βρεθεί σε μια πραγματική αλλαγή στη δυναμική των συγκρούσεων, καθώς κάποια στιγμή το FARC-EP έπρεπε να αρχίσει να ασχολείται με τις καταστάσεις ατόμων, που στερήθηκαν την ελευθερία τους. Ομοίως, η στάση του FARC-EP διέφερε ανάλογα με το κόμμα εναντίον του οποίου πολεμούσε, με διαφορετική προσέγγιση, που υιοθετήθηκε κατά τη διάρκεια περιόδων σύγκρουσης, κατά παραστρατιωτικών ομάδων και της κυβέρνησης, μεταξύ 2002 και 2010, σε σύγκριση με προηγούμενες περιόδους σύγκρουσης τις δεκαετίες του 1970 και του 1980.[437] Ένα παράδειγμα αυτού είναι η στέρηση της ελευθερίας πολιτικών προσώπων, μια πρακτική που ακολουθείται κατά τη μάχη ενάντια στις κρατικές δυνάμεις. Ένα δεύτερο συμπέρασμα μπορεί να εξαχθεί μέσα από την ίδια την γλώσσα που χρησιμοποιεί το FARC-EP. Σε αντίθεση με την περίπτωση της «*Αυτόνομης Διοίκησης*», το Καταστατικό του FARC-EP αναφέρεται

---

[436] Peña, A.M., (2014). Guerrilla y Población Civil: Trayectoria de Las FARC 1949–2013, Centro Nacional de Memoria Histórica, σ.168, διαθέσιμο στο: www.centrodememoriahistorica.gov.co/descargas/informes2013/farc/guerrilla-y-poblacion-civil-jun-2016.pdf, (τελευταία πρόσβαση 03 Σεπτεβμρίου 2023).

[437] Οι FARC-EP ήταν πρόθυμοι να αντιμετωπίσουν με σεβασμό «εκείνα τα τμήματα του πληθυσμού που τους υποστηρίζουν ιδεολογικά ή πολιτικά, ή που αποτελούν την «κοινωνική τους βάση». Αλλά δεν [ήταν] διατεθειμένοι να δώσουν παρόμοια μεταχείριση σε εκείνους που φαινόταν [ή] να είναι πιο κοντά στις κρατικές ένοπλες δυνάμεις ή που [ήταν] αντιληπτοί ως η «κοινωνική βάση των παραστρατιωτικών». Περισσότερα στο: Geneva Academy, (2021). *From Words to Deeds: A Research Study of Armed Non-State Actors' Practice and Interpretation of International Humanitarian and Human Rights Norms*, διαθέσιμο στο: https://www.geneva-academy.ch/joomlatools-files/docman-files/Case%20Study-Revolutionary%20Armed%20Forces%20of%20Colombia%20%E2%80%93%20People%E2%80%99s%20Army.pdf (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

στους «*αιχμάλωτους πολέμου*» ως τρόπο περιγραφής μιας συγκεκριμένης κατηγορίας κρατουμένων. Αυτή η ομάδα ζήτησε ακόμη και τα μέλη της που κρατούνται σε κυβερνητικές φυλακές να θεωρούνται «*αιχμάλωτοι πολέμου*», την ίδια κατηγορία που χρησιμοποιείται από το FARC-EP για τα περισσότερα από 300 μέλη των κρατικών ενόπλων δυνάμεων και της αστυνομίας που είχε θέσει υπό κράτηση.[438] Η χρήση αυτού του όρου είναι προφανώς σκόπιμη και υπογραμμίζει την πρόθεση των FARC-EP να τοποθετηθεί ως κάτι περισσότερο από μια απλή NSA που ρυθμίζεται από το κανόνες που ισχύουν για τις NIAC.[439]

Ένα τελευταίο σημείο σχετίζεται με τους λόγους που επικαλέστηκαν τα μέλη των FARC-EP πίσω από τις κρατήσεις. Σε ένα πλαίσιο στο οποίο τόσο οι άμαχοι, όσο και οι αντίπαλες δυνάμεις στερήθηκαν την ελευθερία τους, μπορούν να εντοπιστούν πέντε κατηγορίες λόγων κράτησης: (i) κρατήσεις που πραγματοποιήθηκαν με σκοπό την απόκτηση οικονομικού οφέλους, (ii) κρατήσεις που πραγματοποιήθηκαν με στόχο την ανταλλαγή κρατουμένων με την κυβέρνηση, (iii) κρατήσεις μαχητών του εχθρού, ως αποτέλεσμα «αντιπαράθεσης», (iv) κρατήσεις αμάχων για «λήψη» πληροφοριών για τον εχθρό και τέλος, (v) κρατήσεις αμάχων για άλλους λόγους, συμπεριλαμβανομένων πιθανών τιμωριών, ως αποτέλεσμα τοπικών διαφορών. Ενώ ορισμένες από αυτές τις κατηγορίες αναγνωρίστηκαν ρητά σε συνεντεύξεις και εσωτερικά έγγραφα, άλλες περιγράφηκαν πρόσφατα από την Ειδική Δικαιοδοσία για την Ειρήνη στην Κολομβία.[440] Στο σημείο αυτό, θα ήταν σκόπιμο να ειπωθούν λίγα λόγια για το εάν οι FARC-EP συμμετείχαν σε φυλακίσεις κατά τις διάφορες συγκρούσεις που πολέμησαν. Δεδομένης της έλλειψης πρόσθετων πληροφοριών σχετικά με αυτό, μπορούν να παρουσιαστούν δύο αντίθετες απόψεις. Μια εναλλακτική θεωρεί ότι αυτή η ομάδα NSAG κρατούσε αποκλειστικά αντίπαλους μαχητές για να αποκομίσει όφελος, το οποίο θα μπορούσε να είναι οικονομικό ή πολιτικό. Αυτό θα τους απέκλειε από την κατηγορία του εγκλεισμού, καθώς αυτές οι δραστηριότητες εξαρχής δεν θα βασίζονταν

---

[438] FARC-EP, (2016). '*Final Agreement to End the Armed Conflict and Build a Stable and Lasting Peace between the National Government of Colombia and the Revolutionary Armed Forces of Colombia–People's Army*' διαθέσιμο στο: www.peaceagreements.org/viewmasterdocument/1845 (τελευταία πρόσβαση 28 Αυγούστου 2023). Το άρθρο 44 του ΠΠ Ι του ΄77 δεν προβλέπει ρητά τη δυνατότητα των μερών να προβούν σε ανταλλαγή αιχμαλώτων πολέμου.

[439] FARC-EP, (2016). '*Final Agreement to End the Armed Conflict and Build a Stable and Lasting Peace between the National Government of Colombia and the Revolutionary Armed Forces of Colombia–People's Army*' διαθέσιμο στο: www.peaceagreements.org/viewmasterdocument/1845 (τελευταία πρόσβαση 28 Αυγούστου 2023).

[440] Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. 5η επέτειος της ειρηνευτικής συμφωνίας στην Κολομβία. Διαθέσιμο στο: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0160_EL.html (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμβρίου 2023).

σε κανέναν «λόγο ασφαλείας». Μια δεύτερη εκδοχή βασίζεται στη δήλωση ενός πρώην διοικητή που ισχυριζόταν ότι, στην αρχή, η ομάδα θα στερούσε την ελευθερία τους από τους εχθρούς μαχητές επειδή βρίσκονταν σε «αντιπαράθεση». Ως αποτέλεσμα, αυτές οι κρατήσεις θα μπορούσαν αρχικά να θεωρηθούν ως περιπτώσεις εγκλεισμού, για τις οποίες η νομική βάση παραμένει αβέβαιη, που αργότερα μετατράπηκε σε διαφορετικό (και προδήλως παράνομο) είδος κράτησης, καθώς τα άτομα αυτά κρατούνταν για «*πολιτική ανάγκη*».[441]

2.4.3. «Militia» APCLS

2.4.3.1 Δομή της Οργάνωσης και Σύντομο Ιστορικό της Ένοπλης Σύγκρουσης

Η Λαϊκή Συμμαχία για ένα Ελεύθερο και Κυρίαρχο Κονγκό (APCLS) είναι σε μεγάλο βαθμό μια εθνική ομάδα πολιτοφυλακής (Hunde Mai-Mai),[442] υπό την ηγεσία του «στρατηγού» Janvier Buingo Karairi και δραστηριοποιείται στην επαρχία North Kivu, στα ανατολικά της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κογκό (ΛΔΚ).[443] Οι ηγέτες της ομάδας ισχυρίζονται ότι προστατεύουν την κοινότητα των Χούτου από «*εισβολή των Τούτσι*», καθώς και ότι εμποδίζουν την κατάληψη του δυτικού Μασίσι.[444] Στην πραγματικότητα, το APCLS «*συγκεντρώνει ανθρώπους*» που δηλώνουν ότι «*υπερασπίζονται την ακεραιότητα της εθνικής επικράτειας ενάντια σε κάθε εξωτερική επίθεση*».[445]

Οι ρίζες της εν λόγω ομάδας μπορούν να εντοπιστούν πίσω στο 2007, όταν αρκετές «πολιτοφυλακές» των Hunde Mai-Mai σχημάτισαν τον Συνασπισμό Πατριωτικής Αντίστασης του Κονγκό [Ένοπλες Δυνάμεις του Λαού (PARECO-FAP)]

---

[441] FARC-EP, (2016). '*Final Agreement to End the Armed Conflict and Build a Stable and Lasting Peace between the National Government of Colombia and the Revolutionary Armed Forces of Colombia–People's Army*' διαθέσιμο στο: www.peaceagreements.org/viewmasterdocument/1845 (τελευταία πρόσβαση 28 Αυγούστου 2023).

[442] Mampilly, Z. C. (2011). *Rebel Rulers: Insurgent Governance and Civilian Life during War*. Cornell University Press. Διαθέσιμο στο: http://www.jstor.org/stable/10.7591/j.ctt7zfvj (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[443] Human Rights Watch, (HRW) (2015). '*Our School Became the Battlefield'. Using Schools for Child Recruitment and Military Purposes in Eastern Democratic Republic of Congo*, σ.iii, διαθέσιμο στο: www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/drcschools1015_web.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

[444] Η μη κυβερνητική οργάνωση Search for Common Ground ανέφερε, στην πραγματικότητα, ότι το APCLS έχει μια έντονη «*αντι-Ρουάντα και αντι-Τούτσι ρητορική που συχνά τους κάνει να ακούγονται σαν ριζοσπάστες εξτρεμιστές*». Βλ. Bouvy, A., (2014). *Local voices. Armed Militias in Masisi*. Άρθρο της 2/6/2014 στον ιστότοπο: African Defence Review, διαθέσιμο στο: https://www.africandefence.net/local-voices-armed-militias-in-masisi/ (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

[445] Bouvy, A., (2014). *Local voices. Armed Militias in Masisi*. Άρθρο της 2/6/2014 στον ιστότοπο: African Defence Review, διαθέσιμο στο: https://www.africandefence.net/local-voices-armed-militias-in-masisi/ (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

για να αποτρέψουν τους «*Τούτσι να πάρουν τη γη τους*».[446] Είναι ενδιαφέρον ότι αρκετά μέλη αυτού του συνασπισμού ήταν προηγουμένως μέλη των ενόπλων δυνάμεων της ΛΔΚ και έτσι είχαν εμπειρία και επαρκή εκπαίδευση.[447] Μαζί με άλλες φατρίες, το APCLS αναμενόταν να ενσωματωθεί στις ένοπλες δυνάμεις του κράτους δυνάμεις στις αρχές του 2009. Αντίθετα, ο «στρατηγός» Janvier αρνήθηκε να συμμορφωθεί με αυτή τη διαδικασία, ισχυριζόμενος ότι η κυβέρνηση δεν μπορούσε να εγγυηθεί την ασφάλεια της κατοχής γης για την κοινότητα των Χούτου.[448] Η περιοχή επιρροής αυτής της πολιτοφυλακής περιοριζόταν στην ανατολική επικράτεια της ΛΔΚ και πιο συγκεκριμένα στην επαρχία του Βόρειου Κίβου, όπου διατηρεί οχυρά στη βορειοδυτική επικράτεια του Μασίσι.[449]

Κάποια στιγμή, η APCLS θεωρήθηκε ότι ήταν «*η ισχυρότερη ομάδα*» στην περιοχή, «*κινητοποιώντας τις δυνάμεις της με βάση τη λαϊκή αντίσταση στην* επιστροφή *των προσφύγων των Τούτσι, τα παραδοσιακά δικαιώματα γης, την υπεράσπιση ενάντια στην επέκταση των Τούτσι και κυριαρχία των Χούτου στην επικράτεια του Μασίσι*».[450] Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια αυτό έχει αλλάξει· το 2018, Ομάδα Εμπειρογνωμόνων του ΟΗΕ για τη ΛΔΚ διαπίστωσε ότι, τον Δεκέμβριο του 2017, το APCLS είχε χωριστεί σε δύο φατρίες: Το APCLS, με επικεφαλής τον «στρατηγό» Janvier και το APCLS-Rénové (APCLS-R), με επικεφαλής τον «*Στρατηγό*» Mapenzi.[451] Σύμφωνα με

---

[446] Richards, J. (2018). Troop Retention in Civil Wars: Desertion, Denunciation, and Military Organization in the Democratic Republic of Congo. *Journal of Global Security Studies*, 3(1), 38, διαθέσιμο στο: https://link.gale.com/apps/doc/A592039909/HRCA?u=anon~5d3d52dd&sid=googleScholar&xid=fb387d (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[447] Fazal, T. M. (2018). Wars of Law: Unintended Consequences in the Regulation of Armed Conflict. Cornell University Press, διαθέσιμο στο: http://www.jstor.org/stable/10.7591/j.ctt1w1vjzz (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

[448] UN Security Council (UN/SC), (2010). '*Letter Dated 15 November 2010 from the Chair of the Security Council Committee Established Pursuant to Resolution 1533* (2004) Concerning the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council', S/2010/596, σ.17, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N10/615/06/pdf/N1061506.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

[449] Kivu Security Tracker, 'Armed Groups', διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/sites/default/files/supporting_resources/201805africa_drc_kivutracker_pdf_0.pdf (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

[450] UN Security Council (UN/SC), (2011). '*Letter Dated 29 November 2011 from the Chair of the Security Council Committee Established Pursuant to Resolution 1533 (2004) Concerning the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council*', S/2011/738, σ. 65–66, dδιαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/556/32/PDF/N1155632.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

[451] UN Security Council (UN/SC), (2018). '*Letter Dated 18 December 2018 from the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council'*, S/2018/1133, σ.13, διαθέσιμο στο: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_1133.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

ενδιάμεση έκθεση της Ομάδας Εμπειρογνωμόνων, οι δύο φατρίες μάχονταν συνεχώς μεταξύ τους για τον έλεγχο των ορυχείων και των τοπικών κέντρων αγορών,[452] ειδικότερα την είσπραξη φόρων, «*ανάλογα με το εμπόρευμα…και/ή τα ορυκτά που μετέφεραν*».[453] Διάφοροι λόγοι προβλήθηκαν για να εξηγηθεί η διάσπαση. Πρώτον, η Ομάδα Εμπειρογνωμόνων του ΟΗΕ ανέφερε μια προσωπική διαμάχη μεταξύ Mapenzi και Janvier σχετικά με την εκμετάλλευση των τοποθεσιών εξόρυξης στην περιοχή ελέγχου τους.[454] Δεύτερον, εξηγήθηκε επίσης ότι «*πολιτικοί παράγοντες είχαν χειραγωγήσει τον Mapenzi για να αντικαταστήσουν τον Janvier που ήταν δύσκολο να ελεγχθεί*».[455] Είναι ενδιαφέρον ότι η Ομάδα Εμπειρογνωμόνων του ΟΗΕ συνδέει αυτή την κατάσταση με τη σχέση μεταξύ του «*πρωτότυπου*» APCLS και της κυβέρνησης. Υπό αυτή την έννοια, η έκθεση περιγράφει ότι:

«*Ο Janvier ήταν αντίθετος στο καθεστώς του Προέδρου της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό, Joseph Kabila, και θα ήταν ένας αναξιόπιστος παράγοντας στην εκλογική διαδικασία. Αρκετοί πολιτικοί παράγοντες που συνδέονται με την προεδρική πλειοψηφία αναφέρθηκαν ως οι κινητήριες δυνάμεις πίσω από τις προσπάθειες του Mapenzi να μειώσει την επιρροή του Janvier*».[456] Σύμφωνα με την Ομάδα Εμπειρογνωμόνων του ΟΗΕ, η διάσπαση του APCLS είχε ως αποτέλεσμα αυξημένη βία στην περιοχή, η οποία ενισχύθηκε από τη συμμετοχή άλλων ομάδων.[457]

---

[452] UN Security Council (UN/SC), (2018). '*Letter Dated 18 December 2018 from the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council'*, S/2018/1133, σ.11-12, διαθέσιμο στο: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_1133.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[453] UN Security Council (UN/SC), (2018). '*Letter Dated 18 December 2018 from the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council'*, S/2018/1133, σ. 12, διαθέσιμο στο: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_1133.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[454] UN Security Council (UN/SC), (2018). '*Letter Dated 18 December 2018 from the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council'*, S/2018/1133, σ.13, διαθέσιμο στο: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_1133.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[455] UN Security Council (UN/SC), (2018). '*Letter Dated 18 December 2018 from the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council'*, S/2018/1133, σ.13, διαθέσιμο στο: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_1133.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[456] UN Security Council (UN/SC), (2018). '*Letter Dated 18 December 2018 from the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council'*, S/2018/1133, σ.13, διαθέσιμο στο: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_1133.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[457] UN Security Council (UN/SC), (2018). '*Letter Dated 18 December 2018 from the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council'*, S/2018/1133, σ.13, διαθέσιμο στο: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_1133.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

2.4.3.2 Εφαρμοστέο Δίκαιο

Το APCLS είναι συμβαλλόμενο μέρος σε διάφορες NIACs, συμπεριλαμβανομένης της κυβέρνησης της ΛΔΚ, η οποία υποστηρίζεται από την Αποστολή Σταθεροποίησης Οργανισμού του ΟΗΕ στη ΛΔΚ (MONUSCO),[458] καθώς και έναντι άλλων NSAGs. Η ΛΔΚ είναι συμβαλλόμενο μέρος των τεσσάρων ΣΓ του ΄49, καθώς και του ΠΠ ΙΙ που ΄77, που επικυρώθηκε το 1961 και το 2002, αντίστοιχα.[459] Κατά συνέπεια, η κυβέρνηση, η APCLS και οι άλλες ενεργές ομάδες δεσμεύονται από το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 και το εθιμικό ΔΑΔ. Το ΠΠ ΙΙ του ΄77 δεν εφαρμόζεται, καθώς το APCLS δεν πληροί τα απαραίτητα κριτήρια για να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του. Ειδικότερα, αμφισβητείται εάν ασκεί έλεγχο σε έδαφος που θα του επέτρεπε να «*διεξάγει συνεχείς και συντονισμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις*» και να εφαρμόσει το ΠΠ ΙΙ ΄77. Αν και ο εν λόγω NSAG δεν ασκεί ευρύ εδαφικό έλεγχο, εντούτοις ασκεί επιρροή σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή όπου ζουν άτομα και επομένως επηρεάζει την καθημερινή τους ζωή. Παρά το γεγονός ότι δεν έχει την πραγματική ικανότητα να ιδρύσει διάφορα ιδρύματα που ασχολούνται με την κράτηση και την απονομή δικαιοσύνης, η ομάδα αυτή είναι στην πραγματικότητα επιφορτισμένη με την επίλυση τοπικών διαφορών μεταξύ των μελών της κοινότητας και την είσπραξη φόρων. Ωστόσο, ως αποτέλεσμα των χαρακτηριστικών του, είναι δύσκολο να εντοπιστούν δραστηριότητες που δεν έχουν σχέση με τη σύγκρουση – ή τουλάχιστον είναι πιο δύσκολο εγχείρημα από ό,τι για εκείνες τις NSAGs, που ασκούν «de facto» εξουσία.[460]

---

[458] Bellal, A., (2019). *The War Report: Armed Conflicts in 2018*, Geneva Academy, σ.33. Βλ. επίσης, Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights, «*RULAC: Non-international Armed Conflicts in Syria*», διαθέσιμο στο: www.rulac.org/browse/conflicts/non-international-armed-conflicts-in-syria#collapse3accord (τελευταία πρόσβαση 23 Ιουλίου 2023).

[459] ICRC, '*IHL Treaties, States Parties and Commentaries: Democratic Republic of the Congo*', διαθέσιμο στο: https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/vwTreatiesByCountrySelected.xsp?xp_country?Selected=CD (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023). Βλ. επίσης: Geneva Academy, (2023). Non-international Armed Conflicts in Democratic Republic of Congo, διαθέσιμο στο: https://www.rulac.org/browse/conflicts/non-international-armed-conflict-in-democratic-republic-of-congo (τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2023).

[460] UN Security Council (UN/SC), (2011). '*Letter Dated 29 November 2011 from the Chair of the Security Council Committee Established Pursuant to Resolution 1533 (2004) Concerning the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council*', S/2011/738, σ. 65–66, dδιαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/556/32/PDF/N1155632.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

2.4.3.3 Κανόνες και πρακτικές που σχετίζονται με την κράτηση

Μία από τις κύριες διαφορές μεταξύ του APCLS, της «Αυτόνομης Διοίκησης» και του FARC-EP είναι η απουσία δημόσιας πληροφόρησης για τις δραστηριότητές του γενικά και πιο συγκεκριμένα για τις συμπεριφορές του που σχετίζονται με την κράτηση στη ΛΔΚ. Αυτή η έλλειψη πληροφοριών πηγάζει από μια ποικιλία μεθοδολογικών προκλήσεων που υπονομεύουν τις προσπάθειες χαρτογράφησης της συγκεκριμένης NSAG στην ανατολική ΛΔΚ. Δύο είναι οι σχετικές προκλήσεις για αυτήν τη μελέτη περίπτωσης: (i) ο αριθμός των NSAGs που δραστηριοποιούνται στην ανατολική ΛΔΚ, ο συνεχής κατακερματισμός και η συνεχής αλλαγή της θέσης τους και (ii) οι δυσκολίες που συναντώνται στην απόδοση κάποιας συμπεριφοράς στη συγκεκριμένη ομάδα, δεδομένου του γρήγορου μετασχηματισμού της σε NSAG.[461]

Σύμφωνα με την άποψη μελών της ομάδας, το APCLS μπορεί να στερήσει την ελευθερία του/της από ένα άτομο για διάφορους λόγους. Ωστόσο, όσοι στερούνται την ελευθερία τους δεν δικάζονται από το APCLS για τις πράξεις τους, αλλά κρατούνται σε ειδική «*εγκατάσταση*» στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις της ομάδας.[462]

Η Ομάδα Εμπειρογνωμόνων του ΟΗΕ για τη ΛΔΚ ανέφερε ότι άμαχοι που δεν πλήρωσαν φόρους που επιβλήθηκαν από το APCLS στερήθηκαν την ελευθερία τους,[463] ενώ η μη κυβερνητική οργάνωση Search for Common Ground δήλωσε ότι η ομάδα «*χρησιμοποιούσε ακόμη και υπόγεια φυλακή, μια τρύπα στο μέγεθος ενός τάφου*», όπου μπορούσε να κρατήσει «*πολλούς στρατιώτες*» ταυτόχρονα.[464]

---

[461] Geneva Call, (2016). '*République Démocratique Du Congo: Premiers Pas Vers Un Meilleur Respect Des Populations Civiles Au Nord Kivu'*, διαθέσιμο στο: https://www.genevacall.org/news/republique-democratique-du-congo-premiers-pas-vers-un-meilleur-respect-des-populations-civiles-au-nord-kivu/ (τελευταία πρόσβαση 23 Αυγούστου 2023).

[462] UN Security Council (UN/SC), (2011). '*Letter Dated 29 November 2011 from the Chair of the Security Council Committee Established Pursuant to Resolution 1533 (2004) Concerning the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council*', S/2011/738, σ. 65–66, dδιαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/556/32/PDF/N1155632.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023) και Geneva Call, (2016). '*République Démocratique Du Congo: Premiers Pas Vers Un Meilleur Respect Des Populations Civiles Au Nord Kivu'*, διαθέσιμο στο: https://www.genevacall.org/news/republique-democratique-du-congo-premiers-pas-vers-un-meilleur-respect-des-populations-civiles-au-nord-kivu/ (τελευταία πρόσβαση 23 Αυγούστου 2023).

[463] UN Security Council (UN/SC), (2011). '*Letter Dated 29 November 2011 from the Chair of the Security Council Committee Established Pursuant to Resolution 1533 (2004) Concerning the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council*', S/2011/738, σ. 65–66, dδιαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/556/32/PDF/N1155632.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

[464] Bouvy, A., (2014). *Local voices. Armed Militias in Masisi*. Άρθρο της 2/6/2014 στον ιστότοπο: African Defence Review, διαθέσιμο στο: https://www.africandefence.net/local-voices-armed-militias-in-masisi/ (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

2.4.3.4 Σύντομη Αποτίμηση

Η μελέτη περίπτωσης APCLS χρησιμεύει για να τονίσει μια ποικιλία θεμάτων. Πρώτον, οι NSAGs μπορούν και μεταμορφώνονται και να αλλάζουν τη συμπεριφορά τους κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων, όπως έδειξε επίσης η περίπτωση της FARC-EP. Στη προκειμένη περίπτωση, ο εσωτερικός κατακερματισμός της ομάδας είχε άμεση επίδραση στις πρακτικές κράτησης. Δεύτερον, παρά το γεγονός ότι είναι «*πολιτοφυλακή*», το APCLS έχει υιοθετήσει ορισμένους κανόνες για τη ρύθμιση τόσο των δραστηριοτήτων των μελών του, όσο και του τοπικού πληθυσμού, αποδεικνύοντας έτσι ότι οι νομοθετικές δραστηριότητες δεν είναι αποκλειστικές για υψηλά οργανωμένες NSAGs.[465] Τρίτον, η περίπτωση της APCLS δείχνει ότι η κράτηση δεν αποτελεί αποκλειστική δραστηριότητα των NSAGs με σταθερό και αποτελεσματικό εδαφικό έλεγχο. Η πολιτοφυλακή αυτή, στην πραγματικότητα, έχει κρατήσει διαφορετικές κατηγορίες ατόμων, συμπεριλαμβανομένων μαχητών του εχθρού, δικών της μελών, αλλά και αμάχων. Αυτές οι κρατήσεις έγιναν για διάφορους λόγους. Για παράδειγμα, οι κρατήσεις μαχητών του εχθρού, έλαβαν χώρα με σκοπό την ανταλλαγή αιχμαλώτων με την κυβέρνηση ή αμοιβαία ανταλλαγή μελών της ομάδας του APCLS, που κρατούνται από Κυβερνητικές δυνάμεις. Η κράτηση αμάχων για διάπραξη «εγκλημάτων» ή λόγω της μη πληρωμής φόρων αποτελεί επίσης συστατικό μέρος της επιρροής που ασκεί το APCLS στους πληθυσμούς ορισμένων χωριών.[466]

2.5. Διδάγματα από Πρακτικές Κράτησης από NSAGs

Στην προηγούμενη ενότητα παρουσιάστηκαν τρεις περιπτώσεις NSAGs, οι οποίες αντικατοπτρίζουν την προτεινόμενη τυπολογία. Αυτές είναι η: Αυτόνομη Διοίκηση της βορειοανατολικής Συρίας (μια «*de facto*» αρχή), Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia–Ejército del Pueblo (FARC-EP) στην Κολομβία («*ένοπλη αντιπολίτευση*») και Λαϊκή Συμμαχία για ένα Ελεύθερο και Κυρίαρχο Κονγκό (Alliance du People pour un Congo Libre et Souverain, APCLS) από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (μια «*πολιτοφυλακή*»). Με βάση την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο αυτοί οι NSAGs

---

[465] Geneva Call (2019). *Democratic Republic of Congo : the armed non-State actor APCLS signs Geneva Call's Deed of Commitment on protecting health care in armed conflict*, άρθρο της 27 Αυγούστου 2019, διαθέσιμο στο: https://www.genevacall.org/news/democratic-republic-of-congo-the-armed-non-state-actor-apcls-signs-geneva-calls-deed-of-commitment-on-protecting-health-care-in-armed-conflict/ (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

[466] Bouvy, A., (2014). *Local voices. Armed Militias in Masisi*. Άρθρο της 2/6/2014 στον ιστότοπο: African Defence Review, διαθέσιμο στο: https://www.africandefence.net/local-voices-armed-militias-in-masisi/ (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

ασκούν κράτηση στις διάφορες NIACs στις οποίες συμμετέχουν (ή έχουν συμμετάσχει), διακρίνονται τέσσερις κατηγορίες κράτησης ατόμων:

- Κράτηση μαχητών του εχθρού και άλλων ατόμων που συνδέονται με το αντίπαλο μέρος για στρατιωτικούς λόγους και λόγους ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων των κρατήσεων για τη μείωση της στρατιωτικής ισχύος των αντιπάλων και για την εξουδετέρωση της ικανότητας άλλων να βοηθήσουν σε αυτό το θέμα.[467]
- Κράτηση μελών της ομάδας ως τιμωρία, σύμφωνα με το δικό τους πειθαρχικό πλαίσιο, το οποίο θα μπορούσε να περιλαμβάνει τόσο εγκληματικές, όσο και μη εγκληματικές πράξεις.[468]
- Κράτηση αμάχων για τη διάπραξη εγκλημάτων στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων διακυβέρνησης των NSAGs[469], και
- Κράτηση αμάχων ή/και μαχητών του εχθρού με σκοπό την απόκτηση οφέλους, είτε πολιτικού (ανταλλαγή κρατουμένων/νομιμότητα), είτε οικονομικού χαρακτήρα.[470]

Όταν συσχετίζονται αυτές οι εξηγήσεις με την τυπολογία των NSAGs, που έχει προταθεί, εντοπίζονται κάποια βασικά σημεία που αξίζει να σημειωθούν:[471] Πρώτον, αν και οι τρεις τύποι ομάδων έχουν προβεί σε κρατήσεις παρόμοιων κατηγοριών ατόμων, τα κανονιστικά πλαίσια στα οποία βασίστηκαν διαφέρουν μεταξύ τους. Η «Αυτόνομη Διοίκηση» της βορειοανατολικής Συρίας, για παράδειγμα, θέσπισε έναν νόμο που

---

[467] Tuck, D., (2011). «Detention by Armed Groups: Overcoming Challenges to Humanitarian Action», *International Review of the Red Cross*, 93(883) (September 2011), σ. 3-4, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-tuck.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

[468] Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 52

[469] Geneva Call, 'Administration of Justice by Armed Non-State Actors. Report from the 2017 Garance Talks' (2018) 11, διαθέσιμο στο: https://genevacall.org/wp-content/uploads/dlm_uploads/2018/09/GaranceTalks_Issue02_Report_2018_web.pdf (τελευταία πρόσβαση 14 Δεκεμβρίου 2023). Βλ. επίσης, Heffes, E., (2018). Administration of justice by armed groups: Some legal and practical concerns. Άρθρο διαθέσιμο στο: https://blogs.icrc.org/law-and-policy/2018/11/22/administration-of-justice-armed-groups-some-legal-practical-concerns/ (τελευταία πρόσβαση 13 Δεκεμβρίου 2024)

[470] UN Security Council, 'Letter Dated 22 January 2021 from the Panel of Experts on Yemen Addressed to the President of the Security Council' (2021) S/2021/79 [138], διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/S_2021_79_E.pdf (τελευταία πρόσβαση 13 Δεκεμβρίου 2024)

[471] Bangerter, O., (2008). 'The ICRC and Non-State Armed Groups' in Geneva Call, PSIO and UNIDIR (eds), *Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law: Conference Report*: Geneva, 4–5 June 2007 (Geneva Call 2008) 75, διαθέσιμο στο: https://unidir.org/files/conferences/pdfs/conference-report-eng-0-107.pdf (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

παρείχε τη βάση για τέτοιες ενέργειες και το οποίο ποινικοποιεί τις δραστηριότητες των μαχητών του εχθρού. Το FARC-EP και το APCLS, ως επί το πλείστον, έχουν προβεί σε κρατήσεις μελών των αντιπάλων μερών τους, με στόχο την απόκτηση πολιτικού ή οικονομικού οφέλους. Για να το κάνουν αυτό, βασίστηκαν σε γραπτούς και άγραφους κανόνες. Οι άμαχοι είχαν επίσης στερηθεί την ελευθερία τους, αλλά από τις τρεις ομάδες, μόνο η «Αυτόνομη Διοίκηση» είχε υιοθετήσει ένα σύνολο κανόνων για τη ρύθμιση τέτοιων δραστηριοτήτων κράτησης.[472]

Στο παραπάνω πλαίσιο, κάποιες Βασικές Αρχές, οι οποίες θα πρέπει να συμπληρώνονται και από άλλους (ίσως και πιο περίπλοκους) κανόνες, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ελάχιστη βάση ή πλαίσιο από τους NSAGs και τις ανθρωπιστικές οργανώσεις όταν ασχολούνται με το θέμα της κράτησης:[473]

- Ο εγκλεισμός (για μη ποινικές κρατήσεις) θα πρέπει να επιβάλλεται σε άτομα μόνο κατ' εξαίρεση και για επιτακτικούς λόγους ασφαλείας. Αυτό θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως μέτρο έσχατης ανάγκης και για το συντομότερο κατάλληλο χρονικό διάστημα.
- Ο εγκλεισμός θα πρέπει να παύει αμέσως μόλις πάψουν να υφίστανται οι λόγοι για αυτόν. Οι λόγοι που θα δικαιολογούσαν τον εγκλεισμό από τις αρχές κράτησης και τις σχετικές διαδικασίες θα πρέπει να προσδιορίζονται, να δηλώνονται και να διαδίδονται με σαφήνεια στον μέγιστο δυνατό βαθμό.
- Συγκεκριμένες αποφάσεις για εγκλεισμό θα πρέπει να υπόκεινται σε τακτική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος των κρατουμένων σε περιοδική επανεξέταση της στέρησης της ελευθερίας τους από ένα αμερόληπτο και ανεξάρτητο όργανο που θα πρέπει να είναι απαλλαγμένο από εξωτερικές επιρροές ή απειλές. Αυτό το όργανο θα πρέπει επίσης, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, να είναι ανεξάρτητο από το στρατιωτικό τμήμα των NSAGs.

---

[472] Amnesty International/Human Rights Watch, '"You Don't Exist". Arbitrary Detentions, Enforced Disappearances, and Torture in Eastern Ukraine' (2016) 34–35, διαθέσιμο στο: www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/ukraine0716web_2.pdf (τελευταία πρόσβαση 16 Δεκεμβρίου 2024)

[473] Rodenhäuser, T., & Lefebvre, E., (2023). *Detention by non-State armed groups: translating law to practice*, άρθρο της 4 Απριλίου 2023, διαθέσιμο στο: https://blogs.icrc.org/law-and-policy/2023/04/04/detention-non-state-armed-groups/ (τελευταία πρόσβαση 27 Αυγούστου 2023). Βλ. επίσης, ICRC, (2023). The ICRC's report on 'Detention by Non-State Armed Groups: Obligations Under International Humanitarian Law and Examples of How to Implement Them', διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/document/detention-non-state-armed-groups?mc_phishing_protection_id=28047-cgl90uqdu81eu8jurfd0 (τελευταία πρόσβαση 27 Αυγούστου 2023).

- Άτομα που έχουν στερηθεί την ελευθερία τους και κρατούνται σε φυλακές έχουν το δικαίωμα να ενημερώνονται με σαφήνεια για τους λόγους στέρησης της ελευθερίας τους από τις αρχές κράτησης.
- Η φυλάκιση (ποινικές κρατήσεις) θα πρέπει να επιβάλλεται σε άτομα μόνο με βάση την ατομική ποινική ευθύνη. Οι λόγοι που θα δικαιολογούσαν τις ποινικές κρατήσεις από τις αρχές κράτησης και τις σχετικές διαδικασίες θα πρέπει να προσδιορίζονται, να δηλώνονται και να διαδίδονται με σαφήνεια στον μέγιστο δυνατό βαθμό.
- Άτομα που υπόκεινται σε φυλάκιση θα πρέπει να κατηγορηθούν για ποινικό αδίκημα σε εύλογο χρονικό διάστημα ή να αφεθούν ελεύθεροι. Τεκμαίρεται ότι κάποιος είναι αθώος μέχρι να αποδειχθεί η ενοχή του, σύμφωνα με το νόμο.
- Άτομα που κατηγορούνται για ποινικό αδίκημα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να δικαστούν παρουσία τους και κανένας δεν πρέπει να καταδικαστεί για ποινικό αδίκημα, λόγω οποιασδήποτε πράξης ή παράλειψης που δεν συνιστούσε ποινικό αδίκημα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατά τη στιγμή τέλεσης της πράξης του.
- Καταδικασθέντες κρατούμενοι θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν έφεση κατά της καταδίκης τους και θα πρέπει να ενημερώνονται για τα δικαστικά ή άλλα ένδικα μέσα και για τις προθεσμίες εντός των οποίων μπορούν να ασκηθούν.
- Όλα τα άτομα που στερούνται της ελευθερίας τους, ανεξάρτητα από το λόγο, θα πρέπει ανά πάσα στιγμή να τυγχάνουν ανθρώπινης μεταχείρισης, χωρίς καμία δυσμενή διάκριση βάσει φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικότητας, κοινωνικής καταγωγής, πλούτου, γέννηση ή οποιοδήποτε άλλο καθεστώς ή παρόμοια κριτήρια. Θα πρέπει να τους παρέχεται χώρος δαπέδου, τροφή, πόσιμο νερό, ρουχισμός και επαρκή μέτρα υγείας και υγιεινής κατά τη διάρκεια της κράτησής τους. Εάν ένα άτομο που στερείται την ελευθερία του/της είναι άρρωστο ή τραυματισμένο, θα πρέπει να λάβει ιατρική φροντίδα όπως απαιτείται από την κατάστασή του σε εύλογο χρονικό διάστημα.
- Όλα τα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους, ανεξάρτητα από τον λόγο, πρέπει να κρατούνται σε αναγνωρισμένους χώρους κράτησης. Θα πρέπει να επιτρέπεται στις ανθρωπιστικές οργανώσεις να επισκέπτονται όλα αυτά τα άτομα σε τακτική βάση.

Συμπερασματικά και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, πολλές NSAGs δεν έμαθαν ποτέ, ή δεν γνωρίζουν καν το ΔΔ, το έργο της διάδοσης αυτών των αρχών θα αντιπροσώπευε μια προσπάθεια του ανθρωπιστικού τομέα να επηρεάσει θετικά τις

δραστηριότητες των ομάδων αυτών στον ζήτημα της κράτησης. Αν και πράγματι μπορεί να υποτεθεί ότι χρησιμεύουν για την ενίσχυση της προστασίας των ατόμων σε περιβάλλοντα σύγκρουσης, ωστόσο θα χρειαστεί περαιτέρω δέσμευση, ώστε να παρακολουθείται ο πραγματικός σεβασμός τους από τις NSAGs.

2.6. Κίνητρα NSAGs στην ανάπτυξη του IHL

Είναι γενικά αποδεκτό ότι, οι μαχητές που αιχμαλωτίζονται στις διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις και οι οποίοι συμμετέχουν νόμιμα στις εχθροπραξίες, έχουν τα δικαιώματα και τα προνόμια των αιχμαλώτων πολέμου, σύμφωνα με το ΔΑΔ.[474] Έτσι, όταν ένα πρόσωπο αιχμαλωτίζεται δεν τιμωρείται για το γεγονός και μόνο της μάχης, αλλά θα «*δικαστεί και θα τιμωρηθεί*» για τυχόν παραβιάσεις του ΔΑΔ που διαπράχθηκαν κατά τη διάρκεια των εχθροπραξιών.[475] Το γεγονός αυτό παρέχει στους μαχητές στις διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις κίνητρο συμμόρφωσής τους με το ΔΑΔ. Ένα από τα προβλήματα με το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις NIACs όμως είναι ότι πολλά κράτη αντιμετωπίζουν τα μέλη των NSAGs, που συμμετέχουν σε τέτοιες συγκρούσεις, με βάση το εσωτερικό δίκαιο. Ως αποτέλεσμα, τα μέλη των NSAGs μπορεί να τιμωρηθούν απλώς για τη συμμετοχή τους στη μάχη, ανεξάρτητα από το επίπεδο συμμόρφωσης των μαχητών τους με το ΔΑΔ ή το IHRL.[476]

Ορισμένες προτάσεις αντιμετώπισης της εν λόγω πρόκλησης υποβλήθηκαν από τα κράτη, αλλά τελικά απορρίφθηκαν από αυτά, κατά τη σύνταξη του ΠΠ ΙΙ '77.[477] Η ΔΕΕΣ πρότεινε στα δικαστήρια να λαμβάνουν υπόψη το επίπεδο συμμόρφωσης του κατηγορουμένου με το ΠΠ ΙΙ ΄77 κατά την έκδοση ποινής.[478] Ο Sassoli αναφέρει επίσης μια σειρά από λύσεις σε αυτή τη δυσκολία. Προτείνει στις τρίτες χώρες να αρνηθούν το καθεστώς του πρόσφυγα σε μέλη των NSAGs που παραβιάζουν το ΔΑΔ και να εξετάζουν τη δίωξη για το γεγονός και μόνο της συμμετοχής σε εχθροπραξίες ως επιλέξιμο λόγο για την απόκτηση του καθεστώτος του πρόσφυγα. Τα κράτη, τα Ηνωμένα Έθνη και άλλοι περιφερειακοί οργανισμοί προτείνει να εξετάζουν το

---

[474] Cassese, A., (2005). *International Law* (second edition), Oxford University Press, σ.408.
[475] Cassese, A., (2005). *International Law* (second edition), Oxford University Press, σ.408.
[476] Sassoli, M., (2003). *Possible Legal Mechanisms to Improve Compliance by Armed Groups with International Humanitarian Law and International Human Rights Law*, σ. 12-13.
[477] Sassoli, M., (2003). *Possible Legal Mechanisms to Improve Compliance by Armed Groups with International Humanitarian Law and International Human Rights Law*, σ.13.
[478] Sassoli, M., (2003). *Possible Legal Mechanisms to Improve Compliance by Armed Groups with International Humanitarian Law and International Human Rights Law*, σ.13.

ενδεχόμενο ενσωμάτωσης τέτοιων κινήτρων στις πολιτικές και τις συμφωνίες τους με τους NSAGs.[479]

Οι NSAGs θα πρέπει να ενθαρρύνονται να αναφέρουν περιοδικά τη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις του ΔΑΔ. Η αναφορά είναι ένας παραδοσιακός, λιγότερο παρεμβατικός μηχανισμός που θα αυξήσει το σεβασμό για το ΔΑΔ ενώ παράλληλα αναλαμβάνει το καθήκον παρακολούθησης της συμμόρφωσης. Ο Sassoli υποστηρίζει ότι η απλή ευθύνη της σύνταξης εκθέσεων αυξάνει την συνείδηση και την ευαισθησία του NSAG για το ΔΑΔ και επίσης δημιουργεί αίσθηση ιδιοκτησίας.[480] Το Κάλεσμα της Γενεύης απαιτεί από τις NSAGs που υπογράφουν μια Πράξη Δέσμευσης να αναφέρουν τη συμμόρφωσή τους και τα βήματα που έχουν λάβει για την εφαρμογή των διατάξεων της Πράξης αυτής. Οι NSAGs συμφωνούν επίσης να επιτρέπουν την παρακολούθηση και την επαλήθευση από διάφορες Οργανώσεις της συμμόρφωσής τους.[481] Οι αποδέκτες τέτοιων αναφορών μπορεί να είναι φορείς του ΟΗΕ, κράτη και ΜΚΟ. Η ΔΕΕΣ είναι ένας Οργανισμός στον οποίο οι NSAGs θα πρέπει να αναφέρουν τη συμμόρφωσή τους και τα μέτρα που λαμβάνουν για την επίτευξη του σκοπού αυτού καθώς έχει ρητή νομική βάση για τη συνεργασία με NSAGs.[482] Ωστόσο, ο Sassoli σημειώνει ότι η ΔΕΕΣ μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη σχέση της με τους NSAGs εάν χρειαστεί να σχολιάσει τις εκθέσεις των NSAGs.[483] Άλλοι μελετητές έχουν προτείνει οι NSAGs να δημιουργήσουν οι ίδιοι ένα σύστημα παρακολούθησης. Αυτή η πρόταση δεν βασίζεται σε κράτη και μπορεί να αυξήσει την αξιοπιστία των NSAGs που ισχυρίζονται ότι σέβονται το ΔΑΔ. Οι NSAGs που έχουν υπογράψει την Πράξη Δέσμευσης του Καλέσματος της Γενεύης συμφωνούν να παρακολουθούν την εφαρμογή της Πράξης από μέρους τους. Με την ενσωμάτωση του ΔΑΔ και ενός μηχανισμού παρακολούθησης σε κώδικες συμπεριφοράς, μονομερείς δηλώσεις ή ειδικές συμφωνίες, οι NSAGs μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση του σεβασμού των μελών τους για το ΔΑΔ με δική τους πρωτοβουλία.[484]

---

[479] Sassoli, M., (2003). *Possible Legal Mechanisms to Improve Compliance by Armed Groups with International Humanitarian Law and International Human Rights Law,* σ.13-14

[480] Sassoli, M., (2003). *Possible Legal Mechanisms to Improve Compliance by Armed Groups with International Humanitarian Law and International Human Rights Law,* σ.13-14

[481] Geneva Call, (2011). "Deed of Commitment", 93 *International Review of the Red Cross,* Part III

[482] Κοινό Άρθρο **3(2)**: "*An impartial humanitarian body, such as the International Committee of the Red Cross, may offer its services to the Parties to the conflict*." Συμβάσεις Γενεύης του 1949**,** Άρθρο 3

[483] Sassoli, M., (2003). *Possible Legal Mechanisms to Improve Compliance by Armed Groups with International Humanitarian Law and International Human Rights Law,* σ.15

[484] Sassoli, M., (2003). *Possible Legal Mechanisms to Improve Compliance by Armed Groups with International Humanitarian Law and International Human Rights Law,* σ.6.

Στην πραγματικότητα, ορισμένες NSAGs δεν μπορούν ούτε να εφαρμόζουν (άρα και να επιβάλλουν συστάσεις), ούτε να σέβονται τις διατάξεις του ΔΑΔ κατά τη διάρκεια εσωτερικών ένοπλων συγκρούσεων ή NIACs. Επιπλέον, τα κράτη ενδέχεται να μην αποδεχτούν πολλές από τις συστάσεις και να αρνηθούν να ανοίξουν διάλογο με NSAGs. Η δημιουργία μηχανισμών εφαρμογής και επιβολής σηματοδοτεί μια κίνηση προς μία πιο σοβαρή προστασία και ρύθμιση των εσωτερικών ένοπλων συγκρούσεων και NIACs και τέτοιοι μηχανισμοί πιθανότατα θα συμβάλουν στο κλείσιμο του χάσματος μεταξύ της ρύθμισης της εσωτερικής και της διεθνούς ένοπλης σύγκρουσης.[485]

Η μεγαλύτερη επίγνωση της ιδέας ότι ακόμη και ο ίδιος ο πόλεμος έχει όρια και ισχύουν ορισμένοι κανόνες κατά τη διάρκεια μιας σύγκρουσης, θα βοηθήσει να σωθούν ζωές στο μέλλον. Στο τέλος, η επιτυχία αυτών των συστάσεων θα εξαρτηθεί από τη στάση και τη βούληση των κρατών και των NSAGs που εμπλέκονται σε ένοπλες συγκρούσεις μη διεθνούς χαρακτήρα. Αυτές οι συστάσεις, εάν εφαρμοστούν, έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των NSAGs και των κρατών, καθώς και να βελτιώσουν τελικά τη ζωή των ανθρώπων που επηρεάζονται από ένοπλες συγκρούσεις μη διεθνούς χαρακτήρα.

2.7. Στρατηγικές Συμμόρφωσης των NSAGs με το IHL

2.7.1 Νομικά πλαίσια που ισχύουν για NSAGs

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι NSAGs δεν μπορούν να είναι συμβαλλόμενα μέρη σε συνθήκες και συνεπώς δεν μπορούν να συμμετάσχουν στη νομοθετική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου («IHL»), του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων («IHRL»), του διεθνούς ποινικού δικαίου («ICL») ή των μέσων ελέγχου των όπλων. Συνεπώς, μπορεί να μην αισθάνονται δεσμευμένοι στους διεθνείς κανόνες με τον ίδιο τρόπο όπως τα κράτη. Ωστόσο, όλες οι NSAGs σε NIACs δεσμεύονται από το ΚΑ 3 των ΣΓ ΄49, το οποίο απαιτεί από κάθε «συμβαλλόμενο μέρος» να σέβεται τις ανθρωπιστικές υποχρεώσεις, καθώς και περίπου 140 συνήθεις κανόνες ΔΑΔ.[486] Επιπλέον, το ΠΠ ΙΙ ΄77 μπορεί να ισχύει όταν μια NSAG ελέγχει κάποια εδαφική περιοχή.

---

[485] Sassoli, M., (2003). *Possible Legal Mechanisms to Improve Compliance by Armed Groups with International Humanitarian Law and International Human Rights Law*, σ.11.

[486] Jean-Marie Henckaerts and Louise Doswald-Beck, Customary International Humanitarian Law, Volume I: Rules (ICRC and Cambridge University Press, Cambridge, 2005)

Η εφαρμογή όμως του IHRL στις NSAGs είναι αμφιλεγόμενη.[487] Αυτό αντικατοπτρίζεται από διεθνείς παράγοντες που αναφέρονται σε «καταχρήσεις» των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις NSAGs, σε αντίθεση με τις κρατικές «παραβιάσεις». Υπάρχει, ωστόσο, μια αυξανόμενη άποψη ότι ορισμένες υποχρεώσεις του IHRL ισχύουν για τις NSAGs, ειδικά όταν είναι de facto κρατικές αρχές που ελέγχουν εδάφη και πληθυσμούς.[488] Τα μέλη των NSAGs ευθύνονται επίσης για διεθνή εγκλήματα, αν και η δίωξη είναι δύσκολη, όπως και η ατιμωρησία.

Οι μηχανισμοί για τη λογοδοσία των NSAGs, ως ομάδων, για παραβιάσεις των ανθρωπιστικών κανόνων είναι λιγότερο ανεπτυγμένοι από εκείνους που ισχύουν για τα κράτη. Οι NSAGs δεν υπόκεινται σε πολυάριθμους μηχανισμούς αναφοράς, παρακολούθησης και επαλήθευσης βάσει συνθηκών για τα κράτη.[489] Στην καλύτερη περίπτωση, ορισμένες NSAGs έχουν υποβληθεί σε ***ad hoc*** καθεστώτα κυρώσεων του ΣΑ/ΗΕ, τα οποία μερικές φορές στοχεύουν στον περιορισμό των καταχρήσεων του IHL, του IHRL ή του ICL , αλλά και να οδηγήσουν τους δράστες στη δικαιοσύνη.

2.7.2 Πρακτικά Εργαλεία Αύξησης του Σεβασμού Ανθρωπιστικών Κανόνων από NSAGs

Ενώ τα νομικά πλαίσια και οι μηχανισμοί που ισχύουν για τις NSAGs είναι συγκριτικά αραιοί, διατίθεται μια σειρά εργαλείων που επιτρέπουν στις NSAGs να οικειοποιούνται, να εφαρμόζουν και να σέβονται τους ανθρωπιστικούς κανόνες. Αυτές περιλαμβάνουν συμφωνίες μεταξύ των μερών, μονομερείς δεσμεύσεις, εσωτερικούς κανονισμούς, δραστηριότητες διάδοσης και κατάρτισης και πειθαρχικά συστήματα.[490]

2.7.2.1 Συμφωνίες μεταξύ NSAGs και Κρατών

Τα μέρη σε μια μη διεθνή ένοπλη σύγκρουση μπορούν επισήμως να συνάψουν «ειδικές συμφωνίες», σύμφωνα με το κοινό άρθρο 3 των τεσσάρων ΣΓ του 1949, για να θέσουν σε ισχύ το σύνολο ή μέρος των Συμβάσεων. Αυτό δεν επηρεάζει το νομικό

---

[487] Βλ. Andrew Clapham, 'Human Rights Obligations of Non-State Actors in Conflict Situations' (2006) p. 88 International Review of the Red Cross 491

[488] Office of the High Commissioner for Human Rights, International Legal Protection of Human Rights in
Armed Conflict (UN, New York and Geneva, 2011), 25.

[489] Pascal Bongard and Jonathan Somer, 'Monitoring Armed Non-State Actor Compliance with Humanitarian Norms: A Look at International Mechanisms and the Geneva Call Deed of Commitment (2011) 93 International Review of the Red Cross 673, 676; Marco Sassoli, 'Engaging Non-State Actors: The New Frontier for International Humanitarian Law', in Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors To Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report, 4-5 June 2007, 8, 15-16.

[490] Sandesh Sivakumaran, The Law of Non-International Armed Conflict (Oxford University Press, Oxford, 2012), 107, 140

καθεστώς των NSAGs ούτε τους παρέχει νομιμότητα, αλλά έχει καθαρά ανθρωπιστικούς σκοπούς.[491] Οι ρυθμίσεις δεν χρειάζεται να είναι τόσο επίσημες όσο οι «ειδικές συμφωνίες» και μπορεί να περιλαμβάνουν άλλους παράγοντες, όπως διεθνείς οργανισμούς ή ανθρωπιστικούς παράγοντες. Οι διατάξεις του ΔΑΔ μπορούν επίσης να συμπεριληφθούν σε συμφωνίες κατάπαυσης του πυρός και ειρήνης, καθώς και σε ανθρωπιστικά μνημόνια συνεννόησης ή σχέδια δράσης.

Οι συμφωνίες εκφράζουν γενικά τις κανονιστικές δεσμεύσεις των μερών, παρέχουν βάσεις για διάδοση και κατάρτιση και καθορίζουν σημεία αναφοράς για τη συμμόρφωση.[492] Υπάρχουν πολλά παραδείγματα συμφωνιών διαφόρων ειδών, όπως στο Ελ Σαλβαδόρ, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, τη Μοζαμβίκη, τη Λιβερία, τις Φιλιππίνες, την Κολομβία , Σουδάν και Ουγκάντα.[493] Οι συμφωνίες είναι πιο πιθανές όταν μια σύγκρουση παρατείνεται και η NSAG είναι καλά οργανωμένη και ελέγχει την περιοχή.[494]

Οι συμφωνίες ενδέχεται να αυξήσουν τα πρότυπα του ΔΑΔ που θα ίσχυαν ως θέμα δικαίου, όπως όταν τα μέρη συμφώνησαν το 1992 να εφαρμόσουν ορισμένους από τους κανόνες για διεθνείς συγκρούσεις (βάσει του ΠΠ Ι) στη μη διεθνή σύγκρουση στη Βοσνία.[495] Η συμφωνία αργότερα βοήθησε να θεμελιωθεί η ευθύνη για εγκλήματα πολέμου στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία· οι συμφωνίες μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν πρότυπα IHRL, ICL ή ελέγχου των όπλων και να προβλέπουν παρακολούθηση.[496]

2.7.2.2 Μονομερείς Δεσμεύσεις για τον Σεβασμό του IHL

Οι NSAGs μπορούν και συχνά αναλαμβάνουν μονομερείς δεσμεύσεις για σεβασμό των ανθρωπιστικών κανόνων. Το IHL παρέχει επίσημες διαδικασίες για τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα προκειμένου να το σεβαστούν και να το τηρήσουν,[497]

---

[491] Jean Pictet, *Commentary on the Geneva Conventions of 12 August 1949* (ICRC, 1952), 60

[492] Gerard McHugh and Manuel Bessler, *Humanitarian Negotiations with Armed Groups: A Manual for Practitioners* (UN OCHA and the Inter-Agency Standing Committee, 2006), 53.

[493] Για κάποιες περιπτώσεις, βλ. Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 7-8

[494] Michelle Mack, *Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-International Armed Conflicts* (ICRC, Geneva, 2008), 17

[495] Agreement of 22 May 1992, under the auspices of the International Committee of the Red Cross (applying articles 35-42 and 48-58 of Protocol I Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (adopted 8 June 1977, entered into force 7 December 1978, 1125 UNTS 3)

[496] Prosecutor v Galić, ICTY-98-29-T, Trial Chamber, Judgement, 5 December 2003, para. 95

[497] Additional Protocol I of 1977, article 96(3); Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons which May Be Deemed to be Excessively Injurious or to have

ενώ τον Ιούνιο του 2015, το Polisario, εκπροσωπώντας τον λαό της Δυτικής Σαχάρας, έγινε το πρώτο κίνημα που έγινε αποδεκτό με δήλωση από το κράτος-θεματοφύλακα, την Ελβετία. Κατά τα άλλα, αυτά έχουν κυρίως ιστορικό ενδιαφέρον και δεν ισχύουν για το μεγαλύτερο μέρος των σύγχρονων NSAGs.

Στην πράξη, οι NSAGs συχνά εξακολουθούν να αναλαμβάνουν μονομερείς προφορικές ή γραπτές δεσμεύσεις, ακόμη και αν δεν είναι επίσημα δεσμευτικές.[498] Μπορεί να αποτελούν ενθαρρυντικό σημάδι των προθέσεων ενός NSAGs,[499] ακόμη και αν υπάρχουν κίνδυνοι προπαγάνδας. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα,[500] μερικά από τα οποία αφορούν στο IHRL.[501]

Οι μονομερείς δεσμεύσεις είναι πιο αποτελεσματικές ως προς τον επηρεασμό της συμπεριφοράς ενός NSAG, όπου συνοδεύονται από μηχανισμούς εφαρμογής, επιβολής, παρακολούθησης και εποπτείας. Οι δεσμεύσεις μπορούν επίσης να αποτελέσουν ένα χρήσιμο σημείο εισόδου για εξωτερικούς παράγοντες για να εμπλακούν και να επηρεάσουν ένα NSAG να συμμορφώνεται με τους κανόνες που καθόρισε το ίδιο.[502]

2.7.2.3 Πράξεις Δέσμευσης

Ένας πιο επίσημος και δομημένος τύπος επιχείρησης είναι το «Deed of Commitment» που πρωτοστάτησε ΜΚΟ με έδρα τη Γενεύη στην Ελβετία. Οι πράξεις δέσμευσης δίνουν τη δυνατότητα σε έναν NSAG να δεσμευτεί για τους ανθρωπιστικούς κανόνες και να «αναλάβει την ευθύνη».[503] Οι πράξεις υπογράφονται από τους ηγέτες του NSAG και «συνυπογράφονται» από την Geneva Call και την κυβέρνηση του Καντονίου της Γενεύης (η οποία επίσης ενεργεί ως θεματοφύλακας), παρέχοντας ένα εργαλείο για την αύξηση της λογοδοσίας.[504] Είναι ελκυστικά εργαλεία για τις NSAGs

---

Indiscriminate Effects (adopted 10 October 1980, entered into force 2 December 1983, 1342 UNTS 137), article 7(4

[498] Βλ. Anthea Roberts and Sandesh Sivakumaran, 'Hybrid Sources of Law: Armed Groups and the Creation of International Humanitarian Law' (2011) 37 *Yale Journal of International Law* 108, 142-143

[499] Sophie Rondeau, 'Participation of Armed Groups in the Development of the Law Applicable to Armed Conflicts' (2011) 93 *International Review of the Red Cross*, 649, 665.

[500] Για παραδείγματα βλ. Sandesh Sivakumaran, The Law of Non-International Armed Conflict (Oxford University Press, Oxford, 2012), 114-118; Andrew Clapham, 'Focusing on Armed Non-State Actors', in Andrew Clapham and Paola Gaeta (eds), The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict (Oxford University Press, Oxford, 2014), 766, 783-784.

[501] Sandesh Sivakumaran, *The Law of Non-International Armed Conflict* (Oxford University Press, Oxford, 2012), 123

[502] Sandesh Sivakumaran, The Law of Non-International Armed Conflict (Oxford University Press, Oxford, 2012), 443

[503] Pascal Bongard and Jonathan Somer, 'Monitoring Armed Non-State Actor Compliance with Humanitarian Norms: A Look at International Mechanisms and the Geneva Call Deed of Commitment (2011) 93 *International Review of the Red Cross* 686

[504] Claudia Hofmann, 'Reasoning with Rebels: International NGOs' Approaches to Engaging Armed Groups', *SWP Research Paper* 11, September 2012, 15

εν μέρει επειδή η ενασχόληση με μια ουδέτερη ελβετική ΜΚΟ φέρνει ένα επίπεδο σεβασμού,[505] χωρίς να μεταβάλλει το νομικό τους καθεστώς.

Μέχρι στιγμής έχουν αναπτυχθεί τρεις τύποι και στοχεύουν να αντικατοπτρίζουν τα διεθνή πρότυπα:[506] απαγόρευση ναρκών κατά προσωπικού (από το 2000), προστασία παιδιών (από το 2010) και απαγόρευση της σεξουαλικής βίας και των διακρίσεων λόγω φύλου (από το 2012). Μέχρι τα μέσα του 2015, 49 NSAGs είχαν υπογράψει την πράξη για τις νάρκες, 17 την πράξη για τα παιδιά και 15 την πράξη για τη σεξουαλική βία, αντιπροσωπεύοντας περισσότερες από 50 NSAGs συνολικά.[507]

Με την υπογραφή μιας Πράξης δέσμευσης, οι NSAGs αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τους και να συνεργαστούν υπό την εποπτεία του Geneva Call. Τα τυπικά βήματα εφαρμογής περιλαμβάνουν την έκδοση εντολών, την αναθεώρηση των εσωτερικών πολιτικών, τη διάδοση και την εκπαίδευση, την παρακολούθηση και τα πειθαρχικά μέτρα. Το Geneva Call και οι συνεργάτες του παρέχουν όσο το δυνατόν περισσότερη τεχνική βοήθεια, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης.[508] Οι πράξεις παρακολουθούνται σε τρία επίπεδα: αυτοαναφορά από τις NSAGs. παρακολούθηση από τρίτους και επιτόπιες αποστολές από την κλήση της Γενεύης, συμπεριλαμβανομένης της επαλήθευσης της υποτιθέμενης μη συμμόρφωσης.[509]

Η εμπειρία του Geneva Call είναι ότι η δέσμευση με τους NSAGs μπορεί να προωθήσει τη συμμόρφωση με τους ανθρωπιστικούς κανόνες και να προστατεύσει τους πολίτες.[510] Η πιο απτή επιτυχία του ήταν η καταστροφή περισσότερων από είκοσι χιλιάδων αποθηκευμένων ναρκών ξηράς, η αποστράτευση εκατοντάδων παιδιών στρατιωτών και η έναρξη νέας ανθρωπιστικής βοήθειας μέσω προγραμμάτων σε περιοχές που ελέγχονται από NSAGs. Συνολικά, υπήρξε υψηλό επίπεδο συνεργασίας και συμμόρφωσης με τις Πράξεις δέσμευσης που έχουν ήδη συναφθεί, επιτρέποντας τη στοχευμένη δέσμευση χωρίς να υπερφορτώνονται οι NSAGs ή να αναλύονται

---

[505] Claudia Hofmann, 'Reasoning with Rebels: International NGOs' Approaches to Engaging Armed Groups', *SWP Research Paper* 11, September 2012, 15

[506] Geneva Call, '*Deeds of Commitment'*, διαθέσιμο στο: http://www.genevacall.org/how-we-work/deed-of-commitment (τελευταία πρόσβαση 12 Νοεμβρίου 2023).

[507] Geneva Call, '*Deeds of Commitment'*, διαθέσιμο στο: http://www.genevacall.org/how-we-work/deed-of-commitment (τελευταία πρόσβαση 12 Νοεμβρίου 2023).

[508] Geneva Call, *Annual Report 2012* (Geneva Call, Geneva, 2013), 31

[509] Pascal Bongard and Jonathan Somer, 'Monitoring Armed Non-State Actor Compliance with Humanitarian Norms: A Look at International Mechanisms and the Geneva Call Deed of Commitment (2011) 93 *International Review of the Red Cross*, 689-701

[510] Pascal Bongard, 'Engaging Armed Non-State Actors on Humanitarian Norms: Reflections on Geneva Call's Experience', *Humanitarian Exchange*, No. 58, July 2013, 9, 10

υπερβολικά ευαίσθητα ζητήματα. Ταυτόχρονα, οι NSAGs δεσμεύονται να διευρύνουν σταδιακά τη δέσμευσή τους και η διαδικασία επέτρεψε τον διάλογο με την πάροδο του χρόνου για άλλα θέματα, όπως η απαγωγή. Πιθανά νέα ζητήματα που εντοπίστηκαν σε μια συνάντηση των NSAGs το 2014 περιλάμβαναν την προστασία των εκτοπισμένων ατόμων, την ανθρωπιστική πρόσβαση, την ομηρεία και την πολιτιστική κληρονομιά[511] ενώ διερευνάται επίσης η προστασία του προσωπικού υγειονομικής περίθαλψης και των εγκαταστάσεων.

Ωστόσο, υφίστανται ορισμένοι περιορισμοί στη διαδικασία· οι NSAGs πρέπει να είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν πλην όμως, δεν είναι όλες οι ομάδες, ιδιαίτερα οι ριζοσπαστικές ισλαμιστικές ομάδες, οι οποίες απορρίπτουν το ΔΑΔ. Ορισμένες NSAGs δεν είναι πρόθυμες να ασχοληθούν με ευαίσθητα ζητήματα (όπως αυτοσχέδιους εκρηκτικούς μηχανισμούς, ομηρίες ή ανθρώπινες ασπίδες). Μετά την υπογραφή των Συμβάσεων, οι NSAGs αντιμετώπισαν δυσκολίες στην υλοποίηση όλων των υποχρεώσεών τους λόγω περιορισμένων πόρων, ικανότητας και τεχνογνωσίας. Ορισμένες NSAGs δεν έχουν παράσχει επαρκείς πληροφορίες. Τα εμπόδια στη δέσμευση γενικά έχουν επίσης επηρεάσει τη διαδικασία. Η πρόσβαση, η ασφάλεια και η επιμελητεία έχουν εμποδίσει την παρακολούθηση του Geneva Call. Ορισμένα κράτη έχουν περιορίσει την πρόσβαση, ποινικοποιούν τον διάλογο υπό την αιγίδα της αντιτρομοκρατίας ή έχουν επιβάλει όρους χρηματοδότησης «μη εμπλοκής». Οι επίμονες κρατικές παραβιάσεις των κανόνων μπορούν επίσης να υπονομεύσουν την πίστη των NSAGs στη διαδικασία.[512]

2.7.2.4 Εσωτερικοί Κανονισμοί και Κώδικες Δεοντολογίας

Οι NSAGs υιοθετούν συχνά εσωτερικούς κανονισμούς για τον έλεγχο της συμπεριφοράς των μελών τους, συμπεριλαμβανομένων των όρκων πίστης, κωδίκων συμπεριφοράς, πάγιων διαταγών, εντολών επιχειρήσεων, στρατιωτικών εγχειριδίων (για διοικητές), εσωτερικών οργανωτικών εγγράφων και ποινικών κωδίκων.[513] Οι

---

[511] Geneva Call, '*The Third Meeting of Signatories to Geneva Call's Deeds of Commitment'*, Summary Report, Geneva, 17-20 November 2014, 16-17

[512] Βλ. Marco Sassoli, 'Should the obligations of states and armed groups under international humanitarian law really be equal?' (2011) 93 *International Review of the Red Cross* 425, 428; Pascal Bongard and Jonathan Somer, 'Monitoring Armed Non-State Actor Compliance with Humanitarian Norms: A Look at International Mechanisms and the Geneva Call Deed of Commitment (2011) 93 *International Review of the Red Cross,* 704; Pascal Bongard, 'Engaging Armed Non-State Actors on Humanitarian Norms: Reflections on Geneva Call's Experience', *Humanitarian Exchange*, No. 58, July 2013, 11.

[513] Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 21-23; Geneva Call, Their Words: Directory of Armed Non-State

κανονισμοί μπορεί να εξυπηρετούν διάφορους σκοπούς. Μπορούν να ενισχύσουν την ιεραρχία της διοίκησης και να εξασφαλίσουν την υπακοή και την πειθαρχία και, ως εκ τούτου, να προωθήσουν τη στρατιωτική αποτελεσματικότητα. Μπορούν να εκφράσουν ομαδική ιδεολογία και ταυτότητα, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπιστικών πεποιθήσεων. Μπορούν επίσης, να ενισχύσουν τη φήμη και να βοηθήσουν να κερδίσουν υποστήριξη από πολίτες, χορηγούς βοήθειας, κράτη ή διεθνείς παράγοντες.

Οι κανονισμοί μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν από εξωτερικούς παράγοντες για να πιέσουν τις NSAGs,[514] όπως έκανε η αποστολή του ΟΗΕ στο Αφγανιστάν (UNAMA) σε σχέση με τον κώδικα συμπεριφοράς των Ταλιμπάν,[515] αν και είναι δύσκολο να αποδειχθεί η αιτιώδης αλλαγή συμπεριφοράς. Ακόμη και όταν ένας κανονισμός εγκρίνεται για λόγους προπαγάνδας, η διαδικασία υιοθέτησής του και η μετέπειτα εφαρμογή του, μπορεί να προκαλέσει κοινωνικοποίηση και αλλαγή συμπεριφοράς με την πάροδο του χρόνου, όπου εσωτερικοί ή εξωτερικοί παράγοντες τον χρησιμοποιούν. Οι κώδικες συμπεριφοράς μπορεί να είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο για τον καθορισμό προτύπων συμπεριφοράς και έχουν υιοθετηθεί συχνά από τις NSAGs για αυτόν τον λόγο.[516] Οι κώδικες μπορεί να ορίζουν τους κανόνες σχετικά με τη μάχη, συμπεριλαμβανομένου του εντοπισμού και της στόχευσης αντιπάλων, της προστασίας των αμάχων και των μέσων και τις μεθόδους βίας, καθώς και την αντιμετώπιση ευρύτερων πειθαρχικών, ιδεολογικών ή πολιτικών ζητημάτων. Οι κώδικες μπορεί να είναι προφορικοί ή γραπτοί και ποικίλης έκτασης. τα περισσότερα είναι σύντομα και απλά, αν και ο Κώδικας Δεοντολογίας των Ταλιμπάν του 2010 περιλαμβάνει 85 άρθρα.[517]

Actor Humanitarian Commitments, http://theirwords.org; Βλ. επίσης, Sandesh Sivakumaran, *The Law of Non-International Armed Conflict* (Oxford University Press, Oxford, 2012), 133-151, 438-442.

[514] ICRC, *Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-International Armed Conflicts* (2008), 22

[515] Sandesh Sivakumaran, *The Law of Non-International Armed Conflict* (Oxford University Press, Oxford, 2012), 108

[516] Βλ. Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 11-12, Annexes; ICRC, 'A Collection of Codes of Conduct Issued by Armed Groups' (2011) 93 *International Review of the Red Cross* 483; Sandesh Sivakumaran, *The Law of Non-International Armed Conflict* (Oxford University Press, Oxford, 2012), 438-442

[517] Thomas Johnson and Matthew DuPee, 'Analysing the New Taliban Code of Conduct (Layeha): An Assessment of Changing Perspectives and Strategies of the Afghan Taliban' (2012) 31 *Central Asian Survey* 77, 80.

Οι κανονισμοί μπορεί να αναφέρονται ρητά στο IHL[518] και/ή στο IHRL, να επηρεάζονται από αυτούς χωρίς να τους αναφέρουν ή να μην σχετίζονται καθόλου με αυτούς τους κανόνες. Πολλοί κώδικες περιέχουν στοιχεία που συνάδουν με το ΔΔ και ορισμένοι επιβάλλουν υψηλότερα πρότυπα.[519] Η ΔΕΕΣ και το Geneva Call (Κάλεσμα της Γενεύης) έχουν κατά καιρούς σχολιάσει τους κώδικες συμπεριφοράς συγκεκριμένων ομάδων, χωρίς να τους εγκρίνουν.

Ακόμη και όπου οι κώδικες αντικατοπτρίζουν ανθρωπιστικούς κανόνες, η ερμηνεία τους μπορεί να είναι σε αντίθεση με την αποδεκτή κατανόηση του ΔΑΔ. Για παράδειγμα, πολλές ομάδες αναγνωρίζουν την ασυλία των πολιτών από επίθεση, αλλά ερμηνεύουν τους «άμαχους» πιο στενά από ό,τι στο ΔΑΔ για να επιτρέπεται η στόχευση πληροφοριοδοτών, ορισμένων κρατουμένων, εποίκων σε κατεχόμενα εδάφη (όπως στην Παλαιστίνη), ορισμένων κρατικών αξιωματούχων (όπως η αστυνομία και οι υπηρεσίες πληροφοριών αξιωματικοί), ή ακόμα και οι φορολογούμενοι του αντιπάλου κράτους (σύμφωνα με την Αλ Κάιντα).[520] Οι κανόνες του ELN στην Κολομβία επέτρεπαν την ομηρεία. Ο κώδικας συμπεριφοράς των Ταλιμπάν το 2006 επέτρεπε επιθέσεις σε δραστηριότητες ΜΚΟ. Ο κώδικας του 2009 επέτρεπε τη θανάτωση κρατουμένων «στρατιωτικών άπιστων» και ο κώδικας του 2010 επιτρέπει την εκτέλεση εργολάβων προμήθειας πετρελαίου.

Ωστόσο, οι κώδικες δεοντολογίας δεν είναι στατικοί και μπορούν να ανταποκρίνονται στην κοινή γνώμη. Ο κώδικας συμπεριφοράς των Ταλιμπάν του 2009, για παράδειγμα, αφαίρεσε από τον κώδικα του 2006 οδηγίες για ξυλοδαρμό ή εκτέλεση δασκάλων, επιθέσεις σε σχολεία και απαγόρευση ΜΚΟ. να φέρει πιο κοντά τις καρδιές των αμάχων μουσουλμάνων».[521] Τέτοιες αλλαγές μπορούν επίσης να σηματοδοτήσουν τους διεθνείς παράγοντες ότι μπορεί να είναι δυνατή η εκ νέου δέσμευση μιας ομάδας που προηγουμένως ήταν εκτός ορίων.

---

[518] Όπως στην Αλγερία, το Κόσοβο, την Κεντρική Αφρικανική Δημοκρατία, το Σουδάν, Την Μυανμάρ, Την Κολομβία, το Αφγανιστάν: Sandesh Sivakumaran, *The Law of Non-International Armed Conflict* (Oxford University Press, Oxford, 2012), 134-138

[519] Όπως οι Κουρδικές Ομάδες του Ιράν. Περισσότερα βλ. Sandesh Sivakumaran, *The Law of Non-International Armed Conflict* (Oxford University Press, Oxford, 2012), 441

[520] Sandesh Sivakumaran, 'Lessons for the Law of Armed Conflict from Commitments of Armed Groups: Identification of Legitimate Targets and Prisoners of War' (2011) 93 *International Review of the Red Cross* 463.

[521] Άρθρο με τίτλο: 'Taliban issues code of conduct', Aljazeera, 28 Ιουλίου 2009. Διαθέσιμο στο: www.aljazeera.com/news/asia/2009/07/20097278348124813.html (τελευταία πρόσβαση)

Η αποτελεσματικότητα των κωδίκων δεοντολογίας απαιτεί «το περιεχόμενό τους να είναι σαφές, σύντομο, σχετικό» και κατανοητό, αντί να είναι νομικό.[522] Οι κώδικες θα πρέπει να δημιουργούνται από την ομάδα (δεν επιβάλλονται εξωτερικά) για να διασφαλιστεί η ιδιοκτησία. Θα πρέπει να συνδέονται και να συνάδουν με άλλους εσωτερικούς κανονισμούς και μέτρα και να ενσωματώνονται στο καθημερινό στρατιωτικό δόγμα και δραστηριότητες. Οι κώδικες θα πρέπει επίσης να διαδίδονται ευρέως, να υποστηρίζονται από τους ηγέτες της ομάδας και από ισχυρή διοίκηση και έλεγχο της ομάδας και να υποστηρίζονται από αποτελεσματικές, δίκαιες, συνεπείς και αναλογικές κυρώσεις.

Ένα παράδειγμα όπου ένας κώδικας απορρίφθηκε από μαχητές αφορούσε το Επαναστατικό Ενωμένο Μέτωπο (RUF) στη Σιέρα Λεόνε.[523] Ο κώδικας απέτυχε να περιορίσει τη συμπεριφορά λόγω της αντίθετης πολιτικής ιδεολογίας και διαταγών του RUF, ασυνέπεια μεταξύ των εσωτερικών κανονισμών, αποτυχία ενσωμάτωσης του κώδικα σε στρατιωτικές πρακτικές, επιλεκτική και αυθαίρετη επιβολή, μια αδύναμη αλυσίδα διοίκησης, κακή εκπαίδευση(?) και καταναγκαστική στρατολόγηση.

Αντίθετα, ο κώδικας των CPN-μαοϊκών στο Νεπάλ ήταν αποτελεσματικός επειδή υποστηρίχθηκε από συνεπή εκπαίδευση, πολιτική εκπαίδευση, εντολές και τιμωρία. Η ομάδα έκανε οργανωτικές βελτιώσεις με την πάροδο του χρόνου και ο κώδικας ήταν προς το συμφέρον της μακροπρόθεσμης στρατηγικής της ομάδας να κερδίσει τους αμάχους σε έναν «λαϊκό πόλεμο».[524]

2.7.2.5 Διάδοση και Εκπαίδευση

Η διάδοση και η εκπαίδευση σχετικά με τους εσωτερικούς κανονισμούς είναι ζωτικής σημασίας για τον σεβασμό του ΔΑΔ. Η διάδοση στους μαχητές γίνεται μερικές φορές γραπτώς, αλλά συχνά μόνο προφορικά, λόγω του κινδύνου να αναγνωριστεί ως μαχητής εάν συλληφθεί. Περιστασιακά οι κανόνες δημοσιοποιούνται στους πολίτες,[525] που μπορούν να επιτρέψουν στα θύματα και την κοινωνία των πολιτών να θέσουν υπόλογους τις NSAGs.

---

[522] Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 35-37

[523] Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 38-43.

[524] Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 43-51

[525] Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 15; Sandesh Sivakumaran, *The Law of Non-International Armed Conflict* (Oxford University Press, Oxford, 2012), 139

Τα κράτη έχουν νομική υποχρέωση να διαδίδουν το ΔΑΔ όσο το δυνατόν ευρύτερα στους στρατιωτικούς και στους πολίτες,[526] ενώ οι NSAGs που καλύπτονται από το Πρωτόκολλο ΙΙ έχουν το ίδιο καθήκον.[527] Το ψήφισμα 1894 (2009) του ΣΑ/ΗΕ σχετικά με την προστασία των αμάχων καλεί επιπρόσθετα «*όλα τα μέρη... για να διασφαλίσουν την ευρύτερη δυνατή διάδοση πληροφοριών*» σχετικά με το ΔΑΔ, το εθιμικό ΔΑΔ και τη νομοθεσία για τους πρόσφυγες.[528] Παράγοντες όπως η ΔΕΕΣ διαδίδουν επίσης το ΔΑΔ, μεταξύ άλλων με καινοτόμους τρόπους, μέσω ραδιοφώνου από τα μέσα της δεκαετίας του ΄50 έως σήμερα και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Το Geneva Call έχει διαδώσει το IHL μέσω διαδικτυακών βίντεο και μιας διαδραστικής εφαρμογής για κινητά τηλέφωνα, Fighter Not Killer. Το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών έχει χρηματοδοτήσει «βιβλία τσέπης» κανόνων για μαχητές, όπως στο Ατσέχ της Ινδονησίας.

2.7.2.5.1 Εκπαίδευση

Το ψήφισμα 1894 (2009) του ΣΑ/ΗΕ καλεί επίσης τα μέρη σε σύγκρουση να εκπαιδεύσουν μέλη ένοπλων ομάδων.[529] Στο πλαίσιο των NSAGs, η ποσότητα και η ποιότητα της εκπαίδευσης για νεοσυλλέκτους ποικίλλει. Για πολλούς NSAGs, η εκπαίδευση είναι στοιχειώδης,[530] που συνήθως διαρκεί έως και ένα μήνα, πριν αναπτυχθούν μαχητικά. Οι πιο ανθεκτικές NSAGs που ελέγχουν εδφαφική περιοχή μπορεί να είναι σε θέση να αναπτύξουν πιο εξελιγμένα συστήματα εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση διεξάγεται συχνά από πρώην στρατιωτικό προσωπικό (συμπεριλαμβανομένων αποστατών) και μερικές φορές από ξένους στρατιωτικούς «συμβούλους» με γνώσεις ΔΑΔ.

Ορισμένοι εξωτερικοί παράγοντες προσφέρουν εκπαίδευση σε NSAGs. Το Geneva Call αναφέρθηκε νωρίτερα. Η πιο έμπειρη είναι η ΔΕΕΣ, η οποία παρέχει από καιρό εκπαίδευση στο πλαίσιο της εντολής της για να προσφέρει τις υπηρεσίες της στα μέρη σε μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις.[531] Η ΔΕΕΣ στοχεύει συνήθως στρατιωτικούς

---

[526] 4 ΣΓ του 1949, άρθρα 47, 48, 127 and 144 αντιστοίχως; ΠΠ Ι του 1977, Άρθρο 83; Jean-Marie Henckaerts and Louise Doswald-Beck, *Customary International Humanitarian Law, Volume I: Rules* (ICRC and Cambridge University Press, Cambridge, 2005), κανόνας 143

[527] ΠΠ ΙΙ των ΣΓ της 12 Αυγούστου 1949 και συνδέονται με την προστασία των θυμάτων NIACS (Non-International Armed Conflicts) (υιοθετήθηκε στις 8 Ιουνίου 1977, Τέθηκε σε εφαρμογή στις 7 Δεκεμβρίου 1978, 1125 UNTS 609), Άρθρο 19

[528] UNSC resolution 1894 (11 November 2009), para. 7(a)-(b)

[529] UNSC resolution 1894 (11 November 2009), para. 7(b)

[530] Marco Sassoli, 'Engaging Non-State Actors: The New Frontier for International Humanitarian Law', in *Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors To Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report*, 4-5 June 2007, 9.

[531] Κοινό άρθρο 3 των 4 ΣΓ '49

διοικητές (καθώς και πολιτικούς ηγέτες και νομικούς συμβούλους) στις επιχειρησιακές της προσανατολίζεται σε εργαστήρια, αλλά και εκπαιδεύει στρατιωτικούς εκπαιδευτές και μαχητές.[532] Συχνά συνδυάζει βασικές οδηγίες για το ΔΑΔ με εκπαίδευση πρώτων βοηθειών και διαλέξεις για τη ΔΕΕΣ. Οι εκπαιδευτές μπορούν να περιλαμβάνουν εκπροσώπους της ΔΕΕΣ, τοπικό προσωπικό του Ερυθρού Σταυρού ή στρατιωτικούς «ομότιμους». Χρησιμοποιούνται επίσης καινοτόμες τεχνικές, όπως σενάρια βιντεοπαιχνιδιών που βασίζονται στο διαδίκτυο για μαχητές στη Συρία.

Τα πρακτικά εμπόδια στην εκπαίδευση του ICRC περιλαμβάνουν ανεπαρκείς επαφές με ηγέτες ή μέλη των NSAGs (ιδιαίτερα όταν μια ομάδα είναι «υπόγεια» ή λόγω θανάτων από μάχη), μια αποσύνδεση μεταξύ πολιτικών και στρατιωτικών διοικητών (όπως μεταξύ της Χαμάς και της στρατιωτικής της πτέρυγας, των Ταξιαρχιών Izz ad-Din al-Qassam), έλλειψη ελέγχου από έναν NSAG και ανασφάλεια.[533]

2.7.2.6 Πειθαρχία, Επιβολή και Κυρώσεις

Το ψήφισμα 1894 (2009) του Συμβουλίου Ασφαλείας καλεί περαιτέρω τα μέρη σε σύγκρουση να διασφαλίσουν ότι τηρούνται οι στρατιωτικές εντολές και οδηγίες «καθιερώνοντας αποτελεσματικές πειθαρχικές διαδικασίες, κεντρικής σημασίας για τις οποίες πρέπει να είναι η αυστηρή τήρηση της αρχής της ευθύνης διοίκησης για την υποστήριξη της συμμόρφωσης με» ΔΑΔ .[534]

Οι μηχανισμοί για την πειθαρχία των παραβατών είναι κοινοί μεταξύ των NSAGs. Οι διοικητές έχουν συνήθως την εξουσία να πειθαρχούν τους μαχητές. Πιο οργανωμένες ομάδες μπορεί να έχουν πιο περίπλοκες δομές όπως πειθαρχικές επιτροπές, δικαστήρια, στρατοδικεία ή ακόμα και «δικαστήρια».

Οι κυρώσεις μπορεί να ποικίλλουν από επίπληξη και πρόστιμα έως σωματική τιμωρία και εκτέλεση. Η αποτελεσματικότητα της πειθαρχίας εξαρτάται από τη δικαιοσύνη, τη συνέπεια, την ταχύτητα και την αναλογικότητα στις κυρώσεις.[535] Η παροχή αποζημίωσης στα θύματα είναι σπάνια.[536] Ωστόσο, έχουν θεσπιστεί μηχανισμοί

---

[532] Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 80, 82.
[533] Sassoli, S., (2013). ''Should the obligations of states', 29; Antonio Galli, 'Negotiating humanitarian access with Hamas in Gaza', Humanitarian Exchange, No. 58, July 2013, 17, 17; ICRC, Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-International Armed Conflicts (2008), 22-23
[534] UNSC resolution 1894 (11 November 2009), para. 7(d).
[535] Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, *Small Arms Survey*, 2012, 31
[536] Dudai, R., (2011). 'Closing the Gap: Symbolic Reparations and Armed Groups', 93 *International Review of the Red Cross*, 783

για την αποδοχή πολιτικών καταγγελιών, μεταξύ άλλων από το Εθνικό Μεταβατικό Συμβούλιο της Λιβύης, τους Ταλιμπάν , και το Ισλαμικό Κράτος.[537]

2.7.3 Διεθνής δέσμευση με NSAGs

Συνολικά, η διεθνής κοινότητα είχε περιορισμένη δέσμευση με τις NSAGs για να ενθαρρύνει το σεβασμό για το IHL και το IHRL. Αυτό οφείλεται εν μέρει στις νομικές αβεβαιότητες που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Επιπλέον, ορισμένα κράτη ανησυχούν ότι η δέσμευση θα νομιμοποιήσει τις NSAGs[538] ή/και θα υπονομεύσει την κρατική κυριαρχία – ακόμα κι αν οι άμαχοι μπορεί να στραφούν σε NSAGs για προστασία.[539]

Οι NSAGs μπορεί να είναι ύποπτοι για εμπλοκή, φοβούμενοι κατασκοπεία ή ακόμη και δίωξη στην περίπτωση αραβικών και νομαδικών ομάδων στο Νταρφούρ μετά την παραπομπή Σουδανών ηγετών στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.[540] Ορισμένες NSAGs είναι υπόγειες και απρόσιτες, όπως η αυτονομιστική εξέγερση Patani νότια Ταϊλάνδη, ή την Αλ Κάιντα, ή είναι πολύ ανοργάνωτοι για να δεσμευτούν. Η πρόσβαση, η ασφάλεια και τα logistics μπορούν να εμποδίσουν τη δέσμευση, όπως και ο κατακερματισμός και ο πολλαπλασιασμός των NSAGs. Η προστασία μπορεί συχνά να συζητηθεί μόνο μετά από μια περίοδο δημιουργίας μιας σχέσης με μια NSAG, η οποία αρχικά βασίζεται σε λιγότερο ευαίσθητα ανθρωπιστικά ζητήματα πρόσβασης και παροχής βοήθειας.

Ορισμένοι βασικοί παράγοντες προστασίας είχαν ιστορικά περιορισμένη παρουσία στο πεδίο, όπως το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, αν και το αποτύπωμά του διευρύνεται.

Άλλοι παράγοντες συμμετέχουν στις NSAGs, αλλά μόνο σε σχέση με συγκεκριμένες ομάδες εντός των εντολών τους, όπως εκτοπισθέντες (UNHCR) ή παιδιά (UNICEF και Γραφείο του Ειδικού Αντιπροσώπου του Γενικού Γραμματέα για τα Παιδιά και τις Ένοπλες Συγκρούσεις). Ορισμένοι φορείς, όπως το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Επισιτισμού, αποφεύγουν την άμεση δέσμευση και αντ' αυτού

---

[537] Sivakumaran, The Law of Non-International Armed Conflict, above, 108; Johnson, T. and DuPee, M., (2012). 'Analysing the New Taliban Code of Conduct (Layeha): An Assessment of Changing Perspectives and Strategies of the Afghan Taliban', 31, *Central Asian Survey*, 78

[538] Andrew Clapham, 'Human Rights Obligations of Non-State Actors in Conflict Situations' (2006) 88 International Review of the Red Cross, 798; Sivakumaran, The Law of Non-International Armed Conflict, ό.π., 546-549.

[539] Greenberg Research Inc, *The People on War Report: ICRC Worldwide Consultation on the Rules of War* (ICRC, Geneva, 1999), 38.

[540] Jonathan Loeb, 'Talking to the other side: Humanitarian engagement with armed non-state actors in Darfur, Sudan, 2003-2013', *HPG Working Paper*, ODI, August 2013, 22-23

χρησιμοποιούν εκπροσώπους της κοινότητας για να συνηγορήσουν εκ μέρους του.[541] Οι υπηρεσίες και οι αποστολές του ΟΗΕ μπορεί επίσης να αντιμετωπίσουν πολιτικούς ή νομικούς περιορισμούς. Η κρατική συναίνεση αποτελεί προϋπόθεση για να λειτουργήσουν οι υπηρεσίες του ΟΗΕ σε περιοχές NSAG και η απουσία της μπορεί να αποκλείσει ή να εμποδίσει τη συμμετοχή του ΟΗΕ, της ΔΕΕΣ και των ΜΚΟ.

2.7.4 Τάσεις μεταξύ Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Προστασίας

Όπου οι διεθνείς παράγοντες ασχολούνται με NSAGs, συχνά περιορίζεται στην εξασφάλιση πρόσβασης για ανθρωπιστική βοήθεια ή στην ασφάλεια του ανθρωπιστικού προσωπικού, με κόστος την αποφυγή ή την αναβολή θεμάτων προστασίας.[542] Ευρύτερος διάλογος για πιο ευαίσθητα ζητήματα (συμπεριλαμβανομένων στόχευσης, όπλων, και μέθοδοι πολέμου, δίκαιη δίκη, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, ή πολιτική δικαιοσύνη και διακυβέρνηση) είναι λιγότερο συχνή και πιο δύσκολη.[543] Ορισμένες οργανώσεις φοβούνται ότι η ευρύτερη δέσμευση θα έβλαπτε τις σχέσεις τους με μια NSAG, θα παρεμπόδιζε την πρόσβαση, θα έθετε σε κίνδυνο το προσωπικό ή θα συμβιβαστεί Αρχές.[544] Αυτό μπορεί επίσης να επηρεάσει οργανισμούς που έχουν διπλή εντολή βοήθειας και προστασίας (όπως η ΔΕΕΣ ή η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες), συμπεριλαμβανομένης της διακύβευσης της υπάρχουσας πρόσβασής τους σε περιοχές που ελέγχονται από την κυβέρνηση.

Οι φορείς που παρέχουν υλική βοήθεια απολαμβάνουν ένα πλεονέκτημα στη συμμετοχή των NSAGs σε θέματα προστασίας, επειδή μπορούν να τους προσφέρουν συγκεκριμένα πράγματα. Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα (ΓΧΣ), για παράδειγμα, μπορούν να παρέχουν εξειδικευμένη ιατρική βοήθεια και εγκαταστάσεις όταν οι NSAGs μπορεί να μην μπορούν. Η ΔΕΕΣ μπορεί να παρέχει ιατρική βοήθεια και εκπαίδευση πρώτων βοηθειών. επισκέψεις κρατουμένων· ανταλλαγές κρατουμένων· οικογενειακή

---

[541] Harry Johnstone, 'Humanitarian negotiations in Afghanistan: WFP's experience', *Humanitarian Exchange*, No. 58, July 2013, 15, 16

[542] Stuart Casey-Maslen, 'Rebels with a cause? The role of armed non-state actors in the protection of civilians', *Humanitarian Exchange*, No. 58, July 2013, 6; Andrew Clapham, *Human Rights Obligations of Non-State Actors* (Oxford University Press, Oxford, 2010), 310-311;

[543] Marco Sassoli, 'Should the obligations of states and armed groups under international humanitarian law really be equal?' (2011) 93 *International Review of the Red Cross*, 428

[544] Ashley Jackson, 'Talking to the other side: Humanitarian engagement with armed non-state actors', *HPG Brief* 47, ODI, June 2012, 2; Jonathan Loeb, 'Talking to the other side: Humanitarian engagement with armed non-state actors in Darfur, Sudan, 2003-2013', HPG Working Paper, ODI, August 2013, 7,16

ανίχνευση? και τον επαναπατρισμό,[545] που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως σημεία εισόδου στο διάλογο για το ΔΑΔ.

Η ICRC συνεργάζεται με τις NSAGs μέσω διμερούς διαλόγου για το ΔΑΔ, την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων, καθώς και την κατάρτιση και την ανάπτυξη ικανοτήτων.[546] Περιστασιακά η ΔΕΕΣ έχει συμβουλευτεί τις NSAGs για να αναπτύξει πρότυπα, όπως για την υγειονομική περίθαλψη.[547] Η εγγύηση εμπιστευτικότητας της ΔΕΕΣ (εκτός από ακραίες περιπτώσεις) επιτρέπει να συμμετέχουν NSAGs εκεί που άλλοι δεν μπορούν. Επειδή δεν έχει καταναγκαστική δύναμη, χρησιμοποιεί «στρατηγική επιχειρηματολογία» για να πείσει.[548]

Όπου οι διεθνείς παράγοντες συντονίζονται σε μια ολοκληρωμένη αποστολή του ΟΗΕ, η δέσμευση με τις NSAGs έχει μερικές φορές προτεραιότητα σε πολιτικά ζητήματα (όπως οι ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις) ή την ανθρωπιστική βοήθεια έναντι της προστασίας.[549] Αυτό συνέβη αναμφισβήτητα με την UNAMID στο Νταρφούρ.

Το Σουδάν, το 2007,[550] επέτρεψε οι καταχρήσεις να περάσουν ανεξέλεγκτες. Αντίθετα, η προηγούμενη συμφωνία με το SPLM για τους «βασικούς κανόνες» στο νότιο Σουδάν, που επέτρεψε την Επιχείρηση Lifeline Sudan («OLS»), αντιμετώπισε βασικά ζητήματα προστασίας, όπως τα δικαιώματα των παιδιών.[551]

Η ενσωμάτωση των Ηνωμένων Εθνών έχει επίσης υπονομεύσει την αντιληπτή ουδετερότητα, ανεξαρτησία και αμεροληψία των υπηρεσιών ανθρωπιστικής βοήθειας και προστασίας των Ηνωμένων Εθνών μεταξύ των NSAGs, καθώς τέτοιες υπηρεσίες θεωρούνται μέρος των συνολικών στρατιωτικών ή πολιτικών επιταγών της αποστολής του ΟΗΕ. Η ανθρωπιστική δέσμευση των Ηνωμένων Εθνών με τους NSAGs φαίνεται

---

[545] Olivier Bangerter, 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, Small Arms Survey, 2012, 77-78

[546] ICRC, *Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-International Armed Conflicts* (2008), 114.

[547] ICRC, *Safeguarding the Provision of Health Care: Operational Practices and Relevant International Humanitarian Law Concerning Armed Groups* (ICRC, Geneva, 2015).

[548] ICRC, *Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-International Armed Conflicts* (2008), 30

[549] Ashley Jackson and Eleanor Davey, 'From the Spanish civil war to Afghanistan: Historical and contemporary reflections on humanitarian engagement with non-state armed groups', HPG Working Paper, ODI, May 2014, 27; Gerard McHugh and Simar Singh, 'Preserving the integrity of humanitarian negotiations', Humanitarian Exchange, No. 58, July 2013, 3, 5

[550] Jonathan Loeb, 'Talking to the other side: Humanitarian engagement with armed non-state actors in Darfur, Sudan, 2003-2013', *HPG Working Paper*, ODI, August 2013, 27-28

[551] Monyluak Alor Kuol, 'Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law: The Sudan Experience', in *Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report*, 4-5 June 2007, 50, 54.

να μειώνεται με την πάροδο του χρόνου από το υψηλό επίπεδο δέσμευσης. Ωστόσο, το ψήφισμα 1894 (2009) του Συμβουλίου Ασφαλείας τονίζει ότι είναι σημαντικό για το Συμβούλιο να ασχοληθεί με τη συμμόρφωση με το ΔΑΔ και το προσφυγικό δίκαιο από τα μέρη σε σύγκρουση.[552]

2.7.5 Διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

Ενώ το Geneva Call μπορεί να διευκολύνει τη βοήθεια, όπως π.χ. για την αποναρκοθέτηση, η οποία είναι ελκυστική για ορισμένες NSAGs, αντιμετωπίζει άλλους περιορισμούς, συμπεριλαμβανομένης μιας στενής ουσιαστικής εστίασης και περιορισμένων πόρων. Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα (ΓΧΣ) μπορεί κατ' εξαίρεση να είναι μάρτυρες παραβιάσεων του ΔΑΔ, αλλά κυρίως παρέχουν ιατρική φροντίδα. Άλλες ΜΚΟ που ενδιαφέρονται για την προστασία (όπως η Διεθνής Αμνηστία και το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) εργάζονται κυρίως παρακολουθώντας, αναφέροντας και καταγγέλλοντας δημόσια παραβιάσεις, αλλά δεν είναι επιχειρησιακοί παράγοντες που εμπλέκουν τακτικά NSAGs ή παρέχουν υλική ή τεχνική βοήθεια.

Αυτές οι ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ωστόσο, έχουν εργαστεί στρατηγικά για να εντοπίσουν και να ασκήσουν πίεση στους οικονομικούς ή πολιτικούς υποστηρικτές των NSAGs που παραβιάζουν το ΔΑΔ, καθώς και στην κοινωνία των πολιτών, για να «αυξήσουν την επιρροή». Οι ΜΚΟ συναντώνται περιστασιακά ή αλληλογραφούν με NSAGs. Επίσης, έχουν το πλεονέκτημα ότι είναι σε θέση να συμμετάσχουν γρήγορα, ευέλικτα και με λιγότερους πολιτικούς ή γραφειοκρατικούς περιορισμούς από τις υπηρεσίες του ΟΗΕ.[553]

2.7.6 Χορηγοί Ξένων Κρατών

Οι ξένοι κρατικοί χορηγοί των NSAGs είναι συχνά σε θέση να ασκήσουν σημαντική επιρροή στη συμπεριφορά μιας ομάδας, παρέχοντας δυνατότητες βελτίωσης της συμμόρφωσης με το ΔΑΔ. Στο ανατολικό Σουδάν, για παράδειγμα, η Ερυθραία και το Κουβέιτ ήταν «κρίσιμα για τον μετριασμό» της συμπεριφοράς της ανταρτικής ομάδας Free Lions.[554] Η υποστήριξη γενικά θα μπορούσε να εξαρτηθεί από τη συμμόρφωση με το ΔΑΔ. Οι ξένοι κρατικοί στρατιωτικοί σύμβουλοι εκπαιδεύουν συχνά μαχητές της NSAGs, η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει οδηγίες για το IHL.

---

[552] UNSC Resolution 1894 (11 Νοεμβρίου 2009), παράγραφος 8

[553] Claudia Hofmann, 'Reasoning with Rebels: International NGOs' Approaches to Engaging Armed Groups', *SWP Research Paper* 11, September 2012. 21, 27

[554] Monyluak Alor Kuol, 'Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law: The Sudan Experience', in *Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors To Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report*, 4-5 June 2007, 53

Οι χορηγοί ξένων κρατών έχουν επίσης δικές τους διεθνείς νομικές ευθύνες. Για παράδειγμα, ακόμη και όταν ένα κράτος δεν είναι υπεύθυνο για παραβιάσεις του ΔΑΔ από ένα NSAGs, το κράτος μπορεί να εξακολουθεί να φέρει νομική ευθύνη για πράξεις ή παραλείψεις που βοηθούν, συνδράμουν ή συμβάλλουν σε παραβιάσεις ή εγκλήματα πολέμου. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, την παροχή πληροφοριών ή άλλη απτή υποστήριξη με τη γνώση ότι θα χρησιμοποιηθεί για τη διάπραξη παραβιάσεων.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη για το Εμπόριο Όπλων του 2013,[555] απαγορεύεται σε ένα κράτος να μεταφέρει συμβατικά όπλα εάν παραβιάζει κυρώσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας (συμπεριλαμβανομένων εμπάργκο όπλων) ή διεθνείς συμφωνίες ή εάν το κράτος «γνωρίζει... ότι τα όπλα ή τα αντικείμενα θα χρησιμοποιηθούν στη διάπραξη διεθνών εγκλημάτων. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, τα κράτη πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο οι εξαγωγές όπλων να υπονομεύσουν την ειρήνη και την ασφάλεια ή να χρησιμοποιηθούν για τη διάπραξη ή τη διευκόλυνση σοβαρών παραβιάσεων του ΔΑΔ ή των συνθηκών για την τρομοκρατία ή το διεθνικό οργανωμένο έγκλημα.

2.7.7 Επιπτώσεις της Αντιτρομοκρατικής και της Αντιεξέγερσης

Από τις 11 Σεπτεμβρίου 2001, οι αντιτρομοκρατικοί νόμοι και οι πολιτικές έχουν περιορίσει τη συνεργασία με ορισμένες NSAGs. Για παράδειγμα, η εκπαίδευση «τρομοκρατών» NSAGs στο IHL ή στο IHRL συνιστά το έγκλημα της «παροχής υλικής υποστήριξης» στην τρομοκρατία σύμφωνα με τη νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών.[556] Οι νόμοι για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, οι πολιτικές «χωρίς επαφή με δωρητές» και οι περιοριστικοί όροι χρηματοδότησης μπορεί επίσης να εμποδίσουν τη δέσμευση.[557] Η έλλειψη σαφήνειας μπορεί να οδηγήσει σε αυτολογοκρισία και αποδέσμευση.

Ορισμένοι παράγοντες, όπως η ΔΕΕΣ και τα ΗΕ, εξακολουθούν να απολαμβάνουν διεθνείς ασυλίες,[558] αλλά οι ΜΚΟ όχι. Η άτυπη δέσμευση συχνά εξακολουθεί να γίνεται ανεκτή στην πράξη, αν και αυτό μπορεί να προκαλέσει νομική αβεβαιότητα ή

---

[555] Arms Trade Treaty (υιοθετήθηκε 2 Απριλίουl 2013, τέθηκε σε ισχύ 24 Δεκεμβρίου 2014), άρθρο 6
[556] Holder v Humanitarian Law Project, 130 S Ct 2705 (2010)
[557] Kate Mackintosh and Ingrid Macdonald, 'Counter-terrorism and humanitarian action', *Humanitarian Exchange*, No. 58, July 2013, 23, 24
[558] Kate Mackintosh and Ingrid Macdonald, 'Counter-terrorism and humanitarian action', *Humanitarian Exchange*, No. 58, July 2013, 23, 25

να προκαλέσει αυτοπεριορισμό.[559] Σε ορισμένες περιπτώσεις, υπάρχουν εντολές του ΟΗΕ που επιτρέπουν τη δέσμευση, όπως με τη Χαμάς στη Γάζα ή την Αλ Σαμπάαμπ στη Σομαλία.[560] Ωστόσο, δεν αποκλείουν απαραίτητα τις ΜΚΟ από την εφαρμογή των νόμων των κρατών καταγωγής τους.

Ο χαρακτηρισμός των ομάδων ως «τρομοκρατικές» παρουσιάζει προκλήσεις για τον ανθρωπισμό, ο οποίος προϋποθέτει ουδετερότητα και αμεροληψία βάσει των αναγκών,[561] όχι «παίρνοντας το μέρος» κάποιας πλευράς και εξοστρακίζοντας τη άλλη πλευρά της σύγκρουσης. Σε παρόμοιο πνεύμα, οι προσπάθειες σταθεροποίησης και καταπολέμησης της εξέγερσης σε ορισμένες συγκρούσεις οδήγησαν σε συνεργασία και στρατιωτικοποίηση της ανθρωπιστικής βοήθειας, με αποτελέσμα οι διεθνείς δρώντες να μην θεωρούνται πλέον ουδέτεροι από τους NSAGs.[562]

---

[559] Naz Modirzadeh, Dustin Lewis and Claude Bruderlein, 'Humanitarian engagement under counter-terrorism: A conflict of norms and the emerging policy landscape' (2011) 93 *International Review of the Red Cross* 1, 19-20

[560] UN General Assembly resolution 46/182 gave UN actors under the Emergency Relief Coordinator within OCHA the mandate to negotiate with relevant parties. On Somalia, see UNSC resolution 1216 (2010)

[561] Ashley Jackson and Eleanor Davey, 'From the Spanish civil war to Afghanistan: Historical and contemporary reflections on humanitarian engagement with non-state armed groups', HPG Working Paper, ODI, May 2014, 1, 2

[562] Ashley Jackson and Eleanor Davey, 'From the Spanish civil war to Afghanistan: Historical and contemporary reflections on humanitarian engagement with non-state armed groups', *HPG Working Paper*, ODI, May 2014, 17; Ashley Jackson, 'Talking to the other side: Humanitarian engagement with armed non-state actors', *HPG Brief* 47, ODI, June 2012, 3

2.8 Αντί Επιλόγου

Η διεθνής κοινότητα θα μπορούσε αναμφισβήτητα να εργαστεί σκληρότερα για να δεσμεύσει τους NSAGs σε ανθρωπιστικά ζητήματα. Η συμμετοχή NSAGs δεν αλλάζει το νομικό τους καθεστώς. Ρεαλιστικά μπορεί να ενισχύσει την αντιληπτή πολιτική τους νομιμοποίηση[563], αλλά αυτό είναι συνήθως λιγότερο δαπανηρό από το υψηλό ανθρωπιστικό τίμημα της αποτυχίας συμμετοχής. Οι NSAGs θα συνεχίσουν να επηρεάζουν τους αμάχους, να ελέγχουν εδάφη, να διαχειρίζονται πληθυσμούς, να διατηρούν «νόμο και τάξη» και να πειθαρχούν τους δράστες, ανεξάρτητα από το αν οι ξένοι τους θεωρούν παράνομους, «τρομοκράτες» ή μη εξαγοράσιμους.[564] Όπως σχολίασε ο ΓΓ/ΗΕ, «*κατά τη διάρκεια της εμπλοκής με NSAGs δεν θα έχει πάντα ως αποτέλεσμα βελτιωμένη προστασία, η απουσία συστηματικής εμπλοκής θα σημαίνει σχεδόν σίγουρα περισσότερες, όχι λιγότερες, απώλειες αμάχων*».[565]

Ακριβώς όπως η διεθνής κοινότητα επιδιώκει να επηρεάσει τα κράτη που διαπράττουν παραβιάσεις του ΔΑΔ,[566] η προεπιλεγμένη ρύθμιση για τους NSAGs θα μπορούσε να επαναπροσανατολιστεί προς τη δέσμευση και όχι την αποφυγή. Δεν αρκεί το ΔΔ και το ΣΑ/ΗΕ να καλούν αφηρημένα τις NSAG να σεβαστούν το ΔΑΔ. Οι NSAGs πρέπει να συμμετέχουν πρακτικά για να τους βοηθήσουν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Ήδη η διεθνής κοινότητα συχνά συνεργάζεται με NSAGs για την ανθρωπιστική πρόσβαση και την παροχή βοήθειας. χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια για να γίνει αυτό περαιτέρω προκειμένου να ενστερνιστεί η προστασία του ΔΑΔ και του ΔΑΔ.[567] Πολλοί διεθνείς παράγοντες δεν έχουν υιοθετήσει πολιτικές για τη

---

[563] Marco Sassoli, 'Engaging Non-State Actors: The New Frontier for International Humanitarian Law', in *Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report*, 4-5 June 2007, 8

[564] Marco Sassoli, 'Engaging Non-State Actors: The New Frontier for International Humanitarian Law', in *Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report*, 4-5 June 2007, 11

[565] Report of the UN Secretary-General to the Security Council on the Protection of Civilians in Armed Conflict, UN Doc S/2009/277 (29 May 2009), para. 40

[566] Marco Sassoli, 'Engaging Non-State Actors: The New Frontier for International Humanitarian Law', in *Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report*, 4-5 June 2007, 10

[567] Andrew Clapham, 'Focusing on Armed Non-State Actors', in Andrew Clapham and Paola Gaeta (eds), The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict (Oxford University Press, Oxford, 2014), 766.

δέσμευση των NSAGs,[568] αν και αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η ανάγκη για πιο δομημένη δέσμευση.[569]

Σίγουρα ορισμένοι NSAGs είναι πιο πρόθυμες να συμμετάσχουν εποικοδομητικά σε ανθρωπιστικούς κανόνες από άλλες. Περιστασιακά, δεν θα είναι ασφαλές ή μη παραγωγικό να εμπλακούμε σε ακραίες ομάδες σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές, όπως η Αλ Κάιντα, η Μπόκο Χαράμ, ο Στρατός της Αντίστασης του Λόρδου, ο Αμπού Σαγιάφ και το Ισλαμικό Κράτος. Οι αμιγώς εγκληματικές ομάδες παρουσιάζουν επίσης δυσκολίες.

Ωστόσο, η εμπειρία δείχνει ότι είναι δυνατή η εμπλοκή πολλών NSAGs με κάποιο τρόπο, μέσω κάποιου καναλιού, σε κάποιο στάδιο – ακόμη και ομάδες που έχουν χαρακτηριστεί από ορισμένα κράτη ως «τρομοκράτες», όπως οι Liberation Tigers of Tamil Eelam, PKK, Taliban, Al-Shabaab, ή Χαμάς, ή ομάδες γενοκτονίας όπως οι Ερυθροί Χμερ.[570] Η αποφυγή των ομάδων συνολικά μπορεί να είναι αντιπαραγωγική, όπως συνέβη με το Επαναστατικό Ενωμένο Μέτωπο στη Σιέρα Λεόνε.[571] Η δέσμευση μπορεί συχνά να συνοδεύεται από καταγγελίες ή καταναγκαστικά μέτρα όπου διαφορετικοί διεθνείς παράγοντες είναι συμμετέχουν και συντονίζουν τις προσεγγίσεις τους· δεν πρόκειται απαραίτητα για ένα/ή. Οι ευκαιρίες για δέσμευση αλλάζουν συχνά με την πάροδο του χρόνου, καθώς οι ομάδες παρίας έρχονται από το κρύο - είτε το Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο, ο Ιρλανδικός Δημοκρατικός Στρατός, το Ισλαμικό Απελευθερωτικό Μέτωπο Μόρο ή οι Μαοϊκοί του Νεπάλ. Οι NSAGs δεν θα πρέπει να

---

[568] Ashley Jackson, 'Talking to the other side: Humanitarian engagement with armed non-state actors', *HPG Brief* 47, ODI, June 2012, 2

[569] Δήλωση Διευθυντών της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής [Inter-Agency Standing Committee (IASC) Principals], 'The Centrality of Protection in Humanitarian Action', 17 Δεκεμβρίου 2013; Gerard McHugh and Manuel Bessler, *Humanitarian Negotiations with Armed Groups: A Manual for Practitioners* (UN OCHA and the Inter-Agency Standing Committee, 2006); Gerard McHugh and Manuel Bessler, Guidelines on Humanitarian Negotiations with Armed Groups (UN OCHA and the Inter-Agency Standing Committee, 2006); Active Learning Network for Accountability and Performance in Humanitarian Action (ALNAP), Protection: An ALNAP Guide for Humanitarian Agencies (ODI, London, 2005); International Council on Human Rights Policy, Ends and Means: Human Rights Approaches to Armed Groups (Versoix, Geneva, 2000). Επίσης, Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights, Reactions to Norms: Armed Groups and the Protection of Civilians, Policy Briefing No. 1 (Geneva, 2014); Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights, Rules of Engagement: Protecting Civilians through Dialogue with Armed Non-State Actors (October 2011); Marco Sassoli, 'Engaging Non-State Actors: The New Frontier for International Humanitarian Law', in *Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors To Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report*, 4-5 June 2007, 8.

[570] Sean Keogh and Yvonne Ruijters, *Dangerous Liaisons? A Historical Review of UNHCR's Engagement with Non-State Armed Actors* (UNHCR, December 2012), 14-15.

[571] Sean Keogh and Yvonne Ruijters, *Dangerous Liaisons? A Historical Review of UNHCR's Engagement with Non-State Armed Actors* (UNHCR, December 2012), 14-15

αποκλείονται αυτόματα ή να θεωρούνται απελπιστικά,[572] αλλά θα πρέπει να παρακολουθούνται συνεχώς για ανοίγματα για εποικοδομητική εμπλοκή.

[572] Marco Sassoli, 'Engaging Non-State Actors: The New Frontier for International Humanitarian Law', in Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report, 4-5 June 2007, 4; Andrew Clapham, 'Focusing on Armed Non-State Actors', in Andrew Clapham and Paola Gaeta (eds), The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict (Oxford University Press, Oxford, 2014), 769.

Συμπεράσματα

Είναι γεγονός ότι οι NSAGs σε NIACs δύναται να προστατεύσουν ή να θέσουν σε κίνδυνο αμάχους. Ο αριθμός και η ποικιλομορφία τους έχει πολλαπλασιαστεί τις τελευταίες δεκαετίες, παρουσιάζοντας νέες προκλήσεις για την ανθρωπιστική προστασία και τη δέσμευση της διεθνούς κοινότητας. Ενώ οι NSAGs πρέπει να σέβονται τους βασικούς κανόνες του ΔΑΔ, οι μηχανισμοί ανάληψης ευθύνης για τις παραβιάσεις του, είναι λιγότερο ανεπτυγμένοι από εκείνους για τα κράτη.

Οι NSAGs στις NIACs, στερούν την ελευθερία από άτομα συχνά και για διάφορους λόγους. Οι πρακτικές τους σε αυτό το πεδίο έχουν τεκμηριωθεί από πολλούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένης της ΔΕΕΣ και του Οργανισμού HRW (Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων). Στο πλαίσιο αυτό, τέτοιες δραστηριότητες ρυθμίζονται από ειδικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου, ιδίως ΔΑΔ και, σε ορισμένες περιπτώσεις, το IHRL. Με το να εναρμονίζονται με αυτά τα νομικά πλαίσια, οι NSAGs αυτοπεριορίζονται και δεν απολαμβάνουν απόλυτης ελευθερίας δράσης στις NIACs. Για παράδειγμα, έχουν την υποχρέωση να μην στερούν αυθαίρετα την ελευθερία σε άτομα, που όμως δεν πρέπει να εξισώνεται με απαγόρευση της κράτησης γενικώς. Ταυτόχρονα, οι κρατούμενοι, που, εξ ορισμού βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, απολαμβάνουν ορισμένες προστασίες έναντι των αρχών κράτησης.

Ο τρόπος εφαρμογής του δικαίου επί και από τους NSAGs σε περιβάλλοντα συγκρούσεων, βοήθησε στη διαπίστωση, κάποιων φαινομένων, τρία (3) εκ των οποίων βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση αυτών των προκλήσεων: (i) η ποικιλομορφία των NSAGs καθιστά δύσκολη την ανάπτυξη μιας προσέγγισης «ένα μέγεθος για όλους», (ii) η νομική ρύθμισή τους εντός και εκτός της σφαίρας του ΔΑΔ και (iii) οι σκόπιμες σιωπές στο ΔΔ και ο τρόπος με τον οποίο αυτές επηρεάζουν και επηρεάζονται από τους NSAGs.

Η ποικιλομορφία των NSAGs στη διεθνή σφαίρα σχετίζεται με την ποικιλία των NSAGs που υπάρχουν (ή υπήρξαν) σε περιβάλλοντα σύγκρουσης. Πολύ λίγα κοινά σημεία μπορούν να βρεθούν μεταξύ των Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) στη Σρι Λάνκα και του Autodefensas Unidas de Colombia (AUC). Ορισμένες οντότητες, όπως η «Αυτόνομη Διοίκηση» της βορειοανατολικής Συρίας, η LTTE και η ομάδα Ισλαμικού Κράτους (ISg) έχουν ιδρύσει κρατικούς θεσμούς, που περιλαμβάνουν όργανα επιβολής του νόμου επιφορτισμένα με την εσωτερική ασφάλεια, έχουν

θεσπίσει νόμους και διαχειρίζονται την καθημερινή ζωή των πληθυσμών σε περιοχές υπό τον έλεγχό τους. Άλλες NSAGs είναι περισσότερο ευκίνητες στη φύση τους, ασκώντας έλεγχο μόνο σε συγκεκριμένες εδαφικές περιοχές και για μικρότερες χρονικές περιόδους. Ορισμένες ομάδες έχουν κεντρικές και κάθετες δομές διοίκησης και ελέγχου, ενώ άλλες είναι μάλλον αποκεντρωμένες και λειτουργούν σε ρευστές συμμαχίες. Εκτός από τις διαφορές στην οργανωτική δομή, την ικανότητα εκτέλεσης διαφόρων δραστηριοτήτων και τον εδαφικό έλεγχο που ασκούν, οι NSAGs μπορεί να διαφέρουν ως προς τους στόχους και τα μέσα που χρησιμοποιούν για την επίτευξή τους.

Αναγνωρίζοντας ότι υπάρχουν αυτές οι παραλλαγές και ότι αυτοί οι NSAGs είναι οντότητες που αλλάζουν και μετασχηματίζονται με την πάροδο του χρόνου, μπορεί να χρησιμεύσει για την καλύτερη κατανόηση της πραγματικότητας των NIACs και της εφαρμογής του διεθνούς δικαίου σε αυτές. Για το λόγο αυτό, προτάθηκε μια τυπολογία με βάση τους στόχους, το επίπεδο οργάνωσης και τον εδαφικό έλεγχο. Οι βασικές απαιτήσεις ήταν ότι οι εν λόγω οντότητες υπήρχαν ανεξάρτητα και, επομένως, δεν ήταν όργανα κράτους. Η ομάδα των ατόμων θα πρέπει επίσης να χαρακτηρίζεται από ένα ορισμένο επίπεδο οργάνωσης και να μπορεί να ασκεί έναν βαθμό ένοπλης βίας.

Βασιζόμενοι ιδίως στη νομολογία των διεθνών ποινικών δικαστηρίων και τις πολιτικές επιστήμες, οι NSAGs ταξινομήθηκαν σε τρεις τύπους: (i) αυτούς που ασκούν «de facto» εξουσία και έλεγχο σε έδαφος και πληθυσμό (ii) αυτούς που έχουν χαμηλότερο βαθμό οργάνωσης και ελέγχου, αναφερόμενοι και ως «ένοπλες ομάδες αντιπολίτευσης» και (iii) αυτούς που έχουν βασικό επίπεδο ελέγχου σε μια περιοχή και έναν πληθυσμό, που χαρακτηρίζονται «πολιτοφυλακές». Η εξέταση των δραστηριοτήτων και των υποχρεώσεων των NSAGs μέσα από την ταξινόμηση αυτή, έγινε με την προσδοκία ότι παρόμοιες ομάδες θα παρουσίαζαν παρόμοιες προοπτικές στο θέμα. Η υπόθεση ότι οι συμπεριφορές/δυνατότητες αυτών των ποικίλλουν ανάλογα με ορισμένα από τα προτεινόμενα στοιχεία, δεν είναι ξένη στη διεθνή νομική κοινότητα. Πράγματι, η εφαρμογή του ΔΑΔ και (αναμφισβήτητα) του IHRL σε NSAGs έχει σχεδιαστεί με βάση μια κλίμακα ή μια προσέγγιση, που εν πολλοίς εξαρτάται από τη δομή των ομάδων αυτών.

Ο Κανονισμός των NSAGs εντός και εκτός της σφαίρας του ΔΑΔ σχετίζεται με τον τρόπο που το ΔΑΔ αντιμετωπίζει αυτούς και τις δραστηριότητές τους στις NIACs. Όταν ασχολούμαστε με NSAGs, αυτό αντικατοπτρίζεται, για παράδειγμα, στους τρόπους με τους οποίους ερμηνεύεται η τελική φράση του κοινού άρθρου 3 των Σ Γ΄49. Σύμφωνα με αυτό, δεν επηρεάζεται το νομικό καθεστώς των Μερών στη σύγκρουση

και το γεγονός αυτό έχει γίνει κατανοητό ως άρνηση αναγνώρισης ότι αυτές οι οντότητες ενδέχεται να έχουν υποχρεώσεις πέρα από αυτές του ΔΑΔ. Ερωτήματα σχετικά με το εάν, υπό ποιες προϋποθέσεις και σε ποιο βαθμό οι NSAGs δεσμεύονται από άλλα νομικά καθεστώτα, ιδίως το IHRL, παραμένουν ως εκ τούτου αμφισβητούμενα από τη διεθνή νομική κοινότητα.

Μερικοί μελετητές προσπάθησαν να παρακάμψουν τα όρια που επιβάλλει ο ορισμός της «διεθνούς νομικής προσωπικότητας», προτείνοντας εναλλακτικές απόψεις, που περιλαμβάνουν δυναμικές εντός και εκτός του πλαισίου των συγκρούσεων. Στην περίπτωση του ΔΑΔ, αυτό θα απαιτούσε αξιολόγηση του κατά πόσον η αντίστοιχη ομάδα ατόμων είναι μια συλλογική ανεξάρτητη οργάνωση, διαφορετική από τα μέλη της, που δεν τελεί υπό τον έλεγχο άλλου παράγοντα και αποτελείται από επίσημες δομές, διοίκηση και έλεγχο, με δυνατότητα χρήσης ορισμένου βαθμού βίας, καθώς και διασφάλισης του σεβασμού βασικών ανθρωπιστικών κανόνων.

Σε αντίθεση με το ΔΑΔ, η σχέση μεταξύ NSAGs και IHRL είναι πιο δύσκολο να αναλυθεί. Η διατύπωση των κύριων πηγών στις οποίες βασίζεται αυτό το καθεστώς ορίζει δικαιώματα για τα άτομα ή δημιουργεί υποχρεώσεις για τα κράτη, αλλά δεν αναφέρεται ρητώς στις NSAGs. Ωστόσο, σύμφωνα με την αυξανόμενη τάση των ακαδημαϊκών μελετών και των θεσμικών απόψεων σχετικά με το θέμα, έχουν προταθεί τρεις (3) αιτιολογίες για τη συμπερίληψη τόσο του ΔΑΔ, όσο και του IHRL κατά τις συζητήσεις των νομικών υποχρεώσεων των NSAGs στον τομέα της κράτησης: (i) Το περιεχόμενο αυτών των νομικών καθεστώτων, που αναγνωρίζονται ως συμπληρωματικώς εφαρμοστέα στις NIACs, περιλαμβάνει κανόνες για την απαγόρευση της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, την προστασία των κρατουμένων και εγγυήσεις δίκαιης δίκης. (ii) Η ύπαρξη ορισμένων κενών προστασίας στο ΔΑΔ, που θα μπορούσε πράγματι να καλύψει. (iii) Η επαναλαμβανόμενη πρακτική των διεθνών φορέων και ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ΔΕΕΣ, του ΟΗΕ και των διαφόρων υπηρεσιών του, αλλά και του Οργανισμού Παρατηρητήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (HRW) έχουν προχωρήσει υπέρ της αξιολόγησης των δραστηριοτήτων των NSAGs, υπό το πρίσμα και των δύο πλαισίων σε ορισμένες περιπτώσεις. Αυτές οι αιτιολογίες ενισχύονται από το γεγονός ότι ορισμένες NSAGs έχουν δεσμευτεί δημοσίως να σέβονται τους κανόνες του ΔΑΔ και του IHRL με διαφορετικά μέσα, όπως ειδικές συμφωνίες, μονομερείς δηλώσεις, Σχέδια Δράσης του ΟΗΕ, κ.α.. Επιπλέον, από νομική άποψη, η ΔΕΕΣ έχει χρησιμοποιήσει ορισμένες υποχρεώσεις του IHRL κατά τον προσδιορισμό των συνηθισμένων κανόνων ΔΑΔ που ισχύουν για τις

NSAGs, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι το ΔΑΔ και ορισμένοι κανόνες του IHRL, θα μπορούσαν πράγματι να τους δεσμεύουν.

Ενώ η θέση του ΔΑΔ σε σχέση με τις IACs είναι σαφής, καθώς παρέχει συμβατικούς κανόνες που ρυθμίζουν τον τρόπο διεξαγωγής τους, η κατάσταση στις NIACs δείχνει διαφορετική. Ως πρώτο βήμα, η ΔΕΕΣ έχει αναγνωρίσει δύο τύπους κράτησης, βάσει του υφιστάμενου νομικού πλαισίου: αυτές που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και εκείνες που είναι εξ ορισμού εκτός ποινικών διαδικασιών, δηλαδή κρατήσεις.

Παραδόξως, δεν φαίνεται να υπάρχει διαμάχη όσον αφορά τη νομική βάση για το πρώτο. Αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί από την κρατοκεντρική φύση του ΔΔ, όπου τα κράτη βασίζονται στους εσωτερικούς τους νόμους (υπόκεινται στο IHRL) και δεν αναγνωρίζουν αναγκαιότητα να συζητήσουν τους λόγους για αυτές τις κρατήσεις στη διεθνή νομική σφαίρα. Όσον αφορά στις στερήσεις της ελευθερίας που πραγματοποιούνται εκτός ποινικών διαδικασιών για επιτακτικούς λόγους ασφαλείας (δηλαδή εγκλεισμό), η κατάσταση είναι περισσότερο ασαφής, επειδή ούτε οι ΣΓ΄49, ούτε το εθιμικό ΔΑΔ παρέχουν ρητή εξουσιοδότηση στα μέρη να στερούν σε άτομα την ελευθερία τους, ενόσω λαμβάνουν μέρος σε NIACs.

Ως αποτέλεσμα αυτών των κανονιστικών αβεβαιοτήτων, έχουν προκύψει σχετικά με τη νομική βάση για την κράτηση στις NIACs δύο διαφορετικές απόψεις: Σύμφωνα με την πρώτη, αυτή η απουσία συνεπάγεται ότι τα κράτη και οι NSAGs δεν έχουν τέτοιο δικαίωμα βάσει του ΔΑΔ, η βάση του οποίου θα πρέπει να αναζητηθεί αλλού, ιδίως στο εσωτερικό δίκαιο του εδαφικού κράτους ή σε ψήφισμα του ΣΑ/ΗΕ. Η δεύτερη άποψη υποστηρίζει ότι το ΔΑΔ στις NIACs περιέχει στην πραγματικότητα μια «εγγενή ισχύ» για τους NSAGs, που συνάγεται από διάφορες συμβατικές και συνήθεις πηγές με βάση τις αναφορές τους για κράτηση. Αυτό έχει προσαρμοστεί από τη ΔΕΕΣ, που υποστηρίζει ότι απαιτούνται πρόσθετες νομικές πηγές για να είναι νόμιμη η κράτηση, εκτός από εκείνες που βρίσκονται εγγενώς στο ΔΑΔ. Δύο κύρια επιχειρήματα υποστηρίζουν αυτήν την αντίκρουση. Πρώτον, τίποτα στις συμβατικές πηγές στις οποίες βασίζονται για να το δικαιολογήσει δεν δείχνει στην πραγματικότητα προς αυτή την κατεύθυνση. Δεύτερον, αν και έχει υποστηριχθεί ότι η «εγγενής εξουσία» του NSAG περιέχεται επίσης στο συνηθισμένο ΔΑΔ, είναι δύσκολο να εντοπιστεί στην πραγματικότητα η ευρεία, αντιπροσωπευτική και ουσιαστικά ομοιόμορφη πρακτική από τα κράτη και την άποψη των δικαστών ως προς αυτό. Ωστόσο, τα κράτη ασκούν εξουσία σε NIACs βασιζόμενοι σε άλλες πηγές δικαίου για νομική αιτιολόγηση, ιδίως

το εσωτερικό δίκαιο σε εδαφικές NIACs και άλλα πλαίσια σε NIACs εξωεδαφικής φύσης. Έτσι, οποιοδήποτε επιχείρημα υποστηρίζει ότι το ΔΑΔ ως νομική βάση για την πρακτική άσκηση είναι απαραίτητο για «πολιτικούς» ή «επιχειρησιακούς» σκοπούς, δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα των ένοπλων συγκρούσεων.

Αυτά τα κενά μαζί με την ανάγκη των μερών να παράσχουν νομική βάση για την αποφυγή αυθαίρετων κρατήσεων, σύμφωνα με το ΔΔ οδήγησαν στην πρόταση ότι η αρχή της ισότητας των εμπόλεμων στο ΔΑΔ και μια «*νομική πλουραλιστική*» προσέγγιση των κανόνων του ΔΔ επιτρέπει στις NSAGs να θεμελιώνουν τις δραστηριότητές τους στους εσωτερικούς «*νόμους*» τους. Εναλλακτικά, θα μπορούσαν να προσαρμόσουν εκείνα που ισχύουν ήδη στα εδάφη υπό τον έλεγχο ή την επιρροή τους. Η πιθανότητα οι NSAGs να βασίζονται σε αυτά τα πλαίσια υπάρχει, παρά την όποια εθνική νομοθεσία η οποία ποινικοποιεί την απλή ύπαρξή τους.

Στην πραγματικότητα, αυτή η προσέγγιση ακολουθεί τη λογική του ΔΑΔ (και αναμφισβήτητα του IHRL), που απαιτεί από τα μέρη να εγκρίνουν ορισμένα μέτρα με στόχο τον σεβασμό ορισμένων από τις διατάξεις που περιλαμβάνονται. Τέτοιοι «κανόνες», δυνάμενοι να λάβουν μορφή κωδίκων δεοντολογίας, νομοθεσίας και συμφωνιών με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, πρέπει να ακολουθούν ορισμένες απαιτήσεις. Ειδικότερα, πρέπει να: (i) είναι προσβάσιμα, (ii) διαθέτουν βαθμό ακρίβειας που επιτρέπει επαρκή προβλεψιμότητα και (iii) παρέχουν γενικά επαρκή και αποτελεσματική προστασία έναντι της αυθαιρεσίας. Εάν τα παραπάνω προβλεφθούν θα είναι δύσκολο να υποστηριχθεί ότι οι NSAGs δεν μπορούν να στερήσουν την ελευθερία τους από άτομα νομίμως (ή, τουλάχιστον, όχι αυθαίρετα).

Η κράτηση μελών κρατικής ένοπλης δύναμης και ή αμάχων της από NSAGs που δρουν στην επικράτεια ενός κράτους, είναι φυσική συνέπεια NIAC και πρέπει να αντιμετωπίζεται με πνεύμα ανθρωπισμού. Τα περιστατικά κράτησης αποτελούν σύνηθες φαινόμενο, ενίοτε μεγάλης διάρκειας με προεξέχον το ανθρωπιστικό ζήτημα της προστασίας της ζωής και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας των ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους, που υπερβαίνει τα εγχώρια νομικά και πολιτικά επιχειρήματα και συμφέροντα των μερών στη σύγκρουση. Προς τούτο, εισήχθη μετά από μακρά συζήτηση το ΚΑ 3 των ΣΓ ΄49 , που δεν αποσκοπούσε στη δημιουργία ειδικού καθεστώτος για τους NSAGs. Επικράτησε απροθυμία των κρατών να αποδεχθούν την εφαρμογή ακόμα και ενός περιορισμένου συνόλου διεθνών νομικών κανόνων για θέματα ανθρωπιστικού δικαίου, ωστόσο ο ρόλος διεθνών θεσμών, όπως το Διεθνές

Δικαστήριο και άλλα δικαστήρια, που παρείχαν συμβουλευτική γνώμη υποστηρίζοντας την ανθρωπιστική προστασία των Συνθηκών του ΔΑΔ, ήταν θετικός.

Παρόλα αυτά, η ίδια η ύπαρξη των NSAGs καταστέλλεται με τους εσωτερικούς νόμους των κρατών στο όνομα των τρομοκρατών, με συνέπεια να μην αναγνωρίζονται από το ΔΔ.

Ωστόσο, η εργασία αυτή επιβεβαιώνει ότι, για ανθρωπιστικούς λόγους, η θέση των NSAGs είναι πλήρως εδραιωμένη στις συνθήκες του ΔΑΔ, βάσει του κοινού άρθρου 3 των ΣΓ ΄49 και του ΠΠ ΙΙ ΄77, σύμφωνα με τα οποία, οι NSAGs ως μέρος σε σύγκρουση, έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης με τις αρχές και τους κανόνες του ΔΑΔ, ανεξαρτήτως των υποχρεώσεων των υπολοίπων μερών. Μεταξύ των κανόνων που πρέπει να τηρούν, είναι η προστασία των ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους, είτε ως μέλη των ενόπλων δυνάμεων, είτε ως πολίτες, για λόγους που σχετίζονται με την ένοπλη σύγκρουση.

Εκτός των ανωτέρω, η παρούσα ανέλυσε την πηγή των υποχρεώσεων των NSAGs, σύμφωνα με το εθιμικό ΔΑΔ και το IHRL. Όσον αφορά στο εθιμικό δίκαιο, επιβεβαιώθηκε η εφαρμογή του από τους NSAGs, παρότι δεν παίζει ρόλο στη συγκρότηση ή ανάπτυξή τους. Οι εθιμικοί κανόνες είναι δεσμευτικοί ακόμη και για κράτη που δεν είναι συμβαλλόμενα μέρη σε μια διεθνή συνθήκη που έχει τις ίδιες διατάξεις με τους κανόνες του διεθνούς δικαίου. Δεν είναι απαραίτητο για ένα κράτος ή NSAG, να είναι συμβαλλόμενο μέρος σε μια συνθήκη, ώστε για να δεσμεύεται από τις διατάξεις των διεθνών συνθηκών που απαγορεύουν τα βασανιστήρια, διότι η απαγόρευση των βασανιστηρίων είναι μέρος του εθιμικού διεθνούς δικαίου.

Όσον αφορά στο IHRL και το ΔΑΔ (ιδίως το ΠΠ ΙΙ ΄77), συμπεριέλαβαν ορισμένους από τους κανόνες και τις αρχές του ΔΑΔ και αυτή η συμπληρωματικότητα δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Ωστόσο, οι NSAGs δεν είναι πιστοποιημένα μέλη του IHRL, οι κανόνες του οποίου δεν σχεδιάστηκαν για να διέπουν τη σχέση μεταξύ NSAG και κρατικής ένοπλης δύναμης.

Στην πράξη, η διεθνής κοινότητα απαιτεί από τις NSAGs να τηρούν τις υποχρεώσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων, οπότε το IHRL θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για επεξήγηση θεμάτων κοινών με το ΔΑΔ. Ωστόσο, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ικανότητα των NSAGs για γνώση της επικρατούσας κατάστασης και του αποτελεσματικού ελέγχου των υπ' αυτών εδαφών.

Μια πιο προσεκτική ματιά στη διατύπωση του κοινού άρθρου 3 των ΣΓ ΄49, αποκάλυψε την πρόθεση των συντακτών της Συνθήκης να αναθέσουν στα μέρη NIACs

ειδική ευθύνη που διασφαλίζει την «*ανθρώπινη μεταχείριση*», την «*προσωπική αξιοπρέπεια*» και «*δικαστικές εγγυήσεις*» για άτομα που έχουν τεθεί εκτός μάχης («*hors de combat*»), συμπεριλαμβανομένης της κράτησης. Αυτές οι ορολογίες μπορεί να είναι διφορούμενες, αλλά είναι επικίνδυνος ο ακριβής ορισμός και απαρίθμηση για το τί θεωρείται ανθρώπινο. Αυτή η διατριβή πιστεύει ότι αυτή η ασάφεια σχεδιάστηκε για να δώσει χώρο στον θετικό ρόλο των τοπικών πολιτισμών και θρησκευτικών πεποιθήσεων που είναι εγγενείς στις περισσότερες NSAG, ώστε να εκφράζεται η κανονική ανθρώπινη συμπεριφορά προς τους κρατούμενους και τα προστατευόμενα άτομα.

Το άρθρο δεν είχε ρητώς εξουσιοδοτήσει τους NSAGs να κρατούν, αλλά είχε εξασφαλίσει επαρκώς το ελάχιστο επίπεδο προστασίας και φροντίδας από τα μέρη στη σύγκρουση, που περιλαμβάνει απαραίτητα και αυτούς. Επιπλέον, αναλύθηκε το περιεχόμενο των άρθρων 4,5 και 6 του ΠΠ ΙΙ ΄77 και προσδιορίστηκαν τρεις κατηγορίες κανόνων σχετικών με πρακτικές κράτησης από NSAGs σε άτομα στερούμενα της ελευθερίας τους υπό την εξουσία τους.

Διαπιστώθηκε επίσης ότι οι κανόνες για την κράτηση προστατεύουν τη ζωή των κρατουμένων απαγορεύοντας δολοφονίες,βασανιστήρια, και προσβολή της προσωπικής αξιοπρέπειας, ενώ εξασφαλίζουν κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων, όσον αφορά την ασφάλεια και υγιεινή, ιδιαιτέρως για γυναίκες και παιδιά. Επιπλέον, θέτουν ως θεμελιώδη αρχή, την παροχή βασικών εγγυήσεων ανεξαρτησίας και αμεροληψίας και την παραπομπή σε δίκαιη δίκη για αδικήματα που σχετίζονται με την ένοπλη σύγκρουση.

Αυτό που δεν περιλαμβάνει το κοινό άρθρο 3 των ΣΓ ΄49 και το ΠΠ ΙΙ ΄77 είναι ένα σύνολο κανόνων που περιέχονται στην IV Σύμβαση της Γενεύης σχετικά με τις διαδικαστικές εγγυήσεις που διέπουν καταστάσεις διοικητικής κράτησης. Έτσι, σκιαγραφήθηκαν και συζητήθηκαν οι διαδικαστικές διασφαλίσεις όπως προτάθηκαν και αναπτύχθηκαν από τη ΔΕΕΣ, συμπληρώνοντας αυτές που περιέχονταν στο ΠΠ ΙΙ΄ 77,που ήταν οι πλέον κατάλληλες για την εφαρμογή των κρατών και όχι για NSAGs, που ενδέχεται να είναι εντός των περιορισμένων δυνατοτήτων τους.

Εξετάστηκε επίσης το εθιμικό ΔΑΔ και το IHRL για κανόνες που θα μπορούσαν να πληρούν τις προϋποθέσεις για να διέπουν τις δραστηριότητες κράτησης υπό την εξουσία των NSAGs. Είναι ενδιαφέρον ότι η εργασία διαπίστωσε ότι οι διάφοροι κανόνες του εθιμικού ΔΑΔ που σχετίζονται με καταστάσεις στέρησης της ελευθερίας είναι σύμφωνοι με το κοινό Άρθρο 3 των ΣΓ΄49 και το ΠΠ ΙΙ΄ ΄77.

Όσον αφορά στους κανόνες κράτησης στο πλαίσιο του IHRL, διαπιστώθηκε ότι οι κανόνες που περιέχονται στο ΔΑΔ στην πραγματικότητα προέρχονται από το Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (άρθρα 10 και 14). Ωστόσο, ορθώς υποστηρίχθηκε ότι το IHRL θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να δώσει ερμηνείες πανομοιότυπων κανόνων που είναι επίσης διαθέσιμοι στο ΔΑΔ.

Συναφώς, το Καταστατικό της Ρώμης και οι υποθέσεις του ΔΠΔΓ (ICTY) και του ΔΠΔΡ (ICTR) δημιούργησαν τα απαραίτητα προηγούμενα, κάνοντας την ιστορική αλλαγή, όπου οι NSAGs μπορούν να είναι υπόλογοι για παραβιάσεις κανόνων του ΔΑΔ και, όπου χρειάζεται, θα μπορούσαν να διωχθούν ενώπιον των διεθνών ποινικών και άλλων δικαστηρίων.

Διάφορα νομικά και πρακτικά εργαλεία μπορούν επιτύχουν οι NSAGs να σέβονται το ΔΑΔ, συμπεριλαμβανομένων ειδικών συμφωνιών, μονομερών δεσμεύσεων, εσωτερικών κανονισμών, διάδοσης και εκπαίδευσης και πειθαρχικών συστημάτων. Οι «κώδικες δεοντολογίας» που συμμορφώνονται με το ΔΑΔ είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό μέσο για την προώθηση του σεβασμού του ΔΑΔ στις NSAGs, ειδικά εάν υποστηρίζονται από ηγέτες, διάδοση, εκπαίδευση και κυρώσεις.

Συνολικά, η δέσμευση της διεθνούς κοινότητας με τους NSAGs ήταν περιορισμένη και συχνά επικεντρώθηκε περισσότερο στον διάλογο για την ανθρωπιστική πρόσβαση και την ανακούφιση παρά τη νομική προστασία. Εκτός από τις πρακτικές δυσκολίες της δέσμευσης των NSAGs, η εμπλοκή μπορεί να παρεμποδιστεί από τις αντιτρομοκρατικές πολιτικές, την επιλογή του ανθρωπισμού από στρατιωτικούς στόχους και τις ανταγωνιστικές προτεραιότητες στις αποστολές του ΟΗΕ. Οι φορείς που παρέχουν ανακούφιση και βοήθεια μπορούν να ασκήσουν αυτόν τον μοχλό για να εμπλακούν άμεσα οι NSAGs σε ευρύτερα ζητήματα ανθρωπιστικής προστασίας. Οι διεθνώς δρώντες επικεντρώθηκαν περισσότερο στην παρακολούθηση των παραβιάσεων, αντί στην παρακίνηση των NSAGs μέσω ηθικής πειθούς, δημόσιας ντροπής και «επηρεασμού επηρεαστών», ώστε να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωσή τους με το ΔΑΔ. Η δέσμευση NSAGs δεν αλλοιώνει το νομικό καθεστώς ή τη νομιμότητά τους και, παρότι δύναται να ενισχύσει την αντιληπτή πολιτική νομιμότητά τους, αυτός ο κίνδυνος συχνά αντισταθμίζεται από το υψηλό ανθρωπιστικό τίμημα της αποτυχίας από την άρνηση συνεργασίας μαζί τους. Ενώ μερικές ομάδες είναι αρνητικά διακείμενες, εντούτοις, πολλές άλλες είναι ικανές και πρόθυμες να εμπλακούν εποικοδομητικά με κάποιο τρόπο. Σε κάθε περίπτωση, οι NSAGs πρέπει να παρακολουθούνται συνεχώς,

προκειμένου να εξασφαλιστεί μια γόνιμη δέσμευσή τους την κατάλληλη χρονική στιγμή.

Προτάσεις

Σε έναν κόσμο όπου οι NSAGs στερούν συνεχώς την ελευθερία από άτομα, έχει ήδη αναγνωριστεί η ανάγκη διερεύνησης του νομικού πλαισίου που προστατεύει τους κρατούμενους σε NIACs ως θέμα διεθνούς ενδιαφέροντος. Φυσικά, η σκέψη αυτή δεν έχει στόχο να αγνοήσει τις δραστηριότητες κράτησης από τα κράτη, αλλά μάλλον επιδιώκει να αντιμετωπίσει ορισμένες νομικές, κανονιστικές και πρακτικές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα επί του παρόντος και εμπλέκουν άλλες σχετικές οντότητες στη σφαίρα των ένοπλων συγκρούσεων μη διεθνούς χαρακτήρα. Η εστίαση σε αυτό το ζήτημα, ωστόσο, συνεπάγεται αναπόφευκτα την κατανόηση του ΔΔ, πώς δημιουργείται, εφαρμόζεται, επιβάλλεται και γίνεται αντιληπτό, ως κάτι περισσότερο από ένα απλό σύνολο κανόνων. Βασικός στόχος παρέμενε η απομάκρυνση της σκέψης από την παραδοσιακή κρατοκεντρική προοπτική του ΔΔ προς μια άλλη πιο προσανατολισμένη στην πολιτική, αμφισβητώντας έτσι αυτές τις παραδοχές και τις προϋποθέσεις που άτομα και θεσμοί μπορεί να θεωρούσαν ιερές κατά το παρελθόν.

Η εναλλακτική λύση είναι ζοφερή: το ΔΔ και ιδιαίτερα το ΔΑΔ και το IHRL, δεν θα είναι σε θέση να συνεισφέρουν και να αντιμετωπίσουν έναν μεταβαλλόμενο πολιτικό κόσμο. Εκτιμάται ότι έχουν επισημανθεί ορισμένες βασικές προσεγγίσεις που μπορούν να ακολουθήσουν οι μελετητές και οι επαγγελματίες στην ανάλυση των NSAGs σήμερα. Αυτή η προσπάθεια υπογράμμισε την υπηρεσία των NSAGs γενικά στην ερμηνεία και διαμόρφωση των ανθρωπιστικών κανόνων επιδιώκοντας μια επανεξέταση της διάκρισης μεταξύ των νόμων που ισχύουν για τα κράτη και τις μη κρατικές οντότητες. Οι παραδοσιακές προσεγγίσεις στο ΔΔ, με την προσήλωσή τους στα κράτη ως «φύλακες πύλης», απέτυχαν να κατανοήσουν πλήρως τις προκλήσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή του ΔΔ από τις NSAGs, ιδίως όταν ασχολούνται με την προστασία ατόμων υπό τον έλεγχό τους.

Ως αποτέλεσμα, ένας από τους στόχους της παρούσας ήταν να συσχετίσει δυναμικά τη θέση των μη κρατικών οντοτήτων με την κανονιστική θεωρία του πολέμου και να αναδείξει τους τρόπους, τις τεχνικές και τις στρατηγικές που πρέπει να υιοθετηθούν για να πείσουν τους NSAGs να σέβονται και να εφαρμόζουν το ΔΑΔ και το IHRL σε κάθε περίπτωση χωρίς αποκλίσεις.

Κατά την κράτηση από NSAGs, το IHL παρέχει τη βάση για μια τέτοια δραστηριότητα και ορίζει συγκεκριμένες υποχρεώσεις για τις NSAGs που παρέχουν την

απαραίτητη προστασία σε άτομα που στερούνται την ελευθερία τους. Αυτό που λείπει από την άποψη του ΔΑΔ είναι τα εξής δύο στοιχεία:

- Ρητοί κανόνες που καθορίζουν τους λόγους για τους οποίους μπορεί να διενεργείται κράτηση από τις NSAGs, ιδίως η διοικητική κράτηση, η οποία βασίζεται κυρίως σε ζητήματα ασφάλειας.
- Διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται για τον καθορισμό της λήξης και τακτικής επανεξέτασης της διοικητικής κράτησης.

Η ΔΕΕΣ έχει προτείνει ένα πλαίσιο κατευθυντήριων γραμμών, που αντλείται από το ΔΑΔ και το εθιμικό ΔΑΔ, που είναι μια καλή αρχή για να καλυφθεί αυτό το κενό, πλην όμως, η δεσμευτική του επίδραση έναντι του κράτους και των NSAGs είναι απλώς πειστική.

Η ανάλυση του ισχύοντος νομικού πλαισίου αποκαλύπτει την ανεπάρκεια του πλαισίου όσον αφορά την προσαρμογή και τη ρύθμιση των ενεργειών των NSAG. Οι μελέτες περίπτωσης που παρουσιάστηκαν αποδεικνύουν ότι είναι τόσο δυνατή όσο και επωφελής η συμμετοχή των NSAGs στην ανάπτυξη του ΔΑΔ.

Στο πλαίσιο αυτό, η αύξηση της ευαισθητοποίησης των αρχών του ΔΑΔ κρίνεται απαραίτητη και επιτακτική. Έτσι, για να διασφαλιστεί ότι το ΔΑΔ γίνεται σεβαστό, κατά τη διάρκεια μιας NIAC, απαιτείται μεγαλύτερη κατανόησή του, ώστε όσοι οι εμπλεκόμενοι στη μάχη να αναγνωρίζουν ποιοι κανόνες ισχύουν και πώς. Το ΠΠ ΙΙ ΄77 που διέπει τις NIACs περιλαμβάνει τη πρόβλεψη ότι το Πρωτόκολλο πρέπει να «*διαδοθεί όσο το δυνατόν ευρύτερα*». Οι παραβιάσεις του ΔΑΔ έχουν τις ρίζες τους στην «*αβεβαιότητα ως προς την εφαρμογή τους*» και «*στην έλλειψη επίγνωσής τους από την πλευρά των πολιτικών ηγετών, των διοικητών, των μαχητών και του ευρύτερου κοινού*». Η αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις NIACs θα βοηθήσει τους ηγέτες και τα μέλη των NSAGs και των κυβερνητικών δυνάμεων να γνωρίζουν ποιες ενέργειες συνιστούν παραβίαση του ΔΑΔ και ποιες οδηγίες θα διασφαλίσουν τη συμμόρφωση.

Η εκπαίδευση σχετικά με τις αρχές του ΔΑΔ σε καιρό ειρήνης θα συμβάλει στην αύξηση του σεβασμού και της συμμόρφωσης με τις διατάξεις του ΔΑΔ τόσο πριν, όσο και κατά τη διάρκεια μιας ένοπλης σύγκρουσης μη διεθνούς χαρακτήρα. Το Geneva Call έχει διαλαλήσει με επιτυχία τις αρχές του ΔΑΔ, μέσω εκπαιδευτικών του δραστηριοτήτων για την εφαρμογή αυτού σε πολλές NSAGs. Υπάρχουν εμπόδια σε αυτή την προσπάθεια, ιδιαίτερα όταν βρίσκεται σε εξέλιξη κάποια ένοπλη σύγκρουση. Η δομή του «κυττάρου» πολλών NSAGs, η οποία αφαιρεί μια ιεραρχική αλυσίδα

διοίκησης, καθιστά δύσκολη τη διάδοση πληροφοριών, καθώς ο βαθμός στον οποίο οι ηγέτες έχουν τον έλεγχο των μελών τους ποικίλλει. Οι NSAGs διαφέρουν επίσης ως προς τον βαθμό στον οποίο είναι διατεθειμένοι να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της ΔΑΔ, καθώς μπορεί να εξαρτάται από το αν συμπίπτει ή όχι με τους στόχους του. Επιπλέον, ένας NSAG ενδέχεται να μην διαθέτει τους απαραίτητους πόρους για τη διάδοση πληροφοριών. Αυτά τα χαρακτηριστικά των NSAGs καθιστούν δύσκολη την αποτελεσματική εξήγηση των αρχών του ΔΑΔ κατά τη διάρκεια ένοπλης σύγκρουσης. Η καλύτερη «προληπτική δράση», επομένως, είναι να διασφαλιστεί ότι το ευρύ κοινό είναι ενήμερο για το ΔΑΔ. Τα μέλη των NSAGs είναι πιθανό να έχουν επίγνωση του ΔΑΔ εάν ξεσπάσει ένοπλη σύγκρουση.

Η συμμετοχή των NSAGs στην ανάπτυξη της ΔΑΔ, κρίνεται επιτακτική, υπό την έννοια ότι οι NSAGs δεσμεύονται, θεωρητικά, από συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί εξ ολοκλήρου από κράτη. Η αποτελεσματική και ρεαλιστική ανάπτυξη της ΔΑΔ θα πρέπει να περιλαμβάνει και τους NSAGs. Υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα από αυτή την προσέγγιση. Πρώτον, εάν εμπλέκονται μέλη των NSAGs, θα «δημιουργηθεί ένα αίσθημα ευθύνης». Με τη συμμετοχή στη νομική διαδικασία, ένας NSAG θα εξοικειωθεί περισσότερο με το νόμο και ο ίδιος ο νόμος θα έχει μεγαλύτερη αξιοπιστία για τον NSAG. Επιπλέον, ένας NSAG πιθανότατα θα σεβαστεί το νόμο, εάν συμμετείχε στη δημιουργία του, υποστηρίζοντας ακόμη και την πιο περίπλοκη νομική δομή. Αυτή η σκέψη αντιμετωπίζει πολλές πρακτικές προκλήσεις.

Ωστόσο, η σχέση μεταξύ κρατών και NSAGs είναι συχνά πολιτικοποιημένη και ορισμένα κράτη πιθανότατα θα αντιτίθεντο στη συμπερίληψή τους σε οποιαδήποτε διαδικασία σύναψης συνθηκών ή επίσημες συναντήσεις. Η παρουσία NSAGs θα έκανε τη διαδικασία «*ακόμη πιο δύσκαμπτη και πολιτική*» και θα ήταν πολύ δύσκολο να επιτευχθούν συμφωνίες. Επιπλέον, είναι απίθανο να διεξαχθούν πολλές περισσότερες διπλωματικές διασκέψεις, όπως αυτές που οδήγησαν στη δημιουργία των πρόσθετων πρωτοκόλλων, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος του ΔΑΔ είναι κωδικοποιημένο.

Άλλα νομικά μέσα όπως, ειδικές συμφωνίες και μονομερείς διακηρύξεις, ενδέχεται να παρέχουν χρήσιμους και πιο εφικτούς μηχανισμούς για την αύξηση της συμμετοχής των NSAGs στο ΔΑΔ. Αυτά τα νομικά μέσα έχουν το πλεονέκτημα ότι ένας NSAG αναλαμβάνει δέσμευση εθελοντικά και ανεξάρτητα από κυβέρνηση ότι μπορεί να πολεμά. Αυτές οι συμφωνίες βοηθούν στην αποσαφήνιση του νόμου και κρατούν τους NSAGs σε συγκεκριμένες υποχρεώσεις που έχουν διαπραγματευτεί οι ίδιοι. Επιπλέον, ειδικές συμφωνίες μπορούν να προσαρμοστούν σε κάθε συγκεκριμένη κατάσταση

ένοπλης σύγκρουσης, επιτρέποντας στα αντιμαχόμενα μέρη να επεκτείνουν τους κανόνες και να προσφέρουν περισσότερη προστασία από αυτή που απαιτείται από τον υφιστάμενο νόμο.

Εδώ υπάρχει ο ρόλος των τρίτων μερών να βοηθήσουν στη διευκόλυνση τέτοιων συμφωνιών. Τέτοιες συμφωνίες έχουν συναφθεί υπό την αιγίδα της ICRC, του Geneva Call και του ΟΗΕ. Οι Οργανισμοί αυτοί μπορούν να διευκολύνουν και να ενθαρρύνουν τους NSAGs να δεσμευτούν στις διατάξεις του IHL μέσω ειδικών συμφωνιών ή μονομερών δηλώσεων. Ενώ οι ΜΚΟ ενδέχεται να «*αποκτήσουν πιο ελεύθερη πρόσβαση*» σε NSAGs, κράτη και οργανισμοί, όπως η ΕΕ και ο ΟΗΕ έχουν την ικανότητα να αντιμετωπίσουν προβλήματα διπλωματικής ή πολιτικής φύσης. Η πιο αποτελεσματική δέσμευση με τους NSAGs περιλαμβάνει τη χρήση μιας σειράς παραγόντων, ο καθένας με διαφορετικό σύνολο εργαλείων. Αυτό θα εξασφαλίσει τα μέγιστα αποτελέσματα όσον αφορά την ευθυγράμμιση των ενεργειών των NSAG με τις διατάξεις του ΔΑΔ.

Είναι σαφές ότι απαιτείται περισσότερη προσπάθεια σε διεθνές επίπεδο για να καλυφθεί αυτό το κανονιστικό κενό με την ανάπτυξη ενός νόμου, ο οποίος θα μπορούσε να έχει τη μορφή προτύπων ή κατευθυντήριων γραμμών, αν όχι σύνταξη και έγκριση μιας νέας διεθνούς συνθήκης ειδικά για την κράτηση και τον εγκλεισμό σε NIACs. Ένας τέτοιος νόμος θα πρέπει να λαμβάνει με σαφήνεια την πραγματικότητα ότι οι NSAGs, ως μέρη στη σύγκρουση, ασκούν εξίσου δραστηριότητες κράτησης ως μέρος στην ένοπλη σύγκρουση μη διεθνούς χαρακτήρα.

Από την άλλη πλευρά, είναι απαραίτητο να ληφθούν δεόντως υπόψη οι συγκεκριμένες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι NSAGs όσον αφορά τη συμμόρφωση με περίπλοκες υποχρεώσεις, οι οποίες μερικές φορές θα ήταν παράλογο να ζητηθούν από ένα μέρος που εμπλέκεται σε ενεργό σύγκρουση. Ως εκ τούτου, ο νόμος πρέπει να είναι εφαρμόσιμος. Οι απαιτούμενες υποχρεώσεις θα αντικατοπτρίζουν τις διαφορετικές δυνατότητες των δύο πλευρών της σύγκρουσης.

Συναφώς, το διεθνές ποινικό σύστημα θα πρέπει να επιβάλλεται τακτικά κατά των NSAG για την εκδίκαση παραβιάσεων του ΔΑΔ και των εθιμικών κανόνων ΔΑΔ. Η πολιτική βούληση των κρατών θα πρέπει να υποστηρίζει τη θετική προσέγγιση που ακολουθούν οι διεθνείς δικαστικοί και εποπτικοί θεσμοί, για την προώθηση της λογοδοσίας των NSAG, ως συμβαλλόμενων μερών στις συγκρούσεις. Δεν είναι καλό κίνητρο για την προώθηση της συμμόρφωσης των NSAG με τους κανόνες του ΔΑΔ.

αλλά είναι ένας δίκαιος αποτρεπτικός μηχανισμός που θα απαιτήσει προσεκτική συμπεριφορά από τα αντίστοιχα μέλη των NSAG και την ηγεσία τους.

Τέλος, προτείνεται όπως μελλοντική έρευνα διερευνήσει τις πρακτικές που εφάρμοσαν οι NSAGs στη σύγκρουση Ισραήλ - Χαμάς, προς επιβεβαίωση, απόρριψη ή συμπλήρωση της ανάλυσης για το συγκεκριμένο θέμα στην παρούσα εργασία, αλλά και την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων λόγω των πρόσφατων διεθνών εξελίξεων και της αλματώδους εξέλιξης της τεχνολογίας σε όλους τους τομείς.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

Active Learning Network for Accountability and Performance in Humanitarian Action (ALNAP), (2005). Protection: An ALNAP Guide for Humanitarian Agencies, ODI, London.

Aljazeera, (2009). Άρθρο με τίτλο: 'Taliban issues code of conduct' (28 Ιουλίου 2009), διαθέσιμο στο: www.aljazeera.com/news/asia/2009/07/20097278348124813.html (τελευταία πρόσβαση 21 Οκτωβρίου 2023).

Aeschelimann, A., (2005). «Protection of Detainees: ICRC Action Behind Bars», *International Review of the Red Cross*, vol. 87, No. 857, (Mar 2005), διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc_857_5.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

AFP, (2017). '*Dozens of Prisoners Freed from Taliban Jail in Southern Afghanistan*' (άρθρο της 19 Νοεμβρίου 2017), διαθέσιμο στο: www.arabnews.com/node/1195966/world (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023).

Amnesty International, (1993). '*Violations of Human Rights in Armed Conflict: Proposals for Action: Statement by Amnesty International'*, διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/download/Documents/188000/ior300011993en.pdf (τελευταία πρόσβαση 12 Αυγούστου 2023) [εκδόθηκε στις 10 Νοεμβρίου 1993. Index Number: IOR 30/001/1993].

Amnesty International, (1995). '*Sierra Leone: Human Rights Abuses in a War against Civilians*', διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/download/Documents/176000/afr510051995en.pdf (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023).

Amnesty International, (2002). '*Colombia: San Vicente Del Caguán after the Breakdown of the Peace Talks: A Community Abandoned*', σσ. 3–4, διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/download/Documents/112000/amr230982002en.pdf (τελευταία πρόσβαση 30 Αυγούστου 2023).

Amnesty International, (2011). '*The Battle for Libya. Killings, Disappearances and Torture*', διαθέσιμο στο:

www.amnesty.org/download/Documents/32000/mde190252011en.pdf (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023).

Amnesty International, (2016). '*Syria: Abductions, Torture and Summary Killings at the Hands of Armed Groups*', διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/en/latest/news/2016/07/syria-abductions-torture-and-summary-killings-at-the-hands-of-armed-groups/ (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023).

Amnesty International/Human Rights Watch, (2016). «You Don't Exist". Arbitrary Detentions, Enforced Disappearances, and Torture in Eastern Ukraine», 34–35, διαθέσιμο στο: www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/ukraine0716web_2.pdf (τελευταία πρόσβαση 16 Δεκεμβρίου 2024)

Amnesty International, (2019). '*Syria: Damning Evidence of War Crimes and Other Violations by Turkish Forces and Their Allies*', διαθέσιμο στο: www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/syriadamning-evidence-of-war-crimes-and-other-violations-by-turkish-forces-and-their-allies/ (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023).

Andreopoulos, G. J., (2010). 'The International Legal Framework and Armed Groups.' *Human Rights Review*, 11.2.

Arjona, A., (2016). Rebelocracy: *Social Order in the Colombian Civil War*, Cambridge University Press.

Balanche, F., (2018). «*Sectarism in Syria's Civil War*», the Washington Institute for Near Eeast Policy, Washington, διαθέσιμο στο: www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/sectarianism-syrias-civil-war-geopolitical-study (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

Bangerter, O., (2008). 'The ICRC and Non-State Armed Groups' in Geneva Call, PSIO and UNIDIR (eds), *Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law: Conference Report*: Geneva, 4–5 June 2007 (Geneva Call 2008), διαθέσιμο στο: https://unidir.org/files/conferences/pdfs/conference-report-eng-0-107.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

Bangerter, O., (2012). 'Internal Control: Codes of Conduct within Insurgent Armed Groups', Occasional Paper 31, Small Arms Survey.

Bassiouni, M.C., (2007-2008). The New Wars and the Crisis of Compliance with the Law of Armed Conflict by Non-State Actors, *Journal of Criminal Law & Criminology*, 98(3), 711-810, διαθέσιμο στο: https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=7295&context=jclc (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023)

Bellal, A., (2020). 'What Are "Armed Non-State Actors"? A Legal and Semantic Approach' in E. Heffes, M. Kotlik and M. Ventura (eds), *International Humanitarian Law and Non-State Actors*, TMC Asser Press.

Bellal, A., Bongard, P. and Heffes, E., (2019). «*Research Brief: From Words to Deeds: A Research of Armed Non-State Actors' Practice and Interpretation of International Humanitarian and Human Rights Norms*», σ.3, διαθέσιμο στο: www.geneva-academy.ch/joomlatools-files/docman-files/From%20Words%20to%20Deeds%20A%20Research%20of%20Armed%20Non-State%20Actors%E2%80%99%20Practice%20and%20Inter.pdf, (τελευταία πρόσβαση 08 Αυγούστου 2023).

Bellal, A., (2019). *The War Report: Armed Conflicts in 2018*, Geneva Academy.

Bellinger III, J. B., and Phadmanabhan, V. J., (2011). "Detention Operations in Contemporary Conflicts: Four Challenges for the Geneva Conventions", *American Journal of International Law*, Vol. 105 No. 2 (Apr 2011).

Bianchi, A., (2009). «Introduction: Relativizing the Subjects or Subjectivizing the Actors: Is That the Question?» in Andrea Bianchi (ed.), *Non-State Actors and International Law*, Ashgate Publishing Co.

Bongard, P., and Somer, J., (2011). "*Monitoring Armed Non-State Actor Compliance with Humanitarian Norms: A Look at International Mechanisms and the Geneva Call Deed of Commitment*".

Bongard, P., 'Engaging Armed Non-State Actors on Humanitarian Norms: Reflections on Geneva Call's Experience', *Humanitarian Exchange*, No. 58.

Bouvy, A., (2014). *Local voices. Armed Militias in Masisi*. Άρθρο της 2/6/2014 στον ιστότοπο: African Defence Review, διαθέσιμο στο: https://www.africandefence.net/local-voices-armed-militias-in-masisi/ (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

Brownlie, I., (2008), *Principles of International Law*, Oxford University Press, London.

Burniske, Jessica, Modirzadeh, Naz K. & Lewis, Dustin A., (2017). «Armed Non-State Actors and International Human Rights Law: An Analysis of the Practice of the

U.N. Security Council and the U.N. General Assembly». *Harvard Public Law Working Paper,* No. 17-37, διαθέσιμο στο: SSRN: https://ssrn.com/abstract=2994907 ή στο: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2994907 (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023)

Buckley, M.O., (2011). Unregulated Armed Conflict: Non-State Armed Groups, International Humanitarian Law, and Violence in Western Sahara, 37(3), *UNC School of Law, North Carolina Journal of Int'l Law*, 793-845, διαθέσιμο στο: https://scholarship.law.unc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1960&context=ncilj (τελευταία πρόσβαση 17 Ιουλίου 2023).

Carey, C.S., and Mitchell, J.N., (2016). «*Pro-government Militias and Conflict*», Oxford Research Encyclopedia of Politics, Oxford University Press, διαθέσιμο στο: http://oxfordre.com/politics/view/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-33 (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

Casalin, D., (2011). «Taking Prisoners: Reviewing the International Humanitarian Law Ground for Deprivation of Liberty by Armed Opposition Groups», *International Review of the Red Cross*, Vol 93, Number 883, 743–757, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-casalin.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023). DOI: https://doi.org/10.1017/S181638311200015X

Casey-Maslen, S., (2013). 'Rebels with a cause? The role of armed non-state actors in the protection of civilians', Humanitarian Exchange, No. 58.

Cassese, A., (2005). *International Law* (second edition), Oxford University Press.

Cassese, A., (1981). The Status of Rebels Under the 1977 Geneva Protocol on Non-International Armed Conflicts, *International and Comparative Law Quartely*, Vol. 30, (1981).

Chatham House and International Committee of the Red Cross, (2009). Expert Meeting on Procedural Safeguards for Security Detention in Non-international Armed Conflict: Chatham House and International Committee of the Red Cross, London, 22–23 September 2008, 91 *International Review of the Red Cross, διαθέσιμο στο:* https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-876-expert-meeting.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 01 Αυγούστου 2023).

Chen, L., (2015). *An Introduction to Contemporary International Law: A Policy Oriented Perspective* (third edition), Oxford University Press.

Cherif, M.B., (2008). "The New Wars and the Crisis of Compliance with the Law of Armed Conflict by Non-State Actors", *The Journal of Criminal Law and Criminology*, vol. 98(3), σ.711-810.

Cismas, I., (2014). *Religious Actors and International Law*, Oxford University Press.

Clapham, A., (2006). Human rights obligations of non-state actors in conflict situations, *International Review of the Red Cross (IRRC)*, Volume 88, Number 863, September 2006, pp. 491-523, https://doi.org/10.1017/S1816383106000658 (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023)

Clapham, A., (2006). *Human Rights Obligations of Non-State Actors*, Oxford University Press.

Clapham, A., (2010). Human Rights Obligations of Non-State Actors, Oxford University Press, Oxford.

Clapham, A., (2014). 'Focusing on Armed Non-State Actors', in Andrew Clapham and Paola Gaeta (eds), The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict, Oxford University Press, Oxford.

Crawford, E., (2007). 'Eliminating the Distinction between Armed Conflicts.' *Leiden Journal of International Law*, Vol. 20 (2007).

Clapham, A., (2006). *Human Rights Obligations of Non-State Actors*, Oxford University Press (OUP).

Conciliation Resources, (2005). «Accord: An International Review of Peace Initiatives. Choosing to Engage Armed Groups and Peace Processes», σ.98, διαθέσιμο στο: https://rc-services-assets.s3.euwest-1.amazonaws.com/s3fs-public/Choosing_to_engage_Armed_groups_and_peace_processes_Accord_Issue_16.pdf, (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

Debuf, E., (2009). "Expert meeting on procedural safeguards for security detention in non-international armed conflict Chatham House and International Committee of the Red Cross, London 22-23 September 2008." *International Review of the Red Cross*, Vol. 91 Number 876 (2009).

Deidre, W., (2004). 'Removing the Distinction Between International and Non-International Armed Conflict in the Rome Statute of the International Criminal Court', *Melbourne Journal of International Law*, Vol. 5, (2004).

Democratic Autonomous Administration of Rojava, (2014): «*North and East Syria's Anti-terrorism Act Used to Try Local ISIS Suspects*».

Diakonia Lebanon International Humanitarian Law Resource Desk, (2019). «*Legal Brief: The Legal Status of ISIS-Affiliated Foreign Nationals Held in Detention in North-East Syria*», διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/legal-status-isis-affiliated-foreign-nationals-held-detention-north-east (τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2023).

Doty, D. H., & Glick, W. H. (1994). Typologies as a Unique Form of Theory Building: Toward Improved Understanding and Modeling. The Academy of Management Review, 19(2), 230–251. Διαθέσιμο στο: https://doi.org/10.2307/258704 (τελευταία πρόσβαση 5 Αυγούστου 2023).

Drouhaud, P., (2008). *FARC: Confessions d'un Guérillero*, Choiseul.

Dudai, R., (2011). 'Closing the Gap: Symbolic Reparations and Armed Groups', 93 International Review of the Red Cross.

Ekman, M., (2017). «*ILAC Rule of Law Assessment Report: Syria 2017*», International Legal Assistance Consortium (ILAC), διαθέσιμο στο: https://ilacnet.org/publications/syria-rule-of-law-assessment/ (τελευταία πρόσβαση 16 Ιουλίου 2023).

Elder, David A., 'The Historical Background of Common Article 3 of the Geneva Convention of 1949.' *Case Western Reserve Journal of International Law*, Vol. 11 Number 1 (1979) σ.36-69, διαθέσιμο στο: https://scholarlycommons.law.case.edu/jil/vol11/iss1/5/ (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023).

Expert Meeting on the Supervision of the Lawfulness of Detention During Armed Conflict, *The Graduate Institute of International Studies*, (July 2004).

Ezequiel, Heffes, Marcos Kotlik & Manuel J. Ventura (eds), *International Humanitarian Law and Non-State Actors: Debates, Law and Practice* (T.M.C. Asser Press/Springer, The Hague/Berlin, 2020), διαθέσιμο στο SSRN: https://ssrn.com/abstract=3497338 (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023).

European Union (EU), (2012), «*Mediation and Dialogue in Transitional Processes from Non-State Armed Groups to Political Movements/Political Parties, Factsheet – EEAS Mediation Support Project*», διαθέσιμο στο: https://ecdpm.org/wp-content/uploads/2013/11/2011-Transitional-Processes-

Non-state-Armed-Groups-Political.pdf (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

FARC-EP, (1978). '*Estatuto*', διαθέσιμο στο: http://theirwords.org/media/transfer/doc/estatutos-34339485fd5d10f2b8c321f1ddca0380.pdf (τελευταία πρόσβαση 31 Αυγούστου 2023).

FARC-EP, (2016). '*Final Agreement to End the Armed Conflict and Build a Stable and Lasting Peace between the National Government of Colombia and the Revolutionary Armed Forces of Colombia–People's Army*' διαθέσιμο στο: www.peaceagreements.org/viewmasterdocument/1845 (τελευταία πρόσβαση 28 Αυγούστου 2023).

Fazal, T. M. (2018). Wars of Law: Unintended Consequences in the Regulation of Armed Conflict. Cornell University Press, διαθέσιμο στο: http://www.jstor.org/stable/10.7591/j.ctt1w1vjzz (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

Fortin, K., (2017). *The Accountability of Armed Groups under Human Rights Law*, Oxford University Press (OUP).

Galli, A., (2013). 'Negotiating humanitarian access with Hamas in Gaza', *Humanitarian Exchange*, No. 58.

Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights, (2014). Reactions to Norms: Armed Groups and the Protection of Civilians, *Policy Briefing* No. 1, Geneva.

Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights, (2011). *Rules of Engagement: Protecting Civilians through Dialogue with Armed Non-State Actors*, Geneva.

Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights, «*RULAC: Non-international Armed Conflicts in Syria*», διαθέσιμο στο: www.rulac.org/browse/conflicts/non-international-armed-conflicts-in-syria#collapse3accord (τελευταία πρόσβαση 23 Ιουλίου 2023).

Geneva Academy, (2021). *From Words to Deeds: A Research Study of Armed Non-State Actors' Practice and Interpretation of International Humanitarian and Human Rights Norms*, διαθέσιμο στο: https://www.geneva-academy.ch/joomlatools-files/docman-files/Case%20Study-Revolutionary%20Armed%20Forces%20of%20Colombia%20%E2%80%93%2

0People%E2%80%99s%20Army.pdf (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

Geneva Call, (α.χ.). Their Words: Directory of Armed Non-State Actor Humanitarian Commitments, διαθέσιμο στο: http://theirwords.org (τελευταία πρόσβαση 11 Δεκεμβρίου 2023).

Geneva Call, (α.χ.). 'Deeds of Commitment', διαθέσιμο στο: http://www.genevacall.org/how-we-work/deed-of-commitment (τελευταία πρόσβαση 12 Νοεμβρίου 2023).

Geneva Call (2007), *Armed Non-State Actors and Landmines. Volume III: Towards Holilstic Approach to Armed Non-State Actors?* Διαθέσιμο στο: https://www.files.ethz.ch/isn/46887/2007_11.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

Geneva Call, (2012). Annual Report 2012, Geneva.

Geneva Call, (2014). 'The Third Meeting of Signatories to Geneva Call's Deeds of Commitment', Summary Report, Geneva, 17-20 November 2014.

Geneva Call, (2016). '*République Démocratique Du Congo: Premiers Pas Vers Un Meilleur Respect Des Populations Civiles Au Nord Kivu'*, διαθέσιμο στο: https://www.genevacall.org/news/republique-democratique-du-congo-premiers-pas-vers-un-meilleur-respect-des-populations-civiles-au-nord-kivu/ (τελευταία πρόσβαση 23 Αυγούστου 2023).

Geneva Call (2019). *Democratic Republic of Congo : the armed non-State actor APCLS signs Geneva Call's Deed of Commitment on protecting health care in armed conflict,* άρθρο της 27 Αυγούστου 2019, διαθέσιμο στο: https://www.genevacall.org/news/democratic-republic-of-congo-the-armed-non-state-actor-apcls-signs-geneva-calls-deed-of-commitment-on-protecting-health-care-in-armed-conflict/ (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

Global Coalition to Protect Education from Attack (GCPEA), (2020), '*Education under Attack 2020*' σ.209, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/education-under-attack-2020?gad_source=1&gclid=CjwKCAiA1fqrBhA1EiwAMU5m_8ggLEv_JDUlgpC9Cg4iB2yqh_Zm__k8ZN7XMVgHp2ynyfWUW4-U3hoC-nEQAvD_BwE (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023).

Global Security, '*The Lord's Resistance Army (LRA)*' www.globalsecurity.org/military/world/para/lra.htm (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

Goodman, R., (2009). The Detention of Civilians in Armed Conflict. *The American Journal of International Law,* Vol. 103, No. 1, 2009, pp. 48-74

Goodman, R., (2015). «Authorization versus Regulation of Detention in Non-international Armed Conflicts», 91, *International Law Studies,* διαθέσιμο στο: https://digital-commons.usnwc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1137&context=ils (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023).

Gravingholt, J., Hofman, C., & Klingebiel, S., (2007). *Development Cooperation and Non-State Armed Groups*, German Development Institute, Bohn (2007), διαθέσιμο στο: https://www.idos-research.de/uploads/media/Studies_29.pdf (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2023)

Gravingholt, J., (2008): Engaging Armed Groups in Development Cooperation in *Exploring Criteria & Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Human Rights Law*, διαθέσιμο στο: https://unidir.org/files/conferences/pdfs/conference-report-eng-0-107.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023)

Gray C., (2008). *International Law and the use of force*, Oxford University Press, 3rd ed., 2008.

Greenberg Research Inc, (1999). The People on War Report: ICRC Worldwide Consultation on the Rules of War, ICRC, Geneva.

Gutiérrez-Sanín, F., (2018) The FARC's militaristic blueprint, *Small Wars & Insurgencies*, 29:4, 629-653, DOI: 10.1080/09592318.2018.1497288 (τελευταία πρόσβαση 01 Σεπτεμβρίου 2023).

Hanckaerts, J.M., (2005). Study on Customary International Humanitarian Law. Annex. List of Customary Rules of International Humanitarian Law. *International Review of the Red Cross,* Vol. 87 (857), 198-212, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-law-rules.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L., (2009). *Customary International Humanitarian Law,* (ICRC), διαθέσιμο στο:

https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

Heffes, E., (2015). Detentions by Armed Opposition Groups in Non-International Armed Conflicts: Towards a New Characterization of International Humanitarian Law. *Journal of Conflict & Security Law* (2015), Vol. 20 No. 2, 229–250. Oxford University Press. doi:10.1093/jcsl/kru024

Heffes, Ezequiel and Kotlik, Marcos and Ventura, Manuel J., (2019). Introduction: The Functions and Interactions of Non-State Actors in the Realm of International Humanitarian Law (December 3, 2019).

Heffes, E., & Frenkel, B. E. (2017). The international responsibility of non-state armed groups: in search of the applicable rules. *Goettingen Journal of International Law*, 8(1), 39-72, doi: 10.3249/1868-1581-8-1-heffesfrenkel

Heller, J.K., (2015). «*What Exactly Is the ICRC's Position on Detention in NIAC?*» (Opinio Juris, 6 June 2015), διαθέσιμο στο: http://opiniojuris.org/2015/02/06/exactly-icrcs-position-detention-niac/ (τελευταία πρόσβαση 25 Ιουλίου 2023).

Henckaerts, J.M. and Doswald-Beck, L. (eds), (2005). «*Customary International Humanitarian Law*», Volume I: Rules, ICRC and Cambridge University Press, Cambridge.

Hill-Cawthorne, L., (2016). *Detention in Non-international Armed Conflict*, first edition, Oxford University Press (OUP).

Hofmann, C., (2006). 'Engaging Non-State Armed Groups in Humanitarian Action', *International Peacekeeping*, Vol. 13, No. 3 (September 2006), p. 396, διαθέσιμο στο http://www.die-gdi.de. σ. 396–409, DOI:10.1080=13533310600824090 Taylor & Francis (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

Hofmann C. and Ulrich Schneckener, U., (2011). «*NGOs and Nonstate Armed Actors. Improving Compliance with International Norms*», 3, διαθέσιμο στο: www.usip.org/sites/default/files/resources/sr284.pdf (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

Hofmann, C., (2012). 'Reasoning with Rebels: International NGOs' Approaches to Engaging Armed Groups', *SWP* Research Paper 11.

How does law protect in war? Non-international armed conflict. διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/a_to_z/glossary/non-international-armed-conflict (τελευταία πρόσβαση στις 19 Αυγούστου 2023).

Holmqvist, C., (2005). «Engaging Armed Non-State Actors in Post-conflict Settings» in A. Bryden and H. Hänggi (eds), *Security Governance in Post-conflict Peacebuilding*, Geneva Centre for the Democratic Control of the Armed Forces (DCAF).

Horowitz, J., (2018). 'The Challenge of Foreign Assistance for Anti-ISIS Detention Operations", *Just Security* (άρθρο της 23 Ιουλίου 2018), διαθέσιμο στο: https://www.justsecurity.org/59644/challenge-foreign-assistance-anti-isis-detention-operations/ (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

Horowitz, J., (2015). «*Guest Post: IHL Doesn't Regulate NIAC Internment – A Drafting History Perspective*» (Opinio Juris, 9 February 2015), διαθέσιμο στο: http://opiniojuris.org/2015/02/09/guest-post-ihl-doesnt-regulate-niac-internment-drafting-history-perspective/ (τελευταία πρόσβαση 26 Ιουλίου 2023).

Human Rights Council (HRC), (2015). «*Report of the Special Rapporteur on the Promotion and Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms While Countering Terrorism*», A/HRC/29/51, (ed.) Ben Emmerson, [παράγραφος 30], διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G15/127/02/PDF/G1512702.pdf?OpenElement, (τελευταία πρόσβαση 19 Ιουλίου 2023).

Human Rights Council (HRC) (2016). «*Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, Thematic Report: Out of Sight, Out of Mind: Deaths in Detention in the Syrian Arab Republic*», διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoISyria/A-HRC-31-CRP1_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

Human Rights Council (HRC), (2018). «*Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*», διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/A-HRC-37-72-1.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

Human Rights Council (HRC), (2020). «*Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*», A/HRC/43/57 [σ. 39], διαθέσιμο στο: https://undocs.org/A/HRC/43/57, (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

Human Rights Council (HRC), (2020). «*Situation of Human Rights in Yemen, Including Violations and Abuses since September 2014. Detailed Findings of the Group of Eminent International and Regional Experts on Yemen*» έγγραφο:

A/HRC/45/CRP.7, διαθέσιμο στο: www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/GEE-Yemen/A-HRC-45-CRP.7-en.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

Human Rights Watch, (HRW), (2001). «*Colombia: Beyond Negotiation: International Humanitarian Law and Its Application to the Conduct of the FARC-EP*», διαθέσιμο στο: www.hrw.org/reports/2001/farc/colmfarc0801.pdf (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023).

Human Rights Watch, (2008). "*Being Neutral Is Our Biggest Crime": Government, Vigilante, and Naxalite Abuses in India's Chhattisgarh State'*, διαθέσιμο στο: www.hrw.org/reports/2008/india0708/india0708web.pdf (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023).

Human Rights Watch, (2011). '*Colombia: Rebel Abuses Worsening Human Rights Watch Letter to Commander Manuel Marulanda'*, διαθέσιμο στο: www.hrw.org/news/2001/07/09/colombia-rebel-abuses-worsening, (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023).

Human Rights Watch, (2012). '*Syria: End Opposition Use of Torture, Executions. Abuses Show Need for Accountability*', διαθέσιμο στο: www.hrw.org/news/2012/09/17/syria-end-oppositionuse-torture-executions (τελευταία πρόσβαση 09 Αυγούστου 2023).

Human Rights Watch (HRW) (2014). «*Under Kurdish Rule Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*», διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/report/2014/06/19/under-kurdish-rule/abuses-pyd-run-enclaves-syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

Human Rights Watch, (HRW) (2015). '*Our School Became the Battlefield'. Using Schools for Child Recruitment and Military Purposes in Eastern Democratic Republic of Congo*, διαθέσιμο στο: www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/drcschools1015_web.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

Human Rights Watch, (2018). '*Colombia: Guerrillas Should Free Kidnapped People Suspended Peace Talks No Excuse'*, διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/news/2018/10/30/colombia-guerrillas-should-free-kidnapped-people, (τελευταία πρόσβαση 11 Αυγούστου 2023).

Human Rights Council (HRC), (2020) , '*Resolution Adopted by the Human Rights Council on 22 June 2020. 43/39. Technical Assistance and Capacity-Building to*

Improve Human Rights in Libya', διαθέσιμο στο: https://undocs.org/A/HRC/RES/43/39 και στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G20/163/62/PDF/G2016362.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

Human Rights Watch (HRW), (2020). '*Colombia: Eventos de 2020*', διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/colombia (τελευταία πρόσβαση 27 Αυγούστου 2023).

Human Rights Watch (HRW) (2021). «*Illegal Transfers of Syrians to Turkey. Over 60 Detained, Forcibly Moved from Occupied Territories*», διαθέσιμο στο: www.hrw.org/news/2021/02/03/illegal-transfers-syrians-turkey (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

Fortin, K. (2018). Which legal framework applies to deprivation of liberty by non-State armed groups and do they address the particular challenges when detention is conducted by non-State armed groups? *41st Round Table on Current Issues of IHL. «Deprivation of liberty and armed conflicts: exploring realities and remedies»*. International Institute of Humanitarian Law, pp. 1-24, Sanremo, 6-8 September 2018.

ICC, (2007). «*Εισαγγελέας κατά Thomas Lubanga Dyilo*», ΔΠΔ, Υπόθεση Αρ. ICC-01/04-01/06, διαθέσιμο στο: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CaseInformationSheets/LubangaEng.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

ICC, (2007). Εισαγγελέας κατά Lubanga, Απόφαση για την επιβεβαίωση των κατηγοριών, ICC-01/04-01/06-803-tEN (Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο)..

ICRC, «*IHL Treaties, States Parties and Commentaries: Syrian Arab Republic*», διαθέσιμο στο: https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/treaties-and-states-parties (τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2023).

ICRC, (2008). *Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-international Armed Conflicts*. International Committee of Red Cross (ICRC), Geneva, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/sites/default/files/topic/file_plus_list/0923-increasing_respect_for_international_humanitarian_law_in_non-international_armed_conflicts.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

ICRC, (2009). «*Interpretive Guidance on the Notion of Direct Participation in Hostilities*» [Ερμηνευτική καθοδήγηση της ΔΕΕΣ για την έννοια της άμεσης

συμμετοχής στις εχθροπραξίες], διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/case-study/icrc-interpretive-guidance-notion-direct-participation-hostilities (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

ICRC, (2011). «*31st International Conference of the Red Cross and Red Crescent. International Humanitarian Law and the Challenges of Contemporary Armed Conflicts*», διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/doc/assets/files/red-cross-crescent-movement/31st-international-conference/31-int-conference-ihl-challenges-report-11-5-1-2-en.pdf (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

ICRC, (2011). 'A Collection of Codes of Conduct Issued by Armed Groups', 93 *International Review of the Red Cross*.

ICRC, (2013). «*Strengthening International Humanitarian Law Protecting Persons Deprived of Their Liberty: Synthesis Report from Regional Consultations of Government Experts*», διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/download/file/5483/strengthening-protection-detention-consultations-synthesis-2013-icrc.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023)

ICRC, (2014). «*Internment in Armed Conflict. Basic Rules and Challenges. Opinion Paper, November 2014*», διαθέσιμο στο: www.icrc.org/en/document/internment-armed-conflict-basic-rules-and-challenges (τελευταία πρόσβαση στις 25 Ιουλίου 2023).

ICRC, (2015). *Safeguarding the Provision of Health Care: Operational Practices and Relevant International Humanitarian Law Concerning Armed Groups*, Geneva.

ICRC, (2016). «*Commentary on the First Geneva Convention: Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*», Cambridge University Press (CUP).

ICRC, (2018). «*The Roots of Restraint in War*».

ICRC, (2019). '*33rd International Conference of the Red Cross and Red Crescent: International Humanitarian Law and the Challenges of Contemporary Armed Conflicts: Recommitting to Protection in Armed Conflict on the 70th Anniversary of the Geneva Conventions*', διαθέσιμο στο: www.icrc.org/sites/default/files/document/file_list/challenges-report_ihl-and-non-state-armed-groups.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

ICRC, (2023). The ICRC's report on '*Detention by Non-State Armed Groups: Obligations Under International Humanitarian Law and Examples of How to*

Implement Them', ICRC, Geneva, 2023, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/document/detention-non-state-armed-groups?mc_phishing_protection_id=28047-cgl90uqdu81eu8jurfd0 (τελευταία πρόσβαση 27 Αυγούστου 2023).

Inter-Agency Standing Committee (IASC) Principals, (2013). '*The Centrality of Protection in Humanitarian Action*' [17 Δεκεμβρίου 2013].

International Council on Human Rights Policy, (2000). *Ends and Means: Human Rights Approaches to Armed Groups*, Geneva.

ICTR, (1998). Εισαγγελέας κατά Akayesu, ICTR-96-4-T (Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για τη Ρουάντα).

ICTY, (1995). Εισαγγελέας κατά Dusko Tadić a/k/a 'Dule', Απόφαση επί της πρότασης άμυνας για παρεμπίπτουσα έφεση επί της δικαιοδοσίας, IT-94-1-T, T.Ch. II [Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία (ICTY)].

ICTY, (1997). Εισαγγελέας κατά Dusko Tadić a/k/a 'Dule' Opinion and Judgment (1997) IT-94-1-T (ICTY, Trial Chamber).

ICTY, (1998), Εισαγγελέας κατά Delalic, Υπόθεση Αρ. IT-96-21-T, σκέψη 308, διαθέσιμο στο: https://www.icty.org/x/cases/mucic/tjug/en/ (τελευταία πρόσβαση 30 Ιουλίου 2023).

ICTY, (2005). Εισαγγελέας κατά Fatmir Limaj, Haradin Bala & Isak Musliu (2005) IT-03-66-T.

ICTY, (2008). Εισαγγελέας κατά Boškoski και Tarcˇulovski (2008) IT-04-82-T (ICTY).

ICTY, (2008). Εισαγγελέας κατά Ramush Haradinaj et al. (2008) IT-04-84-T (ICTY) Jean d'Aspremont J. (ed.), (2011). P*articipants in the International Legal System: Multiple Perspectives on Non-State Actors in International Law*, Routledge.

Informe conjunto de las organizaciones de derechos humanos colombianas para el Examen Periódico Universal de Colombia, (2018). '*Situación de Derechos Humanos y Derecho Humanitario En Colombia 2013–2017*', διαθέσιμο στο: https://coalico.org/wp-content/uploads/2020/05/informe_situacion_derechos_espanol_3_abril_2018.pdf (τελευταία πρόσβαση 27 Αυγούστου 2023).

Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (2018). *Detention in the Syrian Arab Republic: A Way Forward*, March 2018, 4-6.

International Covenant on Civil and Political Rights. https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/ccpr.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

International Council on Human Rights Policy (ICHRP), (2000). "*Ends and Means: Human Rights Approaches to Armed Groups*", διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/ends-and-means-human-rights-approaches-armed-groups (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

International Council on Human Rights Policy (ICHRP), (1999). Holding Armed Groups to International Standards: An ICRC Contribution to thw Tesearch Project of the ICHRP.

International Crisis Group (ICG), (2013). '*Syria's Kurds: A Struggle within a Struggle, Middle East Report No. 136*, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/syria%E2%80%99s-kurds-struggle-within-struggle?gad_source=1&gclid=CjwKCAiA1fqrBhA1EiwAMU5m_6TZXowcx4mnvz58l-GVB4DYAY3p7HxiazYZa_PL_T-l-MLEsve9RBoC6DwQAvD_BwE (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

International Humanitarian Law Databases. Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II), 8 June 1977. Διαθέσιμο στο: https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/apii-1977 (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

ITLOS (2011). (International Tribunal for the Law of the Sea). *Responsibilities and Obligations of States Sponsoring Persons and Entities with Respect to Activities in the Area, Advisory Opinion*, διαθέσιμο στο: https://www.itlos.org/index.php?id=109 (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

Jackson, A., (2012). "Talking to the other side: Humanitarian engagement with armed non-state actors", *HPG* Brief 47, ODI.

Jackson, A., and Davey, E., (2014). 'From the Spanish civil war to Afghanistan: Historical and contemporary reflections on humanitarian engagement with non-state armed groups', *HPG* Working Paper, ODI,

Jennings R., and Sir Watts, W., (2008). *Oppenheim's International Law: Volume 1 Peace* (ninth edition), Oxford University Press (OUP).

Jinks, D. (2003). The Temporal Scope of Application of International Humanitarian Law in Contemporary Conflicts, *International Humanitarian Law Research Initiative*, διαθέσιμο στο http://www.hpcrresearch.org/sites/default/fles/publications/Sessions3.pdf, [Harvard Program on Humanitarian Policy and Conflict Research] (τελευταία πρόσβαση στις 04 Αυγούστου 2023).

Johnson, T. and DuPee, M., (2012). 'Analysing the New Taliban Code of Conduct (Layeha): An Assessment of Changing Perspectives and Strategies of the Afghan Taliban', 31, *Central Asian Survey*.

Johnstone, H., (2013). 'Humanitarian negotiations in Afghanistan: WFP's experience', *Humanitarian Exchange*, No 58.

Keogh S., and Ruijters, Y., (2012). *Dangerous Liaisons? A Historical Review of UNHCR's Engagement with Non-State Armed Actors*, UNHCR.

Klabbers, J. (2003). '(I Can't Get No) Recognition: Subjects Doctrine and the Emergence of Non-State Actors', in J. Petman & J. Klabbers (eds), *Nordic Cosmopolitanism. Essays in International Law for Martti Koskenniemi* (2003), Brill Publishing

Kleffner, Jann K., (2011). The Applicability of International Humanitarian Law to Organised Armed Groups, *International Review of the Red Cross*, 93(882) (June 2011) doi:10.1017/S181638311200001X διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-882-kleffner.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 27 Ιουλίου 2023)

Knapp, M., Flach, A., & Ayboğa, (2016). *Revolution in Rojava: Democratic Autonomy and Women's Liberation in Syrian Kurdistan*. Pluto Press, https://doi.org/10.2307/j.ctt1gk07zg.

Knox, J. H. (2008). Horizontal Human Rights Law. *The American Journal of International Law*, 102(1), 1–47. http://www.jstor.org/stable/40007767 (τελευταία πρόσβαση στις 02 Σεπτεμβρίου 2023).

Krieger, H., (2018). 'International Law and Governance by Armed Groups: Caught in the Legitimacy Trap?', *Journal of Intervention and Statebuilding*, Vol. 12, No. 4, 563–583, διαθέσιμο στο: https://doi.org/10.1080/17502977.2018.1504489 (τελευταία πρόσβαση 03 Σεπτεμβρίου 2023).

Kuol, M.A., (2007). 'Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law: The Sudan

Experience', in Geneva Call, *Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law*, Conference Report, 4-5 June 2007.

Loeb, J., (2013). 'Talking to the other side: Humanitarian engagement with armed non-state actors in Darfur, Sudan, 2003-2013', *HPG* Working Paper, ODI.

Mack, M. (2008). Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-international Armed Conflicts, *International Committee of Red Cross (ICRC)*, Geneva, διαθέσιμο στο: http://www.icrc.org/eng/resources/documents/publication/p0923.htm (τελευταία πρόσβαση 08 Αυγούστου 2023).

Mack, M., (2008). *Increasing Respect for International Humanitarian Law in Non-International Armed Conflicts*, ICRC, Geneva.

Mackintosh, K., and Macdonald, I., (2013). 'Counter-terrorism and humanitarian action', *Humanitarian Exchange*, No. 58.

Mampilly, Z. C. (2011). *Rebel Rulers: Insurgent Governance and Civilian Life during War*. Cornell University Press. Διαθέσιμο στο: http://www.jstor.org/stable/10.7591/j.ctt7zfvj (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

Mapping Militants Organizations. (2018). «*The United Self-Defense Forces of Colombia, AUC*», Stanford University, διαθέσιμο στο: https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/united-self-defense-forces-colombia (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

Marouda, Maria-Daniella, "Application of International Humanitarian Law in contemporary armed conflicts: is it simply a question of facts?" *At Stelios Perrakis & Maria-Daniella Marouda (edit.), Armed Conflicts and International Humanitarian Law. 150 Years after Solferino. Acquis and Prospects*. European Centre for Research and Training on Human Rights and Humanitarian Action (Athens: Sakkoulas & Bruxelles: Bruylant, 2009).

Matas, D. (1997). «Armed Opposition Groups», v.24 (3), *Manitoba Law Journal*, σ.621-634, διαθέσιμο στο: https://themanitobalawjournal.com/wp-content/uploads/articles/MLJ_24.3/Armed%20Opposition%20Groups%20.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Αυγούστου 2023).

Mastorodimos, K., (2017). *Armed Non-State Actors in International Humanitarian and Human Rights Law: Foundation and Framework of Obligations and Rules on Accountability*, Routledge.

McHugh, G., and Bessler, M., (2006). *Humanitarian Negotiations with Armed Groups: A Manual for Practitioner*, UN OCHA and the Inter-Agency Standing Committee.

McHugh G., and Bessler, M., (2006). *Guidelines on Humanitarian Negotiations with Armed Groups*, UN OCHA and the Inter-Agency Standing Committee.

McHugh, G., and Bessler, M., (2006). «*Humanitarian Negotiations with Armed Groups: A Manual for Practitioners*» (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, *OCHA*, διαθέσιμο στο: www.unocha.org/sites/unocha/files/HumanitarianNegotiationswArmedGroupsManual.pdf (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

Melzer, N., (2009). *Interpretive Guidance on the Notion of Direct Participation in Hostilities under International Humanitarian Law*, ICRC, διαθέσιμο στο: https://shop.icrc.org/interpretive-guidance-on-the-notion-of-direct-participation-in-hostilities-under-international-humanitarian-law.html?___store=en (τελευταία πρόσβαση 09 Αυγούστου 2023).

Milanovic, Marko, *The Lost Origins of Lex Specialis: Rethinking the Relationship between Human Rights and International Humanitarian Law', Theoretical Boundaries of Armed Conflict and Human Rights*, Jens David Ohlin ed., Cambridge University Press, (2014), διαθέσιμο στο: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2463957 (τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2023).

Modirzadeh, N., Lewis, D., and Bruderlein, C., (2011). 'Humanitarian engagement under counter-terrorism: A conflict of norms and the emerging policy landscape' 93, *International Review of the Red Cross*.

Murray, D., (2016). *Human Rights Obligations of Non-State Armed Groups*, Hart Publishing.

Nijman, E. J., (2004). *The Concept of International Legal Personality: An Inquiry into the History and Theory of International Law*, TMC Asser Press.

Noortmann M. and Ryngaert C. (eds), (2010). *Non-State Actor Dynamics in International Law: From Law-Takers to Law-Makers*, Ashgate Publishing Co.

Noortmann, M., Reinisch A. and Ryngaert, C. (eds), (2015). *Non-State Actors in International Law*, Hart.

Oberleitner, G., (2015). *Human Rights in Armed Conflict: Law, Practice, Policy*, Cambridge University Press.

O'Connell, E.M., Christian J Tams, J.C., and Tladi, D., (2019). *Self-defence against Non-State Actors* (first edition), Cambridge University Press (CUP).

OHCHR, «*Joint Statement by Independent United Nations Human Rights Experts on Human Rights Responsibilities of Armed Non-State Actors*», διαθέσιμο στο: www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=26797&LangID=E (τελευταία πρόσβαση 25Ιουλίου 2023).

Özçelik, B., (2020). 'Explaining the Kurdish Democratic Union Party's Self-governance Practices in Northern Syria, 2012–18', *Government and Opposition*, 55, 690–710, doi:10.1017/gov.2019.1. διαθέσιμο στο: https://www.cambridge.org/core/journals/government-and-opposition/article/explaining-the-kurdish-democratic-union-partys-selfgovernance-practices-in-northern-syria-201218/55FA96941068CF89B9FDAB91AE94528C (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

Pejic, J., (2005). «Procedural Principles and Safeguards for Internment Administrative Detention in Armed Conflict and Other Situations of Violence», *International Review of the Red Cross*, Vol. 87, No. 858, (June 2005), διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0892.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023).

Pejic, J., (2011). «The Protective Scope of Common Article 3: More than Meets the Eye», *International Review of the Red Cross*, 93(881) (March 2011), σ. 193-196, διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-881-pejic_0.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

Pejić, J., (2012). 'Conflict Classification and the Law Applicable to Detention and the Use of Force' in Elizabeth Wilmshurst (ed.), *International Law and the Classification of Conflicts* [first edition, Oxford University Press (OUP) 2012].

Peña, A.M., (2014). *Guerrilla y Población Civil: Trayectoria de Las FARC 1949–2013*, Centro Nacional de Memoria Histórica 2014, 63 διαθέσιμο στο: www.centrodememoriahistorica.gov.co/descargas/informes2013/farc/guerrilla-y-poblacion-civil-jun-2016.pdf, (τελευταία πρόσβαση 03 Σεπτεβμρίου 2023).

Pictet, S. Jean, (1958). *The Geneva Conventions of 12 August 1949 Commentary - IV Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*, ICRC (1958), διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/7d971f/pdf (τελευταία πρόσβαση στις 29 Ιουλίου 2023).

Pilloud, Claude, et al., eds. (1987). *Commentary on the Additional Protocols: of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, ICRC (1987).

Prosecutor v Galić, ICTY-98-29-T, Trial Chamber, Judgement, 5 December 2003.

Provost, R., (2018). 'FARC Justice: Rebel Rule of Law', *University of California, Irvine Law Review,* Vol. 227, διαθέσιμο στο: https://escholarship.org/content/qt72q1w1h0/qt72q1w1h0_noSplash_9ca32a8a8c7508be24bbd02189931554.pdf?t=qx22pp (τελευταία πρόσβαση 25 Αυγούστου 2023).

Quintin, A., (2020). *The Nature of International Humanitarian Law: A Permissive or Restrictive Regime?* Edward Elgar Publishing.

Radpey, L., (2015). 'The Kurdish Self-rule Constitution in Syria' (2015) 14 *Chinese Journal of International Law* 14(4): 835-841, DOI: 10.1093/chinesejil/jmv057. Διαθέσιμο στο: https://www.researchgate.net/publication/284880028_The_Kurdish_Self-Rule_Constitution_in_Syria (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

Regional Court of Stockholm, (2017). Υπόθεση: *Εισαγγελέας κατά Omar Haisam Sakhanh* (2017). Αριθμός Υπόθεσης: B3787-16, District Court of Stockholm, Case of Haisam, Judgment [παράγραφος 31], διαθέσιμο στο: https://www.legal-tools.org/doc/e5c4ef/pdf/ (τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2023).

Reyes, R., et al. (eds) (1999). La Situación En Colombia/Entrevista: Las FARC Queremos Gobernar Colombia' *Clarín*, διαθέσιμο στο: www.clarin.com/ediciones-anteriores/farc-queremos-gobernar-colombia_0_rkWZGc3e0Kx.html (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμρίου 2023).

RFE/RL, «*Raid on Taliban Prison Frees at Least 30 in Afghanistan*» (άρθρο της 19 Νοεμβρίου 2017), διαθέσιμο στο: www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-prison-raid-dozens-freed/28862465.html (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023).

Richards, J. (2018). Troop Retention in Civil Wars: Desertion, Denunciation, and Military Organization in the Democratic Republic of Congo. *Journal of Global Security Studies,* 3(1), διαθέσιμο στο: https://link.gale.com/apps/doc/A592039909/HRCA?u=anon~5d3d52dd&sid=googleScholar&xid=fb387d (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

Risse T., and Börzel, A.T., (2012). 'Human Rights: The New Agenda', Working Paper No. 7, *Transworld: Transatlantic Relations and the Future Global Governance*,

διαθέσιμο στο: https://www.iai.it/sites/default/files/TW_WP_07.pdf (τελευταία πρόσβαση 15 Ιουλίου 2023).

Roberts, A., and Sivakumaran, S., (2011). 'Hybrid Sources of Law: Armed Groups and the Creation of International Humanitarian Law', 37, Yale Journal of International Law.

Rodenhäuser, T., (2018). *Organizing Rebellion: Non-State Armed Groups under International Humanitarian Law, Human Rights Law and International Criminal Law*, Oxford University Press (OUP).

Rodenhäuser, T., & Lefebvre, E., (2023). *Detention by non-State armed groups: translating law to practice*, άρθρο της 4 Απριλίου 2023, διαθέσιμο στο: https://blogs.icrc.org/law-and-policy/2023/04/04/detention-non-state-armed-groups/ (τελευταία πρόσβαση 27 Αυγούστου 2023).

Rojava Information Center (RIC) (2019). «*Beyond the Frontlines: The Building of the Democratic System in North and East Syria*», διαθέσιμο στο: https://womendefendrojava.net/wp-content/uploads/2019/12/Beyond-the-frontlines-The-building-of-the-democratic-system-in-North-and-East-Syria-Report-Rojava-Information-Center-December-2019_compressed.pdf (τελευταία πρόσβαση 22 Ιουλίου 2023).

Rogier, B., 'Timelines, Borderline and Conflict.' *International Review of the Red Cross*, Vol. 91 Number 873 (2005).

Rondeau, S., (2011). Participation of armed groups in the development of the law applicable to armed conflicts, *International Review of the Red Cross (IRRC)*, Volume 93, Number 883, September 2011, pp. 649-672 https://doi.org/10.1017/S1816383112000136

Reuters, (2008). *Colombia's FARC rebels free eight hostages: International Committee of Red Cross (ICRC)*, Δημοσίευμα (άρθρο) της 25 Ιουλίου 2008.

Rostow, Nicholas, "International Law and the Use of Force: A Plea for Realism". Vol. 34 YALE, Issue 2, Yale Journal of International Law (2009). https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1370&context=yjil

Sassoli, M., (2003). *Possible Legal Mechanisms to Improve Compliance by Armed Groups with International Humanitarian Law and International Human Rights Law.*

Sassoli, M., (2006). «Transnational Armed Groups and International Humanitarian Law», *Program on Humanitarian Policy and Conflict Research, Harvard University Occasional Paper Series* (Winter 2006), διαθέσιμο στο: https://hhi.harvard.edu/publications/transnational-armed-groups-and-international-humanitarian-law (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

Sassoli, M., (2007). 'Engaging Non-State Actors: The New Frontier for International Humanitarian Law', in Geneva Call, Exploring Criteria and Conditions for Engaging Armed Non-State Actors to Respect Humanitarian Law and Human Rights Law, Conference Report, 4-5 June 2007.

Sassoli, M., and Laura M. Olson, (2008). "The relationship between International Humanitarian law and Human Rights Law Where it Matters: Admissible Killing and Internment of Fighters in Non-International Armed Conflict." *International Review of the Red Cross*, Vol. 90. διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/articles/relationship-between-international-humanitarian-and-human-rights-law-where-it-matters (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023).

Sassòli, M., (2010). 'Taking armed groups seriously: ways to improve their compliance with international humanitarian law.' *International Humanitarian Legal Studies*, Vol. 1.

Sassoli, M., (2011). 'Should the obligations of states and armed groups under international humanitarian law really be equal?' 93, International Review of the Red Cross.

Sassòli, M., (2019). *International Humanitarian Law: Rules, Controversies, and Solutions to Problems Arising in Warfare*, Edward Elgar Publishing

Shaw, N. M., (2008). *International Law* (sixth edition), Cambridge University Press.

Shaw, Malcolm N., (2014). *International Law*, Cambridge University Press, 7th Edition, Cambridge.

Shultz, H.R., Farah, D., and Lochard, V.I., (2004). «*Armed Groups: A Tier-One Security Priority*», USAF Institute for National Security Studies, INSS Occasional Paper 57, διαθέσιμο στο: www.files.ethz.ch/isn/49704/2004-09_OCP57.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Ιουλίου 2023).

Schulze, K., (2004). *The Free Aceh Movement (GAM): Anatomy of a Separatist Organization*, East-West Center Washington, Διαθέσιμο στο: https://www.eastwestcenter.org/sites/default/files/private/PS002.pdf (τελευταία πρόσβαση 02 Αυγούστου 2023).

Sjoberg, A.K., (2006). *A Global Report on Mine Action by Armed Non-State Actors: Some Preliminary Findings*, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/world/global-report-mine-action-armed-non-state-actors-some-preliminary-findings (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

Sjöberg, A.K., (2010). '*Challengers without Responsibility? Exploring Reasons for Armed Non-State Actor Use and Restraint on the Use of Violence against Civilians*', Διδακτορική Διατριβή, κατατεθείσα στο Graduate Institute of International and Development Studies.

Simma, B., & Paulus, A. L. (1999). The Responsibility of Individuals for Human Rights Abuses in Internal Conflicts: A Positivist View. *The American Journal of International Law, 93(2), 302*. doi:10.2307/2997991

Sivakumaran, S. (2006). Binding Armed Opposition Groups. *The International and Comparative Law Quarterly*, 55(2), 369–394. Διαθέσιμο στο: http://www.jstor.org/stable/3663166 (τελευταία πρόσβαση στις 09 Σεπτεμβρίου 2023).

Sivakumaran, S., (2009) "Courts of Armed Opposition Groups: Fair Trials or Summary Justice," *Journal of International Criminal Justice*. Vol. 7.

Sivakumaran, S., (2011). "Lessons for the Law of Armed Conflict from Commitment of Armed Groups", *International Review of the Red Cross*, Vol. 93.

Sivakumaran, S., (2012). *The Law of Non-international Armed Conflict*, Oxford University Press.

Solis, D. S., (2010). The Law of Armed Conflict: International Humanitarian Law in War, Cambridge University Press (CUP).

The Guardian (2012). *Colombian FARC rebels release hostages after decade of jungle captivity*, 3 April 2012.

Thomas, R. (2004). Aid Worker Safety and Security as a Source of Stress and Distress: Is Psychological Support Needed? *Refugee Survey Quarterly*, 23(4), 152–167. Διαθέσιμο στο: http://www.jstor.org/stable/45054872 , (τελευταία πρόσβαση 06 Αυγούστου 2023).

Thompson, G. P., (2014). *Armed Groups: The 21st Century Threat*, Rowman & Littlefield.

Trapp, Kimberley Natasha, Can Non-State Actors Mount an Armed Attack? στο M. Weller, ed.,*The Oxford Handbook of the Use of Force in International law*,

OUP, διαθέσιμο στο SSRN: https://ssrn.com/abstract=2407477, (τελευταία πρόσβαση 5 Αυγούστου 2023).

Tuck, D. (2011). «Detention by Armed Groups: Overcoming Challenges to Humanitarian Action.» *International Review of the Red Cross*. Vol 93, Number 883, (September 2011), διαθέσιμο στο: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-883-tuck.pdf, (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

UN (1955). Στοιχειώδεις Κανόνες δια την Μεταχείρισιν των Κρατουμένων. Διαθέσιμο στο: https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4c469d2a2 (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023)

UN (1990). Κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για την Προστασία των Ανηλίκων που στερούνται της προσωπικής τους ελευθερίας. Υιοθετήθηκαν με το από 14 Δεκεμβρίου 1990 No. 45/113 ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών (ΓΣ/ΗΕ). Κείμενο: Παράρτημα στην Απόφαση 45/113 της Γενικής Συνέλευσης (Μετάφραση: Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αθήνα). Διαθέσιμο στο: https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bda6bfc2 (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

UN (1988). Κώδικας Αρχών για την Προστασία όλων των Ατόμων που στερούνται την προσωπική τους ελευθερία με οιαδήποτε μορφή κράτησης ή φυλάκιση. Υιοθετήθηκε με την από 9.12.1988 υπ' αριθμ. 43/173 Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε. Κείμενο: UN Document A/43/49 (1988) (Μετάφραση: Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αθήνα). Διαθέσιμο στο: https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bda6b3c2 (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

UN (2014). *Report of the International Commission of Inquiry on Libya*, UN Doc. A/HRC/19/68, 28 January 2014.

UN/GA, (1988). 75η σύσκεψη. Ψήφισμα A/RES/43/145, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/531/24/IMG/NR053124.pdf?OpenElementOpenElement (τελευταία πρόσβαση 05 Αυγούστου 2023).

UN/GA (2009). Report of the UN Secretary-General to the Security Council on the Protection of Civilians in Armed Conflict, UN Doc S/2009/277 (29 May 2009).

UN/GA (UN General Assembly), (2010). Resolution 46/182.

UNHCR. Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων και άλλων Μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Διακήρυξη για την Προστασία από την Αναγκαστική Εξαφάνιση. Διαθέσιμο στο: https://www.asylumlawdatabase.eu/sites/default/files/aldfiles/%CE%A3%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7%20%CE%97%CE%95%20%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%20%CF%84%CF%89%CE%BD%20%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%AF%CF%89%CE%BD%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CF%89%CE%BD%20%CF%84%CF%81%CF%8C%CF%80%CF%89%CE%BD%20%CF%83%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%AE%CF%82%2C%20%CE%B1%CF%80%CE%AC%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B7%CF%82%20%CE%AE%20%CF%84%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%B9%CE%BD%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82.pdf (τελευταία πρόσβαση 03 Αυγούστου 2023).

UN Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) (2015). «*Report on the Human Rights Situation in Ukraine 16 February to 15 May 2015*», διαθέσιμο στο: www.ohchr.org/Documents/Countries/UA/10thOHCHRreportUkraine.pdf (τελευταία πρόσβαση 20 Ιουλίου 2023).

UN/OHCHR, (2001). «*Training Manual on Human Rights Monitoring*», Professional Training Series No 7, διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/training-manual-human-rights-monitoring-first (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

UN Office of the Special Representative of the Secretary General for Children and Armed Conflict, (2009) [Γραφείο ΟΗΕ του Ειδικού Αντιπροσώπου του Γενικού Γραμματέα για τα Παιδιά και τις Ένοπλες Συγκρούσεις]. «*Working Paper No. 1, The Six Grave Violations Against Children during Armed Conflict: The Legal*

Foundation» (αναθ. 2013), διαθέσιμο στο: https://childrenandarmedconflict.un.org/publications/WorkingPaper-1_SixGraveViolationsLegalFoundation.pdf (τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2023).

UN/SC, (1993). Ψήφισμα 827 (1993) για την σύσταση του ΔΠΔΓ (ICTY). Υιοθετήθηκε και εγκρίθηκε στην 3217η συνεδρίασή του στις 25 Μαΐου 1993. Διαθέσιμο στο: http://www.icty.org/sid/319 και: https://www.icty.org/x/file/Legal%20Library/Statute/statute_827_1993_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023).

UN/SC, (1994). Ψήφισμα 955 για τη σύσταση του ΔΠΔΡ (ICTR). Υιοθετήθηκε στην 3453η συνεδρίασή του στις 8 Νοεμβρίου 1994 το οποίο και εγκρίθηκε ομόφωνα. Διαθέσιμο στο: http://unscr.com/en/resolutions/955 και: http://unscr.com/files/1994/00955.pdf (τελευταία πρόσβαση 07 Αυγούστου 2023).

UN Security Council (UN/SC), (2010). '*Letter Dated 15 November 2010 from the Chair of the Security Council Committee Established Pursuant to Resolution 1533* (2004) Concerning the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council', S/2010/596, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N10/615/06/pdf/N1061506.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

UN Security Council (UN/SC), (2011). '*Letter Dated 29 November 2011 from the Chair of the Security Council Committee Established Pursuant to Resolution 1533 (2004) Concerning the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council*', S/2011/738, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/556/32/PDF/N1155632.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

UN Security Council (UN/SC), (2018). '*Letter Dated 18 December 2018 from the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo Addressed to the President of the Security Council'*, S/2018/1133, διαθέσιμο στο: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_1133.pdf (τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2023).

UN/SC, (2020). ‘*Letter Dated 19 May 2020 from the Chair of the Security Council Committee Established Pursuant to Resolution 1988 (2011) Addressed to the President of the Security Council*’, διαθέσιμο στο: https://digitallibrary.un.org/record/3862716?ln=zh_CN (τελευταία πρόσβαση 21 Ιουλίου 2023).

UN/SC (2021). «*Letter Dated 22 January 2021 from the Panel of Experts on Yemen Addressed to the President of the Security Council*», document S/2021/79, διαθέσιμο στο: https://reliefweb.int/report/yemen/final-report-panel-experts-yemen-s202179-enar (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

UNSC (UN Security Council), (2009). Resolution 1894.

UNSC (UN Security Council), (2010). Resolution 1216.

UN Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, civil and political rights, including issues of disappearances and summary executions. Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις, αστικά και πολιτικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων εξαφανίσεων και συνοπτικών εκτελέσεων» (2004) Έγγρ. E/CN.4/2005/7, διαθέσιμο στο: https://digitallibrary.un.org/record/544564 (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

UN Special Rapporteur on Extrajudicial, Summary or Arbitrary Executions on Armed Non-State Actors: «The Protection of the Right to Life». Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις, αστικά και πολιτικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων εξαφανίσεων και συνοπτικών εκτελέσεων από μη κρατικούς ένοπλους δρώντες: «Η προστασία του δικαιώματος στη ζωή» (2018) Έγγρ. A/HRC/38/44, διαθέσιμο στο: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G20/338/07/PDF/G2033807.pdf?OpenElement (τελευταία πρόσβαση 16 Αυγούστου 2023).

US Army Special Operations Command (USSOCOM), (2017). “*Assessing Revolutionary and Insurgent Strategies. Case Studies in Insurgency and Revolutionary Warfare – Colombia (1964–2009)”*, διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/27280740/Assessing_Revolutionary_and_Insurgent_Strategies_CASE_STUDIES_IN_INSURGENCY_AND_REVOLUTIONARY_WARFARE_COLOMBIA (τελευταία πρόσβαση 26 Αυγούστου 2023).

Van Amstel, N. (2012). In Search of Legal Grounds to Detain for Armed Groups. *Journal of International Humanitarian Legal Studies*, 3(1), 160–191. doi:10.1163/18781527-00301005

Van Essen, J. (2012). De Facto Regimes in International Law. *Merkourios. Igitur, Utrecht Publishing & Archiving Services*, 28(74), σ.31-49, διαθέσιμο στο: https://www.researchgate.net/publication/256014527_De_Facto_Regimes_in_International_Law (τελευταία πρόσβαση 18 Ιουλίου 2023).

Vélez, M. M., (2015). *Resistencia de un Pueblo en Armas: Una Parte de los Diarios y la Correspondencia de Manuel Marulanda*, Ocean Sur; Comisión de Historia FARC-EP.

Willms, J., (2012). «Justice through Armed Groups' Governance – An Oxymoron?», *SFB – Governonance Working Paper Series*, no. 40, σ.3-32, διαθέσιμο στο: https://refubium.fu-berlin.de/bitstream/handle/fub188/17770/WP40.pdf?sequence=1&isAllowed=y (τελευταία πρόσβαση 05 Αυγούστου 2023).

Wilmshurst, Elizabeth, (ed), (2012). *International Law and the Classification of Conflicts*, Oxford University Press, UK.

Zana al-Ali (North Press Agency, 2020): «*ISIS trials not alternative to international court northern Syria – Autonomous Administration*» (άρθρο της 03/10/2020), διαθέσιμο στο: https://npasyria.com/en/47661/ (τελευταία πρόσβαση 23 Ιουλίου 2023).

Zegveld, L., (1998). «*The Inter-American Commission on Human Rights and international humanitarian law: A comment on the Tablada Case.*» Άρθρο No. 324 στο *International Review of the Red Cross* (30-09-1998). Διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/article/other/57jpgb.htm (τελευταία πρόσβαση 10 Αυγούστου 2023).

Zegveld, L., (2002). *Accountability of Armed Groups in International Law*, Cambridge University Press, UK.

Ελληνόγλωσση

Cassese, Antonio, (2011). *Διεθνές Δίκαιο* [μτφ. Ι. Σαριδάκης], Αθήνα: Gutemberg, 2011

Αντωνόπουλος Κ., και Μαγκλιβέρας, Κ. (επιμ.), *Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας*, 4η εκδ: Νομ. Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2022.

Γιόκαρης, Α., Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, εκδ.: Νομ. Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012.

Μαρούδα, Μ. Ντ., (2022). Ανθρωπιστικό Δίκαιο που εφαρμόζεται σε ένοπλες συρράξεις, στο Κ. Αντωνόπουλος, και Κ. Μαγκλιβέρας (επιμ.), *Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας*, 4η εκδ: Νομ. Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2022.

Μαρούδα, Μ.Ντ., (2012). *Περί του Ανθρωπιστικού Χώρου στον 21ο Αιώνα*, Εκδ. Σιδέρης, Αθήνα, 2012.

Μαρούδα, Μ.Ντ., (2015). *Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο*, Εκδ. Σιδέρης, Αθήνα, 2015

Μπρεδήμας, Α., & Κυριακόπουλος, Γ., (2016). *Δίκαιο Διεθνών Οργανισμών*, εκδ. Νομ. Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2016.

Ν. 3003/2002: Κύρωση Καταστατικού Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, (ΦΕΚ 75, τ. Α΄/8-4-2002.

Περράκης, Στ., και Μαρούδα, Μ. Ντ., (2018). *Διεθνής Δικαιοταξία*, Εκδ. Σιδέρης, Αθήνα, 2018.

Περράκης, Στ. (2014). *Καταστάσεις Στρατιωτικής Κατοχής και Διεθνές Δίκαιο*, Εκδ. Όστρια, Αθήνα, 2014.

Ρούκουνας, Ε., (2019). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*, Νομική Βιβλιοθήκη, 3η έκδ., 2019.

Ιστότοποι

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. 5η επέτειος της ειρηνευτικής συμφωνίας στην Κολομβία. Διαθέσιμο στο: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0160_EL.html (τελευταία πρόσβαση 02 Σεπτεμβρίου 2023).

Ιστότοπος Uppsala Conflict Data Program (UCDP), 'Conflict Encyclopedia, FARC Profile', διαθέσιμο στο: https://ucdp.uu.se/actor/743 (τελευταία πρόσβαση 03 Σεπτεμβρίου 2023).

FARC-EP, (2000). «*Ley 003: Sobre La Corrupción Administrativa*», διαθέσιμο στο: www.cedema.org/ver.php?id=7956 (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

Jurisdicción Especial para la Paz Salas de Justicia Sala de Reconocimiento de Verdad, de Responsabilidad y de Determinación de los Hechos y Conductas,(2018). Caso No 01 Toma de rehenes y graves privaciones de la libertad cometidas por las FARC-EP, διαθέσιμο στο: https://www.jep.gov.co/macrocasos/caso01.html (τελευταία πρόσβαση 25 Αυγούστου 2023).

Kivu Security Tracker, ‘Armed Groups’, διαθέσιμο στο: https://www.hrw.org/sites/default/files/supporting_resources/201805africa_drc_kivutracker_pdf_0.pdf (τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2023).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

32nd International Conference of the Red Cross and Red Crescent, Strengthening international humanitarian law protecting persons deprived of their liberty[573]

[Preamble]

[1] The 32nd International Conference of the Red Cross and Red Crescent (International Conference),

[2] *mindful* that deprivation of liberty is an ordinary and expected occurrence in armed conflict, and that under international humanitarian law (IHL) States have, in all forms of armed conflict, both the power to detain, and the obligation to provide protection and to respect applicable legal safeguards, including against unlawful detention for all persons deprived of their liberty, and in this regard,

[3] *deeply concerned* that persons deprived of their liberty in relation to armed conflict are vulnerable to murder, forced disappearance, the taking of hostages, torture, cruel or inhumane treatment, rape and other forms of sexual violence, summary executions and disregard for their basic needs and condemning any such acts,

[4] *recognizing* that this Resolution does not give rise to new legal obligations under international law,

[5] *also recognizing* that this Resolution does not modify the mandates, roles and responsibilities of the components of the International Red Cross and Red Crescent Movement (Movement) as prescribed in the Statutes of the Movement.

[6] *recalling* the universal ratification of the 1949 Geneva Conventions,

[7] *reiterating* that international humanitarian law – in particular the four Geneva Conventions and their Additional Protocols, as applicable to State parties thereto, and customary international law – remains as relevant today as ever in international armed conflict (IAC) and non-international armed conflict (NIAC) and continues to provide protection for all persons deprived of their liberty in relation to such conflicts,

[8] *stressing* that greater respect for and implementation of international humanitarian law, by all parties to an armed conflict, is an indispensable prerequisite for improving the situation of persons deprived of their liberty in relation to armed conflict,

---

[573] ICRC, (2015). «*32nd International Conference of the Red Cross and Red Crescent. Strengthening International Humanitarian Law Protecting Persons Deprived of Their Liberty: Concluding Report*», σ.33, διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/case-study/32nd-international-conference-red-cross-and-red-crescent-strengthening-international, (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023)

[9] *mindful* of the need to strengthen international humanitarian law, in particular through its reaffirmation in situations when it is not properly implemented and its clarification or development when it does not sufficiently meet the needs of victims of armed conflict, *also mindful* of the need to strengthen international humanitarian law in relation to the deprivation of liberty related to armed conflicts, in particular in NIAC,

[11] *recalling* the important roles of the International Committee of the Red Cross (ICRC), the National Red Cross and Red Crescent Societies (National Societies) and the International Conference with respect to strengthening international humanitarian law, as set forth in the Statutes of the Movement,

[12] *recalling* that Resolution 1 of the 31st International Conference recognized the importance of analysing the humanitarian concerns and military considerations related to the deprivation of liberty in relation to armed conflict with the aim, *inter alia*, of ensuring humane treatment, adequate conditions of detention (taking into account age, gender, disabilities and other factors that can increase vulnerability), and the requisite procedural and legal safeguards for persons deprived of their liberty, interned or transferred in relation to armed conflict,

[13] *recalling* that Resolution 1 of the 31st International Conference invited the ICRC to pursue further research, consultation and discussion in cooperation with States and, if appropriate, other relevant actors, including international and regional organizations, to identify and propose a range of options and its recommendations to ensure that international humanitarian law remains practical and relevant in providing legal protection to all persons deprived of their liberty in relation to armed conflict,

[14] *noting* the consultative process facilitated by the ICRC, which included four regional consultations, two thematic consultations and one meeting open to all States, and the ICRC's respective reports and chair's conclusions summarizing those discussions, with a view to providing States with a relevant basis for discussions, and *expressing appreciation* to all stakeholders who contributed to the consultation process,

[15] *acknowledging with appreciation* the close cooperation of States throughout the consultation process, and *thanking* in particular those States that hosted consultations,

1. *commends* the ICRC for facilitating consultations on strengthening international humanitarian law protecting persons deprived of their liberty, which included notably an initial exchange of ideas on areas of humanitarian concern and related legal protections that should be considered for strengthening,

2. *thanks* the ICRC, and *takes note* of its concluding report submitted to the 32nd International Conference, the consultations held and the issues discussed, and the divergence of views expressed, based on the understanding that this concluding report is the sole responsibility of the facilitators and does not necessarily express the agreed views of States,

3. *thanks* States that participated in the consultation process for their constructive engagement on strengthening international humanitarian law protecting persons deprived of their liberty in relation to armed conflict and for their willingness to share their operational knowledge and experience,

4. *recommends* that States engage in further work on strengthening international humanitarian law protecting persons deprived of their liberty, in close cooperation with the ICRC, taking into account the discussions during the 2012-2015 consultation process and other recent work done by States,

5. *acknowledges* that strengthening the IHL protection for persons deprived of their liberty by any party to an armed conflict is a priority,

6. *reaffirms* the paramount importance and continued relevance of treaty-based and customary international humanitarian law in protecting persons deprived of their liberty in relation to armed conflict, and *emphasizes* that any future efforts towards strengthening international humanitarian law protecting persons deprived of their liberty in relation to armed conflict take into account these and other relevant bodies of law, within their scope of application,

7. *takes note* that the areas identified for analysis by Resolution 1 of the 31st International Conference – ensuring humane treatment and adequate conditions of detention, taking into account age, gender, disabilities and other factors that can increase vulnerability, and the requisite procedural and legal safeguards for persons detained, interned or transferred in relation to armed conflict – provide a basis for continued discussions,

8. *recommends* the pursuit of further in-depth work, in accordance with this Resolution, with the goal of producing one or more concrete and implementable outcomes in any relevant or appropriate form of a non-legally binding nature with the aim of strengthening IHL protections and ensuring that IHL remains practical and relevant to protecting persons deprived of their liberty in relation to armed conflict, in particular in relation to NIAC,

9. *welcomes* the readiness of States and the ICRC to collaborate in determining, at the outset of their further work and with the consensus of the participating States, the modalities of further work in order to ensure its State-led, collaborative and non-politicized nature in accordance with this Resolution,

10. *invites* the ICRC to facilitate the work of States and to contribute its humanitarian and legal expertise in accordance with this Resolution and the Statutes of the Movement,

11. *also invites* States and the ICRC to consult with National Societies and other relevant actors, including international and regional organizations, to enrich the discussions where appropriate,

12. *stresses* that this Resolution and any outcomes should neither affect the legal status of parties to armed conflict, nor be invoked for the purpose of affecting the sovereignty of a State or the responsibility of the government, by all legitimate means complying with IHL, to maintain or re-establish law and order in the State or to defend the national unity and territorial integrity of the State,

13. *invites* the ICRC to present a report on the work done pursuant to this Resolution to the 33rd International Conference.

[**Πηγή**: ICRC, (2015). «32nd International Conference of the Red Cross and Red Crescent. Strengthening International Humanitarian Law Protecting Persons Deprived of Their Liberty: Concluding Report», σ.33, διαθέσιμο στο: https://casebook.icrc.org/case-study/32nd-international-conference-red-cross-and-red-crescent-strengthening-international, (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2023)]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Κατάλογος Εθιμικών Κανόνων του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου [List of Customary Rules of International Humanitarian Law][574]

This list is based on the conclusions set out in Volume I of the study on customary international humanitarian law. As the study did not seek to determine the customary nature of each treaty rule of international humanitarian law, it does not necessarily follow the structure of existing treaties. The scope of application of the rules is indicated in square brackets. The abbreviation IAC refers to customary rules applicable in international armed conflicts and the abbreviation NIAC to customary rules applicable in non-international armed conflicts. In the latter case, some rules are indicated as being "arguably" applicable because practice generally pointed in that direction but was less extensive.

The Principle of Distinction

Distinction between Civilians and Combatants

Rule 1. The parties to the conflict must at all times distinguish between civilians and combatants. Attacks may only be directed against combatants. Attacks must not be directed against civilians. [IAC/NIAC]

Rule 2. Acts or threats of violence the primary purpose of which is to spread terror among the civilian population are prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 3. All members of the armed forces of a party to the conflict are combatants, except medical and religious personnel. [IAC]

Rule 4. The armed forces of a party to the conflict consist of all organized armed forces, groups and units which are under a command responsible to that party for the conduct of its subordinates. [IAC]

Rule 5. Civilians are persons who are not members of the armed forces. The civilian population comprises all persons who are civilians. [IAC/NIAC]

Rule 6. Civilians are protected against attack, unless and for such time as they take a direct part in hostilities. [IAC/NIAC]

---

574 Hanckaerts, J.M., (2005). Study on Customary International Humanitarian Law. Annex. List of Customary Rules of International Humanitarian Law. International Review of the Red Cross, Vol. 87 (857), 198-212, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-law-rules.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023)

Distinction between Civilian Objects and Military Objectives

Rule 7. The parties to the conflict must at all times distinguish between civilian objects and military objectives. Attacks may only be directed against military objectives. Attacks must not be directed against civilian objects. [IAC/NIAC]

Rule 8. In so far as objects are concerned, military objectives are limited to those objects which by their nature, location, purpose or use make an effective contribution to military action and whose partial or total destruction, capture or neutralization, in the circumstances ruling at the time, offers a definite military advantage. [IAC/NIAC]

Rule 9. Civilian objects are all objects that are not military objectives. [IAC/NIAC]

Rule 10. Civilian objects are protected against attack, unless and for such time as they are military objectives. [IAC/NIAC]

Indiscriminate Attacks

Rule 11. Indiscriminate attacks are prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 12. Indiscriminate attacks are those:

(a) which are not directed at a specific military objective;

(b) which employ a method or means of combat which cannot be directed at a specific military objective; or

(c) which employ a method or means of combat the effects of which cannot be limited as required by international humanitarian law; and consequently, in each such case, are of a nature to strike military objectives and civilians or civilian objects without distinction. [IAC/NIAC]

Rule 13. Attacks by bombardment by any method or means which treats as a single military objective a number of clearly separated and distinct military objectives located in a city, town, village or other area containing a similar concentration of civilians or civilian objects are prohibited. [IAC/NIAC]

Proportionality in Attack

Rule 14. Launching an attack which may be expected to cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects, or a combination thereof, which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated, is prohibited. [IAC/NIAC]

Precautions in Attack

Rule 15. In the conduct of military operations, constant care must be taken to spare the civilian population, civilians and civilian objects. All feasible precautions must be taken

to avoid, and in any event to minimize, incidental loss of civilian life, injury to civilians and damage to civilian objects. [IAC/NIAC]

Rule 16. Each party to the conflict must do everything feasible to verify that targets are military objectives. [IAC/NIAC]

Rule 17. Each party to the conflict must take all feasible precautions in the choice of means and methods of warfare with a view to avoiding, and in any event to minimizing, incidental loss of civilian life, injury to civilians and damage to civilian objects. [IAC/NIAC]

Rule 18. Each party to the conflict must do everything feasible to assess whether the attack may be expected to cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects, or a combination thereof, which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated. [IAC/NIAC]

Rule 19. Each party to the conflict must do everything feasible to cancel or suspend an attack if it becomes apparent that the target is not a military objective or that the attack may be expected to cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects, or a combination thereof, which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated. [IAC/NIAC]

Rule 20. Each party to the conflict must give effective advance warning of attacks which may affect the civilian population, unless circumstances do not permit. [IAC/NIAC]

Rule 21. When a choice is possible between several military objectives for obtaining a similar military advantage, the objective to be selected must be that the attack on which may be expected to cause the least danger to civilian lives and to civilian objects. [IAC/arguably NIAC]

Precautions against the Effects of Attacks

Rule 22. The parties to the conflict must take all feasible precautions to protect the civilian population and civilian objects under their control against the effects of attacks. [IAC/NIAC]

Rule 23. Each party to the conflict must, to the extent feasible, avoid locating military objectives within or near densely populated areas. [IAC/arguably NIAC]

Rule 24. Each party to the conflict must, to the extent feasible, remove civilian persons and objects under its control from the vicinity of military objectives. [IAC/arguably NIAC]

Specifically Protected Persons and Objects

Medical and Religious Personnel and Objects

Rule 25. Medical personnel exclusively assigned to medical duties must be respected and protected in all circumstances. They lose their protection if they commit, outside their humanitarian function, acts harmful to the enemy. [IAC/NIAC]

Rule 26. Punishing a person for performing medical duties compatible with medical ethics or compelling a person engaged in medical activities to perform acts contrary to medical ethics is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 27. Religious personnel exclusively assigned to religious duties must be respected and protected in all circumstances. They lose their protection if they commit, outside their humanitarian function, acts harmful to the enemy. [IAC/NIAC]

Rule 28. Medical units exclusively assigned to medical purposes must be respected and protected in all circumstances. They lose their protection if they are being used, outside their humanitarian function, to commit acts harmful to the enemy. [IAC/NIAC]

Rule 29. Medical transports assigned exclusively to medical transportation must be respected and protected in all circumstances. They lose their protection if they are being used, outside their humanitarian function, to commit acts harmful to the enemy. [IAC/NIAC]

Rule 30. Attacks directed against medical and religious personnel and objects displaying the distinctive emblems of the Geneva Conventions in conformity with international law are prohibited. [IAC/NIAC]

Humanitarian Relief Personnel and Objects

Rule 31. Humanitarian relief personnel must be respected and protected. [IAC/NIAC]

Rule 32. Objects used for humanitarian relief operations must be respected and protected. [IAC/NIAC]

Personnel and Objects Involved in a Peacekeeping Mission

Rule 33. Directing an attack against personnel and objects involved in a peacekeeping mission in accordance with the Charter of the United Nations, as long as they are entitled to the protection given to civilians and civilian objects under international humanitarian law, is prohibited. [IAC/NIAC]

Journalists

Rule 34. Civilian journalists engaged in professional missions in areas of armed conflict must be respected and protected as long as they are not taking a direct part in hostilities. [IAC/NIAC]

Protected Zones

Rule 35. Directing an attack against a zone established to shelter the wounded, the sick and civilians from the effects of hostilities is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 36. Directing an attack against a demilitarized zone agreed upon between the parties to the conflict is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 37. Directing an attack against a non-defended locality is prohibited. [IAC/NIAC]

Cultural Property

Rule 38. Each party to the conflict must respect cultural property: A. Special care must be taken in military operations to avoid damage to buildings dedicated to religion, art, science, education or charitable purposes and historic monuments unless they are military objectives. B. Property of great importance to the cultural heritage of every people must not be the object of attack unless imperatively required by military necessity. [IAC/NIAC]

Rule 39. The use of property of great importance to the cultural heritage of every people for purposes which are likely to expose it to destruction or damage is prohibited, unless imperatively required by military necessity. [IAC/NIAC]

Rule 40. Each party to the conflict must protect cultural property:

A. All seizure of or destruction or willful damage done to institutions dedicated to religion, charity, education, the arts and sciences, historic monuments and works of art and science is prohibited.

B. Any form of theft, pillage or misappropriation of, and any acts of vandalism directed against, property of great importance to the cultural heritage of every people is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 41. The occupying power must prevent the illicit export of cultural property from occupied territory and must return illicitly exported property to the competent authorities of the occupied territory. [IAC]

Works and Installations Containing Dangerous Forces

Rule 42. Particular care must be taken if works and installations containing dangerous forces, namely dams, dykes and nuclear electrical generating stations, and other installations located at or in their vicinity are attacked, in order to avoid the release of

dangerous forces and consequent severe losses among the civilian population. [IAC/NIAC]

The Natural Environment

Rule 43. The general principles on the conduct of hostilities apply to the natural environment:

A. No part of the natural environment may be attacked, unless it is a military objective.

B. Destruction of any part of the natural environment is prohibited, unless required by imperative military necessity.

C. Launching an attack against a military objective which may be expected to cause incidental damage to the environment which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 44. Methods and means of warfare must be employed with due regard to the protection and preservation of the natural environment. In the conduct of military operations, all feasible precautions must be taken to avoid, and in any event to minimize, incidental damage to the environment. Lack of scientific certainty as to the effects on the environment of certain military operations does not absolve a party to the conflict from taking such precautions. [IAC/arguably NIAC]

Rule 45. The use of methods or means of warfare that are intended, or may be expected, to cause widespread, long-term and severe damage to the natural environment is prohibited. Destruction of the natural environment may not be used as a weapon. [IAC/arguably NIAC]

Specific Methods of Warfare

Denial of Quarter

Rule 46. Ordering that no quarter will be given, threatening an adversary therewith or conducting hostilities on this basis is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 47. Attacking persons who are recognized as *hors de combat* is prohibited. A person *hors de combat* is:

(a) anyone who is in the power of an adverse party;

(b) anyone who is defenseless because of unconsciousness, shipwreck, wounds or sickness; or

(c) anyone who clearly expresses an intention to surrender; provided he or she abstains from any hostile act and does not attempt to escape. [IAC/NIAC]

Rule 48. Making persons parachuting from an aircraft in distress the object of attack during their descent is prohibited. [IAC/NIAC]

Destruction and Seizure of Property

Rule 49. The parties to the conflict may seize military equipment belonging to an adverse party as war booty. [IAC]

Rule 50. The destruction or seizure of the property of an adversary is prohibited, unless required by imperative military necessity. [IAC/NIAC]

Rule 51. In occupied territory:

(a) movable public property that can be used for military operations may be confiscated;

(b) immovable public property must be administered according to the rule of usufruct; and

(c) private property must be respected and may not be confiscated; except where destruction or seizure of such property is required by imperative military necessity. [IAC]

Rule 52. Pillage is prohibited. [IAC/NIAC]

Starvation and Access to Humanitarian Relief

Rule 53. The use of starvation of the civilian population as a method of warfare is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 54. Attacking, destroying, removing or rendering useless objects indispensable to the survival of the civilian population is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 55. The parties to the conflict must allow and facilitate rapid and unimpeded passage of humanitarian relief for civilians in need, which is impartial in character and conducted without any adverse distinction, subject to their right of control. [IAC/NIAC]

Rule 56. The parties to the conflict must ensure the freedom of movement of authorized humanitarian relief personnel essential to the exercise of their functions. Only in case of imperative military necessity may their movements be temporarily restricted. [IAC/NIAC]

Deception

Rule 57. Ruses of war are not prohibited as long as they do not infringe a rule of international humanitarian law. [IAC/NIAC]

Rule 58. The improper use of the white flag of truce is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 59. The improper use of the distinctive emblems of the Geneva Conventions is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 60. The use of the United Nations emblem and uniform is prohibited, except as authorized by the organization. [IAC/NIAC]

Rule 61. The improper use of other internationally recognized emblems is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 62. Improper use of the flags or military emblems, insignia or uniforms of the adversary is prohibited. [IAC/arguably NIAC]

Rule 63. Use of the flags or military emblems, insignia or uniforms of neutral or other States not party to the conflict is prohibited. [IAC/arguably NIAC]

Rule 64. Concluding an agreement to suspend combat with the intention of attacking by surprise the enemy relying on that agreement is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 65. Killing, injuring or capturing an adversary by resort to perfidy is prohibited. [IAC/NIAC]

Communication with the Enemy

Rule 66. Commanders may enter into non-hostile contact through any means of communication. Such contact must be based on good faith. [IAC/NIAC]

Rule 67. *Parlementaires* are inviolable. [IAC/NIAC]

Rule 68. Commanders may take the necessary precautions to prevent the presence of a *parlementaire* from being prejudicial. [IAC/NIAC]

Rule 69. *Parlementaires* taking advantage of their privileged position to commit an act contrary to international law and detrimental to the adversary lose their inviolability. [IAC/NIAC]

Weapons

General Principles on the Use of Weapons

Rule 70. The use of means and methods of warfare which are of a nature to cause superfluous injury or unnecessary suffering is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 71. The use of weapons which are by nature indiscriminate is prohibited. [IAC/NIAC]

Poison

Rule 72. The use of poison or poisoned weapons is prohibited. [IAC/NIAC] **Biological Weapons**

Rule 73. The use of biological weapons is prohibited. [IAC/NIAC]

Chemical Weapons

Rule 74. The use of chemical weapons is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 75. The use of riot-control agents as a method of warfare is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 76. The use of herbicides as a method of warfare is prohibited if they:

(a) are of a nature to be prohibited chemical weapons;

(b) are of a nature to be prohibited biological weapons;

(c) are aimed at vegetation that is not a military objective;

(d) would cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects, or a combination thereof, which may be expected to be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated; or

(e) would cause widespread, long-term and severe damage to the natural environment. [IAC/NIAC]

Expanding Bullets

Rule 77. The use of bullets which expand or flatten easily in the human body is prohibited. [IAC/NIAC]

Exploding Bullets

Rule 78. The anti-personnel use of bullets which explode within the human body is prohibited. [IAC/NIAC]

Weapons Primarily Injuring by Non-detectable Fragments

Rule 79. The use of weapons the primary effect of which is to injure by fragments which are not detectable by X-rays in the human body is prohibited. [IAC/NIAC]

Booby-traps

Rule 80. The use of booby-traps which are in any way attached to or associated with objects or persons entitled to special protection under international humanitarian law or with objects that are likely to attract civilians is prohibited. [IAC/NIAC]

Landmines

Rule 81. When landmines are used, particular care must be taken to minimize their indiscriminate effects. [IAC/NIAC]

Rule 82. A party to the conflict using landmines must record their placement, as far as possible. [IAC/arguably NIAC]

Rule 83. At the end of active hostilities, a party to the conflict which has used landmines must remove or otherwise render them harmless to civilians, or facilitate their removal. [IAC/NIAC]

Incendiary Weapons

Rule 84. If incendiary weapons are used, particular care must be taken to avoid, and in any event to minimize, incidental loss of civilian life, injury to civilians and damage to civilian objects. [IAC/NIAC]

Rule 85. The anti-personnel use of incendiary weapons is prohibited, unless it is not feasible to use a less harmful weapon to render a person *hors de combat*. [IAC/NIAC]

Blinding Laser Weapons

Rule 86. The use of laser weapons that are specifically designed, as their sole combat function or as one of their combat functions, to cause permanent blindness to unenhanced vision is prohibited. [IAC/NIAC]

Treatment of Civilians and Persons Hors de Combat

Fundamental Guarantees

Rule 87. Civilians and persons *hors de combat* must be treated humanely. [IAC/NIAC]

Rule 88. Adverse distinction in the application of international humanitarian law based on race, color, sex, language, religion or belief, political or other opinion, national or social origin, wealth, birth or other status, or on any other similar criteria is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 89. Murder is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 90. Torture, cruel or inhuman treatment and outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment, are prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 91. Corporal punishment is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 92. Mutilation, medical or scientific experiments or any other medical procedure not indicated by the state of health of the person concerned and not consistent with generally accepted medical standards are prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 93. Rape and other forms of sexual violence are prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 94. Slavery and the slave trade in all their forms are prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 95. Uncompensated or abusive forced labor is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 96. The taking of hostages is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 97. The use of human shields is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 98. Enforced disappearance is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 99. Arbitrary deprivation of liberty is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 100. No one may be convicted or sentenced, except pursuant to a fair trial affording all essential judicial guarantees. [IAC/NIAC]

Rule 101. No one may be accused or convicted of a criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence under national or

international law at the time it was committed; nor may a heavier penalty be imposed than that which was applicable at the time the criminal offence was committed. [IAC/NIAC]

Rule 102. No one may be convicted of an offence except on the basis of individual criminal responsibility. [IAC/NIAC]

Rule 103. Collective punishments are prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 104. The convictions and religious practices of civilians and persons *hors de combat* must be respected. [IAC/NIAC]

Rule 105. Family life must be respected as far as possible. [IAC/NIAC]

Combatants and Prisoner-of-War Status

Rule 106. Combatants must distinguish themselves from the civilian population while they are engaged in an attack or in a military operation preparatory to an attack. If they fail to do so, they do not have the right to prisoner-of-war status. [IAC]

Rule 107. Combatants who are captured while engaged in espionage do not have the right to prisoner-of-war status. They may not be convicted or sentenced without previous trial. [IAC]

Rule 108. Mercenaries, as defined in Additional Protocol I, do not have the right to combatant or prisoner-of-war status. They may not be convicted or sentenced without previous trial. [IAC]

The Wounded, Sick and Shipwrecked

Rule 109. Whenever circumstances permit, and particularly after an engagement, each party to the conflict must, without delay, take all possible measures to search for, collect and evacuate the wounded, sick and shipwrecked without adverse distinction. [IAC/NIAC]

Rule 110. The wounded, sick and shipwrecked must receive, to the fullest extent practicable and with the least possible delay, the medical care and attention required by their condition. No distinction may be made among them founded on any grounds other than medical ones. [IAC/NIAC]

Rule 111. Each party to the conflict must take all possible measures to protect the wounded, sick and shipwrecked against ill-treatment and against pillage of their personal property. [IAC/NIAC]

The Dead

Rule 112. Whenever circumstances permit, and particularly after an engagement, each party to the conflict must, without delay, take all possible measures to search for, collect and evacuate the dead without adverse distinction. [IAC/NIAC]

Rule 113. Each party to the conflict must take all possible measures to prevent the dead from being despoiled. Mutilation of dead bodies is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 114. Parties to the conflict must endeavor to facilitate the return of the remains of the deceased upon request of the party to which they belong or upon the request of their next of kin. They must return their personal effects to them. [IAC]

Rule 115. The dead must be disposed of in a respectful manner and their graves respected and properly maintained. [IAC/NIAC]

Rule 116. With a view to the identification of the dead, each party to the conflict must record all available information prior to disposal and mark the location of the graves. [IAC/NIAC]

Missing Persons

Rule 117. Each party to the conflict must take all feasible measures to account for persons reported missing as a result of armed conflict and must provide their family members with any information it has on their fate. [IAC/NIAC]

Persons Deprived of Their Liberty

Rule 118. Persons deprived of their liberty must be provided with adequate food, water, clothing, shelter and medical attention. [IAC/NIAC]

Rule 119. Women who are deprived of their liberty must be held in quarters separate from those of men, except where families are accommodated as family units, and must be under the immediate supervision of women. [IAC/NIAC]

Rule 120. Children who are deprived of their liberty must be held in quarters separate from those of adults, except where families are accommodated as family units. [IAC/NIAC]

Rule 121. Persons deprived of their liberty must be held in premises which are removed from the combat zone and which safeguard their health and hygiene. [IAC/NIAC]

Rule 122. Pillage of the personal belongings of persons deprived of their liberty is prohibited. [IAC/NIAC]

Rule 123. The personal details of persons deprived of their liberty must be recorded. [IAC/NIAC]

Rule 124.

A. In international armed conflicts, the ICRC must be granted regular access to all persons deprived of their liberty in order to verify the conditions of their detention and to restore contacts between those persons and their families. [IAC]

B. In non-international armed conflicts, the ICRC may offer its services to the parties to the conflict with a view to visiting all persons deprived of their liberty for reasons related to the conflict in order to verify the conditions of their detention and to restore contacts between those persons and their families. [NIAC]

Rule 125. Persons deprived of their liberty must be allowed to correspond with their families, subject to reasonable conditions relating to frequency and the need for censorship by the authorities. [IAC/NIAC]

Rule 126. Civilian internees and persons deprived of their liberty in connection with a non-international armed conflict must be allowed to receive visitors, especially near relatives, to the degree practicable.

Rule 127. The personal convictions and religious practices of persons deprived of their liberty must be respected. [IAC/NIAC]

Rule 128.

A. Prisoners of war must be released and repatriated without delay after the cessation of active hostilities. [IAC]

B. Civilian internees must be released as soon as the reasons which necessitated internment no longer exist, but at the latest as soon as possible after the close of active hostilities. [IAC]

C. Persons deprived of their liberty in relation to a non-international armed conflict must be released as soon as the reasons for the deprivation of their liberty cease to exist. [NIAC]

The persons referred to may continue to be deprived of their liberty if penal proceedings are pending against them or if they are serving a sentence lawfully imposed.

Displacement and Displaced Persons

Rule 129.

A. Parties to an international armed conflict may not deport or forcibly transfer the civilian population of an occupied territory, in whole or in part, unless the security of the civilians involved or imperative military reasons so demand. [IAC]

B. Parties to a non-international armed conflict may not order the displacement of the civilian population, in whole or in part, for reasons related to the conflict, unless the security of the civilians involved or imperative military reasons so demand. [NIAC]

Rule 130. States may not deport or transfer parts of their own civilian population into a territory they occupy. [IAC]

Rule 131. In case of displacement, all possible measures must be taken in order that the civilians concerned are received under satisfactory conditions of shelter, hygiene, health, safety and nutrition and that members of the same family are not separated. [IAC/NIAC]

Rule 132. Displaced persons have a right to voluntary return in safety to their homes or places of habitual residence as soon as the reasons for their displacement cease to exist. [IAC/NIAC]

Rule 133. Th e property rights of displaced persons must be respected. [IAC/NIAC]

Other Persons Afforded Specific Protection

Rule 134. The specific protection, health and assistance needs of women affected by armed conflict must be respected. [IAC/NIAC]

Rule 135. Children affected by armed conflict are entitled to special respect and protection. [IAC/NIAC]

Rule 136. Children must not be recruited into armed forces or armed groups. [IAC/NIAC]

Rule 137. Children must not be allowed to take part in hostilities. [IAC/NIAC]

Rule 138. The elderly, disabled and infirm affected by armed conflict are entitled to special respect and protection. [IAC/NIAC]

Implementation

Compliance with International Humanitarian Law

Rule 139. Each party to the conflict must respect and ensure respect for international humanitarian law by its armed forces and other persons or groups acting in fact on its instructions, or under its direction or control. [IAC/NIAC]

Rule 140. The obligation to respect and ensure respect for international humanitarian law does not depend on reciprocity. [IAC/NIAC]

Rule 141. Each State must make legal advisers available, when necessary, to advise military commanders at the appropriate level on the application of international humanitarian law. [IAC/NIAC]

Rule 142. States and parties to the conflict must provide instruction in international humanitarian law to their armed forces. [IAC/NIAC]

Rule 143. States must encourage the teaching of international humanitarian law to the civilian population. [IAC/NIAC]

Enforcement of International Humanitarian Law

Rule 144. States may not encourage violations of international humanitarian law by parties to an armed conflict. They must exert their influence, to the degree possible, to stop violations of international humanitarian law. [IAC/NIAC]

Rule 145. Where not prohibited by international law, belligerent reprisals are subject to stringent conditions. [IAC]

Rule 146. Belligerent reprisals against persons protected by the Geneva Conventions are prohibited. [IAC]

Rule 147. Reprisals against objects protected under the Geneva Conventions and Hague Convention for the Protection of Cultural Property are prohibited. [IAC]

Rule 148. Parties to non-international armed conflicts do not have the right to resort to belligerent reprisals. Other countermeasures against persons who do not or who have ceased to take a direct part in hostilities are prohibited. [NIAC]

Responsibility and Reparation

Rule 149. A State is responsible for violations of international humanitarian law attributable to it, including:

(a) violations committed by its organs, including its armed forces;

(b) violations committed by persons or entities it empowered to exercise elements of governmental authority;

(c) violations committed by persons or groups acting in fact on its instructions, or under its direction or control; and

(d) violations committed by private persons or groups which it acknowledges and adopts as its own conduct. [IAC/NIAC]

Rule 150. A State responsible for violations of international humanitarian law is required to make full reparation for the loss or injury caused. [IAC/NIAC]

Individual Responsibility

Rule 151. Individuals are criminally responsible for war crimes they commit. [IAC/NIAC]

Rule 152. Commanders and other superiors are criminally responsible for war crimes committed pursuant to their orders. [IAC/NIAC]

Rule 153. Commanders and other superiors are criminally responsible for war crimes committed by their subordinates if they knew, or had reason to know, that the subordinates were about to commit or were committing such crimes and did not take all

necessary and reasonable measures in their power to prevent their commission, or if such crimes had been committed, to punish the persons responsible. [IAC/NIAC]

Rule 154. Every combatant has a duty to disobey a manifestly unlawful order. [IAC/NIAC]

Rule 155. Obeying a superior order does not relieve a subordinate of criminal responsibility if the subordinate knew that the act ordered was unlawful or should have known because of the manifestly unlawful nature of the act ordered. [IAC/NIAC]

War Crimes

Rule 156. Serious violations of international humanitarian law constitute war crimes. [IAC/NIAC]

Rule 157. States have the right to vest universal jurisdiction in their national courts over war crimes. [IAC/NIAC]

Rule 158. States must investigate war crimes allegedly committed by their nationals or armed forces, or on their territory, and, if appropriate, prosecute the suspects. They must also investigate other war crimes over which they have jurisdiction and, if appropriate, prosecute the suspects. [IAC/NIAC]

Rule 159. At the end of hostilities, the authorities in power must endeavor to grant the broadest possible amnesty to persons who have participated in a non-international armed conflict, or those deprived of their liberty for reasons related to the armed conflict, with the exception of persons suspected of, accused of or sentenced for war crimes. [NIAC]

Rule 160. Statutes of limitation may not apply to war crimes. [IAC/NIAC]

Rule 161. States must make every effort to cooperate, to the extent possible, with each other in order to facilitate the investigation of war crimes and the prosecution of the suspects. [IAC/NIAC]

[**Πηγή**: Hanckaerts, J.M., (2005). Study on Customary International Humanitarian Law. Annex. List of Customary Rules of International Humanitarian Law. International Review of the Red Cross, Vol. 87 (857), 198-212, διαθέσιμο στο: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/customary-law-rules.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023)]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)[575]

Adopted and opened for signature, ratification and accession by General Assembly resolution 2200A (XXI) of 16 December 1966, entry into force 23 March 1976, in accordance with Article 49

Preamble

The States Parties to the present Covenant,

Considering that, in accordance with the principles proclaimed in the Charter of the United Nations, recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,

Recognizing that these rights derive from the inherent dignity of the human person,

Recognizing that, in accordance with the Universal Declaration of Human Rights, the ideal of free human beings enjoying civil and political freedom and freedom from fear and want can only be achieved if conditions are created whereby everyone may enjoy his civil and political rights, as well as his economic, social and cultural rights,

Considering the obligation of States under the Charter of the United Nations to promote universal respect for, and observance of, human rights and freedoms,

Realizing that the individual, having duties to other individuals and to the community to which he belongs, is under a responsibility to strive for the promotion and observance of the rights recognized in the present Covenant,

Agree upon the following articles:

PART I

Article 1

1. All peoples have the right of self-determination. By virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development.

2. All peoples may, for their own ends, freely dispose of their natural wealth and resources without prejudice to any obligations arising out of international economic co-operation, based upon the principle of mutual benefit, and international law. In no case may a people be deprived of its own means of subsistence.

---

575 International Covenant on Civil and Political Rights. Διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/ccpr.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023)

3. The States Parties to the present Covenant, including those having responsibility for the administration of Non-Self-Governing and Trust Territories, shall promote the realization of the right of self-determination, and shall respect that right, in conformity with the provisions of the Charter of the United Nations.

PART II

Article 2

1. Each State Party to the present Covenant undertakes to respect and to ensure to all individuals within its territory and subject to its jurisdiction the rights recognized in the present Covenant, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status.

2. Where not already provided for by existing legislative or other measures, each State Party to the present Covenant undertakes to take the necessary steps, in accordance with its constitutional processes and with the provisions of the present Covenant, to adopt such laws or other measures as may be necessary to give effect to the rights recognized in the present Covenant.

3. Each State Party to the present Covenant undertakes:

(a) To ensure that any person whose rights or freedoms as herein recognized are violated shall have an effective remedy, notwithstanding that the violation has been committed by persons acting in an official capacity;

(b) To ensure that any person claiming such a remedy shall have his right thereto determined by competent judicial, administrative or legislative authorities, or by any other competent authority provided for by the legal system of the State, and to develop the possibilities of judicial remedy;

(c) To ensure that the competent authorities shall enforce such remedies when granted.

Article 3

The States Parties to the present Covenant undertake to ensure the equal right of men and women to the enjoyment of all civil and political rights set forth in the present Covenant.

Article 4

1 . In time of public emergency which threatens the life of the nation and the existence of which is officially proclaimed, the States Parties to the present Covenant may take measures derogating from their obligations under the present Covenant to the extent

strictly required by the exigencies of the situation, provided that such measures are not inconsistent with their other obligations under international law and do not involve discrimination solely on the ground of race, colour, sex, language, religion or social origin.

2. No derogation from articles 6, 7, 8 (paragraphs I and 2), 11, 15, 16 and 18 may be made under this provision.

3. Any State Party to the present Covenant availing itself of the right of derogation shall immediately inform the other States Parties to the present Covenant, through the intermediary of the Secretary-General of the United Nations, of the provisions from which it has derogated and of the reasons by which it was actuated. A further communication shall be made, through the same intermediary, on the date on which it terminates such derogation.

Article 5

1. Nothing in the present Covenant may be interpreted as implying for any State, group or person any right to engage in any activity or perform any act aimed at the destruction of any of the rights and freedoms recognized herein or at their limitation to a greater extent than is provided for in the present Covenant.

2. There shall be no restriction upon or derogation from any of the fundamental human rights recognized or existing in any State Party to the present Covenant pursuant to law, conventions, regulations or custom on the pretext that the present Covenant does not recognize such rights or that it recognizes them to a lesser extent.

PART III

Article 6

1. Every human being has the inherent right to life. This right shall be protected by law. No one shall be arbitrarily deprived of his life.

2. In countries which have not abolished the death penalty, sentence of death may be imposed only for the most serious crimes in accordance with the law in force at the time of the commission of the crime and not contrary to the provisions of the present Covenant and to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide. This penalty can only be carried out pursuant to a final judgement rendered by a competent court.

3. When deprivation of life constitutes the crime of genocide, it is understood that nothing in this article shall authorize any State Party to the present Covenant to derogate

in any way from any obligation assumed under the provisions of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide.

4. Anyone sentenced to death shall have the right to seek pardon or commutation of the sentence. Amnesty, pardon or commutation of the sentence of death may be granted in all cases.

5. Sentence of death shall not be imposed for crimes committed by persons below eighteen years of age and shall not be carried out on pregnant women.

6. Nothing in this article shall be invoked to delay or to prevent the abolition of capital punishment by any State Party to the present Covenant.

Article 7

No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. In particular, no one shall be subjected without his free consent to medical or scientific experimentation.

Article 8

1. No one shall be held in slavery; slavery and the slave-trade in all their forms shall be prohibited.

2. No one shall be held in servitude.

3.

(a) No one shall be required to perform forced or compulsory labor;

(b) Paragraph 3 (a) shall not be held to preclude, in countries where imprisonment with hard labor may be imposed as a punishment for a crime, the performance of hard labor in pursuance of a sentence to such punishment by a competent court;

(c) For the purpose of this paragraph the term "forced or compulsory labour" shall not include:

(i) Any work or service, not referred to in subparagraph (b), normally required of a person who is under detention in consequence of a lawful order of a court, or of a person during conditional release from such detention;

(ii) Any service of a military character and, in countries where conscientious objection is recognized, any national service required by law of conscientious objectors;

(iii) Any service exacted in cases of emergency or calamity threatening the life or well-being of the community;

(iv) Any work or service which forms part of normal civil obligations.

Article 9

1. Everyone has the right to liberty and security of person. No one shall be subjected to arbitrary arrest or detention. No one shall be deprived of his liberty except on such grounds and in accordance with such procedure as are established by law.

2. Anyone who is arrested shall be informed, at the time of arrest, of the reasons for his arrest and shall be promptly informed of any charges against him.

3. Anyone arrested or detained on a criminal charge shall be brought promptly before a judge or other officer authorized by law to exercise judicial power and shall be entitled to trial within a reasonable time or to release. It shall not be the general rule that persons awaiting trial shall be detained in custody, but release may be subject to guarantees to appear for trial, at any other stage of the judicial proceedings, and, should occasion arise, for execution of the judgment.

4. Anyone who is deprived of his liberty by arrest or detention shall be entitled to take proceedings before a court, in order that that court may decide without delay on the lawfulness of his detention and order his release if the detention is not lawful.

5. Anyone who has been the victim of unlawful arrest or detention shall have an enforceable right to compensation.

Article 10

1. All persons deprived of their liberty shall be treated with humanity and with respect for the inherent dignity of the human person.

2.

(a) Accused persons shall, save in exceptional circumstances, be segregated from convicted persons and shall be subject to separate treatment appropriate to their status as unconvicted persons;

(b) Accused juvenile persons shall be separated from adults and brought as speedily as possible for adjudication.

3. The penitentiary system shall comprise treatment of prisoners the essential aim of which shall be their reformation and social rehabilitation. Juvenile offenders shall be segregated from adults and be accorded treatment appropriate to their age and legal status.

Article 11

No one shall be imprisoned merely on the ground of inability to fulfil a contractual obligation.

Article 12

1. Everyone lawfully within the territory of a State shall, within that territory, have the right to liberty of movement and freedom to choose his residence.

2. Everyone shall be free to leave any country, including his own.

3. The above-mentioned rights shall not be subject to any restrictions except those which are provided by law, are necessary to protect national security, public order (order public), public health or morals or the rights and freedoms of others, and are consistent with the other rights recognized in the present Covenant.

4. No one shall be arbitrarily deprived of the right to enter his own country.

Article 13

An alien lawfully in the territory of a State Party to the present Covenant may be expelled therefrom only in pursuance of a decision reached in accordance with law and shall, except where compelling reasons of national security otherwise require, be allowed to submit the reasons against his expulsion and to have his case reviewed by, and be represented for the purpose before, the competent authority or a person or persons especially designated by the competent authority.

Article 14

1. All persons shall be equal before the courts and tribunals. In the determination of any criminal charge against him, or of his rights and obligations in a suit at law, everyone shall be entitled to a fair and public hearing by a competent, independent and impartial tribunal established by law. The press and the public may be excluded from all or part of a trial for reasons of morals, public order (order public) or national security in a democratic society, or when the interest of the private lives of the parties so requires, or to the extent strictly necessary in the opinion of the court in special circumstances where publicity would prejudice the interests of justice; but any judgment rendered in a criminal case or in a suit at law shall be made public except where the interest of juvenile persons otherwise requires or the proceedings concern matrimonial disputes or the guardianship of children.

2. Everyone charged with a criminal offence shall have the right to be presumed innocent until proved guilty according to law.

3. In the determination of any criminal charge against him, everyone shall be entitled to the following minimum guarantees, in full equality:

(a) To be informed promptly and in detail in a language which he understands of the nature and cause of the charge against him;

(b) To have adequate time and facilities for the preparation of his defence and to communicate with counsel of his own choosing;

(c) To be tried without undue delay;

(d) To be tried in his presence, and to defend himself in person or through legal assistance of his own choosing; to be informed, if he does not have legal assistance, of this right; and to have legal assistance assigned to him, in any case where the interests of justice so require, and without payment by him in any such case if he does not have sufficient means to pay for it;

(e) To examine, or have examined, the witnesses against him and to obtain the attendance and examination of witnesses on his behalf under the same conditions as witnesses against him;

(f) To have the free assistance of an interpreter if he cannot understand or speak the language used in court;

(g) Not to be compelled to testify against himself or to confess guilt.

4. In the case of juvenile persons, the procedure shall be such as will take account of their age and the desirability of promoting their rehabilitation.

5. Everyone convicted of a crime shall have the right to his conviction and sentence being reviewed by a higher tribunal according to law.

6. When a person has by a final decision been convicted of a criminal offence and when subsequently his conviction has been reversed or he has been pardoned on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a miscarriage of justice, the person who has suffered punishment as a result of such conviction shall be compensated according to law, unless it is proved that the non-disclosure of the unknown fact in time is wholly or partly attributable to him.

7. No one shall be liable to be tried or punished again for an offence for which he has already been finally convicted or acquitted in accordance with the law and penal procedure of each country.

Article 15

1 . No one shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence, under national or international law, at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time when the criminal offence was committed. If, subsequent to the commission of the offence, provision is made by law for the imposition of the lighter penalty, the offender shall benefit thereby.

2. Nothing in this article shall prejudice the trial and punishment of any person for any act or omission which, at the time when it was committed, was criminal according to the general principles of law recognized by the community of nations.

Article 16

Everyone shall have the right to recognition everywhere as a person before the law.

Article 17

1. No one shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful attacks on his honour and reputation.

2. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

Article 18

1. Everyone shall have the right to freedom of thought, conscience and religion. This right shall include freedom to have or to adopt a religion or belief of his choice, and freedom, either individually or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief in worship, observance, practice and teaching.

2. No one shall be subject to coercion which would impair his freedom to have or to adopt a religion or belief of his choice.

3. Freedom to manifest one's religion or beliefs may be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary to protect public safety, order, health, or morals or the fundamental rights and freedoms of others.

4. The States Parties to the present Covenant undertake to have respect for the liberty of parents and, when applicable, legal guardians to ensure the religious and moral education of their children in conformity with their own convictions.

Article 19

1. Everyone shall have the right to hold opinions without interference.

2. Everyone shall have the right to freedom of expression; this right shall include freedom to seek, receive and impart information and ideas of all kinds, regardless of frontiers, either orally, in writing or in print, in the form of art, or through any other media of his choice.

3. The exercise of the rights provided for in paragraph 2 of this article carries with it special duties and responsibilities. It may therefore be subject to certain restrictions, but these shall only be such as are provided by law and are necessary:

(a) For respect of the rights or reputations of others;

(b) For the protection of national security or of public order (ordre public), or of public health or morals.

Article 20

1. Any propaganda for war shall be prohibited by law.

2. Any advocacy of national, racial or religious hatred that constitutes incitement to discrimination, hostility or violence shall be prohibited by law.

Article 21

The right of peaceful assembly shall be recognized. No restrictions may be placed on the exercise of this right other than those imposed in conformity with the law and which are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, public order (order public), the protection of public health or morals or the protection of the rights and freedoms of others.

Article 22

1. Everyone shall have the right to freedom of association with others, including the right to form and join trade unions for the protection of his interests.

2. No restrictions may be placed on the exercise of this right other than those which are prescribed by law and which are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, public order (order public), the protection of public health or morals or the protection of the rights and freedoms of others. This article shall not prevent the imposition of lawful restrictions on members of the armed forces and of the police in their exercise of this right.

3. Nothing in this article shall authorize States Parties to the International Labor Organization Convention of 1948 concerning Freedom of Association and Protection of the Right to Organize to take legislative measures which would prejudice, or to apply the law in such a manner as to prejudice, the guarantees provided for in that Convention.

Article 23

1. The family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State.

2. The right of men and women of marriageable age to marry and to found a family shall be recognized.

3. No marriage shall be entered into without the free and full consent of the intending spouses.

4. States Parties to the present Covenant shall take appropriate steps to ensure equality of rights and responsibilities of spouses as to marriage, during marriage and at its dissolution. In the case of dissolution, provision shall be made for the necessary protection of any children.

Article 24

1. Every child shall have, without any discrimination as to race, colour, sex, language, religion, national or social origin, property or birth, the right to such measures of protection as are required by his status as a minor, on the part of his family, society and the State.

2. Every child shall be registered immediately after birth and shall have a name.

3. Every child has the right to acquire a nationality.

Article 25

Every citizen shall have the right and the opportunity, without any of the distinctions mentioned in article 2 and without unreasonable restrictions:

(a) To take part in the conduct of public affairs, directly or through freely chosen representatives;

(b) To vote and to be elected at genuine periodic elections which shall be by universal and equal suffrage and shall be held by secret ballot, guaranteeing the free expression of the will of the electors;

(c) To have access, on general terms of equality, to public service in his country.

Article 26

All persons are equal before the law and are entitled without any discrimination to the equal protection of the law. In this respect, the law shall prohibit any discrimination and guarantee to all persons equal and effective protection against discrimination on any ground such as race, color, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status.

Article 27

In those States in which ethnic, religious or linguistic minorities exist, persons belonging to such minorities shall not be denied the right, in community with the other members of their group, to enjoy their own culture, to profess and practise their own religion, or to use their own language.

PART IV

Article 28

1. There shall be established a Human Rights Committee (hereafter referred to in the present Covenant as the Committee). It shall consist of eighteen members and shall carry out the functions hereinafter provided.

2. The Committee shall be composed of nationals of the States Parties to the present Covenant who shall be persons of high moral character and recognized competence in the field of human rights, consideration being given to the usefulness of the participation of some persons having legal experience.

3. The members of the Committee shall be elected and shall serve in their personal capacity.

Article 29

1. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons possessing the qualifications prescribed in article 28 and nominated for the purpose by the States Parties to the present Covenant.

2. Each State Party to the present Covenant may nominate not more than two persons. These persons shall be nationals of the nominating State.

3. A person shall be eligible for renomination.

Article 30

1. The initial election shall be held no later than six months after the date of the entry into force of the present Covenant.

2. At least four months before the date of each election to the Committee, other than an election to fill a vacancy declared in accordance with article 34, the Secretary-General of the United Nations shall address a written invitation to the States Parties to the present Covenant to submit their nominations for membership of the Committee within three months.

3. The Secretary-General of the United Nations shall prepare a list in alphabetical order of all the persons thus nominated, with an indication of the States Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties to the present Covenant no later than one month before the date of each election.

4. Elections of the members of the Committee shall be held at a meeting of the States Parties to the present Covenant convened by the Secretary General of the United Nations at the Headquarters of the United Nations. At that meeting, for which two thirds of the States Parties to the present Covenant shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those nominees who obtain the largest number of

votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

Article 31

1. The Committee may not include more than one national of the same State.

2. In the election of the Committee, consideration shall be given to equitable geographical distribution of membership and to the representation of the different forms of civilization and of the principal legal systems.

Article 32

1. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. They shall be eligible for re-election if renominated. However, the terms of nine of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election, the names of these nine members shall be chosen by lot by the Chairman of the meeting referred to in article 30, paragraph 4. 2. Elections at the expiry of office shall be held in accordance with the preceding articles of this part of the present Covenant.

Article 33

1. If, in the unanimous opinion of the other members, a member of the Committee has ceased to carry out his functions for any cause other than absence of a temporary character, the Chairman of the Committee shall notify the Secretary-General of the United Nations, who shall then declare the seat of that member to be vacant.

2. In the event of the death or the resignation of a member of the Committee, the Chairman shall immediately notify the Secretary-General of the United Nations, who shall declare the seat vacant from the date of death or the date on which the resignation takes effect.

Article 34

1. When a vacancy is declared in accordance with article 33 and if the term of office of the member to be replaced does not expire within six months of the declaration of the vacancy, the Secretary-General of the United Nations shall notify each of the States Parties to the present Covenant, which may within two months submit nominations in accordance with article 29 for the purpose of filling the vacancy.

2. The Secretary-General of the United Nations shall prepare a list in alphabetical order of the persons thus nominated and shall submit it to the States Parties to the present Covenant. The election to fill the vacancy shall then take place in accordance with the relevant provisions of this part of the present Covenant.

3. A member of the Committee elected to fill a vacancy declared in accordance with article 33 shall hold office for the remainder of the term of the member who vacated the seat on the Committee under the provisions of that article.

Article 35

The members of the Committee shall, with the approval of the General Assembly of the United Nations, receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the General Assembly may decide, having regard to the importance of the Committee's responsibilities.

Article 36

The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Covenant.

Article 37

1. The Secretary-General of the United Nations shall convene the initial meeting of the Committee at the Headquarters of the United Nations.

2. After its initial meeting, the Committee shall meet at such times as shall be provided in its rules of procedure.

3. The Committee shall normally meet at the Headquarters of the United Nations or at the United Nations Office at Geneva.

Article 38

Every member of the Committee shall, before taking up his duties, make a solemn declaration in open committee that he will perform his functions impartially and conscientiously.

Article 39

1. The Committee shall elect its officers for a term of two years. They may be re-elected.

2. The Committee shall establish its own rules of procedure, but these rules shall provide, inter alia, that:

(a) Twelve members shall constitute a quorum;

(b) Decisions of the Committee shall be made by a majority vote of the members present.

Article 40

1. The States Parties to the present Covenant undertake to submit reports on the measures they have adopted which give effect to the rights recognized herein and on the progress made in the enjoyment of those rights:

(a) Within one year of the entry into force of the present Covenant for the States Parties concerned;

(b) Thereafter whenever the Committee so requests.

2. All reports shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit them to the Committee for consideration. Reports shall indicate the factors and difficulties, if any, affecting the implementation of the present Covenant.

3. The Secretary-General of the United Nations may, after consultation with the Committee, transmit to the specialized agencies concerned copies of such parts of the reports as may fall within their field of competence.

4. The Committee shall study the reports submitted by the States Parties to the present Covenant. It shall transmit its reports, and such general comments as it may consider appropriate, to the States Parties. The Committee may also transmit to the Economic and Social Council these comments along with the copies of the reports it has received from States Parties to the present Covenant.

5. The States Parties to the present Covenant may submit to the Committee observations on any comments that may be made in accordance with paragraph 4 of this article.

Article 41

1. A State Party to the present Covenant may at any time declare under this article that it recognizes the competence of the Committee to receive and consider communications to the effect that a State Party claims that another State Party is not fulfilling its obligations under the present Covenant. Communications under this article may be received and considered only if submitted by a State Party which has made a declaration recognizing in regard to itself the competence of the Committee. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party which has not made such a declaration. Communications received under this article shall be dealt with in accordance with the following procedure:

(a) If a State Party to the present Covenant considers that another State Party is not giving effect to the provisions of the present Covenant, it may, by written communication, bring the matter to the attention of that State Party. Within three months after the receipt of the communication the receiving State shall afford the State which sent the communication an explanation, or any other statement in writing

clarifying the matter which should include, to the extent possible and pertinent, reference to domestic procedures and remedies taken, pending, or available in the matter;

(b) If the matter is not adjusted to the satisfaction of both States Parties concerned within six months after the receipt by the receiving State of the initial communication, either State shall have the right to refer the matter to the Committee, by notice given to the Committee and to the other State;

(c) The Committee shall deal with a matter referred to it only after it has ascertained that all available domestic remedies have been invoked and exhausted in the matter, in conformity with the generally recognized principles of international law. This shall not be the rule where the application of the remedies is unreasonably prolonged;

(d) The Committee shall hold closed meetings when examining communications under this article;

(e) Subject to the provisions of subparagraph (c), the Committee shall make available its good offices to the States Parties concerned with a view to a friendly solution of the matter on the basis of respect for human rights and fundamental freedoms as recognized in the present Covenant;

(f) In any matter referred to it, the Committee may call upon the States Parties concerned, referred to in subparagraph (b), to supply any relevant information;

(g) The States Parties concerned, referred to in subparagraph (b), shall have the right to be represented when the matter is being considered in the Committee and to make submissions orally and/or in writing;

(h) The Committee shall, within twelve months after the date of receipt of notice under subparagraph (b), submit a report:

(i) If a solution within the terms of subparagraph (e) is reached, the Committee shall confine its report to a brief statement of the facts and of the solution reached;

(ii) If a solution within the terms of subparagraph (e) is not reached, the Committee shall confine its report to a brief statement of the facts; the written submissions and record of the oral submissions made by the States Parties concerned shall be attached to the report. In every matter, the report shall be communicated to the States Parties concerned.

2. The provisions of this article shall come into force when ten States Parties to the present Covenant have made declarations under paragraph I of this article. Such

declarations shall be deposited by the States Parties with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies thereof to the other States Parties. A declaration may be withdrawn at any time by notification to the Secretary-General. Such a withdrawal shall not prejudice the consideration of any matter which is the subject of a communication already transmitted under this article; no further communication by any State Party shall be received after the notification of withdrawal of the declaration has been received by the Secretary-General, unless the State Party concerned has made a new declaration.

Article 42

1.

(a) If a matter referred to the Committee in accordance with article 41 is not resolved to the satisfaction of the States Parties concerned, the Committee may, with the prior consent of the States Parties concerned, appoint an ad hoc Conciliation Commission (hereinafter referred to as the Commission). The good offices of the Commission shall be made available to the States Parties concerned with a view to an amicable solution of the matter on the basis of respect for the present Covenant;

(b) The Commission shall consist of five persons acceptable to the States Parties concerned. If the States Parties concerned fail to reach agreement within three months on all or part of the composition of the Commission, the members of the Commission concerning whom no agreement has been reached shall be elected by secret ballot by a two-thirds majority vote of the Committee from among its members.

2. The members of the Commission shall serve in their personal capacity. They shall not be nationals of the States Parties concerned, or of a State not Party to the present Covenant, or of a State Party which has not made a declaration under article 41.

3. The Commission shall elect its own Chairman and adopt its own rules of procedure.

4. The meetings of the Commission shall normally be held at the Headquarters of the United Nations or at the United Nations Office at Geneva. However, they may be held at such other convenient places as the Commission may determine in consultation with the Secretary-General of the United Nations and the States Parties concerned.

5. The secretariat provided in accordance with article 36 shall also service the commissions appointed under this article.

6. The information received and collated by the Committee shall be made available to the Commission and the Commission may call upon the States Parties concerned to supply any other relevant information.

7. When the Commission has fully considered the matter, but in any event not later than twelve months after having been seized of the matter, it shall submit to the Chairman of the Committee a report for communication to the States Parties concerned:

(a) If the Commission is unable to complete its consideration of the matter within twelve months, it shall confine its report to a brief statement of the status of its consideration of the matter;

(b) If an amicable solution to the matter on tie basis of respect for human rights as recognized in the present Covenant is reached, the Commission shall confine its report to a brief statement of the facts and of the solution reached;

(c) If a solution within the terms of subparagraph (b) is not reached, the Commission's report shall embody its findings on all questions of fact relevant to the issues between the States Parties concerned, and its views on the possibilities of an amicable solution of the matter. This report shall also contain the written submissions and a record of the oral submissions made by the States Parties concerned;

(d) If the Commission's report is submitted under subparagraph (c), the States Parties concerned shall, within three months of the receipt of the report, notify the Chairman of the Committee whether or not they accept the contents of the report of the Commission.

8. The provisions of this article are without prejudice to the responsibilities of the Committee under article 41.

9. The States Parties concerned shall share equally all the expenses of the members of the Commission in accordance with estimates to be provided by the Secretary-General of the United Nations.

10. The Secretary-General of the United Nations shall be empowered to pay the expenses of the members of the Commission, if necessary, before reimbursement by the States Parties concerned, in accordance with paragraph 9 of this article.

Article 43

The members of the Committee, and of the ad hoc conciliation commissions which may be appointed under article 42, shall be entitled to the facilities, privileges and immunities of experts on mission for the United Nations as laid down in the relevant sections of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations.

Article 44

The provisions for the implementation of the present Covenant shall apply without prejudice to the procedures prescribed in the field of human rights by or under the

constituent instruments and the conventions of the United Nations and of the specialized agencies and shall not prevent the States Parties to the present Covenant from having recourse to other procedures for settling a dispute in accordance with general or special international agreements in force between them.

Article 45

The Committee shall submit to the General Assembly of the United Nations, through the Economic and Social Council, an annual report on its activities.

PART V

Article 46

Nothing in the present Covenant shall be interpreted as impairing the provisions of the Charter of the United Nations and of the constitutions of the specialized agencies which define the respective responsibilities of the various organs of the United Nations and of the specialized agencies in regard to the matters dealt with in the present Covenant.

Article 47

Nothing in the present Covenant shall be interpreted as impairing the inherent right of all peoples to enjoy and utilize fully and freely their natural wealth and resources.

PART VI

Article 48

1. The present Covenant is open for signature by any State Member of the United Nations or member of any of its specialized agencies, by any State Party to the Statute of the International Court of Justice, and by any other State which has been invited by the General Assembly of the United Nations to become a Party to the present Covenant.

2. The present Covenant is subject to ratification. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. The present Covenant shall be open to accession by any State referred to in paragraph 1 of this article.

4. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

5. The Secretary-General of the United Nations shall inform all States which have signed this Covenant or acceded to it of the deposit of each instrument of ratification or accession.

Article 49

1. The present Covenant shall enter into force three months after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of the thirty-fifth instrument of ratification or instrument of accession.

2. For each State ratifying the present Covenant or acceding to it after the deposit of the thirty-fifth instrument of ratification or instrument of accession, the present Covenant shall enter into force three months after the date of the deposit of its own instrument of ratification or instrument of accession.

Article 50

The provisions of the present Covenant shall extend to all parts of federal States without any limitations or exceptions.

Article 51

1. Any State Party to the present Covenant may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General of the United Nations shall thereupon communicate any proposed amendments to the States Parties to the present Covenant with a request that they notify him whether they favor a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that at least one third of the States Parties favors such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of the States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.

2. Amendments shall come into force when they have been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of the States Parties to the present Covenant in accordance with their respective constitutional processes. 3. When amendments come into force, they shall be binding on those States Parties which have accepted them, other States Parties still being bound by the provisions of the present Covenant and any earlier amendment which they have accepted.

Article 52

1. Irrespective of the notifications made under article 48, paragraph 5, the Secretary-General of the United Nations shall inform all States referred to in paragraph I of the same article of the following particulars:

(a) Signatures, ratifications and accessions under article 48;

(b) The date of the entry into force of the present Covenant under article 49 and the date of the entry into force of any amendments under article 51.

Article 53

1. The present Covenant, of which the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Covenant to all States referred to in article 48.

[**Πηγή**: International Covenant on Civil and Political Rights. Διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/ccpr.pdf (τελευταία πρόσβαση 01 Αυγούστου 2023)]